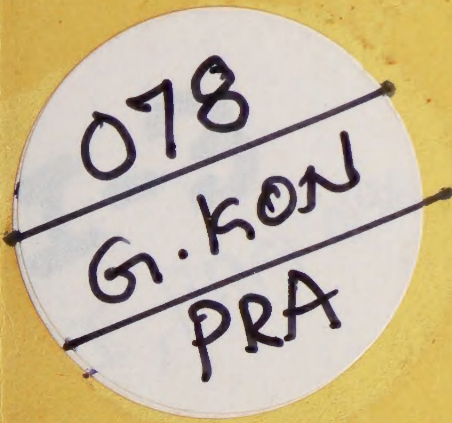
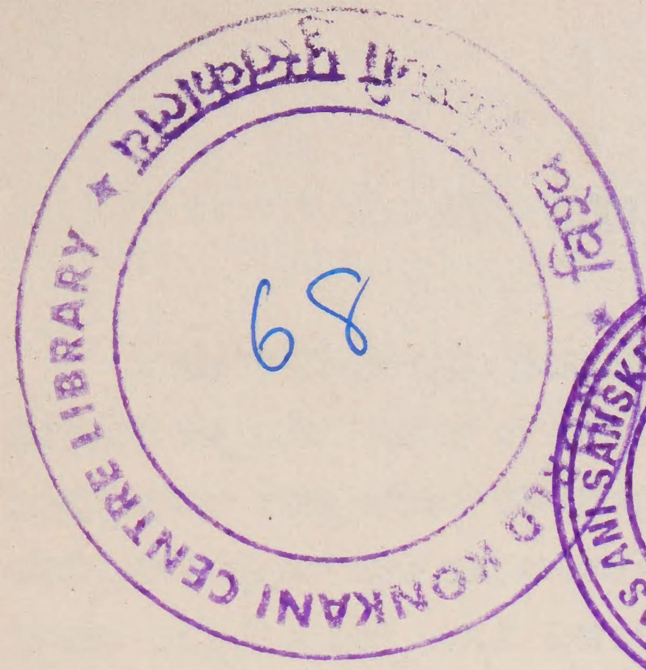
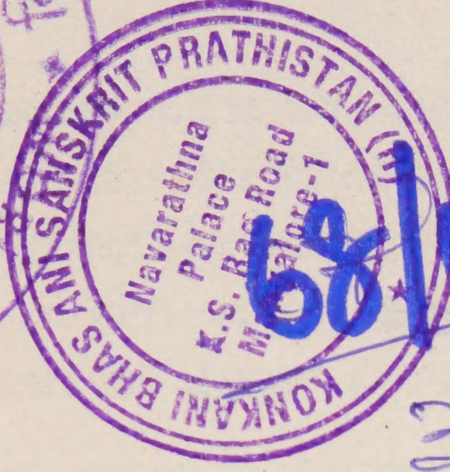

ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ

(ಪ್ರಬಂಧ್ ಸಂಕಲನ್)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ
ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್
ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003

ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್

(ಪ್ರಬಂಧ್ ಸಂಕಲನ್)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ
ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್
ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003

ಸಂಪಾದಕೀಯ್ ಮಂಡಳಿ:

ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತ, ಜೆ.ಸ.
ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ
ಎಡ್ವಿನ್ ಡಿಸೋಜಾ

Published by: Institute of Konkani
St. Aloysius College
Mangalore – 575 003

Printed at: Grenville Book Mfg. Co.,
Vaz Compound
Derebail
Mangalore – 575 006
✆ O: 412278 R : 413070

ಮೋಲ್: ಪಂಚ್ವೀಸ್ ರುಪಯ್

1. ಭಾಸೆಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್

ಹರ್ಯೆಕ್ ದೀಸ್ ಆಮಿ ಜೆವ್ತಾಂವ್, ಪಿಯೆತಾಂವ್, ಸೆವ್ತಾಂವ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಕರ್ನ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಕಿತ್ಲೆ ಜಣ್ ಗೂಂಡ್ ಥರಾನ್ ಚಿಂತಾತ್? ತೆಂ ಆಸೊಂ. ಉಲಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್‌ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ಥಾವ್ನ್ ಜೀಬ್ ಪಡ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾಂವ್; ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಉಲೊಣೆ, ಭಾಸ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಅಪ್ರೂಪ್ ಪುಣ್‌ಯೀ ಚಿಂತಾಂವ್‌ಗಿ? ಆಮಿ ಹ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಕೆಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮಾತ್ರ್ ಭಾಸೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಕರ್ನ್‌ಂಚ್ ಆಸಾತ್.

ಹ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಂಚ್ಯೆ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಮನಿಸ್ - ಝಾಡಾಬರಿ ವಾಡ್ತಾ, ಮನ್ಜಾತಿ ಬರಿ ಇಂದ್ರಿಯ್-ಜ್ಞಾನ್ ಜೊಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹಾಂಕಾಂ ಮಿಕ್ವೊನ್ ಆಸ್ಚೊ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ವರ್ಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮನಿಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಪ್ಲೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಭಾಸೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಹೆರಾಂಕ್ ಕಳಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಹೆರಾಂಚ್ಯೊ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾ!

ಮನಿಸ್ ರಾಜಾಂವ್ ಆಸ್ಚಿ ಮನ್ಜಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತೊ ಹೆರಾಂ ಮನ್ಜಾತಿಂಬರಿ ಹಿಂಡಾಂತ್ ಜಿಯೆನಾ ಬಗಾರ್ ಎಕ್ಯೆ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಜಿಯೆತಾ. ಅಶೆಂ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ತೊ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಟಯ್ತಾ. ಆಪ್ಲಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್, ಭೊಂವಾರಿಂ ವಸ್ತುಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಚಿಂತ್ತಾ. ಆಪುಣ್ ಏಕ್ ಪರಿಪೂರ್ಣ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಹಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತೆದಾಳಾ ತಾಕಾ ಸಮ್ಜಾತಾ. ಅಪೂರ್ಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಆಪ್ಣೆಂ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಕಾ ಭೊಗ್ತಾ; ಹ್ಯಾ ಮಾನಸಿಕ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ ಗರ್ಜೊ ತೊ ದೆಖ್ತಾ. ತ್ಯೊ ಜೊಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಹೆರಾಂಚೊ ಸಹಕಾರ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಸಮ್ಜಾತಾ. ತೊ ಜೊಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಆನಿ ಪೆಲ್ಯಾಚ್ಯೊಯೀ ಗರ್ಜೊ ಸಮ್ಜೊಂಚೆ ಖಾತಿರ್ ಭಾಸ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ತಾ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಜೀವಿಂ ವರ್ನಿ ಊಂಚ್ ತೊ ಜಾತಾ.

ಭಾಸೆಕ್ ಉಸ್ವಾಸ್ ಗರ್ಜ್; ಪುಣ್ ತಿ ಉಸ್ವಾಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾನಾ. ತಿ ತಾಚ್ಯೆ ಸಮ್ಜೊಣೆ ಥಾವ್ನ್, ರಾಜಾಂವಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾತಾ. ರೂಕ್-ಝಾಡ್ ಆನಿ ಮನ್ಜಾತ್ ಉಸ್ವಾಸ್ ಘೆತಾ ಆನಿ ಸೊಡ್ತಾ, ಪುಣ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಸಕಾನಾಂತ್. ಮನಿಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಉಲಯ್ತಾ. ತಾಕಾ ಮಾತ್ರ್ ರಾಜಾಂವ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಭಾಸೆಕ್ ಆನಿ ರಾಜಾಂವಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಕಶೆಂ ರಾಜಾಂವ್ ಮನ್ಯಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ತಶೆಂಚ್ ಭಾಸ್‌ಯೀ. ಹ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ತಿ ಮನ್ಯಾಕುಳಾಚೆಂ ಅತ್ಯಾಮೂಲ್ಯ್ ದಾಯ್ಜ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಭಾಷಾ-ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಸಿ.ಎಫ್. ಹೊಕೆಟ್ (C.F. Hockett).

ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಆಮಿ ಸಸಾರಾಯೆನ್ ಉಲಯ್ತಾಂವ್, ಪುಣ್ ಭಾಸೆಚೆಂ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಮಾತ್ರ್ ತಿತ್ಲೆಂ ಸಸಾರಾಯೆನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ಚೆಂ ನಹಿಂ. ನಾನಾ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ನಾನಾ ಥರಾಂನಿ ಭಾಸೆಚೆಂ ವ್ಯಾಖ್ಯ್ ದಿತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಕಾಣ್ಸಲ್ಲೆಂ ಭೋವ್ ಲೊಕಾ-ಮೊಗಾಚೆಂ ಜಾಲಾಂ: "ಎಕ್ಯೆ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಪರಸ್ಪರ್ ವ್ಯವಹಾರಾಕ್ ಗಳ್ಸಂಚಾ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ್ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಾಂಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ"ಚ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ತಿ ಸಂಕೇತಾಂಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹರ್ಯೆಕ್ಯೆ ಭಾಸೆಂತ್ ಏಕ್ ಘಡಾವಳ್, ಮಾಂಡಾವಳ್ ಆಸ್ತಾ. ಹಿಚ್ ತ್ಯೆ ಭಾಸೆಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ. ಎಕಾ ವಸ್ತುಚಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ತಾಚೊ ಸಂಕೇತ್. ಭಾರತಾಚೊ ಬಾವ್ಟೊ ಭಾರತಾಚೊ ಸಂಕೇತ್, ಉದಾರ್ ನಿತಳಾಯೆಚೊ ಸಂಕೇತ್, ತೇಲ್ ಘಟಾಯೆಚೊ ಸಂಕೇತ್ ಅಶೆಂ ಭಾಸೆಚೊ ಸಂಕೇತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾಂಚೊ, ಆಲೋಚನ್ಯಾಂಚೊ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಸಂಕೇತಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಥರ್, ಹಾತ್ಬಾಸ್, ಚಿತ್ರಾಂ, ಬಾವ್ಟೆ, ಉಜ್ವಾಡ್, ಬರಪ್-ಲಿಪಿ - ಹೆ ಸರ್ವ್ ದೃಶ್ಯ್ ಸಂಕೇತ್. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ-ಆವಾಜ್, ಪಿರ್ಲುಕೆಚೊ ನಾದ್, ಸೈರನಾಚಿ ಬೊಬ್, ಸಿಲೊಣಿ... ಶ್ರವಣಾತ್ಮಕ್ ಸಂಕೇತ್. ಬ್ರೈಲ್ ಬರಾಪ್ ಸ್ಪರ್ಶ್ ಸಂಕೇತ್. ಆಪ್ಲೆಂ ಚಿಂತಾಪ್, ರಾಜಾಂವ್, ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಕಳಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಧ್ವನ್ಯಂಗ್ ಗಳ್ಯಾನ್ ಉಚಾರ್ಚೆ ತೆ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹೆ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಥರಾಚೆ ಸಂಕೇತ್ ಮಾತ್ರ್ ಭಾಸೆಚೆ ಸಂಕೇತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಲೆಕ್ತಾಂವ್.

ಸರ್ವ್ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತ್ ಭಾಸೆಚೆ ಸಂಕೇತ್ ನಹಿಂ! ಖಂಚೆ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತ್ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ್ ತೆ ಮಾತ್ರ್ ಭಾಸೆಚೆ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಇಚ್ಛಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್. ಅನಾದಿ ಥಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಕೇತಾಂನಿ ಅರ್ಥ್ ಭರೊನ್ ನಾ. ಕಾಲ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಾತಾವರಣಾಕ್ ಹೊಂದೊನ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಕೇತಾಂಕ್ ವಿವಿಧ್ ಅರ್ಥ್ ಲಾಗು ಜಾತಾತ್. ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂತ್ 'ಗೊಡ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೇವ್; ಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್? ಹಳೆಗನ್ನಡಾಂತ್ 'ಅಮ್ಮ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಬಾಪುಯ್; ಪುಣ್, ಆತಾಂ? ಕಾಳ್ ಬದಲ್ಲಾ, ಭಾಸ್‌ಯಿ ಬದಲ್ಲ್ಯಾ! ಅಶೆಂಚ್ ಥೊಡೆಕಡೆ 'ಆಗ್ಮೆಂತ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ 'ಸೊರೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್‌ಯಿ ಲಾಗೊನ್ ಆಯ್ಲಾ! ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಾಂಕ್ ಅರ್ಥ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಚೊವ್ಗ್ ಜಣ್ ಕುಡ್ವಾನಾಂತ್. ಸಬ್ದಾಂಕ್ ಅರ್ಥ್ ರಿವಾಜೆಂ ಥಾವ್ನ್ ಕುಡ್ಸಾತಾ.

ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಮಾಂಡಾವಳ್ ಯಾ ಏಕ್ ಘಡಾವಳ್. ಹ್ಯೆ ಘಡಾವಳಿಂತ್ ಸಾಂದ್ರ್ ಆನಿ ಅಸಾಂದ್ರ್ ದೋನ್ ಥರ್. ಖಂಚ್ಯೆ ಘಡಾವಳಿಂತ್ ಆಂತರಿಕ್ ವಾಡಾವಳಿಕ್ ಇಡೆಂ ನಾ, ತಿ ಸಾಂದ್ರ್-ಘಡಾವಳ್ (tight-construction); ಆಂತರಿಕ್ ವಾಡಾವಳಿಕ್ ಇಡೆಂ ದಿತಾ ತಿ ಅಸಾಂದ್ರ್ ಘಡಾವಳ್ (non-tight construction). 'ಮಾಜ್ರಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂತ್ ಮಾಜಾರ್+ಅಂ (ನಪುಂಸಕ್ ಬಹುವಚನ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್) ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ದೋನ್ ಆಕೃತಿಮಾಂ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ದೊನಾಂ ಮಧೆಂ ಕಸಲೆಂಚ್ ಕುಡ್ಸುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ. ಹ್ಯಾ ದೆಕುನ್ 'ಮಾಜ್ರಾಂ' ಸಾಂದ್ರ್ ಘಡಾವಳ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. 'ಮಾಜ್ರಾಚಿ ಶಿಮ್ಟಿ' ಹಾಂಗಾಸರ್ 'ಮಾಜ್ರಾಚಿ' ಆನಿ 'ಶಿಮ್ಟಿ' ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಗಾತ್ ವ್ಹಡ್ಲಿ, ತಾಂಬ್ಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಏಕ್ ಯಾ ಸಬಾರ್ ಉತ್ರಾಂ ಕುಡ್ಸುನ್ ಮೂಳ್ ಘಡಾವಳ್ ವಾಡವ್ಯೆತ್. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗುನ್ 'ಮಾಜ್ರಾಚಿ ಶಿಮ್ಟಿ' ಅಸಾಂದ್ರ್ ಘಡಾವಳ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಭಾಸೆಚ್ಯೆ ಘಡಾವಳಿಕ್ ಮೂಳ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಕ್ ಆಕೃತಿಮಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ವಿರೋಧ್ ಪ್ರಸಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಚೆ ಅರ್ಥಾಸಹಿತ್ ಅತ್ಯಲ್ಪ್ ಬಹುರೂಪಿ ಭಾಷಾ ಘಟಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಕೃತಿಮಾಕ್ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ದಿವ್ಯೆತ್. ಎಕಾಚ್ ಪರಿಸರಾಂತ್ ದೋನ್ ಭಾಷಾ ಘಟಕ್ ಆಸೊನ್ ಅರ್ಥಾ-ವ್ಯತ್ಯಾಸಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾತಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆ ಘಟಕ್ ವಿರೋಧ್ ಪ್ರಸಾರಾಂತ್

ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೇಕ್. ಖಂಚಾ ಭಾಷಾ ಘಟಕಾಚೆಂ ವಿಭಜನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಥಂಯ್ ಅರ್ಥ್ ಉರಾನಾಂಗಿ ತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಅತ್ಯಲ್ಪ್ ಘಟಕ್. ಪರಿಸರಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ರೂಪ್ ಜೋಡ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಘಟಕ್, ಬಹುರೂಪಿ ಘಟಕ್.

'ಮಾಜ್ರಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂತ್ 'ಅಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಘಟಕಾಚಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಕ್' ಕುಡ್ಸಿಲ್ಯಾರ್ 'ಮಾಜ್ರಾಕ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಉತಾರ್ ಉಬ್ಜಾತಾ. 'ಮಾಜ್ರಾಕ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಆನಿ 'ಮಾಜ್ರಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ವಿವಿಂಗಡ್. ಹ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಕ್, ಅಂ, ಮಾಜಾರ್ ಹಿಂ ತೀನ್‌ಯಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ಆಕೃತಿಮಾಂ. 'ಅಂ' ಬಹುವಚನ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್. ಪುಣ್ ಹೆಂಚ್ ರೂಪ್ ಹರ್ಯೆಕ್‌ಕಡೆ ಯೆನಾ. - ಎಂ ಅಂತ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ 'ಇಂ' ಬಹುವಚನ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್: ಸುಣೆಂ-ಸುಣಿಂ; ಕೊಲ್ಗೆಂ-ಕೊಲ್ಗಿಂ... -ಒ ಅಂತ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ 'ಎ' ಬಹುವಚನ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್: ಆಂಬೊ-ಆಂಬೆ, ಖಾಂಬೊ-ಖಾಂಬೆ... ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಶೆಂ ಬಹುವಚನಾಕ್ ಅನೇಕ್ ರೂಪಾಂ. ಆಕೃತಿಮ್ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ತೆಂ ಬಹುರೂಪಿ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್. ನೀಜ್ ಸ್ಥಿತೆಂತ್-ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್-ಸಂಕೇತ್ ವಿವಿಧ್ ರೂಪ್ ಘೆತಾ. ಹ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ರೂಪಾಂಕ್ ಉಪಾಕೃತಿಮಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಆಕೃತಿಮಾಂತ್ ಮುಕ್ತಾಕೃತಿಮಾ ಆನಿ ಬದ್ಧಾಕೃತಿಮಾ ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಥರ್. ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಆಕೃತಿಮಾ ಮುಕ್ತಾಕೃತಿಮಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೆರ್ ಬದ್ಧಾಕೃತಿಮಾ. ಮಾಜಾರ್, ಪೆಟೊ, ಸುಣೆಂ, ಕೊಲ್ಗೆಂ... ಮುಕ್ತಾಕೃತಿಮಾ. -ಅಂ, -ಇಂ, -ಎ ಇತ್ಯಾದಿ ಬದ್ಧಾಕೃತಿಮಾ.

ಅರ್ಥಾ-ದೃಷ್ಟೆನ್ ಆಕೃತಿಮಾ ಅತ್ಯಲ್ಪ್ ಘಟಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಘಡಾವಳ್ ದೃಷ್ಟೆನ್ ನಹಿಂ! ಹ್ಯೆ ದೃಷ್ಟೆನ್ ಧ್ವನಿಮಾಚ್ ಅತ್ಯಲ್ಪ್ ಘಟಕ್. ವಿರೋಧ್ ಪ್ರಸಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಚೆ ಅರ್ಥಾರಹಿತ್ ಅತ್ಯಲ್ಪ್ ಬಹುರೂಪಿ ಭಾಷಾ ಘಟಕ್ ಧ್ವನಿಮಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ:

ಪ್ [+ ಈ + ಳ್ - ಪೀಳ್
ಬ್ [+ ಈ + ಳ್ - ಬೀಳ್

ಪ್ ಆನಿ ಬ್ ವಿರೋಧ್ ಪ್ರಸಾರಾಂತ್ ಆಸಾತ್; ತೆ ಅರ್ಥಾರಹಿತ್ ಧ್ವನಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ತಾಂಚೆಂ ವಿಭಜನ್ ಅಸಾಧ್ಯ್, ದೆಕುನ್ ತೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ್ 'ಪ್'ಚಾ ಮುಖಾರ್ ಉ, ಒ ಸ್ವರ್ ಯೆತಾನಾ 'ಪ್'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಬದಲ್ತಾ; ಹ್ಯಾ ದೆಕುನ್ /ಪ್/ ಬಹುರೂಪಿ.

ಮಟ್ವ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ತಿ, ಅರ್ಥ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಯಾ ಸಮ್ಜಾಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಚಿ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಾಂಚಿ ಮಾಂಡಾವಳ್ ಯಾ ಘಡಾವಳ್. ಹ್ಯೆ ಘಡಾವಳಿಂತ್ ಸಾಂದ್ರ್ ಆನಿ ಅಸಾಂದ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ದೋನ್ ಥರ್. ಹ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಥರಾಂತ್ ಆಕೃತಿಮಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಅರ್ಥಾಸಹಿತ್ ಘಟಕ್ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಕ್ ಮೂಳ್ ಅರ್ಥಾರಹಿತ್ ಘಟಕ್ ಯಾ ಧ್ವನಿಮಾ. ಹೆ ಧ್ವನಿಮಾ ಧ್ವನಿಂಚೆ ಸಂಕೇತ್. ಹಾಂಕಾಂ ಅರ್ಥ್ ಫಲಾಣೆ ಸಮಾಜ್ ಕಾಳಾ-ವೆಳಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕಲ್ಪಿತ್ ಕರ್ತಾ.

ಮನಿಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಉಲಯ್ತಾ; ತಾಕಾ ಮಾತ್ರ್ ಭಾಸ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳಿಂ ತರ್ ಮನ್ಜಾತಿ
ಬೋಬ್ ಆನಿ ಮನ್ಶಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಹಾಂಕಾಂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಕಿತೆಂ?

ಪ್ರಪ್ರಥಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಮನ್ಜಾತಿಂಚಿ ಬೋಬ್ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಯಾದೃಚ್ಛಿ
ನಹಿಂ. ಮನ್ಜಾತಿಚ್ಯೆ ಬೊಬೆಕ್ ಆನಿ ತಾಚಾ ಅನ್ಭೋಗಾಕ್ ಸೀದಾ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆಸಾ. ತಿಚಿ ಬೋ
ಅನ್ಭೋಗ್ ಸೊಡ್ನ್ ನಾ. ಭುಕ್ ಲಾಗ್ತಾನಾ ಪೆಟೊ ಭೊಂಕ್ತಾ ಕಶೆಂ, ತಶೆಂಚ್ ತೆಂ (ಚಡು
ಭೊಂಕ್ತಾ ಶಿವಾಯ್ ನಾನಾ ಥರಾನ್ ತೊ ತ್ಯೊ ಬೊಬೊ ಕುಡ್ಸುನ್ ಭುಕ್ ಸಮ್ಜೊಂವ್ಕ್ ಗಳ್ಸಿ
ತಾಂಚ್ಯೆ ಬೊಬೆಂತ್ ತ್ಯೊ ಬದ್ಲಾವಣ್ ದಾಕಯ್ನಾಂತ್. ಪೆಟೊ ಆಜ್ ಭೊಂಕುನ್ ಫಾಲ
'ಮಿಯಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ ಬೋಬ್ ಮಾರಿನಾ. ಮನಿಸ್ ನಾನಾ ಥರಾಂನಿ ಮೌಖಿಕ್ ಧ್ವನಿ ಗಳ್ಸಿ
ಆಪ್ಲೊ ಗರ್ಜೊ ಸಮ್ಜೊಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ತಾ:

ಗ್+ಒ+ಡ್ - ಗೊಡ್ 'ದೇವ್'

ಡ್+ಒ+ಗ್ - ಡೊಗ್ 'ಪೆಟೊ'

ಮನ್ಶಾಕ್ ಜನ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಸ್ ಕಳಾನಾ. ಪುಣ್ ಮನ್ಜಾತಿಂಕ್ ತಾಂಚಿ ಬೋ
ಆಸ್ತಾ. ಪೆಟೊ ಭೊಂಕ್ತಾ; ತಾಚೆಂ ಪಿಲ್‌ಯಿ ಭೊಂಕ್ತಾ. ಮನಿಸ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ತಾ ಆನಿ ತಾ
'ಪಿಲ್' ದುಸ್ರೆಂಚ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಚಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಸ್ರೊ
ಪೊಡ್ತುಗೇಜ್ ಯಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉಲಂವ್ಕ್‌ಯಿ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ಸುಣ್ಯಾಚೆಂ ಪಿಲ್ ಭೊಂಕ್ತೆಲೆಂಚ

ಮನ್ಜಾತಿಂಚ್ಯೆ ಬೊಬೆಂತ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ದಿಸಾನಾ. ಮನ್ಶಾಚಾ ಹರ್ಯೆಕ್ಯೆ ಭಾಸೆ
ವ್ಯಾಕರಣ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಮನ್ಶಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಸಾಂಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರೂಪ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಥೊಡ್ಯಾ
ಪುಣ್‌ಯಿ ಸ್ವಂತ್ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಗ್ರಂಥ್‌ರೂಪ್‌ಯಿ ಆಯ್ಲಾಂ. ಮನ್ಜಾತಿಂಚ್ಯೆ ಬೊಬೆಂತ್ ಅಸ
ಸುಧ್ರಾಪ್ ದಿಸಾನಾ.

ಭಾಸೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಘಟಿ ಉಲಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ದಿಸಾನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂ
ಅನ್ಭೋಗ್ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ಮನ್ಜಾತಿಂತ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಬೊಬೆ
ಹೆಂ ಅಸಾಧ್ಯ್! ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗುನ್ ಮನ್ಶಾ-ಭಾಸ್ ಆನಿ ಮನ್ಜಾತಿಚಿ ಬೋ
ವಿವಿಂಗಡ್. ಭಾಸೆಂತ್ ಆಸಾ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಗೂಣ್ ಬೊಬೆಂನಿ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಮನ್ಜಾತಿ
ಬೋಬ್ ಭಾಸ್ ನಹಿಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹೆಡ್ಡಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹೆಡ್ಡಾ ಮನಿಸ್ ಉಲಯ್ತಾ. ಬುದ್ವ
ಮನ್ಜಾತಿಂ ಪಯ್ಕಿ ಬುದ್ವಂತ್ ಮನ್ಜಾತ್ ಉಲಯ್ನಾ - ಭಾಸ್ (Language) ವಾಪ
- ಪುಣ್ ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಥರಾನ್ ಬೋಬ್ (Cry) ಮಾತ್ರ್ ಗಳ್ಸಿತಾ!

- ವಿಲ್ಯಂ ಮ

2. ಸಮಾಜ್, ಭಾಸ್ ಆನಿ ಬರಪ್

1. ಪೆಳಿಲಿಂ ದೋನ್ ಉತ್‌ರಾಂ

ಭಾಸ್ ವಾರ್ಯಾರ್ ನಾ. ಮನ್‌ಶ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ಮನಿಸ್ ಎಕ್‌ಎಕ್‌ಲೊ ಜಾಲುನ್, ಸುಟೊ ದಿಸ್‌ತಾಜಾಲ್ಯಾರ್‌ೞ, ತಶೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹರ್‌ಎಕಾ ಮನ್‌ಶ್ಯಾಕ್ ಆಪ್‌ಆಪ್‌ಲೆಂ ಆಂಗ್, ವಿಸ್‌ವೆ, ಗಿನ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮೆಂದು ಆನಿ, ದಾದ್‌ಲೊ ಬಾೞಲ್ ಜಾಲುನ್, ಆಪ್‌ಆಪ್‌ಲೆಂ ದಾದ್‌ಲೆಪಣ್ ಆನಿ ಬಾೞಲೆಪಣ್ ಆಸಾಜಾಲ್ಯಾರ್‌ೞ, ಆನಿ ಹರ್ ಎಕ್‌ಲ್ಯಾಚ್ಯೊ ಆಶಾ, ವೊಡ್‌ಣ್ಯೊ, ವೊಂದಲುಣ್ಯೊ ಪುರಾೞ ಆಪ್‌ಲಿಂಚ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ೞ ತಾಣೆ/ತಿಣೆ ಜಿಯೆಜೆಜಾಲ್ಯಾರ್, ಜೆವಿಜೆ ಆನಿ ಖಾೞಜೆಜಾಲ್ಯಾರ್, ನ್ಹೆಸಜೆಜಾಲ್ಯಾರ್, ನ್ಹೆಸಜೆ ಆನಿ ರಾವಜೆಜಾಲ್ಯಾರ್, ಆನಿ ತಾಚೆಪರಸ್ ಚೆಡ್ ಕರುನ್ ವಾಡಜೆ ಆನಿ ಮನಿಸ್‌ಪಣ್ ಸಾಂಬಾಳಿಜೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ/ತಿಕಾ ಸಮಾಜ್ ಜಾೞ, ತಶೆಂಚ್ ಬರಾಬರ್ ಭಾಸ್ ಜಾೞ. ಮನಿಸ್‌ಪಣ್ ಜಿಯೆಲುಂಕ್ ಸಮಾಜಿಂತ್ ರುತಾ ಜಾಲಲೆಂ ಏಕ್ ಹಾತೆರ್, ಏಕ್ ಸಾಧನ್, ಏಕ್ ಅರ್‌ತಾಘಡೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಾಸ್. ಮನ್‌ಶಾಲೇಸ್, ವೇಸ್, ಭೆಸ್ ಆನಿ ದೇಸ್ ಮ್ಹಳ್‌ಳ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಭಾಶೆಂತ್ ರೊಂಬ್‌ಲಲ್ಯೊ ದಿಸ್‌ತಾತ್ ಆಮ್‌ಕಾಂ.

ಭಾಸ್ ಮನ್‌ಶಾ ಸಲುಂಸಾರಾಂತ್‌ಲೆಂ ನಿರ್‌ಮೊಣೆಂ ಮ್ಹಣ್‌ಟಚ್, ತಿ ಸರ್‌ಗಾರ್ ಜಾಲುಂ, ಯಮ್‌ಕೊಂಡಾಂತ್ ಜಾೞುಂ, ಕೞಲಾಸಂತ್ ಜಾೞುಂ, ವೞಕುಂಟಾಂತ್ ಜಾೞುಂ, ಪಿತ್‌ರಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂತ್ ಜಾೞುಂ, ನಾಂಚ್‌ಮ್ಹಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಜಶೆಂ ಮೊನ್‌ಜಾತಿಂಕ್ ಸಲುಂಸಾರಾಂತ್ ಸಂಪರ್‌ಕ್ ಆಸಾ, ಸಂಪರ್‌ಕಾಚೊ ತಶೆಂ ಸರ್‌ಗಾ ಯಮ್‌ಕೊಂಡಾಂತ್‌ೞ ಸಂಪರ್‌ಕ್ ಆಸತ್, ಆವಾಜ್ ಆಸ್‌ತಿತ್. ಪುಣ್ ಥೞಂ ಭಾಸ್ ಆಸಾಮ್ಹಳ್‌ಳೆಬರಿ ಉಲಉಂಚೆಂ ಆಮಿ, ಮನ್‌ಶಾ ಸಲುಂಸಾರಾಂತ್‌ಲ್ಯಾಂನಿ. ತಾಂಕಾಂ ಆನಿ ಆಮಕಾಂ, ದಿಸ್‌ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ದಿಸನಾತ್‌ಲ್ಯಾಂಕ್, ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ, ನಾತೆಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತುನ್ ಕರ್‌ಚೆಂ ಉಲಉಣೆಂ ತೆಂ. ಆದ್‌ಲೆ ಮನೀಸ್ ರುಕಾಂರ್ಝುಡಾಂಚ್ಯಾ, ಮೊನ್‌ಜಾತಿಂಚ್ಯಾ ಜಿವಾಪಿರಿಣಾಂಕಡೆ ಉಲೞತಾಲೆ, ಮಾಗಿರ್‌ಚೆ ಮನಿಸ್ ದೆವಾಂ ದೆಲುಂಸಾರಾಗಡೆ ಉಲೞತಾಲೆ. ತೆದ್‌ನಾಂ 'ಸುರ್‌ವೆರ್ ಉತರ್ ಆಸ್‌ಲಲೆಂ' ಯಾ 'ನಾದಬ್ರಹ್ಮ' ಯಾ 'ॐ' ಆಸಲ್ಯಾ ಮುೞಳ್ ಆವಾಜಾಂ ಬಾಬ್‌ತಿನ್ ಚಿಂತ್‌ತಾಲೆ, ಚಿಂತ್‌ಲಲೆಂ ಸತ್‌ಮ್ಹಣ್ ಹೆರಾಂಕ್ ವಾಡ್‌ಟಾಲೆ.

ಪುಣ್ ಭಾಶೆಕಡೆ ಸಮಾಜಿಂತ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಚಿಂತ್‌ಪಾಂತ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಪಳೆಲುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಲೆಂ ಕಾಲ್‌ಚೆಂ ಆನಿ ಆೞಚೆಂ, ಚೆಡ್ ಕರುನ್ ಆೞಚೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್, ಮೊನ್‌ಜಾತಿಂಚ್ಯಾ ಸಲುಂಸಾರಾಂಕ್ ವಚತ್, ನಿಸರ್‌ಗಾಚ್ಯಾ ಆವಾಜಾಂಕ್ ವಚತ್, ಪುಣ್ ದೆವಾ ದೆಲುಂಚಾರಾಂಚ್ಯಾ ಸಲುಂಸಾರಾಕ್ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ವಚನಾ. ತ್ಯಾ ಘುಡ್ಯಾಕ್ 'ಸಲುಂಸಾರಾಗಿನ್ಯಾನ್', 'ಸಲುಂಸಾರಾಂತ್‌ಲೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್' ಅಶೆಂ ಪೂರಾಂ ಮ್ಹಣ್‌ಟಾತ್. ('Secular, Scientific...' ಅಶೆಂ ಪೂರಾ.)

ಭಾಶೆಗಿನ್ಯಾನ್:

ಅಶೆಂ ದೋನ್ ರುಪಾಂಚೆಂ ಭಾಶೆಗಿನ್ಯಾನ್ ಉಬ್‌ಜಾತಾ. ಏಕ್: ಸುರ್‌ವೆರ್,

ಮನ್ಶಾಂಸಮಾಜ್ ಉಬ್ಜೊನ್ ಆಇಲಿತೆದ್ನಾ ಮನ್ಶಾಕ್ ಉಲಉಣೆಂ ಕಶೆಂ ಆಇಲೆಂ. ದೋನ್: ಭುರ್ಗಿಂ, ತಾಚೆಪರಸ್ ಚೇಡ್ ಅರ್ತಾಭರಿತ್ಥರಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಭುಇಂಪಡ್ಲ್ಲಿಂ ಬಾಳ್ಶಿಂ ಕಶೆಂ ಉಲಉಂಕ್ ಶಿಕ್ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ದೊನಾಂನಿ ಭಾಶೆ ಆರಂಭ್ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾಮಾಗಿರ್, ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಸವಾಲಾಂ ಸಮಾಜಿಂತ್ ವಿಚಾರುನ್ ತಾಂಚಿ ಜಾಪ್ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ ಘಡೊ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

2. ಸಮಾಜ್ ಆನಿ ಭಾಸ್:

ಸಮಾಜ್ ಸಬಾರ್ ರುಪಾಂಚಿ ಆಸ್ತಾ/ಆಸಾ/ಆಸ್ಲಲಿ. ಆೇಜ್ಕಾಲ್ ಜೊಡ್ಲಲೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ಕಿ, ಮೊನ್ಜಾತಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಲುಂಸಾರಾಂತ್ಲೊ ಭಾಇರ್ ಫುಟೊನ್ ವೇಇರ್ ಸರ್ತಾನಾ ಜಾಇತ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಮನ್ಶಾಂತ್ ಘಡ್ಲ್ಯೊ. ಮೊನ್ಜಾತಿಂತ್ ಘಡ್ಟಾಲೆಂ ತೆಂ ಮನ್ಶಾನ್ ಆಪ್ಲೆ ಸಮಾಜಿಕ್ ಆಡ್ವರ್ಲೆಂ ಆನಿ ಮೊನ್ಜಾತಿಂತ್ ಘಡನಾತ್ಲಲೆಂ ಮನ್ಶಾನ್ ಜಿಕ್ಲೆಂ ಆನಿ ಮೊನ್ಜಾತಿಂತ್ ಮುಳಾನ್ ಆನಿ ಪಾಳಾನ್ ಆಸ್ಲಲೆಂ ಮನ್ಶಾನ್ ಪಾನಾಫಳಾಂನಿ ಫುಲಇಲೆಂ.

ಆಮಕಾಂ ಆೇಜ್ಕಾಲ್ ಸಮ್ಜಣೆಂತ್ ಆಇಲಲೆಪರ್ಮಾಣೆ ಪಂದ್ರಾ ಲಾೇಕ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂಥಾಲುನ್ ಪಂನಾಸ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂಪರ್ಯಾಂತ್ ಮೊನ್ ಜಾತಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಜೀವ್ಪೊಟಾಂತ್ಲೊ ಮನೀಸ್, ಭಾಇರ್ ಫುಟ್ಲೊ ಆನಿ ಆಪ್ಲಿಚ್ ವಾಟ್ ಧರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ತೆದಾಳಾ, ಆಪ್ಲೆಪಣ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಆನಿ ಮನ್ಶಾಜಣತಿಚೆಂ ಸಮಾಜ್ಜಿವಿತ್ ರುತಾ ಕರುಂಕ್ ರಾನಾಮೊಲ್ಯಾಂನಿ ಪಾಳಾಂ, ಪಾನಾಂ, ಫಳಾಂ, ಸಾಲಿ, ಮುಳಾಂ ಆರಾಇತಾನಾ, ರಾನ್ಮೊನ್ಜಾತಿ ಶಿಕಾರಿ ಕರುನ್ ತ್ಯೊ ರುಚಿನ್ ಭಾಜ್ತಾನಾ, ಆಪ್ಲೆ ಜಾತಿಕ್ ವಾಡಉಂಚೆಖಾತಿರ್ ಲಗ್ನ್ ಜಾವುನ್, ಕೋಣ್ ಕೊಣಾಕ್ ಬಾಇಲ್, ಕೋಣ್ ಕೊಣಾಕ್ ಘೊವ್ಮ್ಹಣ್ ಥಾರಾಇತಾನಾ, ರಾನಾಮೊಲ್ಯಾಂನಿ ಭೊವೊನ್ ವಕ್ತಾಪಾಳಾಂ ಸೊಧುನ್ ಖಇಂಚೆಂ ಖಾಣ್, ಖಇಂಚೆ ಖಾಣ್ ನ್ಹಇಂಮ್ಹಣ್ ಥಿರಾಇತಾನಾ, ವಕ್ತಾಂನಿ ಪಿಡಾ ಪಿಕಇತಾನಾ, ಎಕಾಮೆಕಾಚೊ ಆಧಾರ್, ಸಾಂಗೊಡ್ ಬಾಂದುಂಕ್, ಜೊಡ್ಲಲೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಪಿಳ್ಗೆಚೆಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಉರಉಂಕ್ ಭಾಸ್ ರುತಾ ಜಾಲಿ.

ಅಜಾಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಸಾಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಹೆಂ: ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಿರಾಣಾಚ್ಯಾ ಸುಕುರ್ನಳಾಕ್, ಖಾಣ್ ಪೊಟಾಕ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾ ಪಾಣಾನಳಾಕ್ ಆನಿ ದೊನಾಇಂಚ್ಯಾ ನಾಕಾತೊಂಡಾಕ್ ಭಿತರ್ ವೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಭಾಇರ್ ಯೆಉಂಚ್ಯಾ ಪಿರಾಣಾಂಚೊ ವ್ಹಡ್ ಆನಿ ಲ್ಹಾನ್, ಲಾಂಬ್ ಆನಿ ಮಟ್ವೊ, ಆನಿ ಹೆರ್ ವೆಗ್ವೆಗ್ಳೊ ಆವಾಜ್, ಸಂದೆಶಾಲಿವಾಜ್, ಅರ್ತಾಲಿವಾಜ್, ಉತರಾಲಿವಾಜ್ ಆನಿ ಭಾಶೆಲಿವಾಜ್ ಕೆಲಲೊ. ಹೆಂ ಘಡಣೆಂ ಪಂಡಿತಾಂನಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಂನಿ ಆನಿ ಗಿನ್ಯಾನ್ವಂತಾಂನಿ ನ್ಹಇಂ, ಬಗರ್ ಆಮಿ ಆೇಜ್ ರಾನ್ವಟ್, ಕಾಟ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾಉಂ ತಸಲ್ಯಾಂನಿ ಹೆಂ ಅಜಾಪ್ ಬಾಂದುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ತೆಂ ಮುೞಾಳ್ ಜಾವುನ್ ಮನ್ಶಾಂಮಧೆಂ ಉರ್ಲಾಂ.

ಅಶೆಂ ಮಟ್ವ್ಯಾನ್: ಮನ್ಶಾನ್ ತಿಂ, ಖಾಣಾಂ, ವಕ್ತಾಂ, ರಾನ್, ಮೊನ್ಜಾತಿ, ಆನಿ ಹಾಂಕಾಂ ಜಿವಿತಾನ್ ಬಾಂದ್ಲಲಿಂ ಚಿಂತ್ಪಾಂ ಕರ್ತಾನಾ ಭಾಸ್ ಉತ್ರಾಂ ಜಾವುನ್ ವಾಕಿಂ ಜಾವುನ್, ಉಲಉಣೆಂ ಜಾವುನ್ ಫುಟ್ಲಿ. ಸಂಬಂಧ್ ಬಾಂದ್ಲೆ, ಆರಉತ್ ಬಾಂದ್ಲೆ ಆನಿ ಖಬರ್ ಸಂದೆಶ್ ಬಾಂದ್ಲೆಂ.

ಭಾಶೆನ್ ಆಮಿ ಮನ್ಶಾಂತ್ ಆಇಲ್ಯಾಉಂ. ದೆಕುನ್ ಆಜುನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ 'ಮನಿಸ್ಜಾತ್' ಆನಿ 'ಮೊನ್ಜಾತ್' (ಯಾ, 'ಮೊನಿ + ಜಾತ್') ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಫರಕ್ ಘಾಲ್ತಾಉಂ. ಮನ್ಶಾಂತ್ ಉಲಇಲಲೆಂ ಸಮಾಜ್ನಾತ್ಲಲ್ಯಾಕ್, ಮನ್ಶಾಪಣಾಚ್ಯೊ ಚಾಲಿ ಪಾಳಿನಾತ್ಲಲ್ಯಾಕ್, "ತುಕಾ/ತಾಕಾ/ತಿಕಾ ಭಾಸ್ ನಾ" ಮ್ಹಣ್ಟಾಉಂ.

3. ಜಾತ್ ಆನಿ ಭಾಸ್:

ಮನ್ಶಾಸಮಾಜ್ ಜಣತಿಚಿ ಜಾಉನ್ ಉರ್ಲಿ ನಾ. ಬಗರ್ ಆಪಲೆ ಸಮಾಜಿಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಸಮಾಜಿಭಾಇಲ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಬದಲಲಿ.

ಮನಿಸ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಸಮಾಜ್ ಕುಮೆರ್ಗಾರಾಂಚಿ, ಭಾಟ್ಗಾರಾಂಚಿ, ಭುಇಂಗಾರಾಂಚಿ, ಧನ್ಗಾರಾಂಚಿ, (ಗೊರ್ವಾಂ-ಮ್ಹೊಶಿ ಆನಿ ಬಕ್ರೆ ಪೊಸ್ತಲ್ಯಾಂಚಿ) ಜಾಲಿ. ಜಣ್ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಣಾಂಕ್ ಲೆಕ್ಚೆ ಮನಿಸ್ ಜಾತಿ ಜಾಲೆ. ಗುಲಾಮ್ ಜಾಲೆ. ಘರಾಂ, ಶ್ಹರಾಂ ಬಾಂದುಂಕ್ ಪಾಉಲೆ. ವ್ಯಾರಾಂತ್ ವಾಣಿಜಾಂತ್ ಪಡ್ಲೆ. ಝುಜಾಂ ಮಾಂಡಿಲಾಗ್ಲೆ, ಚಿಂತಿಲಾಗ್ಲೆ ಆನಿ ಸಮಡ್ತಿ ಘಡಿಲಾಗ್ಲೆ.

ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಉರಾಂತ್ ಭಾಸ್ ಬದಲಲಿ. ಉತ್ರಾಂ ವಾಡ್ಲಿಂ. ಚಿಂತಪ್ ಚಡ್ಲೆಂ. ಶಿಕ್ಪಾಕ್, ಚಿಂತ್ಪಾಕ್, ಭಾಶೆಕ್ಮ್ಹಣ್ ವೆಗ್ಳೆ, ಜಾತ್ಜಾಲಲೆ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಪಂಗಡ್ ಆಇಲೆ.

ಭಾರತಾಂತ್ ವೆದಾಂಚಿ, ಸಂಗಮ್ ರುಪಾಂಚಿ; ಅಸ್ತಮ್ತೆಂತ್ ಎಜಿಪ್ತ್ಗಾರಾಂಚಿ, ಮೆಸೊಪೊತಾಮ್ಯಾಚಿ, ಸೀರಿಯಾಚಿ; ಅಮೆರಿಕಾಂತ್ ಇನ್ಕಾ, ಅಜ್ಟೆಕ್ಗಾರಾಂಚಿ; ಚಿನಾಂತ್ ಚಿನ್ಕಾರಾಂಚಿ ಸಮಾಜ್ ಉಬ್ಜಲಿ. ತೆದ್ನಾ ಭಾಶೆಕ್ ನವೆಂ ರೂಪ್ ಆಇಲೆ. ತಾಚೆಂ ಏಕ್ ಮುಳ್ ರೂಪ್ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಇಲೆ:ಸಕಲೆ, ಬರೆ:ಖೊಟೆ, ನಿತಳ್:ಮ್ಹೆಳೆ, ಅಜಾದ್:ಗುಲಾಮ್, ದಾದ್ಲೊ:ಬಾಇಲ್ ಅಸಲಿ ವೆಗ್ಳೆಪಣಾಂ. ಹಾಂಗಾ ಸಮಾಜಿಂತ್ ತುಜಿ:ಮ್ಹಜಿ, ತಾಂಚಿ:ಆಮ್ಚಿ, ಸಾರ್ಕಿ:ಚುಕಿಂಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಭಾಸಾಂವಾಂಟೆ ಪಡ್ಲೆ.

ಭಾಶೆಎಕ್ವಟ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಇಲ್ಯಾಂಚಿ, ನಿತಳ್, ಬರಿ, ದಾದಲ್ಲಿ, ಅಜಾದ್ ಭಾಸ್ ಖರಿ ಭಾಸ್; ಉರ್ಲಲಿ ಬೆಖರಿ ಭಾಸ್ಮ್ಹಣ್ ವಾಂಟೆ ಪಡ್ಲೆ. ಪರ್ಮಾಣಾಂ ಉಬ್ಜಲಿಂ.

ಆಇಜ್ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಿಂ ಉರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ನವ್ಯಾನವ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣಾಂಕ್ ಪಾಉಲ್ಯಾಂತ್. ಉದ್ಯೋಗ್, ಯಂತ್ರಾಂ, ವ್ಯಾಪಾರ್ ಯಾ ವೆಪಾರ್, ದುಡು, ಸಾಂತ್ ಬಾಜಾರ್ಮ್ಹಣ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೊ ಸಉಂಸಾರ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವಾಂಟುನ್ ಘಾಲ್ತಾನಾ ವೆಗ್ಳಿಂ ಆನಿ ನವಿಂ ಪರ್ಮಾಣಾಂ ಉಬ್ಜಲ್ಯಾಂತ್.

4. ಭಾಸ್ ಆನಿ ಬರಪ್:

ಘರಾಂ, ಶ್ಹರಾಂ ಯೆತಾನಾ, ಸಮಾಜಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಂಗಡಾಂಕ್ ನವೊ ಆರ್ಥ್ ದಿತಾನಾ, ಸಮಡ್ತಿ ಆನಿ ರಾಜಾಂ ಉಬ್‌ಜತಾನಾ ಬರ್ಪಾಂ ಆಽಲಿಂ.

ತಾಂಚೆ ವೇರ್‌ಗ್ ತೀನ್: ಪಽಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಜಣತಿಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಉಲಉಣ್ಯಾಬರಾಬರ್ ಚಿತ್ರಾಂ ಕಾಡ್ಲಿಂ. ಆಪ್ಲೆ ವಸ್ತೆಚೆ ಭುಂಯಾರ್, ಖಡ್ಪಾಂ, ವಣ್ಟಿ ಆಪ್ಲಿಂ ಚಿತ್ರಾಂ, ಕಾಡುಂಕ್ ವಾಪರ್ಲೆಂ, ಭೊಉಂತಣೆಚಿ ಮಾತಿ, ಚಿರ್ಯಾಮಾತಿ, ಕುಪುಲ್ಮಾತಿ ರೇಂಗ್ ಕರುನ್ ತಿ ಚಿತ್ರಾಂನಿ ಕಾಂತಽಲಿ ಆನಿ ಕಲೆಕ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲಿ.

ದುಸ್ರ್ಯಾ, ಪಾಉಂಡ್ಯಾರ್, ಬರ್ಪಾಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ತಾನಾ ತೀನ್ ರುಪಾಂನಿ ಬರಪ್ ರುತಾ ಜಾಲೆಂ: ಚಿತ್ರಾಂನಿ, ವಿಚಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಲಿಪಿನ್, ಭಾರತಾಂತ್, ಆಸ್ತಮೆಂತ್ ಚಿನಾಜಾಪಾನಾಂತ್ ಆನಿ ಅಮೆರಿಕಾಂತ್. ತಾಂತುಂ ಸಿರೊಫೆನಿಸ್ ರುಪಾಕ್ ಬೞ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ಫುಡೆಂ ಗೆಲೆಂ, ರುಪಾಂತರ್ ಜಾೞುನ್. ಹ್ಯಾ ಪಾಉಂಡ್ಯಾರ್ ಸಮಡ್ತಿಕ್ ಪವಿತ್‌ಜಾೞುನ್, ಥೊಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಜಾೞುನ್ ಬರಪ್ ಜಾಲೆಂ.

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪಾಉಂಡ್ಯಾರ್, ರಾಜಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿಂ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಯಾ ಝುಜಾಂ ಬರಉನ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ, ದಾನಾಂ ಆನಿ ಽನಾಮಾಂ ಬರಉನ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಸಾದನ್ ಜಾಲೆಂ ದೋನ್ ಪಾಉಂಡೆ ಎಕಾಮೆಕಾಂತ್ ಮಿಸಳ್ಳೆ ಆನಿ ತವಳ್ತವಳ್ ವಿರೊದ್ ಉಟೊನ್ ಸಾದ್ಯಾಭೊಳ್ಯಾಂಕ್ಽ ಬರಪ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ.

ಆೞಜ್ ಬರಪ್ ಏಕ್ ಪರ್‌ಗತಿಚೆಂ ಸಾದನ್ ಆನಿ ಪಾಉಂಡೊ ಜಾಲಾಂ. ಅಬಿವಾಡೆಚೆ ಹಾತೆರ್ ಜಾಲಾಂ.

5. ಆಽಚೆ ಗಜಾಲ್:

ಆೞಜ್‌ಕಾೞಲ್ ಭಾಸ್ ತೊಂಡಾರ್ ಆಸಾ, ಬರಪ್ ಹಾತಾರ್ ಆನಿ ದೊಳ್ಯಾಂನಿ ಯೆ ಆಸಾ. ತಾಚೆಮದೆಂ ಭಾಸ್‌ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ, ಬರಪ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ? ಭಾಸೊ ಕಿತ್ಲ್ಯೊ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರುಪಾಂಚ್ಯೊ? ಬರ್ಪಾಂ ಕಿತ್ಲಿಂ? ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಪಿಂಚಿ ಅಸಲೆಂ ಚಿಂತಪ್, ವಿಚಾರ್, ಸಂಸೊದ್ ಚಲೊನ್ ಫುಡೆಂ ಗೆಲ್ಯಾಂತ್.

ಅಸಲ್ಯಾ ಪರ್‌ಗತಿಚ್ಯಾ ಪಾಉಲಾಂನಿ ಆಜುನ್ ಉರ್ಲಲ್ಯಾಪಽಕಿ ಆಸಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಘುರ್‌ಗರೆ ಕಾಡಿತ್ - ಮರಣ್ಯಾಚೊ ವೊಡಿ, ವಾಡಾವಳಿಚ್ಯೊ ಖೊಡಿ ಯಾ, ಭುಽಂಪಡ್ಲಲೆ ರಡ್ಣೆಂ - ಖಽಂಚೆಂಽ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆನಿ ಸುದ್ರುೞಪ್ ಕಳನಾತ್ಲಲ್ಯೊ ಘಡಾಮೊಡಿ ದಿಸ್ತಾ.

- ವಿಲ್ಯಂ ದಸಿಲ್ವಾ
ಗೊಂಯ್ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ

3. ಜಾಂವ್‌ಯಾಂ ಆಮಿ ಕಟಿಬದ್ಧ್

ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಮೂಲ್‌ಪೀಠ್ ಗೊಂಯ್ಯಾ ಮ್ಹಾಪ್ಸೆಂ ಶಹರಾಂತ್ ಭರಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾರಾವ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಪೀಠಾಥಾವ್ನ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾವಾಂಕ್ ಆನಿ ಭಯ್ಣಾಂಕ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಕರುನ್ ಚಾರ್ ಉತ್ರಾಂ ಉಲೊವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೋವ್ ಖೊಸ್ ಭೊಗ್ತಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ ವಾವ್ರಾಖಾತಿರ್ ಏಕ್ಟಾಂಯ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕಾಂಚಿ ಪರಿಶದೆಚಿ ಕಲ್ಪನಾ ಫುಡೆಂ ಆಯ್ಲಿ. ಆನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್ ಪರಿಶದ್' ನಾಂವಾಖಾಲ್ ತಿಚ್ಯೊ ದೋನ್ ಬಸ್ಕಾ ಜಾಲ್ಯೊ. ತಿಸ್ರೆ ಖೆಪೆಚ್ಯಾನ್ 'ಪರಿಶದ್' ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾಂತ್ ಬದಲ್ ಕರುನ್ 'ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್' ಮ್ಹಣೂನ್ ತೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ. ಪಯ್ಲೆಂ ಸಮ್ಮೇಳನ್ 1968 ವರ್ಸಾ ಮಡಗಾಂವ್ ಚಲೂನ್ ಉತ್ರಾಂತ್ ನವ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂ ಗೊಂಯ್ಯಾ ವೆಗ್-ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಡೆ ಜಾಲಿಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಪಂಚಾಚೆ ಮಹಾಮಹಿಮ್ ನಾಮ್ನೆಚೆ ಸಾಹಿತೀ ಭೋವ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್‌ರಾವ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್, ರವೀಂದ್ರ ಕೇಳೆಕಾರ್, ಉದಯ್ ಭೆಂಬ್ರೊ, ಶಾಂತಾರಾಮ್ ಹೆದೆ, ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯ್, ದಾಮೋದರ್ ಮಾವ್‌ಜೋ, ಚಾಫ್ರಾ ದಕೋಸ್ತ್, ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೆಕಾರ್ ಹಾಣಿ ಶೋಭಾಯ್‌ಮಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಪವಿತ್ರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಪೀಠ್ ಹೆಂ. ಇಕ್ರಾವೆಂ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಪ್ರಥಮ್ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾರವಾರಾಂತ್ 1992 ಫೆಬ್ರವರಿ 8 ಆನಿ 9 ತಾರ್ಕೆರ್ ಭರ್ಲೆಂ. ಕರ್ನಾಟಕಾಚೊ ಫಾಮಾದ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಿ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ಕಾದಂಬರಿ ರಚಯಿತಾ ಭೋವ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿಸೊಜಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರಿ ತೆಂ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಭೋವ್ ಪವಿತ್ರ್ ಆನಿ ಮಹತ್ವಾಚಾ ಹ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾಕ್ ಏಕ್ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಚುನಾವ್ ಕೆಲೊ ಹೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಮ್ಜಾನಾ. ಪ್ರಾಯೆನ್ ಹಾಂವ್ ಹೊಡ್ ಆಸೂಂಕ್ ಪುರೊ. ಪೂಣ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರೀ ಹ್ಯಾ ಫುಡೆಂಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಂಕ್ ತುಲನ್ ಕೆಲ್ಯಾರೀ ಹಾಂವ್ ಭೋವ್ ಲ್ಹಾನ್ ಮನೀಸ್. ಪ್ರತಿಭೆನ್‌ಯೀ ಲ್ಹಾನಾಂತ್ ಲ್ಹಾನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಹೊ ಗೌರವ್ ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲ್ಲೊ ನ್ಹಂಯ್. ಹಾವೆಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ತೆಪನ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ದೀರ್ಘ್‌ಕಾಲಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸೆವೆಕ್ ಮೆಳ್ಳೊ ಮಾನ್ ಮ್ಹಣು ಹಾಂವ್ ಸಮ್ಜತಾಂ. ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲಾರೀ ಮ್ಹಾಕಾ ಹೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಲ್ಲೆ ಬದ್ದಲ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಹಿತೈಶಿಂಕ್ ಕಾಳ್ಜಾತಾವ್ನ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಬಾವುಡ್ತಾಂ.

ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಉಗಮ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಇಂಡೊ ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಅಗಣಿತ್ ವರ್ಸಾಂ ಫುಳ್ಯಾ ವೇದ್‌ಕಾಲಾ ಥಾಕುನ್ ತ್ಯಾ ಭಾಶೆಕ್ ತಿಚೊಚ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚೊ ಏಕ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಆಸಾ. ಇತಿಹಾಸ್‌ಕಾರಾಂನಿಂ ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆ ವರೀ ಕೊಂಕಣೀ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಶೆತಾವ್ನ್ ಉದಯ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಹ್ಯೊ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಸೊ ಭಾರೀ ಪುರಾತನ್ ಮುಳಾಂತ್ ತಾವ್ನ್ ಉತ್ಪನ್ನ್ ಜಾಲ್ಯೊ

ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಾಚಾ ಪುರೋಗಾನಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಏಕ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಪುರಾವೆ ಆಸಾತ್ ಆನಿ ಹೀ ಆರ್ಯನ್ ಪ್ರಾಕೃತ್ ತಂಡಾಕ್ ಸರೂತ್ ಮೆಳ್ಳೆಲಿ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತೀ ಗುಜರಾಥಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಶೆಕೂಯ್ ಪೂರ್ವಿಚಿ ಆನಿ ತ್ಯೊ ಭಾಸೊ ತಿಚ್ಯೊ ಭಯ್ಣೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉರ್ಲೆಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಿಂಧಿ, ಬಂಗಾಲಿ, ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಆನಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ.

ಡಾ। ರಾಮ್ ಮನೋಹರ್ ಲೋಹಿಯಾ ಸಾಂಗ್ತಾ: ''ನಿಸ್ಸಂದೇಹ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾರತ್ ಉಪಖಂಡಾಚಿ ಅತ್ಯಂತ್ ಮಧುರ್ ಆನಿ ಸುಂದರ್ ಭಾಸ್.''

ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಉಗಮ್ ಕಸೊ ಜಾಲೊ, ಹೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ''ಕೊಂಕಣಿ'' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಕಶೆಂ ಆಯ್ಲೆಂ. ಇತಿಹಾಸೀಕ್ ಆನಿ ಪೌರಾಣಿಕ್ ಕಾಣ್ಯೊ ಅಶೊ ಆಸಾತ್. ''ಸಾಧಾರಣ್ ಶಕ್‌ಪೂರ್ವಿ ಚೊವ್ತ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಆರ್ಯ್ ವರ್ಗಾಚೊ ಏಕ್ ಜನಸಮುದಾಯ್ ತಾಂಗೆಲೆ ವೈದಿಕ್ ಧರ್ಮಾಚೊ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರ್ಚೆ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಲ್ಯಾ ನೇತೃತ್ವಾರೀ ಸೌರಾಶ್ಟ್ರ ದೇಶಾಂತಾಸೂನ್ ಯೇವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಸ್ಲೆ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ರೇವತಿದ್ವೀಪ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದಿಲೆಂ. ಮಾಗಿರ್ ತೆ ಗೊಂಯಾಂಸೂನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ತೀರಾಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಪಸರ್ಲೆ. ತೆ ಏಕ್ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾಲೆ. ತಾಂಗೆಲ್ಯಾಂತ್ ಥೊಡೆಜಣ್ ಅರಬ್ ದೇಶಾಕೂಯ್ ಗೆಲೆಲ್ಯಾ ಕಾಲಾಂತರಾರಿ ತಾಣಿಂ ಉಲೊಂವ್ಚಿ ತೀ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಸ್ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾತಾಂ ಜಾತಾಂ ಆಮಿ ಆಜ್ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ರೂಪಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಾವ್ಲಿ. ತಿ ಭಾಸ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ತೀರಾರ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾ ದೆಕುನ್ ತಿಕಾ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ಪ್ರಾಕೃತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕಿನಾರಿ ವಸೂನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾಂಶ್ ಹಿಂದುಜನಾಲಿ, ಶಕಚ್ಯಾ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾನ್ ಅರಬಾಂತ್ ಬಾಟೂನ್ ಜಾತಕ್‌ಚ್ ಯೇವ್ನ್ ಭಟ್ಕಳಾಂತ್ ವಸಿಲ್ಯಾ ನವಾಯತ್ ಜನಾಲಿ ಆನಿ ಪುರ್ತ್‌ಗಿಜಾನಿ ಗೊಂಯ್ ಧರತ್‌ಕೂಚ್ ಹಿಂದೂಮದ್ಲ್ಯಾನ್ ಬಾಟಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್‌ಜನಾಲಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಹೊ ಐತಿಹಾಸಿಕ್ ವಿಶಯ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೆಲಾ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ ಸಂಶೋಧಕ್ ದಿವಂಗತ್ ಬಸ್ತಿ ಪುಂಡಲೀಕ್ ಶೆಣೈನ್. ''ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಶೆಗಳ ತುಲಾತ್ಮಕ ವಿಮರ್ಶೆ'' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಕನ್ನಡ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಲೇಖಿಕ್ ಹೊಚ್.

ಆನೇಕ್ ಪೌರಾಣಿಕ್ ಕಾಣ್ಯೊ ಅಸ್ಯೊ ಆಸಾತ್. ರಾಮಾಯಣ್ ಕಾಲಾಂತ್ ತಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲಿ ಮ್ಹಳೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಬಾರ್ ದಾಖ್ಲೆ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ಶ್ರೀ ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಪಟ್ಟಾಭಿಶೇಕಾಕ್ ಕೊಂಕಣ್ ದೇಶಾಚೊ ರಾಯು ರಾಜಾ ಸುಧಾಕರ್ ಕೊಂಕಣ್ ವರ್ಮಾನ್ ಪಟ್ಟಾಭಿಶೇಕಾಕ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆ ಸಪ್ತನದಿ ತೀರ್ಥ್ ಪೆಟಯಿಯ್ಲೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ್ ಫ್ರೂಕ್ತ್ ಶ್ರೀಮತ್ ಅದ್ಯಾತ್ಮ್ ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಆಸಾ.

ಜಮದಗ್ನಿ ಋಶೀಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ರೇಣುಕಾದೇವಿಕ್ ಕುಂಕಣಾದೇವಿ ಮ್ಹಣುಯೀ ನಾಂವ್ ಆಸಿಲ್ಲೆಂ. ತಿಗೆಲೊ ಪೂತ್ ಪರಶುರಾಮ್ ಕುಂಕಣಾದೇವಿಲೊ ಪೂತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ 'ಕೊಂಕಣೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ಕೊಂಕಣೇಚೊ ಆದ್ಯ್ ಪ್ರವರ್ತಕ್ ತೊಚ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್. ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ 'ದೇವ್‌ಭಾಶಾ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ದೆವಾಂಲಿ ಭಾಸ್' ಅಶೆ ಆಪಯ್ತಾಲೀಂತ್

ಆಸೊ ಉಲ್ಲೇಖ್‌ಯೀ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣ್ ರಾಜ್ಯ್ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿಚೆರ್ ಸಿಂಧುಥಾವ್ನ್ ಚೆರ್ (ಕೋಚಿ) ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಶಿಲ್ಲೆಂ.

ಭಾಶೆಕ್ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಾನ್ಯತಾ:

ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಲೆಂ ದೀರ್ಘ್ ಕಾಲಾಚೆಂ ಸೊಪನ್ ಸಾಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಭಾರತ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಠ್‌ವ್ಯಾ ಪರಿಶಿಶ್ಟಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಲ್ಚೆಂ ಹೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಕಾ ವಿಶೇಶ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕಣೀಚ್ಯಾ ಉದರ್‌ಗತಿಚ್ಯಾ ದಿಶೆನ್ ಭಾಶೆಕ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮೀಚಿ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಚಳವಳಿಚೊ ಅಧ್ಯಾಯ್ 1975 ಇಸವಿಂತ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದೃಢೀಕರಣ್ ಜಾವ್ನ್ಯಾಂತ್ ಪರಿಸಮಾಪ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಭಾಶೆಕ್ ರಾಜ್ಯಾಂಗ್ ಘಟನೆಚ್ಯಾ ಆಠವೇ ವಳೆರೀಂತ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳ್ತಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ನಿರೀಕ್ಷಾ, ನಿರೀಕ್ಷಾಚ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್‍ಲಿ. ಸತ್ರಾ ವರಸ್ ಗಳೊ ದೀಗ್ ಕರುನ್ ರಾಕ್ಕಾ ಪಡ್ಲೆಂ. 1992 ಆಗಸ್ಟ್ 20 ತಾರ್‌ಕೆಕ್ ಕೊಂಕಣೀಕ್ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ಮೆಳ್ಚಿ ಅಮೃತ್ ಘಡಿ ಉದೆಲಿ. ಹಾಂಗಾಚ್ ಚಳವಳಿಚೊ ದುಸ್ರೊ ಅಧ್ಯಾಯ್ ಅಂತ್ಯ್ ಜಾಲೊ.

ಭಾರತ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚೆ ಆಠ್ವೆ ಪರಿಶಿಶ್ಟಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಘೆತಿಲ್ಲೆ ನಿಮಿತ್ಯ್ ಭಾಶೆಕ್ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಮೆಳೂನ್ ತಿ ಘನಸ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ತಿಕಾ ಬಹುತೇಕ್ ಸವ್ಲತಾಯ್ ಮೆಳ್ಟಾ. ತಿ ಖಂಯ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಮಿ ಜಾಣಾ ಜಾವ್ಚೆಂ ಬರೆ.

1. ಆಠ್‌ವೆ ಪರಿಶಿಶ್ಟಾಂತ್ ಮೆಳೆಲ್ಲ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಭಾಸೊ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಭಾಸೊ ಮ್ಹಣೂನ್ ಪರಿಗಣನ್ ಜಾತಾತ್.
2. ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಾನ್ ಛಾಪ್ಚ್ಯಾ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟಾರ್ ಅಕ್ಷರಾನಿಂ ನಮೂದ್ ಕರ್ಚೆಂ 'ಅಮುಕ್ ಇತ್ಲಿ ರುಪ್ಯ' ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಂಯ್ ಛಾಪ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಲೆಂ.
3. ದೂರದರ್ಶನಾನ್ ವಿಶೇಶ್ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಿಚಾರ್ ಗೋಶ್ಟಿ, ಕವಿಗೋಶ್ಟಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್‌ಯಿೀ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳ್ತಾ.
4. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವ್, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೋತ್ಸವ್ ಅಸಲ್ಯಾ ವಿಶೇಶ್ ಉತ್ಸವಾ ಕಾಲಾರಿ ಆಕಾಶ್‌ವಾಣೆನ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಕವಿಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್‌ಯಿೀ ಅವಕಾಶ್ ಮೆಳ್ಟಾ.
5. ಭಾಶಾ ನಿಪುಣತಾ ಅವಶ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲೆ ಕಡೆನ್ ಯೂನಿಯನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಶನಾನ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪರಿಕ್ಶೆಂತು (Tests) ಕೊಂಕಣಿಕ್‌ಯೀ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳ್ಟಾ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಪೆಪರ್ ಆಸಾ ತಾಂತೂಂತ್ ಕೊಂಕಣೀಕ್‌ಯೀ ಮೆಳ್ಟಾ.
6. ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಕಟಣೊ, ಪತ್ರ್ಕಾಂ (Circulars) ಕೊಂಕಣೀನ್‌ಯಿೀ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕರ್ತಲೆ.

7. ಸರಕಾರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಯಾ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ದಿತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್‌ಯ್ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಘೆತಾತ್.

8. ಕೇಂದ್ರ್ ಸರಕಾರ್ ಭಾಶೆಚೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ರಚನ್ ಕರ್‍ತಲೆ. ಆನಿ ತಾಂತುಂ ಚಾರಿಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರತಿನಿಧ್ಯ ನಿರೀಕ್ಶಣ್ ಕರ್‍ತೈತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ, ಗೋವಾ, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳ ಹ್ಯಾ ಚಾರೀ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾಮದ್ದೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ 41% ಲೋಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಲೆ ಆಸಾತ್.

9. ಭಾರತ್ ಸರಕಾರಾನ್ ವಿದೇಶಾಂತ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್‌ಯೀ ಭಾಗ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅವಕಾಶ್ ಮೆಳ್ತಲೊ.

10. ನೇಶನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟಾನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್‌ಯೀ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಘೆತ್ಲೆ ಆನಿ ಹೆರ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕ್‌ಯೀ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್‍ತಲೆ.

11. ಕೇಂದ್ರ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಂಸ್ಥಾ ಕೊಂಕಣೆನ್‌ಯೀ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರ್‍ತಲಿ.

12. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್‌ಯೀ ಪೀಠ್ (Chair) ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾತಲೆಂ.

13. ಶಾಳೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಚಿ ಪ್ರಕರಣಾಂ, ಭಾಶಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ್, ಅರ್ಥ್‌ಕೋಶ್ ಹಾಂತುಂ ಚಾರ್‌ಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಉಲೊವ್ಕ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳ್ತಲೆಂ. ವಿಶ್ವಕೋಶ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡುಂಕ್ ಸರಕಾರಾ ಕಡ್ಚ್ಯಾನ್ ಸಹಾಯ್ ಮೆಳ್ತಲೊ.

14. ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಕಮೀಶನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್‌ಯೀ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಘೆತಲಿ.

15. ಶಿಕ್ಷಣ್ ಸಚಿವಾಲಯ್ ಮಾನವ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ್ ಇಲಾಖ್ಯಾ ಕಡಚ್ಯಾನ್ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ (manuscript) ಕೊಂಕಣಿ ಅರ್ಹ್ ಜಾತಾ.

16. ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ರಾಜ್ಯ್‌ಭಾಸ್ ಸೊಡುನ್ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಕ್ ಅಲ್ಪ್‌ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಭಾಸೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ 10% ಪೇಕ್ಶಾ ಅಧಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂಕ್ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕರುನ್ ಸರಕಾರ್ ಆಪ್ಲಿ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಆನಿ ಪ್ರಕಟ್ಣೊ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ್ ಭಾಶೆಂತ್‌ಯೀ ಜಾಹಿರ್ ಕರ್‍ತಲೆ ಆನಿ ಉದ್ಯೋಗಾಕ್ ಭರ್ತಿಯೀ ಮೆಳ್ತಲಿ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಶನಾಂತ್ ಏಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್‍ತಲೆ. ಹಾಕಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಶೆನ್ ಮೆಳ್ಕಾ ಜಾಲೆಲಿ ಅರ್ಹತಾ ತೀ ಆಠವ್ಯಾ ಪರಿಶಿಶ್ಟಾಂತ್ ಮೆಳನು ಆಸೂಕಾ ಜಾಲೆಲಿ. ಕೊಂಕಣೇಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೇರಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪೇಕ್ಶಾ ಅಧಿಕ್ ಉಜ್ವಲ್ ಭವಿಶ್ಯ ಅಸ್ತಲೆಂ.

17. ಭಾಶಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ದಿವ್ಚೆಖಾತಿರ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಸರಕಾರಾನ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾ ಯಾ

ರಾಜ್ಯಪಾತಳೀಚೆರ್ ರಚನ್ ಕರ್‍ನ್ಯು ಸಲಹಾಮಂಡಳೀಕ್ ಆನಿ ಸಮಿತಿ ಅರ್ಹತಾ ಆಧಾರಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಾಲ್ಯಾಂಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೆ ಪಡ್ತಲೆ.

18. ಆಟ್ವೆ ವಳೆರೀಂತ್ ಮೆಳಿಲೆ ಭಾಶೆಂಚೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬದ್ದಲ್ ಆಸ್ಚೆ ಯೋಜನೆಂತ್ ಕೇಂದ್ರಾನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಮೆಳೊವ್ಕಾ ಪಡ್ತಾ.

19. ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಶಿಕ್ಷಣಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ವಿಶಯ್ ಕರ್ತಲೆ ಆನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್ ಎಮ್.ಎ. ಶಿಕೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ಶಿಕ್ಷಕಾಲೆ ನೇಮಕಾ ಖಾತಿರ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಾಚಿ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ನಿರೀಕ್ಷಣ್ ಕರ್ತೆತ್.

20. ಭಾಶಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ಪರಿಗಮನ್ ಜಾಲೆಲ್ಯಾ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಅಕಾದಮಿ ರಚನೆಕ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮೆಳ್ಳಲೆಂ. ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ಪರಿಗಣನ್ ಜಾತಾ.

ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿ ಮಾನ್ಯತಾ ತಶೆಂಚ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಠ್ವೆ ಪರಿಶಿಶ್ಟಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮೆಳೊವ್ಚೆ ಹೆಂ ದೋನ್‌ಯೀ ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆಜ್ ಸೊಪ್ಲೆ ಹೆಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಆತಾಂ ತಿಸ್ರೊ ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಕಾಲಾರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸುಪುಶ್ಟ್ ಕರನು ತಿಕಾ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಾನ್ಯತಾ ಮೆಳಿಲ್ಯಾ ಆತ್ರಾ ಭಾಶೆಂಚ್ಯಾ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನಾಕ್ ಪಾವೊವ್ಚಿ ಹೊಡಿ ಜವಾಬ್ದಾರೀ ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಸರ್ವ್ ಸುಪುತ್ರ್-ಸುಪುತ್ರಿಚಾಂಚ್ಯಾ ಖಾಂದ್ಯಾರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾ. ತಿ ಸಾಂಬಾಳೂನ್ ವ್ಹರೂಂಕ್ ಆಮಿ ಜಾತಿ-ಪಾತಿ, ಪಂಥ್-ಪಂಗಡ್, ಮತ್-ಧರ್ಮ್, ಉಚ್ಚ್-ನೀಚ್, ಭೇದ್ ವಿಸೊರ್ನ್ ಏಕ್ವಾಂಯ್ ಜಾವ್ಚೆ ಅವಶ್ಯ ಆಸಾ. ಆಮಿ ಗೊಂಯ್ಚೆ, ಆಮಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಚೆ, ಆಮಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ, ಆಮಿ ಕೇರಳಾಚೆ ಆನಿ ದಕ್ಶಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚೆ, ಆಮಿ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಚೆ ಮ್ಹಣು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಆನಿ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾ (District) ಸೀಮಾಭೇದ್ ದೂರ್ ದವ್ರುನ್, ಆಮಿ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣೆ, ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತೆಚೆ ಸಂತಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ವಿಶಾಲ್ ಮನೋಭಾವನಾ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರುಂಯಾಂ. ತೆನ್ನಾ ಭಾಸ್‌ಯೀ ಪುಶ್ಟ್ ಜಾವುನ್ ಸರ್ವ್‌ವ್ಯಾಪಿ ಜಾತಲಿ. ಸಂಘಟಿತ್ ವಾವ್ರಾಕ್ ಮಾತ್ ಅಂತಿಮ್ ಜಯ್ ಖಚಿತ್!

ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಸ್ತರಾರಿ ಭಾಶೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶರವೇಗಾರಿ ಚಲೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹಾತೂಂತ್ ಏಕ್ ಏಕೂಚ್ ವಿಶಯ್ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರುಯಾಂ.

ಸಾಹಿತ್ಯ:

ಮೊಟ್ಟಿ ಕಥಾ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವನ್, ಕಾವ್ಯ ಹ್ಯಾ ಮಳಾರಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗೊಂಯ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳ್ ಹ್ಯಾ ಚಾರ್‌ಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳೆ ಲಿಪಿನ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ. ಪ್ರಬಂಧ್, ವಿಮರ್ಶಾ, ವಿಜ್ಞಾನ್, ಖಗೋಳ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂಗೋಳ್, ಚರಿತ್ರ, ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಾನೂನ್-ನ್ಯಾಯ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ, ಜ್ಯೋತಿಶ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಗಂಭೀರ್ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಶ್ಟಿ ಜಾವ್ಕಾ. ಕೊಂಕಣೀತ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ (Post Graduation) ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲೆಲಿ ಪಾಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಂ

ತಯಾರ್ ಜಾವ್ಕಾ. ಎದೊಳುತಾಂಯ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿಚೊ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಘೆವ್ನೊ ಕೊಂಕಣಿ ತಾಂಗೆಲಿ ದೃಷ್ಟಿ ಮುಖಾರ್ ಸರ್‍ನ್ ನೊಬೆಲ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಘೆವ್ಕಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ತಾಂಕ್ ತಾಂಚ್ಯಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಕಾ. ಕೆ.ಕೆ. ಬಿರ್ಲಾ ಪ್ರತಿಷ್ಟಾನಾಚೊ 'ಸರಸ್ವತಿ ಸಮ್ಮಾನ್' ಜಿಕ್ಲೊ ಹಾವೆಸ್ ಉತ್ಪನ್ನ್ ಜಾವ್ಕಾ. ಹಾಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ದರ್ಜೊ ಊಂಚ್ ವಾಡ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ವಿಶೇಶ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹರ್ ಏಕ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ವಿಶೇಶ್ ರುಪಾಂಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಶಿಬಿರಾಂ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್‍ನ್ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ್ ಕೋಣ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿಲೆ ಸಮಜೂನ್ ಘೆವ್ನ್ ತಾಂಗ್-ತಾಂಗೆಲ್ಯಾ ಅಭಿರುಚಿಗನುಸಾರ್ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಉಚ್ಟ್ ದರ್ಜ್ಯಾಚೆ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚ್ನೆಕ್ ತಾಂಕಾಂ ವಿಶೇಶ್ ರಿತೀನ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿವ್ಕಾ. ಹಾಜೆನ್ ಆಜ್ ನ್ಹಯ್ ತರಿ ಆನಿ ಏಕ್ ಧಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಪುಣಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ್ ಫಳ್ ಮೆಳ್ತಲೆಂಚ್. ವಿಶೇಶ್ ಪ್ರಮಾಣಾರಿ ನಾನಾ ಮುಖ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ್ ವಾಡ್ಚೆ ಅವಶ್ಯ್ ಆಸಾ. ಚಾರಿಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಚಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಚೆ ಸರ್ವ್ ಶಬ್ದ್ ಮೆಳೊವ್ನ್ ನವೊ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಯಾ ಅರ್ಥ್‌ಕೋಶ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ಕಾ ಪಡ್ತಲೊ. ಹೆಂ ಕಾಮ್ ನೆಟಾನ್, ಮೊಟಾಯೆನ್ ಚಲ್ಕಾ. ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರಕಾರಾನ್ ಘಾಲುನ್ ಘೆತಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಂಚವಾರ್ಶಿಕ್ ಯೆವಜನೆ ಪ್ರಮಾಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿರ್ ಸತತ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಮುಖಾರಿ ಸರ್ಕಾ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ:

ಸಾಹಿತ್ಯಾಬದ್ದಲ್ ಕಿತೆಂ ಜಾವ್ಕಾ ತೆ ಸಾಂಗೂನ್ ಜಾಲೆಂ. ಆತಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶಯಾಂತ್ ಥೊಡೆ ಚಿಂತನ್ ಕರುಯಾಂ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಮೂಳ್, ಆಯ್ಕಾಟ ಸುಧಾರಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಚೆ. ಮಾನವ್ ಕುಲಾಚ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಕಲಾ-ವಿಜ್ಞಾನ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸುಧಾರುಣ್ ವ್ಹರ್ತಾ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಾತ್ಲೆಲೆ ಜನಾಂಗಾಂ ನಾಂತ್. ಹರಪ್ಪಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶಿಶ್ಟ್ ಆನಿ ಮೊಲಾಧೀಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಆಪ್-ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್, ವಿವಿಧ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯೊ ಜೊ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಆಜಿ ಜಿವಾಳ್ ಉರ್‍ನ್ಯಾತ್, ಫುಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ವಾಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ಆಜ್ ಸಂಸಾರ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾ, ಮುಖಾರ್‌ಸೂನ್ ವತಾ ಆನಿ ಸೊಭಿತ್ ಥರಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯೊ ಗುಂವ್ಲ್ಯೊ ಕಾಡ್ತಾ. ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕ್ ಸರಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭೋವ್ ಪೊರ್ನಿ ತರಿ ತರ್ನಿ ಆನಿ ಫುಲ್ತಿ ಜಿವಾಳ್ ಆನಿ ಬಳಿಶ್ಟ್. ಆತಿ ಸುಂದರ್ ಆನಿ ಮಧುರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾ-ನಾ ತರೇಚ್ಯಾ ಕಶ್ಟ್ - ಸಂಕಶ್ಟಾಂತ್ ಘುಸ್‌ಪಡ್ಲಿ ತರೀ ತಿಚ್ಯಾ ಭಕ್ತಾಂಚ್ಯಾ ಉತ್ಸಾಹಾನ್ ರಾಶ್ಟ್ರಾಚ್ಯಾ ಸಸಾಯೆನ್ ಆಜ್ ಬಳಿಶ್ಟ್ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಅಭಿಮಾನಾಚಿ ಗಜಾಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ.

ಸಂಗೀತ್, ನಾಟಕ್, ಕಲಾ, ಲೋಕ್‌ವೇದ್, ಖಾಣ್, ನ್ಹೆಸಣ್, ರೀತಿ-ರಿವಾಜ್ ಹಿಂ ಸರ್ವ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಾ ಆಶ್ರಯಾಂತ್ ಯೆತಾತ್. ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೀಂತ್ ಹರ್ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಕ್ ಏಕೇಕ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಸಾ. ತಿ ಉರೊನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕರ್ಚೆ ದಿಶೇನ್ ಘಾಟಿ ವಾವ್ರ್ ಚಲ್ಲಾ. ಅತ್ತಾಂಯೀ ಚಲುನ್ ಆಸಾ. ಥೊಡೆ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ. ಸಂಗೀತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ವಿಲ್ಫಿ ರೆಬಿಂಬಸ್, ಆನಿ ತಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್, ಮಾಂಡ್ ಸಭಾಣಾಚೊ ಗುರ್ಕಾರ್ ಎರಿಕ್ ಒಜಾರಿಯೊ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್, ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್, ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪೆರಿಸ್ ಆನಿ

ತಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಬುಯಾಂವ್ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್, ಕೇರಳಾಂತ್ ಪ್ರಶೇನ್‌ಸೇನ್ ಮಲ್ಲ್ಯ, ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರಾಂತ್ ಹೆನ್ರಿ ಸೊಜ್ ಆನಿ ಪಂಗಡ್ ಹಾನ್ನಿ ಕೆಲ್ಲೊ ವಾವ್ರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ನ್ಹಯ್. ನಾಟಕ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ "ಶಬ್ಬೆ ಶಬ್ಬೆ ಭೋವ್ ಜನ್ ಸಮಾಜ್" ನಾಟಕ್ ರಚಯಿತಾ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾರಾಯಣ್ ನಾಯಕ್‌ಬಾಬ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಪಾತಳಿಚೆರ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆಕಾಶ್‌ವಾಣಿ ನಾಟಕ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಂತ್ ಸರ್ವ್‌ಭಾಶಾ ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೀಕ್ ಏಕ್ ಪಾಷ್ಟಿ ನ್ಹಯ್, ತೀನ್ ಪಾಷ್ಟಿಂ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ್ ಜೊಡಿಲ್ಲೊ ಘಾಮಾದ್ ಏಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಹಳಿಯಾಳ್ಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ವಾವ್ರ್ ಅಸಾಧಾರಣ್ ಆಸಾ. ರತ್ನಗಿರಿ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಚ್ಚಿ ಪರ್ಯಂತ್ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ವಿವಿಧತಾ, ಗಿರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್, ವ್ಹಡ್‌ವೀಕ್ ಆನಿ ಆಳವುನ್ ವಚ್ಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಾಂತೆಚೊ ವೈಭವ್ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಪಾಚಾರ್ಚ್ಯಾ ಇರಾಧಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ದಾಯ್ಜ್ಯಾಚೊ ರಾಕ್ಣೊ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಸಂಸ್ಥಾನ್ ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕೆಲೆಲೆ ಏಕ್ವೀಸ್ ದಿವಸಾಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಂತ್ ಆನಿ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಕಾರ್ಯ್‌ವೆ? ನಾಟಕ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಮುಂಬಯ್ಚೆ ತ್ರಿವೇಣಿ ಕಲಾಸಂಗಮ್, ಮಂಗ್ಳೂರ್‌ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ ಹಾಂಗೆಲೊ ಶ್ರಮ್, ಪ್ರಶಂಸನೀಯ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಿನ್ನಿಂ ಸಾತ್‌ಯ್ ಕಾಳ್‌ಯೀ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ದಿವ್ಚೆ ಮೈಕ್ ಮೆಹತಾ - ಕಾರ್ಲೊಸ್ ಹಾಂಚೊ ತಿಯಾತ್ರ್ ಚಳುವಳು ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್‌ಚ್ ತಿಲಕ್‌ಪ್ರಾಯ್! ಚೊವ್ಡಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಚೊವ್ಡಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪಂಗ್ಡಾನಿಂ ಜನೆವರಿ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಕುಂದಾಪುರಾಂತ್. "ಕೊಂಕಣಿ ವೈಭವ್!" ನಾಂವಾಚೆಂ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕೆಲೆಲೆಂ ಅಕ್ಷಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜನಪದ್ ಕಲೆಚೆಂ ವಿಶ್ವರೂಪ್ ಅದ್ಭುತ್! ಹ್ಯಾ ವೈವಿಧ್ಯ್‌ಮಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ಸುಧಾರಣ್ ಆನಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಣಾಚೆ ಕಾಮ್ ಆತಾಂ ಚಲ್ತಾ.

ಸಂಶೋಧನ್:

ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಕಸಲಿ ಸುಧಾರಣಾ ಜಾವ್ಕಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಾವೆಂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ನಿರೂಪಣ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ದೋನೀ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಜಾವ್ಚೆ ಪೇಕ್ಷಾ ಚಡ್ ಕಾಮ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಆಗತ್ಯ್ ಆಸಾ. ಸಾಹಿತ್ಯ್-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹ್ಯಾ ಉಭಯ್ ವಿಶಯಾಂಚಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಗುಂಡಾಯೆನ್ ಜಾಂವ್ಕಾ.

ಸಂಶೋಧನಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆ ಸಂಸ್ಥಾಂ ಪ್ರಕೃತ್ ಹಾತಾಬೊಟಾನಿ ಮೆಚ್ಚೆ ತಿತ್ಲೆ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಥಾಮಸ್ ಸ್ಟಿಫನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಸಂತ್ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಾಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೇಂದ್ರ್, ಮಣಿಪಾಲ್ ಕೊಂಕಣಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸೆಂಟರ್, ಕೇರಳಾಂತ್ ಪ್ರೊ. ಆರ್.ಕೆ. ರಾವ್ ಹಾಂಗೆಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಹ್ಯೊ ಸಂಸ್ಥಾ ಸಂಶೋಧನಾಚೆ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾತ್. ತಾಂತೂಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೆಂ ಥಾಮಸ್ ಸ್ಟೀಫನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರಾ ಕಡ್ಚ್ಯಾನ್ ಮಾತ್ರ್ ಸಂಶೋಧನಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತೀನ್ ಸತತ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಲ್ತಾ. ಭಾಶೆಕ್ ಆಠ್ವೆ ವಳೆರೀತ್ ಆಸ್‌ಪಾವ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ಮೆಳ್ಳೆ ದೃಷ್ಟಿರೀ ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಸರ್ವ್‌ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ಸಂಶೋಧನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯೊ ಲೋಕು ಅತ್ಯಧಿಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಚಾರಿಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಚಲ್ಚೆಂ ಆವಶ್ಯ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಸಂಶೋಧನ್

ಕೇಂದ್ರ್ ಅಧಿಕ್ ಸಂಖ್ಯೆನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೆವ್ಕಾತ್. ಆನಿ ಸರ್ವ್ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ಸಂಶೋಧನಾಚ
ಕಾಮ್ ಬಾರಾಯ್ ಮ್ಹಹಿನೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರೀತಿನ್ ಚಲ್ಚೆ ತಶೆಂ ಜಾವ್ಕಾ. ಸಂಶೋಧನೆಂತ್ ಆಸಕ್ತಿ
ಆನಿ ಅಭಿರುಚಿ ಆಸುಂಚ್ಯೊ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಕ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುನ್ ತಾಂಗೆಲೆಂ ಅನುಭವಿ
ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನ್ ಘೆವ್ನ್ ಉರ್ಭೆನ್ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಚಲಶಿ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ಕಾತ್.

ಲಿಪಿ ಖಂಯ್ಚಿ ವಾಪರ್ಕಾ?

ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಂತ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊಚ್ಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಜಾವ್ಕಾ ಮ್ಹಣ
ಸರ್ವತ್ರ್ ಆವಾಜ್ ಆಯ್ಕೂಂಯೆತಾ. ಕೊಂಕಣೇಂತ್ ಹೆಂ ಪೂರಾ ಸಿಲೆಬಸ್ ಯಾ ಪಾಠ್ಯ್‌ಸೂಚಿ
ಜಾಯ್ಮೊ? ತಾಕಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಖಂಯ್? ಉನ್ನತ್ ಮಟ್ಟಾಚೆ ಗ್ರಂಥ್ ಖಂಯ್? ಮಾಸಿಕ್
ಪತ್ರಾಂ ಖಂಯ್? ವಿಜ್ಞಾನ್ ಲೇಖನ್ ಖಂಯ್? ಹೆ ಪ್ರಶ್ನ್ ಸಹಜ್ ಉಬ್ಜತಾತ್. ಹೊಯಿ,
ಹಾಂತು ಆಮಿ ಸಂಪನ್ನ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಹದ್ರ್ಯಾರ್ ಮಾರನು ಘೆವ್ಚೆ ಬರಿ ನಾ. ಥಾ
ಹಜಾರಾಂ ಪೇಕ್ಷಾ ಚಡ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆಸಾತ್. ವ್ಯಾಕರಣ್, ಶಬ್ದಕೋಶ್ ಪುರಾಯ್ ಆಸಾತ್.
ನೇಮಾವಳೀಯ್ ಆಸಾತ್. ಹಿ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಪಿಯೆನ್ ಯೆತಾತ್. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಪ್ರಭಾವಾನ್
ಯೆತಾತ್. 'ಮ್ಹಾಕಾ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಯೇನಾ' ಮ್ಹಣು ಮಾಥ್ಯಾವೆಲ್ಯಾನ್ ಪಾಂಗರೂನ್ ಘೆವ್
ಕನ್ನಡ ಆನಿ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಸ್ಟ್ರೆಚರ್ಸ್ ಘೆವುನ್ ಆಮ್ಗೆಲೊ ಲೋಕ್ ಅಪಂಗುಳ್ ರಾಬ್ಲಾ
ಹೊ ಏಕ್ ವ್ಯರ್ಥ್ ವಿಲಾಪ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಚೂಕ್ ಕಸಲಿ? ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಿಂದಿಕ್
ಮಾನ್ಯತಾ ಮೆಳನು ವರ್ಸಾಂ ಚಾಳೀಸ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಧಾವಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಶಿಕಿಲ್ಲೆ ಆಮ್ಗೆ
ತರ್ನಾಟೆ ಶಾಳೆಂತ್ ದೇವನಾಗರಿ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾತ್ ಆಸ್ತಲೆ. ತೀಚ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣೇಕ್
ವಾಪರುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾರ್ ತೀ ತಾಂಕಾಂ ಕಳ್ಯಾಶಿ ರಾಬ್ತೆಲಿ? ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ್ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್
ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ ಬಹುತೇಕ್
ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ನೋಕರೀರ್ ಆಸಾತ್. ತ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಕರ್ಚಿ ಗೃಹ್‌ಪತ್ರಾಂ
(home magazines) ಘೆವ್ನ್ ಪಳೆಯಾತ್. ಹಿಂದಿ ವಿಭಾಗಾಂತ್ ಕಿತ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾನ
ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ಕಥಾ-ಕವನ್, ಲೇಖನ್ ವಾಚೂಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತಿ ಆಸಾತ್ ಹಿಂದಿನ್ ಆನಿ ನಾಗ
ಲಿಪಿಯೆಂತ್, ತಾಂಚ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರತಿಭಾ ನಾವೇ? ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಕಳಾನಾವೇ?

ಆಮ್ಕಾಂ ಕನ್ನಡಾಚಿ ಪುರೊ, ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ
ಮಾನ್ಯತಾ ಜಾಯ್, ಆಮಿ ನಾಗರಿ ವಾಪರ್ಚೊ ನಾ ಅಶೆ ಹಟ್ ಕರುನ್ ಕೊಣೇ ಮುಖಾರ
ವತಾತ್ ತರೀ ತಾನ್ನಿ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯಾ ಉಜ್ವಲ್ ಭವಿಶ್ಯಾಕ್ ಆಡ್ಕಳ್ ಹಾಡ್ತಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ
ಚೂಕ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾ. ಆಪ್ಣಾಂಕ್ ಏಕ್ ದ್ವೀಪಾಂತ್ ಬಸೊವ್ನ್ ಹೆರ್ ಪ್ರಾಂತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕಾ
ಕಡೆನ್ ಸಂಬಂಧ್ ತುಟೊವ್ನ್ ವೆಗ್ಳೆ ಕಡ್ಚ್ಯಾನ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಪರಿಣಾಮ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ದೊಳೆ ಬಂದ
ಕರುನ್ ಮೂಢ್ ಸ್ವರ್ಗಾಂತು ತೆ ಬಸೂನ್ ಆಸಾತ್. ಎದೊಳ್ ತೆ ಗೊಂಯಾಂಭಾಯ
ಚಲಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಚೊ ಪ್ರಕಾಶ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ನಾಂ ಹ್ಯಾಚ್ ಲಿಪಿ ಭೇದಾನ
ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಗತಿಚಿ ವಳಖ್ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಭಾಯ್ಲೆ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಲೋಕಾಂ
ಕಳ್ನಾ. ತಶೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕೇವಲ್ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ದೂರ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಲಿಪಿ ಸಂಬಂ
ಆಸುಂಚೊ ಹೊ ಕುಡ್ಡೊ ವಿಶ್ವಾಸ್‌ಯೀ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲಾ. ತಾಜ್ಯಾನ್ ಆಮಿ ದೂರ್ ದೂ

ಜಾತ್ ಆಸಾತ್. ಧರ್ಮ್ ಸಂಬಂಧ್ ಕಾರಾಣಾಂನಿಂ ಖಂಚ್ಯಾ ಲಿಪಿಕ್ ಲಾಗಿಂ ಯೆವಪ್ ಯಾ ದೂರ್ ಜಾವಾಪ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಲೇಕಾನ್ ದಿಶಲಿಪ್ತ್ ಜಾತಾ.

ಹಾಕಾ ಲಿಪ್ಯಂತರೀಕರಣ್ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ ಉಪಾಯ್ ನ್ಹಯ್. ತರೀ ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕಿತ್ಲೊ ವೇಳ್, ಪೈಸೊ ಆನಿ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ಚೊ ಪಡ್ತಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಲ್ಪನಾ ಥೊಡೀಚಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಹಾಜಿ ಖೊಲಾಯ್ ಕಳ್ತಲಿ. ಏಕ್ ಲಿಪಿನ್ ಬರೊವ್ನ್ ತೆ ಮಾಗಿರ್ ದುಸ್ರೆ ಲಿಪಿಕ್ ಪರಿವರ್ತನ್ ಕರಿನಾಯ್ ವ್ಹೊಯ್. ಕ್ಲಿಶ್ಟಾಯೀ ವ್ಹೊಯ್. ಯೆದೊಳ್ಚೆ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲೆ. ಮುಖಾರಿ ಬರೊಂವ್ಚೆಂ ಪುಣ್ಯಾಯೀ ನಾಗರಿ ಲಿಪೀನ್ ಬರಯ್ಯಾರ್ ಚಾರ್‌ಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಕ್ ತೆ ಪಾವ್ಯಾರ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತೆಲೆ. ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಸೊಡುನ್ ಹೆರ್ ಖಂಚೆಯ್ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ಯಾರ್ ಕಿತ್ಲೆಯ್ ಬರೆ ಆಸ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಪ್ರದೇಶಾಚಿ ಭಾಯ್ರ್ ಪಾಂವ್ಚೆಂ ನಾ. ಆರ್ಥಿಕ್ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಮುದ್ರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ನಾಗರಿ ಕಾಡ್ಯಾರ್ ಉಮೆದ್ ದಿಸ್ಚಿ ನಾ ಖರೆಂ. ತೆಂ ಆತಾಂ ತಶೆಂ ಜಾಲಾಂ. ಆಮ್ಕಾಂ ಹ್ಯಾಚ್ ದೃಶ್ಟೀಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಮಾತ್ಯಾ ವಯ್ಲೆಂ ಪಾಂಗರೂನ್ ಆನಿ ಖಾಖ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಸ್ಟ್ರೇಚರ್ಸ್ ಕಾಡೂನ್ ನೀಟ್ ರಾಬೂನ್ ಚಮ್ಕುನ್ ಪಳೆಯಾತ್. ಪಾಟಿಕ್ ಬಳ್; ಪಾಯಾಂಕ್ ಬಳ್ ಸರ್ವ್ ದಿತಾ. ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಡುನ್ ಹ್ಯಶ್ಪುಶ್ಪ್ ಜಾವ್ಯಾಕ್‌ಯ್ ತಾಚೆ ಬಲ್ ಮೆಳ್ತಲೆ. ಕೊಂಕಣೆಚೆ ಭವಿಶ್ಯ ಭದ್ರ್ ಕರುಂಕ್ ಆಮಿ ಮಿಥ್ಯಾಭಿಮಾನ್ ಬಗ್ಲೆನ್ ದವೊರ್ನ್ ನೀಜ್ ಪ್ರಶ್ನೆಚೆ ವಾಟೆನ್ ವೆಚೆ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಸೊಡಿ ಧರಿನಾತ್ತಿಲೆಂ ಫುರ್ಚೊ ವಿಶಯಾಚ್ ಮುಖಾರ್ ವಚ್ನಾ ಮಾಗಿರ್ ನವೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚೊ.

ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಕೋಣ್ ಕರ್ಶ್ಯಾ?

ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಕಸಕಸಲೆ ಕಾಮ್ ಜಾವ್ಕಾ ಮ್ಹಳೆಲೆಂ ಮ್ಹಜೊ ಪರಿಮಿತ್ ಸಮಜೂತಿಕ್ ದಿಸ್ಲೆ ತಶೆಂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಾವೆಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ಚೊ ಕೊಣೆಂ? ಹೊ ಹೊಡ್ ಪ್ರಶ್ನ್ ಆಮ್ಚೆ ಮುಕಾರ್ ಆಸಾ. ಸತ್ತರ್ ಸೊಪಿಲ್ಯಾ ಮ್ಹಜೆ ಅಸಲೆ ಮ್ಹಾತಾರ್ಯಾಂನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಖಾಂದಾರ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ವಾವ್ರ್ ಹೊ ನ್ಹಯ್. ಆಮಿ ಪಿಕುನ್ ಪಡ್ಚಿಂ ಪಾನಾಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಮ್ಹಾಂಚಕ್ ವಟ್‌ವೃಕ್ಶ್ ತರ್ನೆ ವಾಡ್ಚೆ ಪಾನಾನಿ ಭರಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಶೋಭ್ಯಾ. ತಿಂ ತರ್ನಿಂ ಪಾನಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಆಮ್ಚಿ ಯುವ್ ಪಿಳ್ಗಿ. 'ಏಕ್ ನವಿ ಜಾಗೃತಿ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣ್ ಭಾಶಣಾಂತ್ ಇಕ್ರಾವೆ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಸೊಜ್ ಬಾಬಾನ್ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಯುವಜನಾಂಗಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉದರ್ಗತಿಚೆ ದಿಶೆನ್ ಜಾಗಯ್ಯಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಶಣಾಂತ್ಲಿ ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ವೆಂಚೂನ್ ಹಾಂವ್ ತುಮ್ಕಾಂ ಪರ್ತುನ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕರ್ತಾ.

'...ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಯುವಜಣಾಂಕ್ ಟೀ ಶರ್ಟಾಂಚೊ ಮೋಗ್ ಭಾರೀಚ್. ಆಯ್ ಲವ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಆಯ್ ಲವ್ ಕೆಲಿಫೋರ್ನಿಯಾ, ಆಯ್ ಲವ್ ಮೆಡೊನ್ನಾ, ಅಸಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಛಾಪುನ್ ಆಸಲಿಂ ಟೀ ಶರ್ಟಾಂ ಘಾಲುನ್ ತೆ ಭೊಂವ್ತಾತ್. ''ಆಯ್ ಲವ್ ಕೊಂಕಣಿ'' ಕಶಿಂ ದಿಸ್ತಿತ್ ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಟೀ ಶರ್ಟಾಂಚೆರ್? ಹ್ಯಾ ಸವಾಲಾಂತ್ಲಿ ಗಂಭೀರಾಯ್ ಚಿಂತುನ್ ಪಳೊವ್ಯಾ. ''ಆಯ್ ಲವ್ ಕೊಂಕಣಿ'' ಟೀ ಶರ್ಟಾಂ ಘಾಲ್ಚಿ ತರ್ನಾಟ್ಪಣಾಚಿ ಪಿಸಾಯ್

ಜಾವ್ಯೆತ್. ಪೂಣ್ ಹಿಚ್ ಪಿಸಾಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಕಿಟಾಳ್ ಉಬ್ಜಯ್ತಾತ ತರ್? ಕಿತ್ಲ್ಯೊ ಲಿಪಿ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಜೆ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಕ್? ಚಾರ್? ಪಾಂಚ್? ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಲಿಪಿನಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಟೀ ಶರ್ಟಾಚೆರ್ ಲಿಖುಂಕ್ ಹಾಂವ್ ತಯಾರ್ ಆಸಾಂ. ಆಯ್ ಲವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪಾವ್ಣಾನಾಸ್ಕಾರ್ ತೆ ಘಾಮಾದ್ ಆರ್ವೆ ವಳೆರಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಹಾಂವ್ ಲಿಖೊಂಕ್ ತಯಾರ್ ಆಸಾಂ - ಆಯ್ ಲವ್ ಕೊಂಕಣಿ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮೌನ್ ಆಸಾತ್ ತುಮಿ? ಟೀ ಶರ್ಟಾಚಿ ಜಾಗೃತಿ ಆನಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಹಾಂವ್ ಉಟಯ್ತಾಂ. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆರ್ ತಾಳ್ಯೊ ಪೆಟಿನಾಕಾತ್; ಶಿಳಣ್ಯೊ ಮಾರಿನಾಕಾತ್. ಪೂಣ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ದವರಾತ್, ಫಕತ್ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಚೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ಆಮಿ ಜಾಣಾಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾಂವ್. ಆನಿ ತೆಂ ರಾಕೂಂಕ್ ಸಕ್ತಾಂವ್, ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾವರ್ವಿಂ ತುಮ್ಚೆ ಥಂಯ್ ಕಸಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಪುಣ್‌ಯೀ ಜಾಲ್ಯಾ ತರ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಯುವಜಣಾಂನೊ, ಉಬೆ ಜಾಯಾತ್. ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಚಲಾವಣೆಕ್ ಆಯ್ತೆ ಜಾಯಾತ್. ಆನಿ ಎಕಾ ತಾಳ್ಯಾನ್ "ಆಯ್ ಲವ್ ಕೊಂಕಣಿ" ಆಮಿಂ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಚೊ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಕರ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಘೋಶಣಾ ಹ್ಯಾ ಘನೇಸ್ತ್ ಜಮ್ಯಾಕ್ ಪಾಚಾರಿಯಾತ್..."

ತೀಚ್ ಆವೇಶ್‌ಭರಿತ್ ಉತ್ರಾಂ ಹಾಂವ್ ಪುನರುಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾಂ. ಆನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಂ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಸಮಗ್ರ್ ಉದರ್ಗತಿಚೊ ವಾವ್ರ್ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಸುಪುಶ್ಟ್ ಖಾಂದ್ಯಾರಿ ಘೆಯಾ; ಸರ್ವ್ ರಾಶ್ಟ್ರೀಕೃತ್ ಭಾಶೆಂತ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮಳಾರಿ ಕೊಂಕಣೀಕ್ ಪ್ರಥಮ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳೊ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮಾಗ್ಗಿಂ ಘುವೊನ್ ಚೊವನಾಕಾತ್ - ವೀರ್ ಸರ್ದಾರಾ ಸಾರ್ಕೆ ಚಲಾ ಮುಖಾರ್ ಹರ್ದೆಂ ಉಬಾರುನ್ ಧರುನ್!

ಸರದಾರಾಚೆ ಏಕ್ ಸೈನ್ಯೆಂಚ್ ಚಾರಿಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಆಸಾ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜಾಗೆ ಕವಿ ನಾಂವಾರಿ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಕುಲ್‌ರತ್ನ್ ಚಾ.ಫ್ರಾ. ದಕೋಸ್ತಾಚೊ ಶಿಶ್ಯ್ ಮೌರಿಸ್ ಡಸಾ ಶಾಂತಿಪುರ್. ಫ್ರೆಡ್ ಕುಮಾರ್ ಕುಚ್ಚೀಕಾಡ್ ಆನಿ ಹೆರ್, ಕೇರಳಾಂತ್ ಶರತ್‌ಚಂದ್ರ ಶೆಣೈ, ಆನಂದನ್, ಪಯ್ಯನ್ನುರ್ ರಮೇಶ್ ಪೈ, ಗೋಕುಲ್‌ದಾಸ್ ಪ್ರಭು ಆನಿ ಹೆರ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ 1993 ಚೊ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ವಿಜೇತ್ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ್ ಸೈಲ್, ರಮೇಶ್ ವೆಳುಸ್ಕರ್, ಎನ್. ಶಿವದಾಸ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀನಾ ಕಾಕೊಡ್‌ಕರ್ ಆನಿ ಹೆರ್; ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರಾಂತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ವಿಜೇತ್ ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯೆಸ್ ಆನಿ ಡಾ। ಟಿ.ಎಮ್.ಎ. ಪೈ ಪ್ರತಿಶ್ಟಾನಾಚೆ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ವಿಜೇತಾ ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ ಹಾಂಚೆ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನಾರಿ ಮುಖಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ತರುಣ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್‌ಕಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾನ್ ಉದಯೋನ್ಮುಖ್ ಕವಿ, ಕಥಾಲೇಖಕ್, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಉದರ್ಗತಿಚೆ ಕಾಮಾಕ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಕಟಿಬದ್ಧ್ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚೆಕಡೆನ್ ಹಾಂವ್ ಕಳಕಳೀನ್ ವಿನಂತಿ ಕರ್ತಾ ಕಿ ತಾಣಿ ತಾಂಗ್-ತಾಂಗೆಲೆ ಅಭಿರುಚಿಚೆ ವಿಶಯ್ - ಕಾವ್ಯ್ ಕಥಾ, ಕಾದಂಬರಿಚೆ ಜೀವಳ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್‌ಮುಳಾರಿ ವಿವರ್ಸಿಲ್ಲೆ ಗಂಭೀರ್ ವಿಶಯಾಚೆರ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸೃಶ್ಟಿ ಕರ್ಚೊ ಪರಿಪಾಠ್ ಆರಂಭ್ ಕರ್ಯಾ. ತ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಬರೊವ್ನಿ ಕರೂಂಕ್ ಧಾಕಯ್ಯಾಂಕ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ದಿಂವ್ಕಾ. ತೆನ್ನಾಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸರ್ವಾಂಗ್ ಸುಂದರ್ ಆನಿ ಹೃಶ್ಟ್-ವೃಶ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮಾನ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಘನತೆಕ್ ಪಾತ್ರ್ ಜಾತಲಿ. ತೊ ಶುಭ್‌ದಿವಸ್ ಹಾಂವೆ ದೊಳೆ ಧಾಂಪ್ಚೆ ಆದಿಂಚ್ ಉದೆವೊ ಅಶೆಂ ಆಶೆತಾಂ.

ಉಪಕಾರ್ ಸ್ಮರಣ್:

ಭಾಶಣ್ ಅಂತ್ಯ್ ಕರ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆ ಉಪಕಾರ್ ಸ್ಮರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಹಾಂವ್ ವಿಸರ್ನಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಾಪ್ಶೆಂಚಾ ಹ್ಯಾ ಸುಂದರ್ ವಾತಾವರಣಾಂತ್, ಅಲಂಕೃತ್ ವೆದಿಚೆರ್ ಬಾರಾವೆಂ ಅಧಿವೇಶನ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕಾರ್ಯ್‌ಕರ್ತ್ಯಾಂಚೊ, ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾತೃಸಂಸ್ಥಾ ಅ.ಭಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಶದೆಚೊ ಆನಿ ಪದಾಧಿಕಾರಿಂಚೊ ಪಯ್ಲೆ ಕಾಳ್ಜಾಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವ್ ಉಪಕಾರ್ ಆಟಯ್ತಾ. ಜವಾಬ್ದಾರೆಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಸ್ಥಾನಾಕ್ ಸರ್ವಾನುಮತಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ವಿಂಚಿಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾರಿಯೀ ರಾಜ್ಯಾಂಚಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಂಸ್ಥಾಂಕ್ ಆನಿ ಪದಾಧಿಕಾರ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಂವ್ 'ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರುಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾಂ. ವೆದಿಚೆರ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಮಾನೆಸ್ತಾಂಕ್ ಮ್ಹಜಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ್ ಕೃತಜ್ಞತಾ. ವೆದಿಚ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ಸಹಸ್ರ್ ಸಂಖ್ಯೆನ್ ಉತ್ಸಾಹಾನ್ ಭಾಗ್ ಘೆತಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಂಚೊ; ಆಮಂತ್ರಿತ್ ಅತಿಥಿಂಚೊ ಹಾಂವ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಆಟಯ್ತಾಂ.

ಹಾಂಗಾಸಾವ್ನ್ ಪರ್ತುನ್ ತುಮ್ ತುಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್ ವೆತಾನಾ ದೋನ್ ದೀಸ್ ಹಾಂಗಾ ವ್ಯಯ್ ಕೆಲ್ಲೊಲ್ಯಾಚಿ ಮಧುರ್ ಸ್ಮೃತಿ ತುಮಿ ವ್ಹರ್ತೆಲೆಚ್. ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತಿ ಖಾತಿರ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾ ಮುಖಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಸರ್ವ್ ಸುಚೋವಣ್ಯೊ ಜಾತಾ ತಿತ್ಲೆ ವೆಗೀನ್ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಶಕ್ತಿ ಮಿರವ್ನ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತೆಲೆ ಅಶೆಂ ಹಾಂವ್ ಪಾತ್ಯೆತಾಂ.

ಹ್ಯಾ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಗೋಮಾಂತಕಾಚ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತಿನ್ನಿಯ್ ಗುರುಪಿಠೀಕ್ ಹ್ಯಾ ಅಪರ್ ಪಯಾರಿ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಸುಖ್‌ಮುಖಿ ಪ್ರಯಾಣ್ ಕರುನ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಭಾಗಿ ಜಾವ್ಶಿ ಮ್ಹಜಿ ಭಲಾಯ್ಕಿ ರಾಕಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್‌ಕುಲದೇವಾಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಶ್ಟಾಂಗ್ ನಮಸ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾಂ.

ಮ್ಹಜೆ ಭಾಶಣಾಚೆಂ ಸಾರಾಂಶ್ ಜಾವ್ನ್ ಏಕ್ ಲ್ಹಾನ್ಶೆಂ ಕವನ್ ತುಮ್ಚೆ ಮುಖಾರ್ ದವರ್ತಾಂ.

ಸಾಕಾರ್ ಜಾಲೆಂ ಸೊಪಣ್ ದೀರ್ಘ್‌ಕಾಲಾಚೆಂ
ಆಠ್ವೆ ಪರಿಶಿಶ್ಟಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೀಕ್ ಮೆಳೊವ್ನಂ
ರಾಶ್ಟ್ರೀಯ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳ್ಳಾಂ ಮಾತೃಭಾಶೆಕ್
ಅವಕಾಶ್ ಮೆಳ್ಳಾ ತಿಚ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ್ ಪ್ರಗತಿಕ್

ಸೃಶ್ಟಿ ಜಾಂವ್ಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಾನಾಮುಖ್
ಪುಶ್ಟಿ ದಿಂವ್ಕಾ ಭಾಶಿಕಾನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್‌ದಾಯಕ್
ಗದ್ಯ್, ಪದ್ಯ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ಅಗಣಿತ್
ಆದ್ಯತಾ ದಿವ್ನ್ ಪ್ರಕಾಶಕ್ ಯೆವಕಾತಿ ಸತತ್.

ದಿಯಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಕ್
ಘೆಯಾ ಮೋಲ್ ದೀವ್ನ್ ಉತ್ಸಾಹು ಹಾಜೆನ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್
ಮೆಳನು ತಾನ್ನಿ ಬರಯ್ಲೆ ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ
ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮಳಾರಿ ಭಾಸ್‌ಯಿ ಯೆತಲಿ ಪ್ರಥಮ್ ಸ್ಥಾನಾರಿ.

ಲಿಪಿ, ರಾಜ್ಯ, ಜಾತಿ ಮತ್‌ಭೇದ್ ವಿಸರ್ಯಾ
ಪಯ್ಲೆ ಆಮಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಯಾ
ಸಂಘಟಿತ್ ಪ್ರಯತ್ನಾಕ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಜಯಸಿದ್ಧ್
ಏಕ್ವಟ್ ಘಡ್ವೆಚೆ ದಿಶಾನ್ ಜಾವ್‌ಂಯಾ ಕಟಿಬದ್ಧ್.

ಸಂದೇಶ್:

ಹ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಮ್ಹಜೊ ಸಂದೇಶ್ ಹೊ, ಜಾಯ್ತೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಹೊ ಪ್ರಸಾರ್ ಕರಿಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಚೌಪನ್ನ್, ವರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಆಶೀರ್ವಾದ್‌ಪೂರ್ವಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಶದ್ ಸ್ಥಾಪಕ್ ಕೀರ್ತಿಶೇಶ್ ಮಾಧವ್ ಮಂಜುನಾಥ್ ಶಾನ್‌ಭಾಗ್ ಮಾಮಾಚಿ ಸ್ಮರಣ್ ಕರುನ್ ಹಾಂವ್ ತೊ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾಂ.

ಪ್ರಚಾರ್ ಕರಿರೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ತುಜಿ
ಅವ್ವ ಭಾಸ್ ತುಜಿ। ಪ್ರಚಾರ್।

ಗೋಡಿ ಗೋಡಿ ಭಾಸ್ ಖಿರಿ ಭೇಡ್ ಕರುಂ ನಾಕಾ
ವಯ್ಲ್ಯಾ ಪಂಕ್ತಿಚಿ ಚೋಯಿ ಉಣೆ ಸಮಜೂಂ ನಾಕಾ
ಜೊ ಸತ್ಯ ಸಮಜತಾ ತೊ ಯಶ್ ಮೆಳ್ಯಾತ್
ಚೊಯ್ತಾ ಪ್ರೇಮಾನ್। ಪ್ರಚಾರ್।

ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರ್ ರಚಯ್ ಭಾಶೆನ್
ಭಾಶೆಚೆಂ ವಾಜಯ್ ವಾಡಯ್ ಪ್ರೇಮಾನ್
ಮಾತ್ರ್‌ಭಾಶೆಚೆ ಧನ್ ಸ್ವರ್ಗ್‌ಸಮಾನ್
ಜಮಯ್ ಹರ್ಶಾನ್। ಪ್ರಚಾರ್।

ಜಯ್ ಜಯ್ ಕೊಂಕಣಿ! ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಕೊಂಕಣಿ!!!

– ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ

4. ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್

ಆದಿಂ... ಆತಾಂ

ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಥಾವ್ನ್ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಾಚಾ ಅಸ್ತಮಿ ದರ್ಯಾವೆಳೆ ಆನಿ ಘಾಟಾ ಮಧೆಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಭುಂಯ್ತ್ ಥರಾಂವಳ್ ಕುಳ್ಯೆಂಚಾ ಆನಿ ಥರಾವಳ್ ಸಮರ್ಥಿಂಚಾ ಲೊಕಾ-ಜಮ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಹಾಳೊನ್-ಫೊಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೂದ್ ಭಾಸೆ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಥಂಯ್ ಬರ್ಪೂರ್ ಲಿಖಿತ್ ತಶೆಂ ಅಲಿಖಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯೆ ಜಿಣೆಯೆಕ್ ಕಾಣೆಯೆ ರುಪಾರ್ ಬಂಧಿತ್ ಕರ್ನ್, ಕಲ್ಪನೆಚಾ ಧಾರಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ರಿಗವ್ನ್, ಸಂಪ್ಯಾ ಚಾಲಿಚಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ, ಗೂಂಡ್ ಆಲೋಚನ್ಯಾಂಕ್, ರಿತಿಂ ರಿತಿಂಚಾ ಸಬ್ದಾ-ಮೆಳಿಂನಿ, ಪೊದಾಂ-ನಾಚಾಂನಿ ಗುಂತುಂಕ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ ವೊಳ್ಸಾಲ್ಲೆ. ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆತಾಂ ಬೆಳ್ಯೆತಚ್ ಆಸಾ. ಆರ್ವಿಲ್ಯಾ ಉಡ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚಾ ಆಮಾಲಾ ಮಧೆಂ ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ನಡ್ಯಾ ಕಾಣ್ಯೆಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕಿತ್ಲೊ ಥಾರ್‍ಯಾ, ಕಿತ್ಲೊ ಜಿರ್‍ಯಾ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಅಸಂಗತ್. ಪುಣ್, ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್, ಬಹುಶಃ ಬಡ್ಗಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸರಸ್ವತೀ ನ್ಹಂಯ್ ತಡಿರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕಾರಣಾಂತರ್ ಪಯ್ಣ್ ಧರ್ನ್, ಪರಶುರಾಮಾಚಿ ಸೃಷ್ಠಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಚಾ ದರ್ಯಾವೆಳೆರ್ ತಕ್ಲೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮೂಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಥಿರ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಂಚಾ ಗೊಡ್ ಆನಿ ಕೊಡು ಘುಡಿತಾಂಕ್ ಅಂಗಾಂತ್ ಜಿರವ್ನ್ ಮೊತಿಂತ್ ವೊರವ್ನ್, ಕಾಳ್ಜಾಚಾ ಗುಂಡಾಯೆಚಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಹಯ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಫಿಂಗ್ರಿ ಕಲಂಬ್ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಾ - ಪುಣ್ ಪನ್ಸ್ಯಾಚ್ ರಗ್ತಾಚಾ-ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಹ್ಯಾ ಲಿಖ್ಣೆ-ವಾವ್ರಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್.

ಪುರ್ವಿಲ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಲಿಖ್ಪಾ-ಉಲ್ಲೇಖ್ ಸರಿಸುಮಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ತಸಲೊ ಮೆಳ್ಳಾ. ಆಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಿಚಿ ಸಬ್ದಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಪತ್ತಿ ಚಡ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ವೈಭವ್ ವರ್ತೊ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಲೊಕಾನ್ ಮೆಟ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ದುರಾದೃಷ್ಟ್. 1541 ಇಸ್ವೆಚಾ ಜೂನ್ 30 ತಾರಿಕೆರ್, ಕೊಂಕ್ಣೆ ವಯ್ರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ 'ಇಂಕ್ವಿಸಿಷನ್' ಘಾಲ್ಚ್ಯಾ ಮಾರಿಫತ್ ಝುಜ್ ಮಾಂಡ್ಲೆಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಫ್ರಾದಿಂಚಾ ಉರ್ಬೆವಂತ್ ಕಾಮಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಭಾರ್‍ಯಾನ್ ಕೊಂದೆ ದೆ ಆಲ್ವಾರಾನ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಉಲಯ್ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಡಿಕ್ರಿ ದಿಲಿ. ಹೆಂ ಘಡ್ಲೆಂ ಕ್ರಿ.ಶ. 1684ಂತ್. 1745ಂತ್ ಆರ್ಚ್‌ಭಿಸ್ಪ್ ಲೊರೆನ್ಸೊ ದೆ ಸಾಂತಾ ಮಾರಿಯಾನ್ ಹಿ ಶಿಕವ್ಣ್ ಚಡಯ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆರ್ಚ್‌ಭಿಸ್ಪ್ ಆಸುಂಕಾವೊ ದೆ ಬ್ರಿಟೊ, ಮನ್ವೆಲ್ ದೆ ಸಾಂತಾ ಕೆತರಿನಾ, ಮನ್ವೆಲ್ ದೆ ಗಾಲ್ದಿನೋ, ಜ್ಯೋಸ್ ಮಾರಿಯಾ ದೆ ಸಿಲ್ವಾ ಪೊರ್ರೆಸ್ - ಅಸಲ್ಯಾಂಚಾ ವಾವ್ರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಸತ್ಯಾನಾಸ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಕುಂಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೆಂಡಾ ಬರಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಿಚ್ ಉರ್ಲಿ ಆನಿ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಉಲ್ಯಾರ್ ಆನಿ ವಾಡ್ಲ್ಯಾ.

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಕೇವಲ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಥೊಡೆಂ ವರ್ಣನ್

ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್ತೆಲೆಂ. ಹೆಂ ಜನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಜಾನಪದಾ (Folklore) ನ್ಹಂಯಿಂತ್ಲೊ ಏಕ್ ಥೆಂಬೊ ಮಾತ್ರ್. ಎನ್‌ಸ್ಯಾಕ್ಲೊಪೆಡಿಯಾ ಅಮೇರಿಕಾನಾ ಜಾನಪದಾವಿಶಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾ: "ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಿಲ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಪಾತ್ಯೆಣಿ -ದುರಾಚಾರ್, ಬರ್‍ಪಿ-ನಾಬರ್‍ಪಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್: ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ ವೆಂಗ್ಚಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಕ್ ಜಾನಪದ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್."

ಜಾನಪದಾಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಗೋಮ್ಸ್ ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆ ಚಾರ್ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾ:

1. ಪುರ್ವಿಲಿಂ ವಿವರಣಾಂ: ಕಾಣಿಯೊಂ, ರಾಯಾಂ-ಸರ್ದಾರಾಂಚ್ಯೊ ಕಥಾ, ಪೊದಾಂ, ಗಾಣಾಂ, ಸ್ಥಾನಿಕ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ.

2. ಪುರ್ವಿಲ್ಯೊ ರಿವಾಜಿ-ರಿತಿ: ಖೆಳ್, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಕಾಜಾರ್-ವೊರಾಣ್, ಜನ್ಮ್-ಮರಣ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ವಾಪರ್ಚ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ.

3. ಆಚಾರ್-ಪಾತ್ಯೆಣಿ: ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ಗ್ರಹಾಂ-ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆಂ ಶಾಸ್ತಿರ್, ಕುಡ್ಡೊ ಆಚಾರ್.

4. ಲೊಕಾ ಉತ್ರಾಂ: ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಘಡ್ಪಾಂ, ಉತ್ರಾಂ ಮೇಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಶೆಂ ಎಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಪುರ್ವಿಲಿ ಸಗ್ಳಿ ಜಿಣೆಂಚ್ ಜಾನಪದಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಕ್ ವಸ್ತು ಮಾತ್ರ್ ಆಮಿ ಪಳೆಂವ್ಚ್ಯಾರ್ ಆಸಾಂವ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಸಪ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್‌ಭಾಗಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಯೆತಾ; ಪುರಾಣಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆ:- ಕೇರಳಾ, ತುಳುವಾ, ಗೋರಾಷ್ಟ್ರ, ಕುಂಪಣಾ, ಕುರೂರ್, ವಾರೂರ್ ಆನಿ ಬಾಧ್ವರ್; ವಿಲ್ಸನ್ ಮೆಕೆನ್ಸಿ ಪರ್ಮಾಣೆ:-ಕಿರಾತಾ, ವಿರಾಟಾ, ಮರಾಟಾ, ಕೊಂಕಣಾ, ಹರ್‍ಗಾ, ತುಳುವಾ ಆನಿ ಕೇರಳಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಂವ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ಸಿಂಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಳಕ್ ಕರುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್. ಹ್ಯಾ ಸಾತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಗಾಂವಾಂಕ್ ಫ್ಲಿಟ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂನಿ ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮಾರ್ ಕರ್ತಾ: ತ್ರಾವಂಕೋರ್-ಕೊಚ್ಚಿನ್, ಮಲಬಾರ್, ದ.ಕನ್ನಡ್, ಉ.ಕನ್ನಡ್, ಗೊಂಯ್, ರತ್ನಗಿರಿ, ಕೊಲಾಬಾ-ಥಾನಾ.

ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಸಾತ್ ಯಾ ಚಡ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ವಾಂಟುನ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ ಲೋಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಪ-ಭಾಸಾಂನಿ ಆಸಾ. ಎದೊಳ್‌ಯಿಾ ಇತ್ಲ್ಯೊಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೇಖ್ ನಾ ತರ್‌ಯಿಾ 16 ಪ್ರಭೇದ್ ಸಾರ್ಕೆ ವಿಂಗಡ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್; ವಿಸ್ತಾರ್ ಥರಾನ್: 1. ಭಟ್ಕಳಿ, 2. ಚೆಟ್ಟಿ ಭಾಸ್, 3. ದಾಲ್ದಿ, 4. ಫಿರಾಂಗಿ, 5. ಗೋವನೀಸ್, 6. ಗೌಡ್ ಪ್ರಾಕೃತ್, 7. ಗೌಡ್ ಸಾರಸ್ವತ್, 8. ಕಾಂಗೊಣಿ, 9. ಕಾರ್ವಾರಿ, 10. ಖೊಕಿಲಿ, 11. ಕೊಂಕ್ಣಿ, 12. ಕೊರ್‍ಲಾಣಿ, 13. ಕುಂಡ್ಳಿ, 14. ಮೋಪಣ್, 15. ನವಾಯ್ತಿ ಆನಿ 16. ಇತರ್.

ಇತ್ಲ್ಯಾರ್‌ಚ್ ವಾಂಟೆ ಸಂಪಾನಾಂತ್, ಪುಣ್ ಧರ್ಮ್, ಜಾತಿ, ಭೌಗೋಳಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ, ರಾಜಕೀಯ್ ಖೆಳ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಸೆಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ - ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ಹೆಂ ಸಾಹಿತ್ ಕುಡ್ಕ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಕೊ, ಚುರಾನ್ ಚುರೊ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಜನಪದ್ ಕಾಣಿಯೊಂ:

ಖಂಚಾಯಿಯಿ ಭಾಸೆಚಾ ಜನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಕಾಣಿಯೊಂ ಮುಲ್ಯಾ-ಫಾತೊರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಮ್ಹಾಲ್-ಮಾಲ್ಪಡ್ಯಾಂನಿ ನೆಂಟ್ಯಾ ಬಾಳಾಂಕ್ ಭೊಂವಾರಿಂ ಜಮಾವ್ನ್ ಸಾಂಜೆಚಾ ವೆಳಾರ್ ಮೋವ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ಆನಿ ಸಂಪ್ಯಾ ಸರಿಂನಿ ಹ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊಂ, ಕಥಾ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಭುರ್ಗಿಂ ಕಾನ್-ದೊಳೆ ಸೊಡ್ನ್ ಆಯ್ಕಾತಾತ್. ನೆಂಟ್ಯಾಂಕ್ ಮನೋರಂಜನ್ ತಶೆಂ ನೈತಿಕ್ ಶಿಕಾಪ್ ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ಮಾರಿಫತ್ ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ. ಅಸಲ್ಯೊ ಕಥಾ ಜಿನ್ಸಾಂವಾರ್ ಆಸಾತ್. ಕಲ್ಪನೆಚಾ ಸಾಗೊರಾಂತ್ ಲೊಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಮನೋರಂಜನ್ ತಶೆಂ ಸತ್-ನೀತ್‌ಚ್ ಮುಖೆಲ್ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮಧೆಂ ಮಧೆಂ ರಂಗೀನ್ ಪೊದಾಂಯಿ ಭರ್ಸೊನ್ ರುಚಿಕ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಇತ್ಲೆಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ - ಸುಗ್ಗಿ ವೆಳಾರ್ ಶೆತಾಂ-ಭಾಟಾಂತ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ಮುಗ್ದುನ್ ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ-ಪರ್ಬೆ ದಿಸಾಂನಿ ಯಾ ಶಿಕಾರಿ ಕರ್ನ್ ಬೆರುಂ ಯಾ ಕಡ್ಯಾಂ ಮಾರ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ಎಕಾ ಘರಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿ ಥಾಪ್ ಆಯ್ಕಾತ್ ತರ್ ಸೆಜ್-ಸಾಂಬಾರ್ ಥಂಯ್ ಜಮೊ ಜಾತಾಲೆಂ. ರಾತಿಂಚಾ ಪರಾಂನಿ ಹಳ್ಳೆಚೆ ತರ್ನಾಟೆ ಮ್ಹಾತಾರ್‍ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಚಡಿತ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಆನಿ ದಿಸಾಚಿ ಪುರಾಸಾಣ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಜಮೊನ್ ಘರಾಂವಳ್ ಪೊದಾಂ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಿ ಪೊದಾಂ ಜನಪದ್ ಕಾಣಿಯೊಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ತೆಂ ವಿಶೇಸ್. ಅಸಲ್ಯಾಂ ಕಾಣಿಯಾಂ ಬರಾಬರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಘುಡಿತಾಂಯಿ ಗಾಯ್ತಾಲೆ, ಜಾಂಕಾಂ ಕಂತಿಗ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ಮಾತ್ರ್ ನಹಿಂ ನಮುನ್ಯಾಂವಾರ್ 'ಕೊಮಿಕ್' ಪೊದಾಂ, 'ಭಲಾಯ್ಕಿ', ತಮಾಶೆಯಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾಲೆ. ಆತಾಂಯಿ ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಪಿಕ್ಯಾ ಕೆಸಾಂಚಾ ಮಂಗ್ಳುರ್ಗಾರಾಂನಿ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ದೀಸ್ ಜಾಂವ್ದಿ ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆಂ ಪಿಶೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾಂಚಾ ವತ್ತಾಯೆಕ್ ಜಾಂವ್ದಿ ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೊ ಗಯ್ರಮ್ ಕಾಡ್ಟೊ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂ-ಪೊದಾಂನಿ ದುರಿತ್ ರಾಯಾಚಿ ಕಾಣಿ, ನಾರಿಚಿ ಕಥಾ, ರುಂಮ್ಡಿಚಿ ಕಾಣಿ, ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾಚಿ ಚರಿತ್ರ, ಗಾವ್ಡ್ಯಾಚಿ ಕಾಣಿ, ಇಸ್ರೆಲಿ ರಾಯಾಚಿ, ಆಬ್ರಾಮ್ ಬಾಪಾಚಿ, ಮರ್ಯೆಚಾ ಜನ್ಮಾಚಿ - ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಕಥಾ ಮೆಳ್ತಾತ್. ವಳ್ಕಿ ಖಾತಿರ್ ದಕ್ಶಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಚಡಾವತ್ ಮೆಳ್ಚಾ ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾಚಿ ಕಾಣಿ ಪಳೆಯಾಂ:

ಗೊಂಯಾಂ ಶ್ಹೆರಾ ಮಾಜರಿ
ಕದ್ಮಾಂ ರಾಯಾಲಿ ಧುವ್ ಸುಂದರಿ
ಭರ್ತಾರ್ ನಾಕಾ ನಾ ಮ್ಹಣೊನ್‌ವೊ
ತಪಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರಿ.

ಅಭಿಂಗಾ ರಾಯಾಚೊ ಪೂತ್
ತಿಚೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ಜೆ ಮ್ಹಣೊನಿ
ತೆಗ್ ರಾಯ್ ಸುಂದರ್ ತುಮಿ ಮಾಲೆ ಜಾಯ್ಜೆ
ಕದ್ಮಾಂಲ್ಯಾ ರಾವ್ಳ್ಯಾಕ್ ತುಮಿ ಸಯ್ರಿಕೆಕ್ ವೊಜ್ಜೆ.

ಕದ್ಮಾಂ ಕುಂವರ್ನ್ ಸೊಭಾಯೆಕ್ ನಾಂವಾಡ್‌ಲ್ಲಿ. ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾಚಿ ಸಯ್ರಿಕ್ ವ್ಹರ್ನ್ ಮ್ಹಾಲೆ ಕದ್ಮಾಂ ರಾಯಾಚಾ ರಾವ್ಳೆರಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೆ. ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಪರ್ಕಿ ತರ್ನಾಟೆ

ಆಯಿಲ್ಲೆ ಪಳೆವ್ನ್ ಧುವ್ ಬಾಪಾಯ್‌ಲಾಗಿಂ ವಿಚಾರ್ ಕರಿ. ಸಯ್ರಿಕೆಚೆ ಮ್ಹಾಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ರಾಗಾನ್:

ತೆಗಾಂ ಜಣಾಂ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಂಕ್ ತೀನ್ ಉಣಾಂ ಕರಿಜೆ
ನಾಕ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ ಪಯ್ಣ್ಯಾಚೆಂ ನಾಕ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ
ಕಾನ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ ದುಸ್ರ್ಯಾಚೊ ಕಾನ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ
ವೊಂಟ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ ತಿಸ್ರ್ಯಾಚೊ ವೊಂಟ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ.

ಸಲ್ವಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹಾಲೆ ನಿರಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾ ಸರ್ಶಿಂ ಪಾಟಿಂ ಪರ್ತಾಲೆ. ಬೆಜಾರಾಯೆನ್ ಕುಂವರ್ ಶಿಕಾರೆಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೊಂ. ಏಕ್ ಸುಕ್ಣೆ ಸಯ್ತ್ ಮೆಳ್ಳೆಂನಾ. ಆಕ್ರೇಕ್ ಮಧೆಂ ರಾನಾಂತ್, ಸುಕ್ಣ್ಯಾ ಪಾಟ್ಯಾನ್ ಧಾಂವ್ ಮಾರ್ತಾನಾ – ಆಪ್ಶಿತ್ತ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾನ್ ಘುಟ್ ಸಾಂಗ್ಲೊ:

ಏಕ್ ಮೊಣ್ ಭಾಂಗಾರ್ ತುಂವೆಂ ಜೊಕುನ್ ಕಾಣ್ಫೆಜೆ
ಏಕಾ ಮೊಣಾಚಿ ಏಕ್ ತುಂವೆಂ ಕಿಂದ್ರಿ ಘಡಿಜೆ
ಕಿಂದ್ರಿ ಘಡಿಜೆಗಾ ತುಂವೆಂ ರಾವ್ಳ್ಯಾಕ್ ವೊಜ್ಜೆ
ಕಿಂದ್ರಿಚೊ ನಾದ್ ತುಂವೆಂ ಪರ್ತಿಜೆವೊ ಪರ್ತಿಜೆ.

ಸುಕ್ಣ್ಯಾಚೆಂ ಉತಾರ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ಕುಂವರ್ ರಾಷ್ಫೆರಾ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವೊನ್ ಕಿಂದ್ರಿ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ. ಕುಂವರ್ನ್ ಕಿಂದ್ರಿಚಾ ನಾದಾಕ್ ಪಿಸ್ವಾಲ್ಯಾ.

ಕಿಂದ್ರಿಚಾ ನಾದಾಕ್ ನಾರಿ ನಾಗ್ಡಿ ಉಗ್ಡಿವೊ
ದೋನ್ ಮುಡೆ ತಾಂದುಳ್ ತಾಕಾ ದಾನ್ ಕರ್ಯಾಗೊ
ಮುಟಿನ್ ಮುಟಿ ವ್ಹರಾ ತಾಕಾ ದಾನ್ ಕರ್ಯಾಗೊ
ಗಳ್ಯಾಚೊ ಹಾರ್ ಮೊಜೊ ತಾಕಾ ದಾನ್ ಕರ್ಯಾಗೊ.

ಕುಂವರ್‌ಗೀ ಆಯ್ಕೊಂಚೊ? ಮುಡೆ ತಾಂದುಳ್ ಬಾಯ್ರ್ ಉಡಯ್ನ್ ತುಜೆ, ವ್ಹರಾ ಪಾಯಾನ್ ಡಾಂಕಿನ್, ಆನಿ ಗಳ್ಯಾಚೊ ಹಾರ್ ಹಾತಾನ್ ಡಾಂಕಿನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ರಾಗಾನ್ ಕುಂವರ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಭೋಗಿ ಸನ್ನೆಶ್ಯಾಕ್ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ತಾ, ತಾಚಿ ಕಿಂದ್ರಿ ಫೊಡಯ್ತಾ. ಫುಟ್ಕರ್ ಕಿಂದ್ರಿ ಘೆವ್ನ್ ಕುಂವರ್ ಬೆಜಾರಾಯೆನ್ ಆಪ್ಣ್ಯೆ ಭಯ್ಣಿಗೆರ್ ಚಮ್ಕಾಲಾ.

ಕದ್ಮಾಂಲ್ಯೆ ನಾರಿನ್ ಮೊಜೆಲಾಗಿಂ ಪೊಂತ್ ಘಾಲಾಗೊ
ತೆಗಾಂ ಜಣಾಂ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೊಜಾ ಉಣಾಂ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್‌ಗೊ
ಲೊಟುನ್ ಡಾಂಕುನ್ ಘಾಲೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ನಗ್ರಾ ಭಾಯ್ರ್
ಚೆಡ್ವಾಚೊ ಸಾಂಗಾತ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದೀ ಮೊಜ್ಯೆ ಭಯ್ಣಿ.

ಭಯ್ಣ್ ತರ್‌ಯಿಾ ಕಿತೆಂ ಕರ್ತೆಲಿ. ತಿಚೊ ಘೊವ್ ದಂಡಾಕ್ ಗೆಲಾ ಪಾಟಿಂ ಯೇವ್ನ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣಾತ್? ಪುಣ್, ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರ್‌ಗೀ ಸೊಡ್ಕೊ? ಸಲ್ವಾಲ್ಲಿ ಭಯ್ಣ್ –

ಕಾಪಾಡ್ ನ್ಹೆಸಯ್ತಾ, ಪೆಂಕ್ಯಾಕ್ ಕಾಪಾಡ್ ನ್ಹೆಸಯ್ತಾ
ಚೊಳಿ ಘಾಲಿತಾ ಹರ್ದ್ಯಾಕ್ ಚೊಳಿ ಘಾಲಿತಾ

ನಾಮ್ ತಿಳೊ ಕರಿತಾ ತೆಂ ಕಪಾಲಿಂ ವಯ್ರ್
ನಾಮ್ ತಿಳೊ ಕರಿತಾ ತೆಂ ಕಪಾಲಿಂ ವಯ್ರ್.

ಆಸ್ರ್ಯಾಂತ್ ತೀಳ್ನ್ ಕುಂವರ್:

ಚೆಡ್ವಾ ಸಾಂಗ್ನೊ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ತುಂವೆಂ ದಿಲೊಯ್ ಭಯ್ಣಿ
ನಾಕಾಚೆಂ ಮೊತಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾ ಜಾಲೆಂಮೂ ಭಯ್ಣಿ?
ಆಮ್ಕಾಂ ಘಡ್ಯೆಂ ಭಿತರ್ ಮೊತಿಂ ಘಡಿಲೆಂವೊ
ಆಪ್ಣಾ ಭಾವಾಕ್ ತಿಣೆ ನಾಕಿಂ ದವರ್ಲೆಂ.

ಭಯ್ಣ್ ಉಪಾವ್ ಸಾಂಗ್ತಾ:

ಚೆಡ್ವಾ ಸಾಂಗ್ನೊ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ತುಕಾ ಮೆಳ್ನೊಮೂ ಭಾವಾ
ಭಿತರ್ಲ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ ವಚೊನ್ ತುಂ ಮಾರ್ಗಾರ್ ಮೆಳ್‌ರೆ
ಫುಲಾಂ ವ್ಹರ್ಚಾ ಮಾಲೊಣೆಗೆರ್ ಬಿಡಾರ್ ಕರ್‌ರೆ
ವಾಳ್ಳಿವಿಣೆರೆ ತುಂ ತರ್ ಫುಲಾಂ ಬಾಂಧ್.

ಭಯ್ಣಿನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಯಾಬರಿ ಬಾವ್ ಪತ್ಯಾರ್ನ್ ಚಲಿಯೆಚಾ ವೇಸಾರ್ ರಾವ್ಹೆರಾ ಸರ್ಶಿಂ ವೆತಾ. ಥಂಯ್ ಎಕ್ಯೆ ಮ್ಹಾತಾರ್ಯೆಗೆರ್ ಬಿಡಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಮ್ಹಾತಾರ್ಯೆ ಕಡೆನ್ ಕುಂವರಾನ್ ಥಾಡ್ನ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಫುಲಾಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಕುಂವರ್ನ್ ಪಿಸ್ಸಾತಾ. ಇತ್ಲಿಂ ಬರಿಂ ಫುಲಾಂ ಬಾಂಧ್‌ಲ್ಲ್ಯೆ ಮ್ಹಾತಾರ್ಯೆಚಾ ನಾತಿಕ್ (ಅಭಿಂಗಾ ಪುತಾಕ್) ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆಶೆತಾ. ಚಲಿಯೆಚಾ ವೆಸಾರ್ ಯುವಕ್ ರಾವ್ಹೆರಾಕ್ ವೆತಾ. ವರ್ತ್ಯೆ ಸರ್ಬಾರಾಯೆನ್ ಕದ್ಮಾಂಲಿ ಚಲಿ ತಾಕಾ ಪಳೆತಾ. ಹಾತ್ ಕಿತೆಂ ಇತ್ಲೆ ಘಟ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾನಾ ಕುಂವರ್ 'ಘಾಟಾಂತ್ ತೀಳ್ ಬುಡ್ನುನ್' ಮ್ಹಣ್ ಜವಾಬ್ ದಿತಾ. ಸಾಂಗಾತಾ ನ್ಹಾಂವ್ಕ್ ವೆತಾನಾ, ಆಪ್ಣಾಚೊ ನ್ಹಾಂವ್ಪೊ ಪೈರೊ ಫಾಲ್ಯಾಂಕ್ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಚುಕಯ್ತಾ. ಕುಂವರ್ನ್, ಆಪ್ಣಾಸಂಗಿಂ ಆಸ್ಚಿ ಚಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಘಟ್ಟಾತಾ ಆನಿ ನ್ಹಾತಾ! ಜೆವಾಣ್-ಬಿ ತಿರ್ಸುನ್, ಕುಂವರ್ನ್ ಕಾಣೆಯೊಂ ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ - 'ತುಂ ತರ್ ತಿಂಗಾ ಗೆ ಹಾಂವ್ ತರ್ ಹಾಂಗಾ' ಹಾಂವೆಂ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ತುಕಾ ಕಶೆಂ ರುಚಾತ್? ಸವಾಲ್ ಕರಿ ಕಪಟಿ ಚಲಿ. ಜಾಲೆಂ, ದೊಗಾಂಯಿ ಎಕಾಚ್ ಮಾಂಚ್ಯಾರ್ ನಿದ್ತಾತ್ ಆನಿ ರಾತ್ ಫಾಲೆಂ ಕರ್ತಾತ್. ಘಡಾ ನಜೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘಡ್ತಾ. ಆಪ್ಶೆ ಧುವೆಲಾಗಿಂ ಪರ್ಕಿ ಚಲೊ ನಿದ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಕದ್ಮಾಂ ರಾಯ್ ರಾಗಾನ್ ಪಿಸೊ ಜಾತಾ - ದುಸ್ರಿ ವಾಟ್ ನಾಸ್ತಾನಾ, ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾಚಿ ಆನಿ ಕದ್ಮಾಂಲ್ಯೆ ಚಲಿಯೆಚೆಂ ಲಗ್ನ್ ಜಾತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಂಕಾರಿ ಕದ್ಮಾಂ ಕುಂವರ್ನಿಕ್ ಖಾಲ್ತಿ ಕೆಲ್ಲಿ ಕಾಣಿ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಆಸಾ.

ರುಂಮ್ಮಿ ಫುಲಾಚಿ ಕಾಣೆಯಿ ಲ್ಹಾನಾಂ-ವ್ಹಡಾಂಕ್ ಆಕರ್ಶಿತಾ. ಸಾತ್ ಜಣಾಂ ಭಾವಾಂಕ್ ಎಕ್ಲಿಚ್ ಭಯ್ಣ್. ತ್ಯೆ ಭಯ್ಣಿನ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಫುಲ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಮಾತ್ರ್ ತೆ ಕಷ್ಟಾತಾತ್. ಭಯ್ಣಿನ್ ವಿಚಾರ್ಚೆಂ ತೆಂ ರುಂಮ್ಮಿ ಫುಲ್ ಸಾತ್ ದರ್ಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಎಕ್ಸುರ್ಯಾ ದ್ವೀಪಾಂತ್ ರಾಕ್ಯೆಣೆಂಚಾ ಮಧೆಗಾತ್ ರುಕಾರ್ ಫುಲ್ತಾ, ತೆಂಯಿ ಆಮಾಸೆ ದಿಸಾ ಮಧ್ಯಾನೆ ರಾತಿಕ್. ಎಕ್ಯೆ ಘಡಿಯೆ ತರ್ ಹೆಂ ಫುಲ್ ಫುಲ್ತಾ ಆನಿ ತಕ್ಷಣ್ ಸರ್ಗಾರ್ ಚಡೊನ್ ವೆತಾ. ರುಕಾ ಭಾಯ್ರ್ ಆಸ್ಚಾ ಸಾತ್ ದರ್ಯಾಂಕ್ ರಾಕ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಬೊಲ್ಯಾಂಚೆಂ, ಸಿಂಹಾಂಚೆಂ,

ಆಸ್ಪೆಲಾಂಚೆಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಮುರ್ಗಾಂಚೆಂ ಸ್ಯೆನ್ ರಾಕ್ತಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಅಪ್ರೂಪ್ ಫುಲಾಂ
ಖುಂಟುಂಕ್ ಬಾವಾಂನಿ ಕಾಡ್ಚಿ ವಾಂವ್ಟ್ ಕಾಣಿಯೆಂತ್ ಪೊದಾಂ ರುಪಾರ್ ಪಿಂತ್ರಾಯ್ಲ್ಯಾ.

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಘಡಿತಾಂ ವಯ್ರ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆ
ಲಗ್ನ್, ಜೆಜುಚೊ ಜನ್ಮ್, ಎಜಿಪ್ತಾಕ್ ಪಯ್ಣ್ - ಹಿಂ ಪೂರಾ ಜನಪದ್ ಕವಿಂನಿ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯ
ವಾತಾವರಣಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡಾಶೆಂ ತಾಸ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಬಸಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಜನಪದ
ಕಾಣಿಯಾಂಗಾರಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ ದಾವಿದ್ ರಾಯಾಚಿ ಎಕ್ಲಿಚ್ ಧುವ್. ಹಿಚ
ಕಾಜಾರ್ ಕರಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ರಾಯ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿ. ಥೊಡ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂಕ್ ರಾಯ್ ಹುಂಡ
ಧಾಡ್ತಾ. ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂಕ್ ರಾಯ್ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಂಕ್ ಧಾಡ್ತಾ ಆನಿ ಕುಂವರಾಂಕ್ ಆಪವ
ದಿತಾ. ಯೆವ್ಜಿಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಹಸ್ತಿಚೆ ದೊಳೆ ಬಾಂಧುನ್, ತಿಚ್ಯೆ ಸೊಂಡ್ಯೆಕ್ ಮಾಳೊ ದೀವ್
ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಭೊಂವ್ಡಾಂವ್ಚೆಂ - ಕೊಣಾಚಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಮಾಳೊ ಘಾಲ್ತಾಗೀ ತಾಕಾಚ
ಮರಿಯೆಕ್ ಧಾರ್ ವೊತುನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾತಾ. ಬಾರಾಂಯಿ ಗಾಂವ್ಚ
ಸೊಭಿತ್ ಸುಂದರ್ ರಾಯ್-ಕುಂವರ್ ಲಗ್ನಾಕ್ ಯೆತಾತ್. ಜುಜೆ ಬಾಪ್‌ಯಿ ಲುಂಗಿ
ಖೊಮ್ಸಾರ್ ಮಾಟ್ವಾ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವ್ತಾ. ಹಸ್ತ್ ಘುಂವ್ತಾ ಘುಂವ್ತಾ ಆನಿ ಜುಜೆಚಾ ಗಳ್ಯಾಂತ
ಹಾರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಆಕಾಂತ್ ಚರ್ತಾ. ಪಿಶಿ ಹಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಎಕಾ ಪಾಟಿಂ ಏಕ್ ತೀನ
ಹಸ್ತಿಂ ಕರ್ನಾಂ ಮಾಳಾ ಭೊಂವ್ಡಾಯ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಹರ್ಯೆಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹಸ್ತ್ ಚುಕಾನಾಶೆ
ಭಕ್ತಾ ಜುಜೆಚಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್‌ಚ್ ಮಾಳಾ ಘಾಲ್ತಾ - ಅಸೆಂ ಜುಜೆ ಮರಿಯೆಚೆಂ ಕಾಜಾರ
ವರ್ಣಿತಾತ್.

ಪೊದಾಂ:

ಕಾಳ್ಜಾಚ್ಯೆ ಗುಂಡಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತೊಂಚಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಸಬ್ದಾಂ
ಗುಂತುನ್ ಸೊಭಿತ್ ಏಕ್ ತುರೊ ಕರ್ನ್, ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಗ್ನಾಕ್ ತಾಂಕ್ತಾ ತ್ಯಾ ರುಪಾರ
ಸ್ವಾದಿಕ್ ಆಕಾರ್ ದೀವ್ನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಗಾಯ್ತಾ ಗಾಯ್ತಾನಾ ನಾಚ್ಚೆಂ ಜಮಾಂ ಮಧೆಂ ಆದಿ
ಥಾವ್ನ್‌ಯಿ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಕಾಂದ್ರ್ಯಾ ಕವಿನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ''ಚದುರರ್ ನಿಜದಿ
ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್.'' ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ
ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಜಿಂ ಪೊದಾಂ, ಗಾಯನಾಂ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ತಿಂ ಜಿಣ್ಯೆಚಾ ಹಜಾರ
ಗೊಡ್ಶ್ಯಾ- ಆಮ್ಶ್ಯಾ ಲಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಭರ್ಸೊನ್ ಆಸಾತ್. ಆಶೆಂಚಾ ಕಿರ್ಣಾಂಕ್ ಆ
ದುಃಖಾಂಚಾ ಝುರಿಂಕ್‌ಯಿ ಪಾಚಾರ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಕಾಂಯ
ಬಗ್ರಾಲ್ ನಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ, ದುಲ್ಪೊದ್, ದೆಖ್ಣಿ, ಜಾಗೊರ್, ಖೆಳ್-ಕುಂ
ಲೊಕಾಚಿಂ ಪೊದಾಂ; ಖಾರ್ವಿ, ಭಂಡಾರಿ ಆನಿ ನವಾಯ್ತಿ ಪೊದಾಂ; ವ್ಹೊವಿಯೊ, ವೇರ್ಸ್
ಹಿಂ ಪೂರಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂಚ್ ಅಪೂರ್ವ್ ದಾಯ್ಜ್. ಕೊಸ್ತಾನಾ, ಲಾಯ್ತಾನಾ, ಭಾತ್ ಕಾಂಡ್ತಾನ
ಭುಗ್ಯಾಂಕ್ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಪೊದಾಂ-ಗಾಣಾಂ, ಭಕ್ತಿ
ಆಮಾಲಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಕಂತಾರಾಂ-ಕಂತಿಗೊ, ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆ ವೆಳಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಂಚಾ ಥಾಪಿ
ಮೆಳಂವ್ಚಿಂ ಪೊದಾಂ-ಅಶೆಂ ತಶೆಂ, ಜಿಣ್ಯೆಚಾ ಹಜಾರ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಘಡಿತಾಂ ವೆಳಾರ್ ಕಾಳ್ಜಾಚ
ಭೊಗ್ಣಾಂ ಉಚಾರ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಪೊದಾಂ ಬರ್ಪೂರ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್:

ಮಾಂಡೊ-ಜಾವ್ನಾಸಾ ಏಕ್ ಸೊಭಿತ್ ಗಾಯಾನ್, ಸ್ವಾದಿಕ್ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯೆ ಕವಿತೆನ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ರುಚಿಚಾ ನಾದಾನ್ ಸುಂಗಾರ್ರಾಯಿಲ್ಲೆಂ. ಅಂತಸ್ಕರ್ನಾಚಾ ಭೊಗ್ಣಾಂಚಿ ಸುಟ್ಕಾ ಜಾತಾನಾ, ತಾಂಚೆ ಆಟೆವಿಟೆ, ಕಾಳ್ಜಾಂಚೆ ಚಡ್ಡಡೆ, ಸುಖಾಚೆ ಬುಡ್ಬುಡೆ, ಮೊಗಾಚೆ ತಳ್ಮಳೆ, ಖಂತಿಚೆ ಮುರ್ಮುರೆ ಬಿಗ್ಡೊನ್ ಅರ್ನಾಲ್ಯಾ ದೋನ್ ಮೊಗಾಳ್ ಕಾಳ್ಜಾಂಚೆ ತ್ರಾಸ್, ಹೊಕಾಲ್-ನೊವ್ರ್ಯಾಂಚೆ ತ್ರಾಸ್ ಥರಾಂ ಥರಾಂಚೆ ಮಯ್ಪಾಸ್-ಮಯಾಮೋಗ್, ಸೊಭಿತ್, ಉತ್ರಾಂನಿ ರಂಗೀನ್ ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಉಮಾಳ್ತಾತ್. ಆನಿ ಹ್ಯಾಚ್ ಮಾಂಡ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯೆ ಜಿಬೆರ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಎಕೆಕ್ ಮಾಂಡೊಯಿಯಿ ಮೊಗಾಚಿ ಏಕ್ ಕಥಾ. ದೋನ್ ಕಾಳ್ಜಾಂಚೊ ಬಾಂಧ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಜಾಯ್ತೊ ತೇಂಪ್ ಮೊಗಾ ಜಾಲೊ
ಸೊಭಿತ್ ರುಪ್ಯಾರ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ತುಜೊ
ಮೋಗ್ ತುಜೊ ಮೊಜಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ರಿಗ್ಲೊ
ದೆವಾನ್ ಸದಾಂಚ್ ನಿರ್ಮಳ್ ದವರ್ಚೊ.

ಮೊಗಾನ್ ಫುಮಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ತರ್ನಿ ಚಲಿ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೇಮಿ ಖಾತಿರ್ ಚಡ್ಪಡ್ತಾ:

ತುಕಾ ಪಳೆವ್ನ್ಯರೆ ಮೊಗಾ
ಸಗ್ಳೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಮೊಜೆಂ ನಾಚ್ತಾಲೆಂ
ಆತಾಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುಂವೆಂ ಎಕ್ಸುರೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ.

ರಾವ್ ಆತಾಂ ರಾವ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ತುಂವೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ, ಕೊಣ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಸರ್ಗಾರ್ ಸುಖ್ ಭೊಗುಂಕ್ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುಜೆಶಿಂ ವಾಂಟೊ ಆಸಾ.

ಸಗ್ಳೆಂ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲೆಂ ಸುಖ್ ಮ್ಹಾಕಾ
ತುಜಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಡು ಜಾಲೆಂ
ಜೀವ್ ಹೊ ಪಿಸೊ ಜಾಲೊರೆ ಮೊಗಾ
ಎಕ್ತೆಂಚ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ ತುವೆಂ.

ಜಾಣಾರಿ ಲೋಕ್ ಮಾಂಡ್ಯಾ-ಪೊದಾಂಚೆ ಚಾರ್ ಪಂಗಡ್ ಕರ್ತಾತ್. 1. ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೆ, 2. ಎಕ್ವಟಿ ಮಾಂಡೆ, 3. ವಿಳಾಪಿ ಆನಿ 4. ಖಬ್ರ್ಯಾಂಚೆ ಮಾಂಡೆ.

ಶೃಂಗಾರ್ ರೊಸಾನ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ಮೊಂಚೆ ಹೆ ಮಾಂಡೆ ಮೊಗಾಚಿಂ ಸ್ವಪ್ನಾಂ ದೆಖ್ತಾತ್. ಮೊಗಾಚಾ ಆಮಾಲಾರ್ ರಾವ್ನ್ಯಾಂನಿ ಜಿಯೆತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಪೊದಾಂಕ್ ಆಯ್ಕಾತಾನಾ

ಮನ್ ಪಿಸ್ಸ್ವಾತಾ. ಆಂಗಾಂತ್ ನಾಚಾಚಿ ರೂಚ್ ವೆಂಗ್ತಾ. ಭೊಂವ್ತಿಂಚಾ ಸಂಸಾರಾಚೊ ಉಗ್ಡಾ
ಮಾಜ್ವ್ಯಾತಾ:

ಸುರ್ಯೊ ದೆಂವೊನ್ ಗೆಲೊ
ಆನಿ ಚಂದ್ರೆಮ್‌ರೆ ಉದೆಲೊ
ಆಮೊರೆಚೊ ವೇಳ್ ಕೊಮೆಸಾರ್ ಜಾಲೊ
ಮೊಗಾ ಖಿಂಯ್‌ರೆ ತುಂ ಪಾವ್ಲೊ.

ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚೊ ಸಾಂಗಾತ್‌ಚ್ ಸರ್ವ್ ಆಸ್ತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಭೊಗಾ
ಉದೆತಾತ್. ಕಾಳ್ಜಾಂ ಅತ್ರೆಗಾನ್ ನಾಚ್ತಾತ್.

ಸಾಂಗಾತ್ ಮೊಗಾ ತುಜೊ
ಸುಖ್ ಸಂತೊಸ್ ಮೊಜಾ ಜಿವಾಚೊ
ಕುಡಿಂತ್ ಆತ್ಮೊ ಆಸ್ತೊಚ್ ಮೊಜೊ
ಮೋಗ್ ವಿಸ್ರೊನಾರೆ ತುಜೊ.

ಮೊಗಾಚೆಂ ರಾವ್ಪರ್ ಹೆಂ ಅಶೆಂಚ್ ಸಾಂಬಾಳಿತ್ತ್ ವ್ಹರ್ ದೆವಾ ಮ್ಹಣ್ ತನಿ
ಕಾಳ್ಜಾಂ ಅತ್ರೆಗ್ತಾತ್. ದಸ್ಮಿ-ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚಾ ಪರ್ಮಳ್ ಸದಾಂಚ್ ಉರೊಂದಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ತಾ

ಸಂತೊಸ್ ಭೊಗ್ತಾರೆ ಜಿವಾಕ್
ಉಜ್ವಾಡ್ ಪೆಟ್ಲಾ ಹ್ಯಾ ಘರಾಕ್
ಧಾದೊಸ್ಕೆನ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾರ್ ದೀಸ್
ಮಾಗ್ಣೆ ಆಮಿ ಕರ್ಯಾಂ ದೆವಾಕ್.
        ಪರ್ಮಳ್ ಜಾಸ್ಮಿಂಚೊ, ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚೊ
        ಸದಾಂಚ್ ದೆವಾನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ ಕರ್ಚೊ.

ಅನ್ಯೇಕ್ ಕಾಳಿಜ್ ಆಪ್ಲೊ ಅತ್ರೆಗಿ ಮೋಗ್ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೇಮಿಕ್ ಸಮರ್ಪಿತಾ:

ಜುರಾಮೆಂತ್ ಉತಾರ್ ದಿತಾಂ
ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ
ಫುಡ್ಲೆ ತ್ರಾಸ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಡ್ತಾಂ
ಮೋಗ್ ತುಕಾಚ್‌ರೆ ಭೆಟಯ್ತಾಂ
        ಧಾದೊಸ್ಪಣಾನ್ ದೀಸ್ ಕಾಡ್ತಾಂ
        ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪತಿಣ್ ತುಜಿ ಜಾತಾಂ.

ಮೊಗಾಚೊ ಬಾಂಧ್ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಉಬೊ ಜಾತಾನಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ನ್ ಮೊಗ
ಉಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಅತ್ರೆಗಾಂನಿ ಫುಗಾರ್ ಜಾತಾ. ತೆದ್ನಾ ಕವಿ ಜಾಗೊ ಜಾತಾ ಆನಿ ತಾಂಬ್ಲೆರಾ
ಮ್ಹೊಂವ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತೊಂಚಾಬರಿ ಸಂಗೀತ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾ. ಜಿಣಿಯೆಚಾ ಮೊಗಾಳ್ ಬೊಗ್ನಾ
ಉಗ್ತೆ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾ-ಪೊದಾಂಕ್ ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೆ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಣಾರಿ ಉ
ಮಾತ್ರ್ತಾತ್.

ದೋನ್ ಕಾಳ್ಜಾಂಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ದಾಕಂವ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ವೆಗ್ಳಿಚ್. ಆಸಲ್ಯಾ ಎಕಾಪೊದಾಚೆಂ ಹೆಂ ದರ್ಶನ್: ಪಿಟಾಬರಿ ಧೊವೆಂ ಫುಲ್-ಚಾಂದ್ನೆ ಪ್ರುಥ್ವೆರ್ ಪಡ್ಲಾಂ. ದರ್ಯಾಂ-ವೆಳಿರ್ ಫೆಂಡ್ ವ್ಹಾವಂಚ್ಯಿಂ ಲಾರಾಂ ಮನ್ ಪಿಸ್ಸಾಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮೊಗಾನ್ ಲಾಸ್ಚಿಂ ದೋನ್ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಎಕ್ವಟಾಚೊ ಸೊಪುತ್ ಘೆತಾತ್.

ದರ್ಯಾಚಾ ಲಾರಾರಿ
ಚಂದ್ರೆಮಾಚಾ ಉಜ್ವಾಡಾರಿ
ಹ್ಯಾ ತುಜಾ ಕೆಸಾಂಚಾ ಪಾಂತ್ಯರಿ
ಜುರಾರ್ ಜಾತಾಂ, ದೆವಾಚಾ ಮುಖಾರಿ.

ಯೊರೆ ಮೊಗಾ ಚೊಯ್‌ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ
ಮೊಗಾಚೆ ದೊಳೆ ಲಾಯ್‌ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ.

ಸುಖಾಚಿಂ ಸ್ವಪ್ಣಾಂ ಬಾಂಧ್ತಾನಾ ಪ್ರಕೃತಿ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ನಾಚ್ತಾ. ಮೊಗಾಚಾ ಆಮಾಲಾರ್ ಫುಲಾಂ, ಚಂದ್ರೆಮ್‌ಚ್ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಮೊಗಾ ಮೋಗ್ ಆಮಿ ಕೆಲೊ ಬಸೊನ್ ಫುಲಾಂನಿ
ದಿಪ್ಕಾವ್ನ್ ಚಂದ್ರೆಮಾಚಾ ಕಿರ್ಣಾಂನಿ
ಹಾತಾಂತ್ ಧರುನ್ ದಸ್ಕಿ, ಮೊಗಾಚ್ಯೊ ಸಾಂಗ್ತಾಲ್ಯಾಂವ್ ಕಾಣಿ
ಗೊವಾಯ್ ಆಮ್ಚಿ ದಿತೆಲಿಂ ತಿಂ ಫುಲಾಂ ವೊಡ್ತಾಂತ್ಲಿಂ.

ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಮೊಗಾ ಮಧೆಂ ಥೊಡಿಂ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಮೊಗಾ ಥಾವ್ನ್ ನಿರಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಳಾಪ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹರ್ದೆಂ ಕಾಂಪಂಚ್ಯಿಂ ಹಿಂ ಪೊದಾಂ ಕಾಳ್ಜಾರ್ ಪೊಂಡ್ಕುಲೆ ಘಾಲ್ತಾತ್. ಸಾದ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ದೋನ್ ಥೆಂಬೆ ದುಃಖಾಂ ದೆಂವ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪೊಳೆ ಭಿಜ್ತಾತ್.

ಫುಲ್ ತುಂ ತುಜಾ ಮೊಗಾನ್ ವೊಗೊರ್ ಮಾಳ್ಳೊಲೆಂ
ದೆಕುನ್ ರಗ್ತಾನ್ ಮೊಜಾ ಹಾಂವೆಂ ಶಿಂಪ್ಲೆಲೆಂ
ನಾಚ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತೊಂಡ್ ಕರುನ್ ಹಾಸ್ತೆಂ
ಫೆ ದೋನ್ ಭೆಜ್, ಕಾಳಿಜ್ ಕರುನ್ ಉಗ್ತೆಂ.

ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ಜನೆಲಾರ್ ವಿಸ್ತುದಾಚಿ ಚಲಿ
ಜನೆಲಾರ್ ವಿಯೊಲ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾಲಿ
ವಿಯೊಲ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ, ವಿಯೊಲಾರ್
ದುಃಖಾಂ ಗಳಯ್ತಾಲಿ.

ಮೊಗಾನ್ ಸಾಂಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಚಾ ಕಾಳ್ಜಾಚಾ ವಿಳಾಪಾಂಕ್ ಬಾಂಧುನ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ತ್ಯಾ ಮೊಗಾಚೊ ಬಾಂಧ್, ಕಾಳ್ಜಾಚೆ ಆತ್ರೆಗ್ ಸಳ್ಸಳ್ತಾತ್.

ತುಕಾ ಪಳೆವ್ನ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ಸಗ್ಳೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಮೊಜೆಂ ನಾಚ್ತಾಲೆಂ

ಆತಾಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್'ರೆ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುಂವೆಂ ಎಕ್ಸುರೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ.

ರಾವ್'ರೆ ಆತಾಂ ರಾವ್'ರೆ ಮೊಗಾ
ತುಂವೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ ಕೊಣ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಸರ್ಗಾರ್ ಸುಖ್ ಭೊಗುಂಕ್ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುಜೆಶಿಂ ವಾಂಟೊ ಆಸಾ.

ಸರ್ಗೆಂ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲೆಂ ಸುಖ್ ಮ್ಹಾಕಾ
ತುಜಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಡು ಜಾಲೆಂ
ಜೀವ್ ಹೊ ಪಿಸೊ ಜಾಲೊರೆ ಮೊಗಾ
ಎಕ್ತೆಂಚ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ ತುಂವೆಂ.

ವಿರಹ್ ದುಃಖಾನ್ ಕಾಳಿಜ್ ಕಶ್ಟಾತಾನಾ ಸೊಭಿತ್ ಚಂದ್ರೆಮ್'ಯಿ ಝುಳ್ಕಾನಾ
ಸುಕ್ಣಿಂ-ಸಾವ್ಳ್ಯಾಂ ಗಾಯಾನ್'ಯಿ ಕರಿನಾಂತ್.

ಕಸಲೆ ಜಾಳ್ ವೊಳ್ವಳೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಭೊಗ್ತಾಯ್ ಗಾಗುರ್ ಮೊಜಾ ಕಾಳ್ಜಾ
ಬಿಮ್ ಬಿಮ್ ಪಾವ್ಸ್ ಪಡ್ತಾ
ಎಕ್ಲೊ ಜೀವ್ ಮೊಜೊ ಮಿಲ್‌ಮಿಲೆತಾ.

ಕೆದಿಂಚ್ ವಿಸ್ರೊನಾಕಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಗೋಪಾಂತುಲ್ಯಾ ಮೊಜಾ ಮಾಣ್ಕಾ
ಹ್ಯಾ ತುಜಾ ಮೊಗಾನ್'ರೆ ಆಂಜಾ
ಕಾಳಿಜ್ ಮೊಜೆಂ ಫೊಟ್ಕೊಟೆತಾ.

ಭೊಂವ್ತಿಂಚಾ ಸಂಸಾರಾಚಾ ಚಿತ್ರಣಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಶೆತ್ಕಾರ್, ಕಾಮಾಗಾರ್ ಆನಿ ಸಾದ
ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆಂ ನಡ್ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂನಿ ಭರ್ಮಾರ್ ದಿಸ್ತಾ.

ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪಲ್ತಡಿ ವೆತಾಂ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ವೆತಾಂ.

ಆಸಲಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಮನಾಂ ವೊಡ್ತಾತ್. ಪುರ್ವಿಲಿ ಜಿಣೆ ಆಜ್ ಕಾಣೆ ದಿಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್'ಯಿ
ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಜಾಗವ್ನ್ ದಾಕಯ್ತಾತ್.

ದುಲ್ಪೊದಾಂ:

ದೊರಿ-ಪೊದಾಂ ಸಬ್ದ್ ದುರ್ಪೊದಾಂ - ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಜಾವ್ನ್ ಬದ್ಲಾಲ್ಯಾ ಹ
ಪೊದಾಂಕ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲೊ ಜಾಣಾ. ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಏಕ್ ನವೆಂ ರೂಪ್
ದುಲ್ಪೊದ್.

ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್ ಎಕಾ ನಾಣ್ಯಾಚಿಂ ದೋನ್ ಮುಖಾಂ. ಏಕ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ದುಸ್ರ್ಯಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಗಯ್ರಿ ಜಾತಾ. ರುಪಾಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ತರ್‌ಯೀ, ಅರ್ಥ್ ದುಸ್ರೊ ತರ್‌ಯೀ, ಸಂಗೀತಾಚಾ ನಾದಾರ್, ನಾಚಾಚಾ ಆಮಾಲಾರ್, ಚಿಂತ್ನಾಂಚಾ ಲಾರಾರ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಆಪಾಪಿಂಚ್ ಭಾಯ್ರ್ ಪಡ್ತಾತ್. ಜಿಣೆಯೆಚಿಂ ಶೆಂಭರೊಂ ಫುಡಿತಾಂ; ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿಂ, ಮನ್ಶಾತಿಂಚಿಂ, ಸುಕ್ಣ್ಯಾ-ಸಾವ್ಜಾಚಿಂ, ರುಕಾ-ಝಾಡಾಂಚಿಂ - ಅಶೆಂ ಥರಾವಳ್ ವಸ್ತುಂ ವಯ್ರ್ ಗಾಂಯ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಪೊದಾಂ ಸಾಂಕ್ಳಿ ರುಪಾರ್ ಗಾಂಚ್ ಘಾಲ್ನ್ ಸೊಭ್ತಾತ್. ಮಾಂಡೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ಮಜ್ಬೂತ್ ಚಿಂತ್ನಾಂಕ್ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಗೊಡ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಸ್ವಾಧೀಕ್ ಬೊಬ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಕಾಯ್ ಬೊರೆಲೊ ಕೊಂಬ್ಲೊ ಮೊಜೊ
ಮಾಂಯ್ಗ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲೊಲೊ
ಕೊಣೆರೆ ಬಾವ್ಲ್ಯಾನ್
ತಾಗೆಲೊ ದೊಂಕಿಲೊ ಮೊಡಿಲೊ
ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಬಾರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಶೊ
ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಬಾಬಾ ಬಾಬಾ ಬಾರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಶೋ

ಪೆಲ್ಯಾ ರಾನಾಂತ್ ಕಾಜ್ಯ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್
ಕಾಟ್‌ಕೋಯ್ ಕಾಡ್ತಾ ಪಿಲಾಂ
ಕಾಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾಡುಂದಿ ಸಾಯ್ಬಾ
ತಾಂತಿಯಾಂ ಘಾಲಿನಾಸ್ತಾಂ.

ಫಾರಾರ್ ಫಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತ್
ಫಾರಾರ್ ಫಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತ್.
ಆಗೊ ಫುಲಾಬಾಯ್, ಫುಲಾಬಾಯ್
ಫುಲಾಚ್ ಮೊಜೆಂ ಬಾಯ್ - ಫುಲಾಬಾಯ್
ಮೊಟೆ ಮೊಟೆ ಪೊಲ್ಕಿಸ್ತ್ ಮೊಜಾ ಬಾಯ್
ತುಕಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್.

ಆಯ್ಕಾತೆಲ್ಯಾಂಚಾ ಉಲ್ಲಾಸಿ ಆವಾಜಾ ಮಧೆಂ, ಶಿಳೊಣ್ಯಾಂಚಾ ತಾಳ್ಯಾ ಮಧೆಂ, ಭುಗ್ಯಾಂಚಾ ಉಡ್ಕಣಾ, ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಚಾ ನಾಚಾ ಆನಿ ಮ್ಹಾತಾರ್ಯಾಂಚಾ ಆಂಗ್ ನಹಿಂ ತರ್‌ಯೀ ಪೆಂಕ್ಟ್ಯಾಂ ಪಾಯ್ ಹಾಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಉರ್ಬೆಚ್ಯೆ ಉಸ್ಮೊಡಿನ್, ಉಚಾಂಬಳಾಯೆನ್ ಸಾಂಕ್ಳೆ, ಪರಿಂ ಎಕಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಎಕ್ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಮೊತ್ ಹಾಳು ಜಾತಾ. ಕಶ್ಟ್ ಮಾಯಾಕ್ ಜಾತಾತ್. ನವೊ ಜೀವ್ ಆಂಗಾಂತ್ ಭರ್ತಾ - ಹೆರಾಂ ಥಂಯ್ ಪಾಜಾರ್ತಾ.

ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಣ್ ವೆತಾ ಪಳೆ
ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಮಾಳ್ನ್ ಮೊಗ್ರೆಚೆ ಕಳೆ
ಸಗ್ಳೊ ಲೋಕ್ ಬಾಂಯ್‌ಕಡೆ
ಕಿಣೆ ಕಿಣೆ ಜಾತಾ ಕಾನಾಕಡೆ.

ಅರೆ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ರಾಂಪೊಣ್ ಮಾರಿಲ್ಯಾ ವೆಳಿರಿ
ಅರೆ ರಾಂಪೊಣಿ ಪಡ್ಲ್ಯಾ ಶೆತುಕಾಂ ಮಾಸೊಳಿ
ಅರೆ ವೊನಿ ದೆರಾಂಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾಲಿ ಕಾಣಿ.

ಮೊಗ್ರೆಚೊ ಕಾಡುನ್ ಕಳೊ
ಮೊಗಾ ತುಜಾ ಕೊಟಾರ್ ನಹಿಂರೆ ಲಾಯ್ಲೊ
ತುಂ ಬರೊ ದಿಸ್ತಾಯ್ ಮ್ಹುಣ್
ಮಾಮಾನ್ ತುಕಾ ವಿಂಚುನ್ ನಹಿಂರೆ ಕಾಡ್ಲೊ.

ಉತ್‌ಲ್ಯಾಘರಾ ಖಂಯ್ ಭೊಂವೊಂಕ್ ಗೆಲೆಂಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಆವಯ್ ತರ್ನ್ಯೆ ಧು
ವಿಚಾರಿ ಕರಿ:

ತ್ಯಾ ಘಾಂತ್ಯಾಪಾರಾರಿ ರೆಜಿನ್ ತುಂ ಖಂಯ್ಸೊ ಗೆಲೊಲೆಂ
ಜಳ್ವಾ ಗೆಲೊಲಿಂಗೆ ಮಾಂಯ್ ಜಳ್ವಾ ಗೆಲೊಲಿಂ.
ತುಂ ಜಳ್ವಾ ಗೆಲೊಲಿಂ ರೆಜಿನ್ ತುಕಾ ಕೊಣೆಗೊ ದೆಖಿಲೆಂ?
ತ್ಯಾ ಭಾತ್ಕಾರ್ಯಾ ಬಾಬಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹೆಲೊಲೆಂ.

ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಫುಡಿತಾಂನಿ ಅಪಾರ್ ಚಿಂತ್ನಾಂ ಆನಿ ತತ್ವಾಂಯಿಯಾ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ನಶಿಬಾಂತ್ಲೆಂ ಚುಕಾನಾ, ರಾಂದ್ಲೊಲೆಂ ಉರಾನಾ
ಸೊಡ್ಯಾರ್ ರೊಯ್ನ್ನಲೆಂ ಪಿಕಾನಾ
ಸೊಡ್ಲ್ಯಾ ಬಗಾರ್ ಮೆವಾನಾ, ಮಾಗಾನಾಸ್ತಾನಾ
ಸಾಂಗಾನಾ ತರ್ ಸೊಜ್ಮೊನಾ.

ಕಿತ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಪಾಟಿಂ ಉಲ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಹುಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರ್ತಾ ಆನ್ಯೇಕ್ ದುಲ್ಬೊದ್:

ಸದಾಂಚ್ ಆಮಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಪಾಟಿಂ ಕಿತ್ಯಾರ್-ಕಿತ್ಯಾರ್?
ಭಾಯ್ಲೊ ಲೋಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಹಾಂಗಾ ಲಾಗ್ಲೊ ಪೊಟಾರ್
ಕೆದ್ನಾ ಕಿತ್ಯಾ ಸಾಂಗ್ ಪಡಾನಾ ಸುಣ್ಯಾ-ಮಾಜ್ರ್ಯಾರ್-ಕಿತ್ಯಾರ್?
ಕೊಣೆ ಮಾಜ್ರ್ಯಾರ್ ಶಿಕೊಯ್ಲ್ಯಾಂ ಧರುಂಕ್ ಉಂದ್ರ್ಯಾರ್?
ಸದಾಂಚ್ ಉಚಾಂಬಳ್ ಕಿತ್ಯಾರ್ ದರ್ಯಾಚೆಂ ಉದಾಕ್-ಕಿತ್ಯಾರ್?
ಕೊಣ್ ಬಾಂಧಿತ್ ತರ್ ಸಾಂಗ್ ದರ್ಯಾಚೆಂ ತೊಂಡ್.

ವಾರೆಂ, ಉದಾಕ್ ಆನಿ ಉಜೊ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಉಪ
ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ದರ್ಯೊ ಆನಿ ಲಾರಾಂ ಮೊಗಾಂತ್ ತಶೆಂ ದುಃಖಾಂತ್ ಉ
ಆಸ್ತಾತ್:

ಪಾವ್ಸ್ ಬಗ್ಲೆಕ್ ಪಾವ್ಲೊ ಮೊಜ್ಯೆ ಮಾಂಯ್ ದರ್ಯೊ ಗಾಜೊತಾ
ದರ್ಯಾಚ್ಯೆ ದೆಗೆರ್ ಬಸೊನ್ ಮೊಜ್ಯೆ ಮಾಂಯ್ ಲಾರಾಂ ಮೆಜಿತಾಂ
ಪತಿ ಮೊಜೊ ಯೆತಲೊ ಮ್ಹುಣ್ ಮಾಂಯ್, ದಾಟುನ್ ರಾಬೊತಾಂ.

ಸೆಜಾರ್ಯಾಂ ಮಧ್ಲೊ ನ್ಯಾಯ್ ಆತುರಾಯೆಚೊ ಜಾತಾ:

ಆಮ್ಕಾ ತಲ್ಕಾನ್ ತಾಂತಿಯಾಂ ಘಾಲಿಂ ಬಾರಾ
ಸೆಜಾರ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಘಾಲಿಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘರಾ
ಇತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೆಸ್ತಾಂವ್ ಹೆ ಪಡೊನ್ ಮಾರ್ ಆನಿ ಫಾರ್
ತಾಂತ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಲೋಕ್ ಎಕ್ವೊಲೊ ಸಬಾರ್
ತಲಾಕ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಕಿತು ಬೊರೆಲೆಂ
ವೆಗಿಂ ವೆಗಿಂ ವಚೊನ್ ತಾಂತ್ಯಾಂ ಗೊತೆಲೆಂ
ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಹೆಂ ಆಜಾಪ್ ಪಳೆಲೆಂ
ಎಕ್ವೀಸ್ ದಿಸಾಂನಿ ಪಿಲಾಂ ಕಾಡುನ್ ಕೊಂಬಿ ಜಾಲೆಂ
ಆತಾಂ ತಲ್ಕಾಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ
ಬಾವ್ಡೆಂ ಜಾಲಾಂ ಪಿಸ್ಸುನ್ ಪಾಕಾಂ
ಧಾಂವ್ತಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ರಾಕುಂಕ್ ತಿಂ ಪಿಲಾಂ
ಇತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ರೊವಾಣಿ ನಾಕಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಿಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಜಾಣಾ ಆಸ್ಚೆಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ತರ್ನಾಟೊ ಚಲಿಯೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಮಾಗ್ತಾ ತರ್, ಚಲಿ ವಿಚಾರಿ: ಮಾಂಡೊ-ನಾಚ್ ಯೆತಾ ಮೊಜೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಶಿ. ನಾಚ್ ಯೆನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಬಾವ್ಡೊ ನೊವ್ರೊ ಚಲಿಯೆಚಾ ಮೊಗಾನ್ ಜಾಲಾ ಪಿಸೊ - ವಾಟ್ ದುಸ್ರಿ ನಾಸ್ತಾನಾ ತೊ ನಾಚ್ ಶಿಕ್ಚಾಕ್ ವೆತಾ:

ಕಿಣಿ ಕಿಣಿ ಜಾತಾ ಕಾನಾಕಡೆ
ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಣ್ ಯೆತಾ ಪಳೆ
ವಿಚಾರುಂಕ್ ಆಯ್ಲಾಂಗೊ ತುಜೆಕಡೆ
ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಜೆಕಡೆ.

ಕಾಜಾರ್ ಜಾತೊಲಿಂ ತುಜೆಕಡೆ
ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಜೆಕಡೆ

ಬಾಬಾ ತುಂ ಕಾಂಯ್ ಭಿಯೆನಾಕಾ
ಚಲಿ ಮೆಳ್ಳೊಲಿ ತುಕಾ
ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ತೊಚ್ ಕಾಜಾರ್ ತುಮ್ಚೆಂ
ನತಾಲಾಚಾ ಫೆಸ್ತಾ
ಆಮಾಣಿ ಗುಮಾಣಿ ಬಾಬಾ
ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಕಳಾನಾ ತುಕಾ
ಶಿ... ಶಿ... ಬಾಬಾ.
ಹಿ ಚಲಿ ಸುಜಾರ್ ಕರ್ತೊಲಿ ತುಕಾ
ತುಂ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ಹಿ ಚಲಿ ಕೆದ್ನಾಂಚ್ ಮೆಳ್ಚಿನಾ ತುಕಾ

ಬರ್‍ಯಾ ಶಿಕ್ಲಲ್ಯಾ ಲೆತ್ರಾದ್ ಬಾಬಾ
ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ ಹೆಂ ಕೊಂಪುಸಾಂವ್
ಮಾವ್ಯೆಚ್ಯೆ ಚಲಿಯೆನ್‌ರೆ ತುಕಾ
ಶಿಕಯ್ಲೆಲೆಂ ಲಿಸಾಂವ್.

ನಾ ನಾ ಸುಸಾನಾ
ಮಾಂಡೊ ನಾಚೊಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳಾನಾ
ವಚ್ ವಚ್ ವಚ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ಲೊ
ಮಾಂಡೊ ಶಿಕೊನ್ ಯೆ ಪಯ್ಲೊ.

ಚಲ್ಯೆಕ್ ಆಮ್ಗೆಲೆ
ಮಾಗೊಂಕ್ ಯೆತಾಯ್‌ರೆ, ಒಯ್ ಒಯ್ ಒಯ್
ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾನಾತ್‌ಲ್ಲೊ
ನೊವ್ರೊ ನಾಕಾರೆ, ಒಯ್ ಒಯ್ ಒಯ್.

ನಾರೆ ನಾರೆ ಅಶೆಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂನಾ
ನೊವ್ರೊ ತಿಕಾ ಕೆದ್ನಾಂಚ್ ಮೆಳ್ಚೊನಾ.

ರಾಜಾರಾಬಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ತಶೆಂ ಹೆರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂವೆಳಾರ್ ಲ್ಯಾನಾಂ ವ್ಹಡಾಂ ಗುಮ್ಟಾಂ, ಗಿತಾರಾಂ, ರೆಬೆಕಾಂ ಫೆವ್ನ್ ಶಿಳೊಣ್ಯೊ, ತಾಳಿಯೊ ಆನಿ ಬೊಬಾಟ್ ಮಾರ್ನ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಗಾತಾನಾ ವಾಸ್ತವಿಕ್ ಜಿಣಿಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಅಂತಸ್ಕರ್ನ್ ಏಕ್ ಪಾಂವ್ಡೊ ವಯ್ರ್ ಚಡ್ತಾ. ಉತ್ಸಾಹಾಚಾ ಪುರ್ತ್ಯಾ ಆಮಾಲಾರ್:

ಆಯಾಯೊ ಮಾಯಾಯೊ ಆಯಾಯೊ ಮಯಾಯೊ
ನಾ ತರ್,
ಲಿಯಾಯ್ ಲಿಯಾಯ್ ವೊ
ಲಿಯಾಯ್ ಲಿಯಾವೊ ವೊ
ಲಿಯಾ ಲಿಯಾ ಲಿಯಾ ಲಿಯಾ
ಸಾಂಬಾ ಲಿಯಾಯ್ ವೊ
ಮ್ಹಣ್ ಬೊಬಾಟ್ ಮಾರ್ತಾತ್.

ದೆಖ್ಣಿ ಪೊದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್:

ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಅಂಕ್ವಾರ್ ಚಲಿಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ದೆವಾಕ್ ಸಮರ್ಪುನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಕಾಂದ್ರ್ಯಾಂತ್ ಹಾಂಕಾಂ 'ದೇವದಾಸಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಕೊಲ್ವೊಂತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಹಿಂ ದಿವ್ಳಾ ಭಿತರ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾಲಿಂ ಆನಿ ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆ ದಿಸಾಂನಿ ಭಕ್ತಿಕ್ ಆಮಾಲಾರ್ ಇಮಾಜಿಂ ಮುಖಾರ್ ನಾಚ್ತಾಲಿಂ. ದೆವಾಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಕೊಲ್ವೊಂತಾಂ ಆತಾಂ

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮನ್ಸಾಂಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ತಾತ್. ಸುಂದರ್ ಚಲಿ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಯ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕರ್ನ್ ನಾಚ್ತಾ ಆನಿ ಫುಡಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಪಾಯಾಂಕ್ ಚಿನೆಲಾಂ, ಹಾತಾಂಕ್ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ, ನಾಕಾಕ್ ಮೊತಿಂ, ಗೊಮ್ಟೆಕ್ ಸರ್ಪಳಿ, ಕೆಸಾಂಗಿ ಮೊಗ್ರಿ ಥಾಲ್ನ್ ನಾಚಾನಾತ್ಸಾರ್ ಹಿಂದೂ ಕಾಜಾರ್ ಸೊಭಾನಾ. ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುರ್ಪೊದ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದೆಖ್ಣಿ ಮುಖೆಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಹಿಂದ್ವಾಂಚಿ ಆಸ್ತ್.

ಚಲ್ತಾಂ ಚಲ್ತಾಂ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಾಕಾ ರಾತ್
ಚುಕೊನ್ ಭುಕೊನ್ ವಾಟ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಚುಕ್ಲಿ.

ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪಲ್ತಡಿ ವೆತಾಂ
ದಾಮುನ್ಸ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ವೆತಾಂ
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ ವಾಟ್ ದಾಕಯ್
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ ವಾಟ್ ಕಳಾನಾ.

ದಾಮುನ್ಸ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್
ಥಾಕ್ಸುಲ್ಯಾಂಚೊ ಫೆಳ್,
ಆಗಾ ತಾರಿಯಾ ತಾರಿಯಾ ಮಾಮಾ
ದಾಮುನ್ಸ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್
ಥಾಕ್ಯಾಂಚೊ ಫೆಳ್

ಪಾರ್ವತಿಚಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್, ಮುಜ್ಗೊ ವ್ಹಾಜೊತಾ
ಆನಿ ಮುಜ್ಗಾಚಾ ಸಾದಾರ್, ಮೊಗ್ರೆಂ ನಾಚೊತಾ.

ಫೆ ಫೆ ಫೆ ಫೆ ಫೆ
ಫೆರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ.

ಹ್ಯಾ ಮೊಜಾ ನಾಕಾಚೆಂ ನೊತೆಂ
ಫೆರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ.

ಹಿಂ ಮೊಜಿಂ ಪಾಯಾಂಚಿಂ ಪಾಂಯ್ಜೊಣಾ
ಫೆರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ.

ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್
ಉದಾಕ್ ಕೊಂಗ್ರೆಂ
ಉದಾಕ್ ಕೊಂಗ್ರೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ನಾಂವ್ ಮೊಜೆಂ ಮೊಗ್ರೆಂ.

ಶಾನಾಯ್ ಆನಿ ತಬ್ಲಾಚಾ ನಾದಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾತಾಂ-ಪಾಯಾಂಕ್ ನಾಚಾ ರುಪಾರ್ ಥರಾ ಥರಾಂನಿ ಬಾಗಾವ್ನ್ ಥಲವ್ನ್ ನಾಚ್ ನಾಚ್ತಾನಾ ವ್ಹಡ್ ಸಂತೊಸ್ ಲಾಭ್ತಾ.

ನಾಚ್ತಾ ನಾಚ್ತಾಂ ಚಲಿ ಮ್ಹಣಾತ್,

ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಹಾಂವ್ ದೆಖ್ನಿ ನಾಚ್ತಾಂ
ಚೊಯ್ ಚೊಯ್ ಚೊಯ್
ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಹಾಂವ್ ದೆಖ್ನಿ ನಾಚ್ತಾಂ
ಮೊಜಾ ನಾಕಾಚೆಂ ನೊತೆಂ
ಸಾಂಡ್ಲೆಂಮೂ ದೆವಾ.

ದೆಖ್ನಿ ಪೊದಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ನ್ಹಂಯೊಂ, ದೊಂಗೊರ್, ಆಬೊಲಿಂ, ಶಿಂಪ್ಲಿಂ, ಮೊಗ್ರಿಂ ರಾಜ್ ಕರ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಹಿಂ ದೆಖ್ನಿ ಪೊದಾಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಮೊಲ್ ಉಂಚಾಯೆಕ್ ಉಬಾರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪರ್ಕಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಆಸ್ವೊ ಉಬಾರುಂಕ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಕುಂಡ್ಯಾಂಚಿ ಪೊದಾಂ:

ಕುಂಡ್ಬಿ ವೃತ್ತೆನ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೃಷಿಕ್. ಹಾತಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಘರಾಂ ಘರಾಂ ಹೆ ಭೊಂವ್ತಾಲೆ. ಗುಮ್ಟಾಂ ಮಾರಿತ್ತ್ ಕುಂಡ್ಬಿ ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲೊ ತಾಳೊ ಕಾಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಮಾರ್ತಾತ್:

ಶಿಂತಿದಾನ್ ಪಾಯ್ ಘಾಲ್‌ರೆ ಜಾಕಿ
ಖಂಯ್ಚ್ಯಾನ್ ನಿಸ್ರೊನ್‌ರೆ ಪಡ್ಬಿ
ನೊಕಾಲೆಂ ಘುರ್‌ರೆ ಮೊಡ್ಬಿ
ಅರೆ ಜಾಕಿ ಕುಂಪಾರಿ ತುಂ ನಿಸ್ರೊನ್‌ರೆ ಪಡ್ಬಿ
ಆನಿ ಆಪ್ಪುನ್ ಧಾಪ್ಪುನ್ ತುಂ ನೊಕಾಲೆಂ ಘುರ್ ಮೊಡ್ಬಿ.

ಆಪ್ಲಾಚಿ ಶಿಫಾರಸ್ ಕುಂಡ್ಬಿ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಥರಾನ್ ಕರ್ತಾ:

ಕುಂಡ್ಬಿ ಹಾಂವ್ ವಾವ್ರಾಕ್ ಕೊಣಾಕ್ ಆಯ್ಕೊನಾ
ಬರಾಬರ್ ಸೊರೊ ಪಿಯೊಂಚಾಂತ್ ಕೊಣಾಕ್ ಭಿಯೆನಾ
ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲೊ ಸೊರ್ಯಾ ಬೊತ್ಲ್ಯೊ ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ್
ಕುಂಡ್ಬಿ ಹಾಂವ್ ಜನ್ಮಾಲಾಂ ಸೊರ್ಯಾಚಾ ಘರಾಂತ್.

ಗುಮ್ಟಾಚಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಬಾಂಧ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಕುಂಡ್ಬಿ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಪ್ರವೀಣ್ ಹಾತಾಂಚಾ ಥಾಪಾಂನಿ ಹುನ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾನಾ ಬಾಯ್ಲೊ ನಾಚಾಚಿಂ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ತಾತ್. ಫುಗ್ಡಿ ಮ್ಹಣ್ ಉಲೊ ಮಾರ್ಚೊ ಹೊ ನಾಚ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾನ್ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಜಾತಾ - ಆನಿ ನಾಚಾಚಾ ಸಂಗೀ ತಾಚಾ ಉಮಾಳ್ಯಾರ್ ಸ್ವತಾಕ್ ವಿಸರ್ತಾತ್.

ಕುಂಡ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ದುಸ್ರಿಂ ಥೊಡಿಂ ಪೊದಾಂ:

ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾ ತುಜೊ ಬೆಲ್‌ಗೆ
ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲೊಲೊ
ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲೊಲೊ ಮ್ಹುಣ್
ಸೊನಾರಾಲಾಗಿಂ ದಿಲೊಲೊ
ಸೊನಾರಾ ಬಾವ್ಡ್ಯಾನ್ ಸುತಾ ಸಂಗಿ ಕರಿಲೊ

ವೊಡ್ಡ್ಯಾ ಸಾಂದಿ ಪಡ್ಲೊ ಪಾಯ್
ಪಾಯಾಕ್ ಜಾಲೊ ಘಾಯ್
ಕಿತೆಂ ರಾಂಡುಲಾ ಪಳೆತಾಯ್
ಪಳೆ ಮೊಜೊ ಘಾಯ್.

ದೊರಿ ನಾ ಕೊಳ್ಸೊ ನಾ
ಬಾಂಯ್ಕಡೆ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೆಂಗೊ?
ವಾರೆಂ ನಾ ವಾದಾಳ್ ನಾ
ಘಾಗ್ರೊ ಕಸೊ ಉಬ್ಲೊಗೊ?
ಆರ್ಸೊ ನಾ ದಾಂತೊಣೆ ನಾ
ಜನೆಲಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೆಂಗೊ?

ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಭಂಡಾರ್ಯಾಂಚಿಂ ಪೊದಾಂ:

ಖಾರ್ವಿ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ಟೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಭಂಡಾರಿ ಲೊಕಾಕ್ ಸುರ್ ಮುರ್ಡ್ಸಿ ಮುಖೆಲ್ ಉದ್ಯೋಗ್. ಹೆ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾಂತ್, ಜಾಗೊರ್ ಆನಿ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ಟಾಂತ್ ಹುಶ್ಯಾರ್. ಜಾಗೊರ್ ಎಕಾ ಥರಾಚೊ ಫಾರ್ಸ್. ಹಾಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಪೊದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್‌ಯಿಯಾ ಆಸ್ತಾ. ರಾತಿಚಾ ವೊರಾಂನಿ ಸುರು ಜಾಲ್ಲೊ 'ಜಾಗೊರ್' ಫಾಂತ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಲ್ತಾ. "ಮಾಂಡ್' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮೆಳೊನ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಾ, ಡಬ್ಯಾಂಚಾ ಆವಾಜಾಕ್ ಪೊದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ಹೆ ಜಾಗೊರ್ ಸುರು ಕರ್ತಾತ್. ಸುರ್ವೆರ್ 'ಸಾಂತಾ ಖುರ್ಸಾಚಿ ಕುರು' ಪೊದ್ ನಾಚಾ ಸಮೇತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಫಾರ್ಸ್ ನಾಚ್, ಪೊದಾಂ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂಕ್ "ಸೊವೊಂಗಾಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

'ಖೆಳ್' ಎಕಾ ಥರಾಚೊ ಹಳ್ಳಿಚೊ ನಾಟಕ್, ಸಾಧಾರಣ್ ಜಾವ್ನ್ ನತಾಲ್, ಪಾಸ್ಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆ ವೆಳಾರ್ ಅಸಲೆ 'ಖೆಳ್' ಆಸಾ ಕರ್ತಾತ್. ಹಳ್ಳಿಂತ್ಲ್ಯಾ ರೆಗೆದೊರಾಗೆರ್ (ಗುರ್ಕಾರಾಬರಿ) ಥಾವ್ನ್ ಸುರು ಜಾವ್ನ್ ಹೆರ್ ಘರಾಂನಿ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಭೊಂವ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಂಚಾ ಮುಖೆಲ್ಯಾಕ್ 'ಮೆಸ್ತ್ರಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೊಚ್ ನಾಟಕಾಚೊ ಬರಯ್ಣಾರ್, ಸಂವಾದ್-ಕರ್ತ್, ದಿಗ್ದರ್ಶಕ್ ಆನಿ ತಯಾರಕ್. ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾನೆಸ್ತಾಂಗೆರ್ ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಖೆಳ್ ಚಲಯ್ತಾ. ತಂಡ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಕೋಂಬ್, ಪಿಲ್ಲುಕ್, ವಾಯೊಲಿನ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಬಡಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಸಗ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಚ್ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಕುಡ್ಸಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂನಿ ಸಂವಾದ್, ಪೊದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂ:

ಆಜ್-ಕಾಲ್ ಪುರ್ವಿಲಿಂ ಕಂತಾರಾಂ-ಪೊದಾಂ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಉಣೆ ಜಾಲಾಂ. ಆದಿಂಮಾಗಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ಜ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ರಚ್ಲ್ಯೊ ಹಾಂತುಂ ದೇವ್-ಭಕ್ತ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ದೆಖಿಕ್ ಥೊಡಿಂ ದಿಂವ್ಚಿಂ ತರ್:

ಪಹಿಲಿ ಸಾಂತಾ ಖುರುಸಾಚಿ ಕುರು
ಸಾಂತಾ ಖುರುಸಾಚಿ ಕುರು
ಸಾಂತಾ ಖುರಿಸ್ ಕುರುಕೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾ
ಕಿರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್
ಕಿರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್.

ಸಾಂತ್ ಖುರಿಸ್ ಕಾಡುಯಾಂಯಿ ಆಮಿ
ಕೊಪೊಳಾರೀ, ಕೊಪೊಳಾರೀ.

ಅಶೆಂ ಮುಖಾರ್ತಾ ಹೆಂ ಪೊದ್ ಭಕ್ತಿಕ್ ಚಿಂತ್ನಾಂನಿ. ಕಪಾಲಾರ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಖುರಿಸ್ ಪಾಡ್ ಚಿಂತ್ನಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ವೊಂಟಾರ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯೊ ಖುರಿಸ್ ಪಾಡ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಪಯ್ಸ್ ಕರ್ತಾ. ಹರ್ದ್ಯಾರ್ ಕರ್ಚೊ ತಿಸ್ರೊ ಘುರ್ತ್ ಪಾಡ್ ಅಪೇಕ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ನಾಸ್ ಕರ್ತಾ.

ದೆವಾಚಿಂ ಮಹಿಮಾಂ ವರ್ಣುಂಚಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಕಾಂಯ್ ಉಣೆಂ ನಾಂತ್. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಫೆವ್ಣ್ ರಾತ್ ಘಾಲೆಂ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ದೆವಾಕ್ ವರ್ಣುಂಚೆಂ ಆನಿ ನಮಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಅವಶ್ಯ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ.

1. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ರಚೊನಿ ಭೂಮಿ ಮಂಡಳ್
ಪಾತಳಿಂ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ ಕಿಂದ್ಯೆ ಫುಲ್.

2. ಕಿಂದ್ಯ್ಯಾ ಫುಲಾಚಿ ಮಹಿಮಾ ತರಿಪಿಲಾ
ಕೊಣೆ ಕಾಂಯ್ ಮನಾಂತ್ ಚಿಂತುನಾ ತರಿ
ವೊ ತಾಣೆ ರಚೊನಿಯಾಂ ತಾಣೆ ರಚೊನಿಮು.

3. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ಸರ್ಗ್ ರಚಿಲಾವೊ, ದೆವಾನ್ ಸರ್ಗ್ ರಚಿಲಾ
ಸರ್ಗ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲೊಗಾ ಆಂಜಾ ಭಡ್ಡ್ಯಾಂನಿ.

4. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ಸಂಸಾರ್ ರಚಿಲಾವೊ, ದೆವಾನ್ ಸಂಸಾರ್ ರಚಿಲಾ
ಸಂಸಾರ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲಾ ತಾಣೆ ರುಕಾ-ಝಾಡಾಂನಿ.

5. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ದರ್ಯೊ ರಚಿಲಾವೊ, ದೆವಾನ್ ದರ್ಯೊ ರಚಿಲಾ
ದರ್ಯೊ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲೊಗಾ ಮಾಸ್ಳ್ಯಾ ಮಾಸ್ಳ್ಯಾಂನಿ.

6. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?

ದೆವಾನ್ ಮೊಳಾಬ್ ರಚಿಲಾಂವ್ಮೊ, ದೆವಾನ್ ಮೊಳಾಬ್ ರಚಿಲಾಂ
ಮೊಳಾಬ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲಾಗಾ ನೆಕೆತ್ರ್ಯಾಂನಿ.

ಮಂದಾಮೆಂತ್, ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್, ಪಾತ್ಯಾಕಚಿಂ ಮುಳಾಂ-ಆಸಲೆಂ ಪೊದಾಂ ರುಪಾರ್ ಗಾವ್ನ್ ಬಾಯ್ಯ್ಬಾಟ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ತಾಲೆ ಅಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಫಡೆ.

1. ಓಗಾ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾನ್
ದಿಲಿ ಆಮ್ಕ್ಯಾಂ ಭಾಸ್
ತ್ಯಾವಿ ನಿಂಗಾ ಭಾಸೆಚಿ ವೊಡ್ ಲಾಗ್ನಿ ಆಸ್
ದೆವಾ ಪುತಾನ್ ಶಿಕಯಿಲೆ ಸಾತ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್.

2. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾ
ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮಾಚೆಂ ಮೂಳ್
ಆದಾಂವ್ ಎವೆಚೆಂ ಕುಳ್‌ಗಾ ಬಾಪಾ
ಜೆಜುನ್ ಸೊಡಯಿಲಾಂ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾತ್‌ಯಿ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಂಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಆಸಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್‌ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್, ಕುಳಿಯೊ ಆನಿ ಪಾತ್ರೊನ್ ಸಾಂತ್ ಕೊಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಪೊದಾಂತ್ ವಿವರಿಲಾಂ:

1. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಶಿರೊಡೆಂ
ಬಾರ್ದೆಸ್ತಾಚಿ ಶಿರ್
ರಾಜ್ ಧರತೀರ್‌ಗಾ ಭೊಗ್ತಾ
ಸೊಮಿ ಸಾಲ್ವಾದೊರಾ.

2. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಹಳ್ದೊಣೆ
ಗುಂಡ್ಯಾ ಘಾತ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ
ಥಂಯ್ ಕೆಲಾ ಇಸ್ಟೊ ತಾಣೆ
ಸಾಂ ತೊಮ್ಯಾ ಭಕ್ತಾಚೊ.

3. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಕೊಂಲ್ವಟಿ
ಸಭಾ ಭೊಂವ್ತಿ
ದರ್ಯಾ ಮಾಜರ್ ಭೊಳಿಗಾ
ಭಕ್ತ್ ಸಾಂತ್ ಆಲೇಸ್.

4. ಚೊವ್ತ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಕಾಂದೊಳೆಂ
ತಾರ್ವಾಂ ಆಯ್ಲಿಂ ಬಾರಾ
ಶಿಡಾಂ ಸೊಡ್ಲಿಂ ನವ್ಯಾ ಶ್ಹೆರಾ
ಭಕ್ತಾ ಸಾಂತಾ ಸಾವೆರಾ.

5. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ನಾತ್ಲೊಳಿಂ
ಆಂಬ್ಯಾ ಬೊವ್ ರೂಕ್
ಥಂಯ್ ಬೊರ್ವ್ಯಿಂ ಸುಖ್ ಆಮ್ಕಾಂ
ಸಂತಾನ್ ಮಾಯೆಚಿಂ.

6. ಸವ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಸಾಳ್‌ಗಾಂವೆಂ
ತಳ್ಯಾ ಸಕ್ಲಾ ಶೀತ್
ಪರ್ಗಟಲಿ ಮಾತಾ ಕಾಯ್
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ.

7. ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಆಸ್‌ಗಾವೆಂ
ಪಾನ್ ಭೋವ್ ನಾಗ್ವೆಲಿಕ್
ಪಯ್ಲೊ ಇಡೊ ಧಾಡುಂಗಾ ಭಕ್ತಾ
ಸಾಂ ಮಿಂಗೆಲಿಕ್.

8. ಆಟ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಪೊರೊಳಿ
ದೊಡೆ ರುಕ್ಮೆಚಿ
ಆಪಾಪ್ಯಾ ಹುಕ್ಮೆಚಿ
ಕಂದೊಯಿ ಮಾಂಯ್.

9. ನೊವ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಪೊಂಬ್ರುವೆಂ
ದೊಣಿ ರುಕುಮೆಚಿಂ
ಆಪ್ಯ್ಯಾ ಹುಕುಮೆಚಿ
ರುಜಾಯ್ ಮಾಂಯ್.

ದೊತೊರ್ನಿಚಾ ತಶೆಂ ಬಾಯ್ಬಲಾಚಾ ವಿವರಾಕ್ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ರುಪಾರ್ ಸವಾಲಾಂ-ಜವಾಬಿಂನಿ ಮಾಂಡುನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ.

1. ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್
ಏಕ್ ದೇವ್ ಸತೆವಂತ್.

2. ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದೋನ್.
ದೋನ್ ಫೊಳಿಯೊ ಮೊಯ್ಜೆಚ್ಯೊ, ಏಕ್ ದೇವ್ ಸತೆವಂತ್.

ಅಶೆಂಚ್ ತೀನ್, ಚಾರ್... ಪಂದ್ರಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಸವಾಲಾಂ ಚಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ಜವಾಬಿ ತಯಾರ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ತೆಗ್ ಪಾತ್ರಿಯಾರ್ಕ್
ಚೊವ್ಗ್ ಎವಾಂಜೆಲಿಸ್ತ್
ಪಾಂಚ್ ಫಾತೊರ್ ದಾವಿದಾಚೆ
ಸ ಭಾಣಾಂ ಸೊರ್ಯಾಚಿಂ

ಸಾತ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್
ಆಟ್ ಬೆಸಾಂವಾಂ ಭಾಗ್ಯಾಚಿಂ
ನೋವ್ ಕೋರ್ ಆಂಜಾಂಚೆ
ಧಾ ಮಂದಾಮೆಂತ್
ಇತ್ರಾ ಹಜಾರ್ ಆಂಕ್ವಾರಿ
ಬಾರಾ ಆಪೊಸ್ತಲ್
ತೆರಾ ಅಚರ್ಯಾಂ ಸಾಂತಾಂತೊನಿಚಿಂ
ಚೊವ್ದಾ ಹಜಾರ್ ಭುರ್ಗಿಂ
ಪಂದ್ರಾ ಮಿಸ್ತೆರ್ ರೊಜಾರಿಚೆ.
ಹ್ಯೆಚ್ ರಿತಿನ್ ಆಸ್ಟೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪೊದ್ ಪಳೆವ್ಯಾಂ:

1. ಇಜಾನಂದನಾ ಕುಂವರಾ ದಾವಿದಾ ರಾಯಾ
ಗೊಲಿಯಾಲಾಗಿಂ ಝುಜಾಕ್ ವಚಾನಾಕಾ ಬಾಳಾ
ದುದಾಚೆ ದಾಂತ್ ತುಜೆ ಝುಡ್ಲೆನಾಂತ್ ಬಾಳಾ
ಸಾನ್ಪೊಣಚೆಂ ಆಂಗ್ಲೆಂ ತುಜಾ ಪಾಯಾಂ ಮುಳಾ.

2. ಗೊಲಿಯಾಲಾಗಿಂ ಝುಜಾಕ್ ವೆತಲೊಂ ಹಾಂವ್
ಪಾಂಚ್ ಫಾತೊರ್ ಗೊಪಿಣ್ ಹಾತೆರ್ ಘೆತಲೊಂ ಹಾಂವ್
ಫಾತೊರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ ದಾವಿದಾ ಸುಣ್ಣ್ಯಾರ್ ಮಾರುಂಕ್?
ಗೊಪಿಣ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ ದಾವಿದಾ ಸುಕ್ಣ್ಯಾರ್ ಮಾರುಂಕ್?

3. ದಾವಿದಾನ್ ಏಕ್ ಮಾರ್ ಮಾರಿಲೊ
ಗೊಲಿಯೊ ಲಟಾಸಿಂ ಪಡಿಲೊ
ಎದ್ಯಾ ವ್ಹಡಾ ಗೊಲಿಯಾಕ್
ಮಾರ್ಲೊ ದಾವಿದಾನ್.

4. ಊತ್ ಊತ್ ಸಾವ್ಲ್ ರಾಯಾ
ಖಿಂತಿಚಾ ವಿಂಗ್ಡ್ಯಾ
ಗೊಲಿಯಾಚೆಂ ಶಿಸ್ ತುಜಾ
ಪಾಯಾಂತಳಾ.

ಗಾಣಾಂ

ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ನಿದಾವ್ನ್, ಆವಯ್ ರಂಗೀನ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯಿತ್ತ್, ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಬಾಳ್ ನಿದೆನ್ ಝುಮ್ತಾ ಆನಿ ಸ್ವಪ್ನಾಂಚಾ ಸೊಭಿತ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಪಾಯ್ ದವರ್ತಾ. ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಗಾಣಾಂ ಹರ್ಯೆಕಾ ಭಾಸಾಂನಿಯಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಗೊಂಯ್ಚಿಂ ಏಕ್-ದೋನ್ ಗಾಣಾಂ ಪಳೆಂವ್ಚಿಂ ತರ್:

1. ದೊಲ್ ಬಾಬಾ ದೊಲ್
ಪೊದೆರಾನ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಬೊಲ್
ಪೊದೆರ್ ದುಡು ಸಾಂಗ್ತಾ ಚಡ್
ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ವ್ಹರ್.
ಬಾಬ್ ರಡತಾ ರಡತಾ
ಪೊದೆರ್ ಬೊಲ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಪೊರ್ತಿತಾ?
ಬಾಬ್ ರಡ್ನ್ಯಾರ್ ರಡುಂ
ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ನಾಕಾ ಮ್ಹಾಕಾ.

2. ದೊಮ್ಸುಲ್ಯಾರೆ ದೊಮ್ಸುಲ್ಯಾ
ಉಂಬ್ರಾ ಮುಖಾರ್ ಪೊಣ್ಸುಲ್ಯಾ
ಫಾತೊರ್ ಮಾರಿ
ಬಾಬಾಕ್ ಮೊಜಾ
ಪೊಣೊಸ್ ಫಾಡಿ
ಚಾರಿ ಕುಶಿಂ ಮಾರಿ
ಬಾಬಾಕ್ ಮೊಜಾ
ಘೊರೆ ಬುರ್ಕಾಯ್.

3. ಆಗಾ ಮೊಜಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಬಾಬಾಚಾ ಪಾಪಾಕ್ ದೆಖ್ಲಿಲೊ
ದೆಖ್ಲಿಲೊ ಸಾಯ್ಬಾ ಬಾಬಾಚಾ ಪಾಪಾಕ್
ಮಿಸಾಕ್ ವೆತಾಲೊ
ಆಗಾ ಮೊಜಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಬಾಬಾಚಾ ಮಾಮಾಕ್ ದೆಖ್ಲೊಲಿ
ದೆಖ್ಲೊಲಿ ಸಾಯ್ಬಾ ಬಾಬಾಚಾ ಮಾಮಾಕ್
ಬಾಬಾಕ್ ಕಲ್ಸಾಂವ್ ಶಿಂವ್ತಾಲಿ.

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಾ ಘರಾಂನಿ ಗಾಣಾಂ ಆತಾಂಯಿ ಬರ್ಪೂರ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಸೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಹ್ಯಾ ಗಾಣಾಂನಿ ಪಯ್ಲೆಂಚಾ ತಿತ್ಲೊ ಭರ್ಮ್ ನಾ.

ಆವಯ್ಪಣ್ ವ್ಹಡ್ ಏಕ್ ಭಾಗ್. ಆವಯ್ ಬಾಳಾಕ್ ಧಲಯಿತ್ತಾ ವಾಂಜ್ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚಿಂ ಖೆಳ್ಕುಳಾಂ ಕರ್ತಾ.

ಸಾಂಜ್‌ಚ್ ಜಾಲಿ ವಾಂಜ್‌ಚ್ ನಾಲಿ
ಆನಿ ಧಂಸ್ತರ್ ಬಾವ್ಡಿ ಕಾಂಟಳಲಿ
ಲೆಂಕುರ್‌ವಾಳಿ ವಸ್ತುರಾಂ ಫಾಳಿ
ವಾಂಜ್ ಪಾಪಿಣ್ ಬಸೊನ್ ದುಃಖಾಂ ಗಳಿ.

ಮೊಗಾಚಾ ಬಾಳಾಕ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ಕಿತೆಂ ದೀಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿ ಆವಯ್. ಹುನ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ದೂದ್ ಬೊಕುಲ್ ಪಿಯೆಲೊ ಗಾಯ್ಚೆಂ ದೂದ್ ಕಾಡ್ನ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ:

ಜೈಗೊ ಜೈ ಬೊಕ್ಲಾನ್ ಕೆಲಿ ಸಾಯ್
ಆನಿ ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಗಾಯ್ ಬಾಳಾ
ದೂದ್ ಪಿಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್
ದೂದಾಚೆ ಭುಕೆ ಕಿತೆಂ ತುಕಾ ದೀಂವ್
ಕಡ್ತ್ಯಾ ದೂದಾಚೆ ಬಾಳೆ ಸಯ್ ಲಾಂವ್
ಗಾಯ್ ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ ದೂದ್ ತಾಟ್ಯಾಂತ್
ಆನಿ ಬಾಳ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಮೊಜೆಂ ನಿದ್ರಾ ಕರಿ
ಎಗೆ ಎಗೆ ಗಾಯೆ ಖಾಗೆ ತುಂ ಕುಂಡೊ
ಬಾಳಾಕ್ ದೀ ಉಂಡೊ ಲೋಣಿಯಾಲೊ.

ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಆವಯ್ಕ್ ಬಾಳಾಚಾ ಸಯ್ರ್ಯಾ-ಧಯ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಅವಶ್ಯ್ ಯೆತಾ. ಸಮ್ಜಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಭಾವಾ-ಭಯ್ಣಿಂಚೆಂ, ಮಾವ್ಯಾ-ಬಾಪ್ಯ್ಯಾಚೆಂ ವರ್ಣನ್ ಕರ್ತಾ:

ವಾಟೆ ವಯ್ಲೆಂ ಘರ್ ತಾನೆಚೆಂ ಪಿವಾನ್
ಆನಿ ನಿತಿಚೆಂ ದಿವಾನ್ ಬಾಳ್ ಆಜೊ ತುಜೊ
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ನ್ಹಂಯ್ತ್ ಭೋವ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಖಿಬೆ
ಆನಿ ಮುಂಡಾಸ್ಸಾರ್ ಉಬೆ ಬಾಳೆ ಮಾವ್ಯ್ ತುಜೆ
ದಮಸ್ಕಾಚೆ ಸತ್ರೆ ಮೊತ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಬಾಳ್ಯೊ
ಆನಿ ಸತ್ರೆತಾಳಾ ಉಬ್ಯೊಗೆ ಭಯ್ಣಿ ತುಜ್ಯೊ
ತೆಣೆ ಕೊಣ್ ಎತಾ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ಕೊಬಾಯೆಚೊ
ಭುಗ್ರೊ ಸೊಭಾಯೆಚೊ ಬಾಳಾ ಮಾವ್ಯೊ ತುಜೊ
ಮಾವ್ಯೆ ಆನಿ ಬಾಪ್ಲೆ ಗಂಧಾಚೆ ತಿಳೆ
ಜಳೊಂವ್ ಬಾಳೆ ದಿವೆ ತುಜಾ ಆಜ್ಯಾಳಾಚೆ.

ಇತ್ಲಿಂ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ ಕಿತೆಂ ದಿತಾಯ್? ವಿಚಾರ್ ಕರಿ ನಿದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾಲಾಗಿಂ. ತುಜಾ ಆಂಜಾಳ್ ನಿದೆಂತ್ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪಾಸುನ್ ವಿನತಿ ಕರ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾ.

ಇತ್ಲಿಂ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯ್ಲಿಂ ಹಾಂವೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಾಗ್?
ಆನಿ ಬಾಂಬ್ಯೆಂತ್ ನಿದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಬರೆಂ ಮಾಗ್.
ಗಾಣಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ನಾರಿಕ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ಪಾಗ್?
ತುಜಾ ರಜಾರಾಂತ್ ಆಜೆಕ್ ಆವ್ಕ್ ಮಾಗ್.

ಆಜ್ಯೆನ್ ಭುಗ್ರ್ಯಾಕ್ ಉಸ್ಕ್ಯಾರ್ ದವ್ರುನ್, ತಾಚೆ ಮೊವ್ ಹಾತ್ ಆಪ್ಣ್ಯಾ ಹಾತಾಂನಿ

ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ 'ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ತಾನಾ' ಬಾಳ್ ಕಿಡ್ಕಿಡೊನ್ ಹಾಸಾತ್ ಆನಿ ಆಜ್ಯೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಪಾಟಿಂ ಮುಖಾರ್ ಧಲಾತ್.

ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ವೊಟ್ಟೆ ಕಯ್ಲಾರ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಮಾಮ್ ಯೆತಾ ಘೊಂಟ್ಯಾ ಬೊಯ್ಲಾರ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಮಾಲ್ತೆಂತ್
ಬಾಯೆ ತುಜಿ ಮಾವ್ಶಿ ಯೆತಾ ಫಾಲ್ಕೆಂತ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಮಾಲ್ತುಲಾಂತ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಬಾಪ್ಪು ಯೆತಾ ಮಾಂಚಿಲಾಂತ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಗೊಡಾಚೆ
ಘೊಡ್ಯಾರ್ ಬಸೊನ್ ಬಾಪ್ಪು ಯೆತಾತ್ ಬಾಯೆಚೆ.

ಧಲ್ಗೊ ಬಾಯೆ ಧಲ್
ಧಲಾ ಪೆಲ್ಯಾನ್ ಕೋಲ್
ಕೊಲಾಕ್ ಪೆಟ್ಲೊ ಉಜೊ
ಬಲಾವ್ ಕೆಲೊ ತುಜೊ
ಕೊಲ್ ಗೆಲೊ ಲಾಸೊನ್
ಬಾಯ್ ಗೆಲೆಂ ಹಾಸೊನ್.

ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮಾಮಾ ಬಡಯ್ತಾಯ್?
ವೊಡಾಚಿ ತಾಳಿ ಝುಡಯ್ತಾಯ್?
ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಉಬೊ ಮ್ಹೊರ್
ಮ್ಹೊರಾ ಮ್ಹೊರಾ ಕಾಂಟೆರಾ
ಸುಕ್ಣಿಂ ಉಬ್ಣಿಂ ಗೊಂಟೆರಾ
ತ್ಯಾ ಮೊರಾಚ್ಯೊ ಕಾಡಿನ್ ಕಾತಿ
ಜೊಳಿನ್ ವಾತಿ ಸಗ್ಳ್ಯೆ ರಾತಿ.

ಸಾರಸ್ವತ್ ಆವಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಧಲಯ್ತಾನಾ, ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಸುಂದರ್ ಗಾಣಾ ಗಾತಾ:

1. ಅದ್ದುಗುಲು ದುದ್ದುಗುಲು ಧೈಂಯಾಚೆ
   ಸಿಂಪೆ ಪೇಶ ಗಂಧಾಚಿ
   ಗಂಧಾ ಲೋಟ ವ್ಹಾಂವಣತಾಚಿ
   ರಾಕ್ಷಸಾ ರಾಣಿ ಚೊಯ್ತಾಚಿ
   ಕೂ... ಮ್ಹಣಾರೆ... ಕೂ... ಮ್ಹಣಾ॥

2. ಮಾಂಕಡಾಚೆ ಪಿಲಾ
   ಘೋವ ಖಂಯಿ ಗೆಲಾ?
   ತಾಯುಕಿಳ್ಯಾಚಿ ಬಡ್ಡಿ ಫೆವ್ನು
   ಡೋಳು ವ್ಹಾಜವ್ಚಾಕ ಗೆಲಾ
   ಕೊಳಾಚಾ ಬಾಮ್ಣಾ

ಪರಬ ಕೆನ್ನ
ಫಲತಾ ಎನ್ನ
ಡಾಂ ಕುಂ ಜಾತ್ತಾ.

ವ್ಹೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್

ವ್ಹೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜಾಂತ್ಲಿಂ ಅಮೂಲ್ಯ್ ಆನಿ ವಿಶಿಶ್ಟ್ ವಜ್ರಾಂ, ಜಾಂಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್-ಮಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಆಪುಟ್ ಆನಿ ನಿತಳ್ ಉರ್ಲಾಂ. ತತ್ಕಾಲೀನ್ ಸಮಾಜಿಚ್ಯೆ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯೆ ಆರ್ಸೊ ಧರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕವಿತೆಂಚಾ ಶಿಕ್ಪಾ ವರ್ವಿಂ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ್, ಸಮಾಜ್-ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಆನಿ ಮಾನವ-ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ದಿಶ್ಟಿಂನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಾ ವಾಡಾವಳಿಚಿಂ ಮೆಟಾಂ ಪಾರ್ಕುಂಕ್ ಜಾತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಹೆ ವಾಟೆನ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾಣಾರಿ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಪೊದಾಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆ ನಾಡ್ಕಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಭೆರೆ ನಹಿಂ ಪುಣ್ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಸುಂಗ್ರಾರಿ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂನಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವರ್ನಿ ಸಮಾಜಿಕ್, ಎಕ್ಲ್ಯಾಚಾ ಗುಣಾ ವರ್ನಿ ರಿವಾಜಿಂ-ನಿತಿಂಕ್ ಚಡಿತ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಆನಿ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಲಾಂ.

ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನಹಿಂ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಲಿಖಿತಾಂತ್‌ಯೀ ವ್ಹೊವಿಯಾಂಚೊ ಪಾತ್ರ್ ವರ್ತೊ ಆಸಾ. ಮಾ। ಥೊಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ (1549-1619) ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಮಹಾನವ ಬರಯ್ಣಾರ್ ತಶೆಂ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಮಿಸ್ಸಿಯೊನಾರ್ - ಹಾಣೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗೀತಾಂ ಖಾತಿರ್ 'ವ್ಹೊವಿ' ಛಂದ್ ವಾಪರ್ಲಾಂ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚೆಂ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಚೆಂ ಮಾಜ್ಜ್ವಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚೆಂ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣ್' (1616) ಹ್ಯಾ ವ್ಹೊವಿಯಾಂಚಾ ಛಂದಾರ್ ಆಸಾ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಲೊಕಾಚಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಮುಖೆಲ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಖಾರ್ವಿ, ಭಂಡಾರಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ವರ್ಗಾಚೆ ಫೆಸ್ತಾ-ಪರ್ಬೆ ದಿಸಾಂನಿ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂ ರುಪಾರ್ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ ಸರ್ಗಾರ್ ಚಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಕಂತಾರ್ 'ವ್ಹೊವಿ' ರುಪಾರ್ ಆಸಾ.

ಆಸುಂಮ್ಸಾಂವ್ ದೀಸ್
ನಿರ್ಮಳ್ ವ್ಹೊರ್
ಆಂಜ್ ಭಡ್ವೆ ಗಾಯಾನ್ ಕರ್ತಿ
ನೋವ್‌ಯೀ ಕೋರ್.

ಮಾಯೆಚಿ ವ್ಹಡ್ವಿಕ್ ವರ್ಣಿತ್ತ್ ಆಂಜಾಂಚಾ ನೋವ್‌ಯೀ ಕೊರಾಂನಿ ಕೆಲ್ಲೊ ದಬಾಜೊ ಗಾಯಿತ್ತ್:

ಯೆ ನೊವಿ ಕೋರ್
ಗಾಂವ್‌ಯೀ ವೆಳಾ
ಮಾಗ್ಯಾಂ ಆಧಾರ್ ದಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಚಾ
ಮರ್ಣಾ ಕಾಳಾ. ಆಮೆನ್.

ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ ವ್ಹೊವಿಯಾಂ-ವೆರ್ಸಾಂನಿ ಜೆಜುಕ್ ಆನಿ ಮರಿಯೆಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಘಾವೊ ಜಾತಾ, ಹಿಂದೂ ಭಾವಾಂನಿ 'ಗಣಪತಿ'ಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ.

ರೊಸಾ ದಿಸಾ ಭಾಂವ್ಡಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ, ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಮುಖಾರ್ ತಕ್ಲಿ ಪಂದಾ ಘಾಲ್ನ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆ/ಹೊರೆತಾಚಾ ಮಾತ್ಯಾ-ಕಾನಾಂಕ್ ತೇಲ್ ಘಾಲಿತ್ತ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್,

ಕಾನಿ ಘಾಲೆಂ ತೇಲ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಪಾಲಿಂ ಕಾಡ್ಲೊ ಖುರಿಸ್
ವೈಕುಂಟಿಚೊ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದೀತ್.
ಆಪೊ್ರಸಾಚಿ ವಾಟ್ಲಿ ಕಾಸ್ಗರಾನ್ ಪೆಟ್ಲಿ
ರುಜಾಯ್ ಮಾಂಯ್ ಭೆಟ್ಲಿ ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ.

ರುಜಾಯ್ ಮಾಂಯ್ಕ್ ರೋಸ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಮರ್ಯಾದ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ಹೊರೆತಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಕದೆಲ್ ವೊಡ್ನ್ ಬಸ್ಟೆ ತಿತ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾಗತ್ ಮರ್ಯೆಲಾಗಿಂ -

ರುಜಾಯ್ ಮಾಯೆ ನಾಕಾ ಕರುಂಕ್ ಪಯ್ಸ್
ಕದೆಲ್ ದವರ್ನ್ ಬಸ್ ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ.

ಕೊಸೆಸಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್, ಮಿಲಾಗ್ರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್, ರುಜಾಯ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್ - ಹಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ತೆದಾಳಾ ಗರ್ಜೆಚಿಂ.

ರೋಸ್ ಲಾಯ್ತೆ ಯೆಜ್ಮಾನಿ ಮೊತಿ ಧರ್ ತೆಸಾಂವ್
ದಿಗೆ ಮಾಯೆ ಬೆಸಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿ ಕೊಸೆಸಾಂವ್
ಮಿಲಾಗ್ರ್ ಮಾಯ್ ಸಯ್ರಿ, ರುಜಾಯ್ ಮಾಯ್ ಘರ್ಚಿ
ತಿಣೆ ಕುರ್ಪಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್.

ಸಾಂತಾಂ-ಸಾಂತಿಣ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿಕ್ ಎಕ್ಲಿ ಮಾಲ್ಗಡಿ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕರ್ತಾ।

ಆಪ್ರೊಸ್ ರೋಸ್ ಪುಸುನ್ ತೆಂಡ್ಲೆ ಮುಳಾಂತ್ ನ್ಹಾಣಯಾ
ಏಕ್ ಉತಾರ್ ಜಾಣಯಾ ತಿಚಾ ಪುರ್ವಜಾಂಕ್.

ರೊಸಾ ದೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಚಿಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ, ಸಯ್ರಿಂ-ಧಯ್ರಿಂ ರಾಂದೊಯ್ ಸುಟಿ ಕರ್ತಾನಾ ವ್ಹೊವಿಯಾ-ವೆರ್ಸಾಂಚೊ ವ್ಹಾಳೊಚ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾ. ಯೆಜ್ಮಾನಿಕ್ ಫುಗಾರ್ನ್ ಫುಮಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಘರ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಕ್ ನಮಾನ್ ಘಾವೊ ಜಾತಾ ತಶೆಂ ಘಡ್ಬಡ್‌ಲ್ಯಾ ಯಜ್ಮಾನ್ಯಾಂಕ್ ಸಮಧಾನ್ ಮೆಳ್ತಾ. ವಾಡ್ಯಾಗಾರಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಯಜ್ಮಾನ್-ಯೆಜ್ಮಾನಿ ರತ್ನಾಂ ತಶೆಂ ದಿಸ್ತಾತ್:

ಪಯ್ಲೆಂ ರತನ್ ಯಜ್ಮಾನಿ ಆಮ್ಚೊ ರಾಯ್
ತಾಣೆ ಮಾಟೊವ್ ಘಾಲಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಟ್ಲಾ ಶ್ಹಿರಾ
ದುಸ್ರೆಂ ರತನ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಆಮ್ಚಿ ರಾಣಿ
ಗಿಂಡಾಂನಿ ಪಾಣಿ ತಿವಿ ದಾನ್ ಕರಿ.

ಕಾಜಾರ್ ಕಾಡ್ನ್ ಹಾತ್ ರಿತೆ ಜಾಲೆ, ಪೆಟ್ ರಿತಿ ಜಾಲಿ, ಚಿರಿಂತ್ಲೆ ಪಯ್ಶೆಯಿಯಾ ಖಾಲಿ ಜಾಲೆ ಮ್ಹುಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿನಾಕಾ; ಭಾಗ್ಯಸಿರಿ ಸುನ್ ಯೆತಾ, ಹೆಂ ಪೂರಾ ಭರ್ತಿ ಕರ್ತಲಿ ಮ್ಹುಣ್ ಮಾಂಯ್ಕ್ ಸಮಾಧಾನ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್:

ಹಾತ್ ರಿತೆ ಪೆಟ್ ರಿತಿ ಚಿರಿ ರಿತಿ ಮ್ಹುಣ್ ನಾಕಾ ಕರುಂಕ್ ಚಿಂತಾ
ಭಾಗ್ಸಿರಿ ಸುನ್ ತುಜಾ ಘರಾ ಯೆತಾ.

ಜುಜೆ ಬಾಪಾಕ್ ವ್ಹೊಖಿಕ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ನಾ ಮ್ಹುಣ್
ಕೊಣೆಂಯಿಯಾ ರಾಗಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾಕಾ, ತಾಕಾ ಆಪವ್ನ್
ಹಾಡುಂಕ್ ಯಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಇಡೊ ಧಾಡ್ಲಾ.

ಯೆಜ್ಮಾನಿಚಾ ಹಾತಾಂತ್ ಭಾಂಗಾರಾಚೊ ಚುಡೊ
ಪುಡೆಂ ಧಾಡ್ಲಾ ಇಡೊ ಭರ್ತಾ ಸಾಂ ಜುಜೆಕ್.

ವ್ಹೊವಿ ಸಾಂಗ್ತೆಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಹ್ಯಾ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂಕ್ ಬರೆಂಚ್ ಮೋಲ್ ಬಾಂಧ್ತಾ. ಬರಿ ವ್ಹೊವಿ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಸೊಡ್ನ್ ದಿಲಿಮ್ಯೂ ಮ್ಹುಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿ:

ವೊರ್ಲಾಚಾ ಪೊಂತಾಕ್ ಬಾಂಧ್ಲಿ ಏಕ್ ರುವಿ
ಮಾಣ್ಕುಲಿ ವ್ಹೊವಿ ಮೊಜಿ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲಿ.

ಆಶೆಂ ತಶೆಂ ಮ್ಹುಣೊನ್ ರೋಸ್ ಮುಗ್ದಾಲಾ.

ದೀಸ್ ಉದೆವ್ನ್ ದಿಸಾಕ್ ಪಡ್ಲಿಂ ಲಾರಾಂ
ಹೊರೆತ್ ಮೆಜ್ತಾ ವೊರಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರೆಸ್ಪೆರಾಚಿಂ.
ರೆಸ್ಪೆರಾಚೊ ವೇಳ್ ಲಾಗಿಂ ಆಯ್ಲಾ:

ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ವೆತಾ ಹೊಕಾಲ್ ಭಾಯ್ರ್ ಭಿತರ್ ಸರ್ತಾ
ಪಯ್ಲೆಂ ಬೆಸಾಂವ್ ಮಾಗ್ತಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾಲಾಗಿಂ.

ದುಸ್ರೆಂ ಬೆಸಾಂವ್ ದೆವಾ ಪುತ್ರಾಲಾಗಿಂ, ತಿಸ್ರೆಂ ದೇವ್ ಸ್ಪಿರಿತಾ ಸಾಂತಾಲಾಗಿಂ, ಚೊವ್ತೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಯ್-ಬಾಪಾಲಾಗಿಂ ಆನಿ ಪಾಂಚ್ವೆಂ ಸಮೆಸ್ತ್ ಪರ್ಜೆಲಾಗಿಂ. ಆತಾಂ,

ಹೊರೆತಾ ಬಾಬಾ ದೊಡ್ತೆ ಗೆಲ್ಯಾತ್ ಘೊಡೆ
ಬಾರಾ ಕಾಣ್ಸೈ, ಧಡೆ ತುಕಾ ಸಾಂಗಾತಾಕ್.

ವೆತಾನಾ ವಚ್ ಹೊರೆತಾ ಕೊಂಬಾ ವ್ಹಾಜ್ಯಾನ್
ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾನಾ ಯೆ ಹೊಕ್ಲೆಚಾ ಸಾಂಗಾತಾನ್.

ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ಬಾರಾ ಜಣ್ ಪಾದ್ರಿ. ಶೆಂಭರ್ ವಾತಿ ಜಳ್ತಾತ್. ಮಿರೊಣ್ ಫಾಂಟ್ ಮಾರ್ತಾನಾ.

ಆಮ್ಟೊ ವೊಡ್ತಾಂತ್ ಫುಲ್ಲಿ ತಿ ಪಾತ್
ಉಜ್ವೊ ದಿ ಹಾತ್ ತುಜಾ ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್.

ರೆಸ್ಪೆರ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಡೊ ಭರ್ತಾರ್ನಾ ಪತ್ಯಾರ್ನ್ ಸರ್ಗಿಂಚಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಚಡ್ತಾ.

ಸಾಡೊಚ್ ಹಾಡ್ನ್ ದವರ್ಲಾ ಬಾಂಕಾ
ಬೆಸಾಂವ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಯೆಗಾ, ಸರ್ಗಿಂಚಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ

ನವ್ರೆ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಆಯಪಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾಂಯ್ ಪಿಡ್ವುಕ್ ಬಾಂಧ್ತಾ.

ಹಾಂವ್ ಪಿಡ್ವುಕ್ ಬಾಂಧ್ತಾಂ ಬಾಪಾ ತುಕಾ ಸಮರ್ಪುನ್
ತಾಚ್ಯೆ ನಾಂವಿಂ ಘೆಗೆ ಹೊಕ್ಲೆ ಆಯಪಣ್.

ಆಯಪಣಾಚಿ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯ್ ವರ್ಣಿತಾ.

ಸರ್ಪಳೆಚೊ ಫೊಡ್ ಧರ್ತಾರ್ನಾ ಜಡ್
ಆಯಪಣ್ ವ್ಹಡ್ ದೆವಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್.

ಪಿಡ್ವುಕ್ ಬಾಂಧ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೊಕ್ಲೆಚೆ ಕೆಸ್ ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯೆ ದಾಂತೊಣೆನ್ ಸುಂಗ್ರಾರಾವ್ನ್, ಜಾಯೊ, ಶಿಂವ್ತಿಂ, ಆಬೊಲಿಂ ಮಾಳ್ನ್ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿತಾತ್.

ಕಾಜಾರಾಚಾ ಕಾರ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವೇರ್ಸ್‌ಯಿಾ ತಿತ್ಲೆಚ್ ಗರ್ಜೆಚೆ. ಮಾಟ್ವಾಚಾ ಬಾಗ್ಲಾಚಾ ದೋನ್‌ಯಿಾ ಕುಶಿಂನಿ ದೋನ್ ಪಂಗ್ಡಾಚಾ ವೊರಾಂನಿ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾಂನಿ ನ್ಹೆಸೊನ್ ಘನಾ-ಗಂಭೀರಾಯೆನ್ ಉಬೆ ರಾವೊನ್ ಗರ್ನಾಳಿ-ಫುಗೆಟಿಂಚಾ ಆವಾಜಾಮಧೆಂ ವೇರ್ಸ್ ಗಾತಾನಾ ಸ್ವರ್ಗೀಯ್ ಸೊಭ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ರಾಯಾಳ್ ಮರ್ಜಿ ಥಾರ್ತಾ:

ದೆರಾಂತ್ ಪಾವ್ಲೊ ವೊರ್ ಆನಿ ನೆಣಾ ಜಾಲ್ಯಾಂವ್ ವೇಳ್
ಮುಖಾರ್ ಥಾಡ್ಯಾಂವ್ ಖೆಳ್ ಆರ್ಕ್ ವಿಯೊಲಾಂಚೊ
ಆರ್ಕ್ ವಿಯೊಲ್ ದೆರಾಂತ್ ಆನಿ ರಬೆಕ್ ಕಾಂತಾರ್ ಸಾಲಾಂತ್
ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಂಕ್ಲಾ ಘರಾಂತ್ ದೊಗಾಂಯ್ ಆಂಕ್ವಾರ್ಯಾಂಚೊ.

ಮುಖಾರ್ ವೆರ್ಸಾಂನಿಂಚ್ ಸಂಭಾಷಣ್ ಚಲವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೊರಾಚಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ವೊತ್ ಪಡೊನ್ ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ ತೇಲ್ ಹುನ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾತೆಂ ಕರ್ಪಾತಾನಾ ಭಿತರ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಆತುರಾಯ್ ಜಾತಾ:

ಪಯ್ಲೊ ಖಿಜ್ಲೊ ಸೊಡಾ ಆನಿ ದುಸ್ರೊ ಖಿಜ್ಲೊ ಭರಾ
ಲಾವ್ವಾತ್ ಕಂತಾರ್ ಕರ್ನ್ ವೊರಾಣ್ ಭಿತರ್ ಕರಾ.

ವ್ಹೊವಿಯಾ-ವೆರ್ಸಾಂ ಮಾರಿಫತ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಪಂತಾಟ್ ಚಲಂವ್ಚೊ, ಆಪಾಪ್ಲಿ ಜಾಣ್ವೆಕಾಯ್ ಪ್ರದರ್ಸುಂಚಿ ಭಾರಿಚ್ ಆತುರಾಯ್ ಉಬ್ಜಯ್ತಾ. ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಸಾಡೊ ಎಕ್ದಮ್ ಮೊಲಾಧಿಕ್; ತೊ ಮೊಲಾಯ್ತಾನಾ ಯಜ್ಮಾನ್ಯಾಕ್ ತಕ್ಲಿ ಘುಂವೊಳ್ ಆಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಚಾ ಪಾಡ್ತಿಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಫುಕಾರಿತ್:

ತ್ಯಾವಿ ಭಟ್ಕಳ್ಗಾರಾಚಿ ನಾತ್ಲಿ ಆಮ್ಕಾಂ ವಳಕ್
ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಆಯ್ಲಾ ಕಾಳೊಕ್ ಸಾಡೊ ಮೊಲಾಯ್ತಾನಾ.

ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯೆ ಪಾಡ್ತಿಚಿ ಎಕ್ಲಿ ಮದಾಮ್ ಖಬಾಳ್ತಾ ಆನಿ ಜವಾಬ್ ದಿತಾ:

ತುಳ್ಶೆ ಭಾಸೆನ್ ಕುಳ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಕುಡು
ಕಳ್ಸೆಂತ್ ಮೆಜ್ಲಾ ದುಡು ಹೊಕ್ಲೆ-ಬಾಪಾಯ್ನ್ ತುಜಾ.

ಪಯ್ಲೆಂ ವ್ಹೊವಿ ಗಾಯಿಲ್ಲೆಚಾ ಮುಸ್ಕರಾಕ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಜಾತಾ.

ಭರ್ತಾರಾಗೆರ್ ಕಾಂಯ್ ಚಡುಣೆ ಜಾಯ್ತ್ ತರ್ ಹೊಕ್ಲೆ-ಬಾಯೆ ತುಂ ಕಾಂಯ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿನಾಕಾ, ಘರಾ ಸಾಂಗೊನ್ ಧಾಡ್:

ಹಾಂಗಾ ಘಾಲ್ಲಿ ಬಾಜು (ಪುತ್ತೂರ್) ವಚೊನ್ ಕಾಡ್
ಚಡ್ ಉಣೆ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಸಾಂಗೊನ್ ಧಾಡ್

ಜವಾಬ್ ತಯಾರ್ ಆಸ್ತಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯೆ ಪಾಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್:

ಘರಾ ಪಾಟಿಂ ಗುಡೊ, ಗುಡ್ಯಾ ಪಾಟಿಂ ಘಾಟ್
ಸಾಂಗೊನ್ ಧಾಡ್ಯಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವೊರೆತ್ ಫೊಡಿತ್ ಪಾಟ್

ಎಕ್ಲಿ ಬಾಯ್ಲ್, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಬೂದ್ ಸಾಂಗ್ತಾ:

ನಾರ್ಲ್ ಕಾಂತುನ್ ನಾರ್ಲಾಚೊ ಕೆಲೊ ಚುರೊ
ಬಾಂಗಾರ್-ಶಿಂಗಾರ್ ನಾಕಾ ಹೊಕ್ಲೆ ಭರ್ತಾರ್ ಪುರೊ.

ಭಾಂಗಾರ್-ಶಿಂಗಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತೆವ್ಳಿಲ್ಯೆಚೆ ಕಾನ್ ನೀಟ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಜವಾಬ್ ಉಸಾಳ್ತಾ:

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಘರಾ ಪಾಟಿಂ ಮದರೆಚಿ ವಾಲ್
ಭರ್ತಾರಾಕ್ ಗುಂತುನ್ ತುಜಾ ಗಳ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್.

ಕಾಜಾರಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್, ವ್ಹೊವಿಯೊ ವೇರ್ಸ್ ಗಾತಾನಾ, ಪಿಡ್ಡುಕ್ ಬಾಂಧ್ತಾನಾ, ಸೊವ್ಯಾರ್ ಬಸಯ್ತಾನಾ ವಿಧ್ವಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಪ್ರವೇಸ್ ನಾ. ಎಕಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಣೆಂಯಿಯಿ ವಿಧ್ವಿನ್ ಆಶಾ ಭಾಗಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ವ್ಹೊವಿ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಧಯ್ರ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಉರ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಬಾಯ್ಲೊ ಉಚಾಂಬಳ್ ಜಾತಿತ್:

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಘರಾ ಪಾಟಿಂ ಆಬೊಲ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಂಡ್
ದೊಗಾಂ ಫೊವಾಂಚಿ ರಾಂಡ್ ಹಾಂಗಾ ವ್ಹೊವ್ಯೊ ಗಾತಾ. ಮ್ಹಳಿ ಗಾಳಿ ದಿತಿತ್.

ಆತಾಂ, ಹೊಕಾಲ್ ಸೊಡ್, ಮಾಂಯ್‌ಂಚ್ 'ಮಿನಿ' ಘಾಲ್ನ್ 'ಹಾಲ್ಲೊ ಡಿಯರ್' ಮ್ಹಣಾತ್ತ್ ಆರ್ಸೊ ತಿಳಿತ್ತ್ ಆನಿ ಕಾಳೆ ಜಾಲ್ಲೆ ವೊಂಟ್ ತಾಂಬ್ಡೆ ಕರಿತ್-ಅಶೆಂ ವ್ಹೊವಿಯೊ ವೇರ್ಸ್ ಬಂಧ್ ಪಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ಅಸಲೆ ಸಂದರ್ಭ್ಯಾಯಿ ಚುಕ್ತಾತ್.

ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ

ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಜೆ ಸಬಾರ್ ಥರಾಂಚೆ ಬಾಂಧ್ ಆಸ್ತಾತ್, ಹಾಂಕಾಂ ಥಿರ್ ಕರುಂಕ್ ಯಾ ಅಥಿರ್ ಕರ್ನ್ ಉಡಂವ್ಕ್ ಭಾಸ್‌ಚ್ ಆಯ್ದ್. ಹೆಂ ಆಯ್ದ್ ಜಾಣ್ತೆಕಾಯೆಚೆಂ ಆನಿ ನಿತಿಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್ ಜಾತಾ - ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ, ನಾಸಾಚೆಂ ಆನಿ ದುಃಖಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ. ಅಶೆಂ ಆದಿಂಮಾಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮೊಗಾ-ರಾಗಾ, ನಿತಿ-ಅನಿತಿ, ಸಂತೊಸ್-ದುಃಖಾ ಮಧೆಂ ಝುಜ್ ಚಲತ್ತ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಆನಿಕ್‌ಯಿ ಚಲ್ತೆಲೆಂ. ಹ್ಯೆ ಘುಸ್ಪಡಾಯೆ-ಜಿಣೆಯೆ ವಿಧಾನಾ ಮಧೆಂ ಅನ್ಭೊಗಾಚೆಂ ಬಿಂ ಲೊಕಾಚಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ನಾಂನಿ ಪಡ್ತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಂವ್ತಣೆಚಾ ವಾರ್‍ಯಾ-ವಾದಾಳಾಕ್ ಸರಿ ಜಾವ್ನ್ ತೆಂ ಕಾಳ್ಜಾಂನಿ ಜಿರ್ತಾ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸ್ಪಂದನಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಥಾರ್‍ತಾ. ಹಾಚಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಜಾವ್ನ್ ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಉಬ್ಜತಾತ್. ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಶಾಣೆಪಣಾಕ್ ಸಾಣೆ ಧಲ್ಯಾರ್, ಗಾದಿ ವಿಸ್ತಾರ್ ಅನ್ಭೊಗಾಕ್ ಮಟ್ವ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಬಂಧ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ತಾಲೆ. ಗಾದಿಂಕ್ ಹೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ 'ಮ್ಹಣ್ಣಿ' ಯಾ 'ಆದsಗತs' ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ಉಲೊ ಮಾರ್ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಗೂಂಡ್ ವಿಚಾರ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತಾತಾತ್ ಜೆ ಅನ್ಭೊಗಾಚಾ ಪರಿಪಿಕಾಯೆಚಾ ಶಿಖರಾರ್ ಉಬೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯೊ ಗಾದಿ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಹೆಂ ರುಜು ಜಾತಾ.

1. ಆಂಬ್ಯಾಚಾ ರುಕಾಕ್ ಪೊಂಗೆರಾಚಿ ಸಾಲ್ ಲಾಗ್ತಾಗಿ?
2. ಆಮಾಸ್ ಯೆತಾನಾ ಪುನೊವ್ ರಾವ್ತಾಗಿ?
3. ಕಿಲ್ಲಾರ್ ಬಾವ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ವಾಸ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಯೇತ್.
4. ಉದ್ಕಾಚಾ ಬಳಾನ್ ಸುಂಕಾಟ್ ಉಡ್ತಾ.
5. ಹಸ್ತಿಕ್ ಘಾಂಟ್ ನಾಕಾ.
6. ಸಂಯ್ಯಾಚೆಂ ಬೊಡ್ ಸಸ್ತಿಚೆಂ ಕೊಡ್.
7. ಹಾತಾಚಿಂ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆರ್ಸೊ ನಾಕಾ.
8. ಕಿಂಳ್ಬಿದ್ ವೊಂಪ್ಲ್ಯಾರ್ ಬಿಳಿದ್ ಪಿಕ್ತಾಗಿ?
9. ಯೆಂಟೊ ಲಾಸ್ಲ್ಯಾರ್ ವೋಳ್ ವೆತಾಗಿ?
10. ಪೊಟ್ ಭಲ್ಯಾರ್ ಘರೆ ಕೊಡು.

ಸದಾಂಚಾ ಜಿಣೆಯೆಚಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಘುಡಿತಾಂನಿ ತಾತ್ವಿಕ್ ಉಂಚಾಯ್ ಪಳೆಯಿಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುಂಯ್-ಭಾಟಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್, ಕೆಲ್ಶ್ಯಾ-ಕುಂಬಾರಾ-ಮೊಡ್ಯೊಳಾಂಕ್, ಸುಣ್ಯಾ-ಮಾಜ್ರಾಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಗ್ಣಾಂನಿ ಮೊಳ್ಳಾಂ ಆನಿ ಸಾದ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಆಲೋಚೆನ್ಯಾಂಕ್ ಬಂಧಿತ್ ಕೆಲಾಂ. ಮೊಡ್ಯೊಳಾಚಾ ಗಾಡ್ಯಾಂತ್ ಜಿಣೆಯೆಚೆಂ ಕೊಡು ಸತ್ ಪಳೆಲ್ಯಾ, ಮ್ಯೊಸಿಚಾ ವಾಸ್ರಾಂತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಸಸಾರಾಯ್ ದೆಖ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಚಿಂತ್ನಾಂಕ್ ಮಾಂದಿಜಾಯಿಚ್ ಪಡ್ತಾ. ದುಬ್ಳ್ಯಾಪಣಾಚಾ ಕಷ್ಟಾಂಕ್ ಕಾಮ್ಗಾರಾಂಚ್ಯಾಂ ನಷ್ಟಾಂಕ್, ವ್ಹಡಾಂಚಾ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯೆಕ್, ತರ್ನ್ಯಾ ರಗ್ತಾಚ್ಯೆ ಉಚಾಂಬಳಾಯೆಕ್, ಪಯ್ಯಾಂಚಾ ದಳ್ಬಾರಾಕ್ ಸಂಪ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಗುಂತುನ್ ದವಲ್ಯಾಂ.

★ ಅಂಬೊ ಪೊಣ್ಸಾಂತ್ ನಹಿಂ, ದುಬ್ಳೊ ಮನ್ಶ್ಯಾಂತ್ ನಹಿಂ.

★ ಆಟಿಚೊ ಕಣೊ ಮಾಳೊ ಮೊಡ್ತಾ, ಸೊಣಾಚೊ ಕಣೊ ಪೆಂಕಾಡ್ ಮೊಡ್ತಾ.

★ ಆಸಾ ಗುಲೊ, ಮಾರ್ತಾ ಉಲೊ; ನಾ ಗುಲೊ, ಪಡ್ಲೊ ಮುಲೊ

★ ಆವಯ್ನ್ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ಪೊಟ್, ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಪಳೆಂವ್ಚಿ ಪಾಟ್.

★ ಎಕಾ ಘಡಿಯೆಚಾ ಆಟಾಕ್ ಪಮ್ಮದಾನ್ ಖಾಡ್ ತಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್.

★ ಎಣೆಲಾಕ್ ವಯ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್, ಸುಗ್ಗೆರ್ ಸುಕೆಂ ಉದಾಕ್, ಕೊಳ್ಯಾಕ್ ಪರ್ನೆಂ ಉದಾಕ್.

★ ಕಾನ್ ತುಟ್‌ಲ್ಲೆಂ ಶೆಂಬ್ಯಾಚಾ ಬೊಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೊಡೊ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ತ್.

★ ಕುಳ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆತಾನಾ ಇತ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕುಳಿತ್ ಖಾತಾನಾ ಕಿತ್ಲೆಂ?

★ ಕೆಲ್ಸಾಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಮ್ಹೊಸಿಚೆಂ ವಾಸ್ರುಂ ಸಯ್ತ್ ಪಾಯ್ ಉಕಲ್ತಾಲೆಂ ಖಂಯ್.

★ ಗಾಡ್ಯಾಚಾ ಪಾಯಾಂತಳಾ ಪಡೊನ್ ಮೊರ್ಚ್ಯಾ ವರ್ನಿ ಹಸ್ತಿಚಾ ಪಾಯಾಂತಳಾ ಪಡೊನ್ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ.

★ ಗಾದ್ಯಾಕ್ ಮೇರ್ ಘಟಾಯ್, ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಫಿಯಾದೊರ್ ಘಟಾಯ್.

★ ಘರ್ ಅಸ್ಕತ್, ಬಾಯ್ಲ್ ಮಾಂಕಾಡ್ ತಾಚ್ಯೆ ವಯ್ರ್ ನಾ ಸಂಕಡ್.

★ ತೂಸ್ ಕಾಂಡುನ್ ಹಾತಾಂಕ್ ಫೊಡ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ತೆಂಕ್ಡೆನ್ ಮ್ಹೊಂವ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊಂಡಾಕ್ ಪಡ್ತಾಗಿ?

★ ದುಬ್ಳ್ಯಾಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊರಾನಾಯೆ, ಗ್ರೆಸ್ತಾಚೆಂ ಘರ್ ಲಾಸಾನಾಯೆ.

★ ಧಾ ಜಣಾಂನಿ ಕಾವ್ಳೊ ಖಾವ್ನ್, ಕಾವ್ಳೊ ಖಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಜಾತಿಂತ್ಲೊ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಖಂಯ್.

★ ಬರೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೊಕಾಲ್-ಹೊರೆತಾಚೆಂ, ವಾಯ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಚೆಂ.

★ ಮೂಂಜ್ ಪಳೆ ಕಾಸ್ಟಿ ನ್ಹೆಸ್.

★ ಮೊಡ್ದೊಳ್ ವೊತ್ ಯೆತಾನಾ ಭಿಕ್ಣಾಂ ಭಾಜ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್, ಪಾವ್ಸ್ ಯೆತಾನಾ ಉಂಬಳ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್.

★ ರಾತ್ಚೆಂ ಘರಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೆ, ದಿಸಾಚೆಂ ರಾನಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೆ.

★ ವ್ಹಡಾಚೊ ವೊಡೊ ರಾಕ್ತಾನಾ ದುಬ್ಳ್ಯಾಚೊ ತೊಡೊ ಗೆಲ್ಲೊ ಖಂಯ್.

★ ಶೆಟಿಚೊ ಬೊಯ್ಲ್ ಪಡ್ಲೊ ಗಾಂವ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಆಯ್ಲೊ, ಶೆಟ್ ಪಡ್ಲೊ ಕೊಣ್ ನಾ.

★ ಸರ್ಕಾರಾಚಿ ಚಾಕ್ರಿ ಮಾಜ್ರ್ಯಾಚಾ ಮಾತ್ಯಾ ವಯ್ಲಿ ಪೊಂಟಿ.

★ ಸುನೆಕ್ ಕಾಂಡುಂಕ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್, ಧುವೆಕ್ ವಾಸ್ಡುಂಕ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್.

★ ಹಿಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹಣಾ ಖಂಯ್, ಸಾಳ್ಯೊ ದುಬ್ಳ್ಯಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹಣಾ ಖಂಯ್, ತಾಪ್ ಗ್ರೆಸ್ತಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹಣಾ ಖಂಯ್

ಮೊತಿಯಾಂ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಪುರೊನ್ ಗೆಲಾಂ ತೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಹಾಂಗಾ ವಿವರುಂಚಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ವಾಚ್ಯಾನ್ ಎಕೇಕ್ ಗಾದ್‌ಯಿಾ ಮೊತಿಂತ್ ವೊರವ್ನ್ ಜಿರಯ್ಯಾರ್ ಚಡಿತ್ ಸ್ವಾದ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ಮೆಳಾತ್.

ಹ್ಯಾಚ್ ಸುರ್ಪಾಯೆಚ್ಯೊ ಗಾದಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬಾಂವ್ಡಾಂಲಾಗಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

1. ದಾಂತ್ಯಾತುಲೆಂ ರಡ್ತಾನಾ, ಸುಪಾಂತುಲೆಂ ಹಾಸ್ತಾ.
2. ತೂಪಽ ಘಾಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಆಯ್ದ'ನಾಕಽ ನಯಽ ವತನಾ
3. ದರಿಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಮಾಸೋ, ಮೋಲ್ ಕರತಾ ಪಿಸೋ
4. ಮಾಳಪ್ಪ ಪೈಕಽ ಜ್ಯೊರು ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಸಂಗ್ರಮಾಕ ಪೇಜವೇ?
5. ಹೂನ ಪೇಜೇಕಽ ತೂಪ ನಾಕ್ಕಾ, ಧಾಕಟಿ ಬಾಯ್ಲೇಕ ರೂಪ ನಾಕ್ಕಾ
6. ಹಾತಾ ಕಾಂಕ್ಣಾಕಽ ಆರಶಿ ನಾಕ್ಕಾ, ಮೊಡ್ಲ್ಯೊಳ್ಯಾ ಚರಡಕಽ ಬಾರ್‍ಸೊ ನಾಕ್ಕಾ.
7. ಗೋರು ನಿಪ್ಪಯ್ಲೆ ಮ್ಹಣು ಗೊಟೊ ನಿಪ್ಪಯ್ಯಾಕಾ.
8. ಬರಿಲ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಕಽ ದಹ್ಯಾಂತು ಘಾತ್ತೊರು.
9. ಪಿಂಡಾಕಽ ಆಂಡಽ ಲಾಯಿಲ್ಯಾವಾರಿ.
10. ಉದಾಕಾರಿ ಬಡ್ಡಿ ಮಾಲ್ಯಾಂವಾರಿ ಗೋವಽ ಬಾಯ್ಲ್ಯಽ ಏಕಽಚಿ.

ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಗಳ್ಸಿಲ್ಲೆ ಪ್ರಾಸ್, ಅನುಪ್ರಾಸ್, ಯಮಕ್, ಅಲಂಕಾರ್, ಉಪಮಾ, ರೂಪಕ್, ಪ್ರತಿಮಾ ಆನಿ ಸಂಕೇತಾಂ ಹೆರಾಂ ಭಾಸಾಂಚಾ ಗಾದಿಂಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ದೀನಾಂತ್.

ಹುಮಿಣ್ಯಾಂಕ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾರ್ಕೋನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭುಂಯ್ ತಶೆಂ ಆಕಾಸಿಂ ಆಪ್ಣೆ ಪಳೆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಆಸಾ ತಶೆಂ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾರ್ ಸೊಭ್ ನಾ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾಚ್ ಗಜಾಲಿಂಕ್ ವಿಂಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ವಿಣುನ್ ಎಕಾ ಸಮಸ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಗುಂತ್ಚ್ಯಾರ್ ಮೋಲ್ ಯೆತಾ. ಹೆಂ ಜಾಣ್ವಾಸಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ಪಾಟ್ಲೆಂ ಥಳ್. ಹುಮಿಣ್ಯೊ ವಿಚಾರ್ತೆಲ್ಯಾಚಾ ಆನಿ ಜವಾಬ್ ದಿತೆಲ್ಯಾಚಾ ಮೆಂದ್ವಾಕ್-ಮೊತಿಕ್ ಖುಶಾಲಾಯ್-ಜ್ಞಾನ್ ಹಾಡ್ನ್ ದಿತಾತ್. ಆಮ್ಚಾ ಜಾಣ್ಯಾ ನೆಣ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಝುಳ್ಕೊಂಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ದೆಖಿಕ್ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾತ್:

1. ಅಂತ್ರಳಾರ್ ಥೊರುಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಕೊಯ್ತೊ. (ಚೀಂಚ್)
2. ಆಣ್ಸೆ ರುಕಾರ್ ನೊವ್ಯಿಂ ಫಳಾಂ. (ನಾತ್ಲೊ)
3. ಕಣ್ಕಿಚಾ ಬೊಲ್ಯಾಂತ್ ಸೊಸ್ಯಾಚಿಂ ಪಿಲಾಂ. (ಉವೊ)
4. ಕಾಳ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ಕಾಳೆಂ ಮಾಜಾರ್. (ಭಾಣ್ಶೆರಂ)
5. ಕೊವ್ಡೊ ರಾಯ್ ಮಾತಿ ಖಾಯ್, ತೀನ್ ತಕ್ಲ್ಯೊ ಧಾ ಪಾಯ್. (ನಾಂಗೊರ್, ಕೊಸ್ಸಿ, ಜೊತ್)
6. ಗೆಂದಾ ಚರೊನ್ ವೆತಾ, ಕಾರಿ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆತಾ. (ಗುಡೊ ಲಾಸ್ತಾ, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಬೊರ್ ಜಾತಾ)

7. ಡಾಮ್ ಡಕಳ್, ಪಂದಾ ಪೊಕಳ್, ವರ್ಸಾಕ್ ಏಕ್ ಕಾಪಾಡ್. (ಪಾಕೆಂ ಶಿಂವ್ಚೆಂ)

8. ತೀನ್ ಪಾಯಾಂಚೊ ತಿಕ್ಲೊ ಘೊಡೊ, ತಾಚೆರ್ ಬಸ್ಲಾ ಕಾಳೊ ಚೆಡೊ. (ರಾಂದೊಣ್ ಆನಿ ಮೊಡ್ಕಿ)

9. ಬಾರಾ ಪಡ್ವೊಳಿಂ ಆಟ್ ಆಡೊಳಿಂ, ಚಾರ್ ಚೌಕೊಳಿಂ, ದೋನ್ ಮಾಣ್ಕೊಳಿಂ. (ದುಕ್ರಾಚೆ, ಸುಣ್ಯಾಚೆ, ಗೊರ್ವಾಚೆ, ಬಕ್ರ್ಯಾಚ್ಯೆ ಬೋಂಬ್)

10. ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯೆ ಬುಲಿಂತ್ ರುಪ್ಯಾಚಿ ಪೂಡ್. (ಮಿರ್ಸಾಂಗೆಚ್ಯೊ ಬಿಯೊ)

11. ಮುರೊ ಖೊಂಡ್ಲೊ ಮಾತಿ ಮೆಳ್ಳಿ, ಮಾತಿ ಖೊಂಡ್ಲಿ ಖಡಾಪ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ, ಖಡಾಪ್ ಖೊಂಡ್ಲೆಂ ಶೇಡ್ ಮೆಳ್ಳಿ, ಶೇಡ್ ಖೊಂಡ್ಲಿ ಉದಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. (ನಾರ್ಲ್)

12. ಪರ್ಜಳಿಕ್ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಜಕ್ರಿಯಾಲ್ ಧಾಂಕ್ಲೆ, ಹಿ ಹುಮಿಣ್ ಪಾರ್ಕಿನಾತ್ಲೆ ಜಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ. (ಕಾಲ್ಸ್ ಆನಿ ಪಾತೆನ್)

13. ಸರ್ ಸರ್ವಾಲಿ ಸರ್ಗಾರ್ ಗೆಲಿ, ಆವಯ್ ಮೆಲಿ, ಧುವ್ ಜನ್ಮಾಲಿ (ವಾಲ್ ಆನಿ ಸಾಂಗ್)

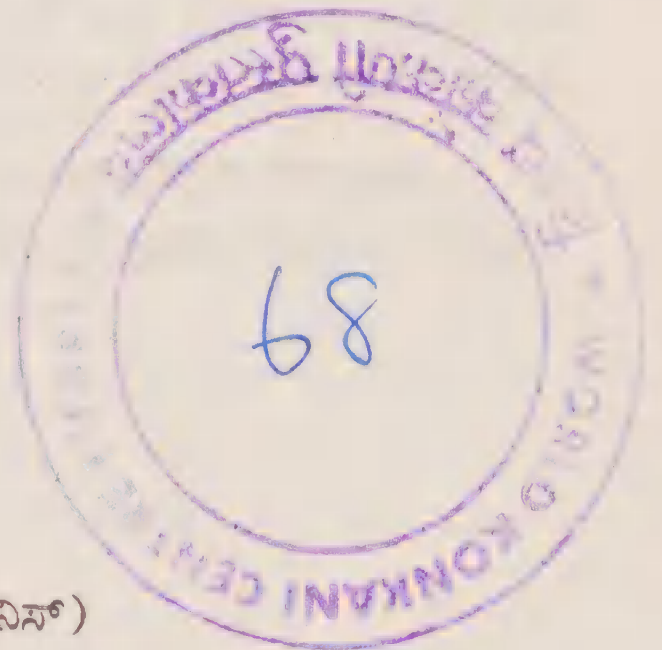
14. ಆಕಡ್ ಪಾಕಡ್ ತಾಂಬ್ಯಾ ಭಾಣ್, ಬತ್ತಿಸ್ ರುಕಾಂಕ್ ಏಕ್ ಪಾನ್. (ಜೀಬ್)

15. ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕಾಸ್ಟಿ ನ್ಹೆಸ್ತಾ, ವ್ಹಡ್ ಜಾತಚ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡಯ್ತಾ. (ಕೀರ್ಲ್)

ಅಸಲ್ಯಾಂ ಶೆಂಭರೊಂ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ತಕ್ಲಿ ಖರ್ಚಿತಾನಾ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಭೊಗ್ತಾ, ಪುರಾಸಣ್ ಮಾಜ್ವಾತಾ ಆನಿ ಜಿಕ್‌ಲ್ಲೊ ಸಂತೊಸ್ ಲಾಭ್ತಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚಿ ಜಿಣಿ, ಸಂಯ್ಮ್, ವೊಡ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಗಾದಿಂನಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ ತೆಂ ತೀಳ್ನ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಕಳ್ತಾ. ಅಸಲ್ಯೊಚ್ ಥೊಡೊ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಜ್ಯೊ ಸಾರಸ್ವತ್ ಘರಾಂನಿ ಮೆಳ್ತಾತ್, ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

1. ತೀಕ ತೀಕS ಪಾನ
ಕರ್ಬಲಾಂಚೆ ರಾನ
ತೆಜ್ಜೆ ನಾಂವ ಸಾಂಗಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ
ತುಕಾ ಉರ್ನಾ ಮಾನ.S (ಅಲೆಂ)

2. ದಣ್ಣೊ, ದಣ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಕುಡವು
ಕುಡವಾ ವಯ್ರಿ ಸಿದ್ದೆ
ಸಿದ್ದ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಗುಡ್ನೊ
ಗುಡ್ನ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಕರSಡ
ಕರಡಾ ವಯ್ರಿ ಗೊರSವ ಚರತಾ (ಮನಿಸ್)

3. ಹಡ್ಪ, ಹಡ್ಪಾ ಭಿತರಿ ಖಡ್ಪ
ಖಡ್ಪಾ ಪಿತ್ತರಿ ಶಂಖಿ
ಶಂಖಾ ಬಿತ್ತರಿ ತೀರ್ಥ. (ನಾರ್ಲ್)

4. ಘರಾಂತ್ ಮ್ಹಾಕ್ಕಾ ಆಪ್ಪಿಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್
ತುಕ್ಕಾ ನೀದಽ ಪಡನಾ.ಽ (ಬಾಗಿಲ್)

5. ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ದೇವಾಕಽ
ಮೂಸಽ ಆಪ್ಪಿನಾಚಿ. (ಉಜೊ)

6. ದಿವ್ಸಾಕಽ ಕಽಳೋ
ರಾತ್ರೀಕಽ ಫೂಲಽ (ಮಾಂದ್ರಿ)

7. ಮುಖಾರಿ ಬಸ್ಲಾ ಟೊಪ್ಪಿ ಭಟ್ಟು
ಮಾಕ್ಸಾನಽ ಆಸಾಚಿ ಪಾಂಯ್ಯಿಂ ಲೋಕು. (ಕೆಂಳ್ಳೊ)

8. ತಾಂಬ್ಡೆ ತೊಂಡಾ ಸಾಯ್ಬು
ಪಾಟ್ಲೆನಽ ವಟ್ಟು ಚೆಯ್ಡುಽ (ಕೆಂಳ್ಳೊ)

9. ಘಾಟಾರುಽ ಸಾನು ತೀನಿ ಕಲಽವಂತಽ ಆಯ್ಲೆ
ಎಕಽ ತಳ್ಯಾ ಗೆಲೆ
ಎಕಽ ರುಕಾರಿ ಗೆಲೆ
ಎಕಽ ಹಿಂಡಾಂತು ಗೆಲೆ. (ಸಾಳಕ್, ಸಾಂಪೆಂ, ಕೇದಗ್)

10. ಚುನ್ನೊ ಕಾಡೀಲೆ ಘರಽ
ವಚ್ಚ್ಯಾಕಽ ವಾಟ್ ನಾ. (ತಾಂತಿಂ)

ಹ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಾರ್ಕುಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾತಾ. ನಾರ್ಲ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ದೋನ್ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಥಂಯ್‍ಯಿೀ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹಿಂದೂ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಭಾಷಿಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನಹಿಂ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ತಳಾಚೊ ಫರಕ್‍ಯಿೀ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

'ಪರ್ಜಳಿಕ್ ಕುಂಡ್ಲೆಂ ಜಕ್ರಿಯಾಲ್ ಧಾಂಕ್ಣೆ' ಆನಿ ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ದೆವಾಕ ಮೂಸ ಆಪ್ಪಿನಾಚಿ.' ಹೆಂಚ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿತಾತ್.

- ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತ.

5. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಗರ್ಜೆಚಿ

ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯೊ ವಾವ್ರ್ ಚಲತ್ ಆಸಾ. ಭಾಸ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಭಾಶೆಚಿಂ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ಬೋಲಿಂಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರುನ್ ಭಾಶೆಚಿಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ, ಊಣ್ ದೋಶ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೇಮ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಸಾಧ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೊ ಅಧಿಕ್ ವಾಂಟೊ ಭಾಸ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ನೆಣಾ, ಚಿಂತಿನಾ ವಾ ತಾಚಿ ಪರ್ವಾಚ್ ಕರಿನಾ ಆನಿ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್‌ಯೀ ನಾ. ಖಂಯ್ಚಿ ಬೋಲಿ ಸೊಭಿತ್, ಸಾರ್ಕಿ, ಕೊಣೆಂ ಕೊಣಾಚಿಂ ಘೆವ್ಚೆಂ ಕೊಣೆಂ ಕೊಣಾಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ದಿವ್ಚೆಂ, ಹೇ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರುಂಕ್ ಕಶ್ಟ್. ಮ್ಹಜಿ ಬೋಲಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಹಿಮ್ಮಿ ಜಾತಾ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣುನ್ ಪರಕಿ ಬೋಲಿ ಮಾತ್ರ್ ಆಪುಟ್ ಆನಿ ಸಾರ್ಕಿ ಮ್ಹಣನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಜಿ ಚೂಕ್ ಜಾತಾ. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಬೋಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಜಾಯ್ತೆ ಪಾವ್ಟಿ ಎಕ್ಲ್ಯಾಚಿ ಬೋಲಿ ಆನ್ಯೇಕ್ ಬೋಲಿ ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಕ್ ಪುರ್ತಿ ಸಮ್ಜನಾ. ಎಕೇಕ್ ಬೋಲಿ ಎಕೇಕ್ ವಾಟೆನ್ ವಾಡೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾ ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಸ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಬಾರಾಂಕ್ ಭೊಗ್ತಾ. ಪುಣ್ ಹರೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ ತೆಂಚ್ ರುಚಿಕ್ ಆನಿ ವ್ಹಾಳ್ತೆಂ. ಸವಯೆರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾ ತೀ ಉಲವ್ಪಾಚಿ ರೀತ್ ಬದ್ಲುಂಕ್ ಕಶ್ಟ್. ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾನಾಯ್ ಮನಾಂತ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆ ನೇಮ್ ಘೆವ್ನ್ ಜೊಗಾಸಾಣೆನ್ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಗುಂತಪ್ (ಗಾಂತಪ್) ಕರುಂಕ್ ತ್ರಾಸ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ. ಉಲಯ್ಲೆಲೆಂ ಉತರ್ ಆಯ್ಕತಲ್ಯಾಕ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಪರಿಸರಾಂತ್ ಸಮ್ಜತಾ. ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಯ್ಕತಲೊ ವಿಚಾರ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಸಮ್ಜುನ್ ಘೆತಾ. ಪುಣ್ ಬರಯ್ಲೆಲೆಂ ಉತರ್ ತಶೆಂ ನ್ಹಯ್ ತೆಂ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ವಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪಾವ್ತಾ. ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ತೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ವೆಗ್ಳೊ ವಾ ವಾಂಕ್ಡೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಬರೊವ್ನ್ ವಿಚಾರ್ ಕರುಂಕ್ ತ್ರಾಸ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಜವಾಬ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ವೇಳ್ ಲಾಗ್ತಾ. ದೆಕುನ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾನ್ ಬರಯ್ಲೆಲೆಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಶೆಂ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ವಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ತರಿಪುಣ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ತಿತ್ಲೆಂ ಸುಲಭ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಕ್ಡಾಂನಿ ಒಳ್ಕುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ. ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಭಾಸ್, ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಬೋಲಿಂತ್ಲೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಆನಿ ಸರಳ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ ತೆಂ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ವ್ಹಾಳ್ತಾ ತಸಲಿ ವಿಶಾಲ್ ಭಾಸ್, ಜೀ ಬಾಸ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲವ್ಪ್ಯಾಕ್ ಸಲಿಸಾಯೆನ್ ಸಮ್ಜತಾ. ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಧರ್ಮಾಚೊ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ 'ಗೌಡಸಾರಸ್ವತಾಂಗೆಲೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ನಾಕಾ, ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ನಾಕಾ' ಮ್ಹಣಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭಾಶೆಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ ತೀ ಸಂಕುಚಿತ್ ಸ್ಥಿತೆಂತಚ್ ಉರ್ತಲಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಆನಿ ಹೆರಾಂನಿ ಬರಯ್ಲೆಲೆಂ ತುಲನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಥೊಡೆ ವಿಶಯ್ ಝಳ್ಕಲ್ಯಾತ್. ತೆ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ದವರ್ತಾಂ. ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂನಿ ತೆ ಘೆವ್ಯೆತ್, ಸೊಡ್ಯೆತ್ ವಾ ತಾಂಚೆರ್ ಚಡಿತ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಹಾಡ್ಯೆತ್.

ಥೊಡೆ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್: 'ಭಾಸ್ ಪಯ್ಲಿ ಆನಿ ಮಾಗೀರ್ ವ್ಯಾಕರಣ್.' ಹಾಕಾ ಜವಾಬ್ ದಿವ್ನ್ ಪ್ರೊ. ಲುರ್ದಿನೊ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾ: 'ಹೆಂ ಖರೆಂ ನ್ಹಯ್; ಭಾಶೆಂತ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾ, ಭಾಸ್ ಜಲ್ಮತಾನಾ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಯಿ ಜಲ್ಮತಾ' (ಗುಲಾಬ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ ೮೮). ಹಾಂವ್ ಹ್ಯಾ ವಾದಾಂತ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಮಾ| ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾ: 'ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾ. ವಿಕಾಸ್ಲಲೆ > ಭಾಶೆಕ್ ಆಪಾಪ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆಸಾಚ್. ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮಾಂಕ್ ಅನುಸರುನ್ ಆಸ್ಲಲಿ ಭಾಸ್ ಸರಳ್ ಆನಿ ಸೊಂಪಿ ಆಸುನ್ ಲೊಕಾ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕಾಕ್ ಚಡ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾ'. ಮ್ಹಜೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಹೊ: ಜಾಕಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆ ನೇಮ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್. ತೊಯ್ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾ ಖರೆಂ, ಪುಣ್ ಭಾಶೆಚೊ ಉದ್ದೇಶಚ್ ದೊಗಾಂ ವಾ ಚಡ್ ಜಣಾಂ ಮಧ್ಲೊ ಸಂಪರ್ಕ್, ಜಾಂತುಂ 'ಸಮ್ಜುಸಮ್ಜಯ್' ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ದೊಗಾಂ ಮಧ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಮ್ಜೊಂಚೆಂ ಕಶೆಂ? ಶೆಂಭರ್ ಜಣಾಂಚ್ಯೊ ಶೆಂಭರ್ ಭಾಸೊ ಜಾತಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ಕಶೆಂ ಸಮ್ಜೊಂಚೆಂ? ಭಾಸ್ ಘೊಳ್ತಾ, ಭಾಸ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾ; ಜೇ ಭಾಸ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಕ್ರಮಾಂ ಪ್ರಕಾರ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾ ತೀ ಸರಳ್ ಜಾತಾ. ಭಾಸ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಾಂನಿ ಭಾಶೆಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂಧಾವಳ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚುನ್ ದಿಲ್ಯಾತ್, ಉತ್ರಾಂಚೊ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳೊ ಅರ್ಥ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಶಬ್ದಕೋಶ್ ಘಡುನ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೇಮ್ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಕೆಲ್ಲೆ ನ್ಹಯ್, ಚಾಲ್ತೆ > ಭಾಶೆಂತ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸ್ಲಲೆ ತೆ ತಾಂಣಿಂ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಲ್ಲೆ. ಎಕ್ಲ್ಯಾಚಿ ಭಾಸ್ ಆನ್ಯೆಕ್ಲೊ ಶಿಕ್ತಾ (ಆವಯ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಬಾಳ್ ಶಿಕ್ತಾ) ಆನಿ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾ: ಶೆಂಭರ್ ಜಣ್ ಏಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ರಿತಿನ್ ಉಲಯ್ತಾತ್, ತೇ ಭಾಶೆಚೆ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೇಮ್ ಕೊಣ್ ಎಕ್ಲೊ ದಾಕವ್ನ್ ದಿತಾ ಆನಿ ಸಕ್ದಾಂ ತೆ ಆಪ್ಲೆ > ಭಾಶೆಚೆ ನೇಮ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾತ್. ಪುಣ್ ಹರೇಕ್ ಬೋಲಿಕ್ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆಸಾ. ತರ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮಾಂಕ್ ಖಾಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಲಯ್‌ಬರಯ್ ಮ್ಹಣನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಕ್ ಖಾಲ್ ಜಾಷ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸವಾಲ್ ಉದೆತಾ. ಜಾಯ್ತೆ ಪಾವ್ಟಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಕ್ ಅನುಸರುನ್ ಭಾಸ್ ಘೊಳನಾ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಜಣಾಂಕ್ ವ್ಯಾಕರಣಚ್ ಕಳಿತ್ ನಾ. ವ್ಯಾಕರಣಾ ಖಾತಿರ್ ಭಾಸ್ ನ್ಹಯ್, ಸರಳ್ ಭಾಶೆಖಾತಿರ್ ಆನಿ ಸಾರ್ಕೆ > ಸಮ್ಜಣೆ ಖಾತಿರ್ ವ್ಯಾಕರಣ್. ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಕೊಂಕಣಿ, ಜೇ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆಟಾಪ್ತಾ. ತಸಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ರುಪಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಸಕ್ದಾಂನಿ ವಿಶಾಲ್ ಆನಿ ವಿವೇಕೀ ನದರ್ ದವರ್ಚಿ, ವಾಂಕ್ಡೆಂ ಗೆಲಾಂ ತೆಂ ಸೊಡ್ಚೆಂ ಆನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಕ್ರಮಾಕ್ ಅನುಸರುನ್ ಆಸಾ ತೆಂ ಧರ್ಚೆಂ. ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಕ್ರಮಾಕ್ ಆಡ್ ವೆತಾ ತೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಥೊಡೆ ದಾಕ್ಲೆ ದಿತಾಂ.

1) ಸಾಧೊ ಲೋಕ್ ಅಶೆಂ ಉಲಯ್ತಾ: 'ತೊ ಏಕ್ ಭಾಶ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಿ', 'ತೊ ಏಕ್ ಬರೊ ಭಾಶಣ್‌ಕಾರ್', 'ತೀ ಏಕ್ ಸುಗುಣೀ ಚಲಿ', 'ತೊ ಮ್ಹಜೊ ಮಾಮ್'. ಪುಣ್ ಪ್ರಸಂಗ್ ದಾರ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚಿಂ ಪತ್ರಾಂ 'ಜಾವ್ನಾಸಾ' ಉತರ್ ಲಾವ್ನ್ ಭಾಸ್ ಭಂಗಯ್ತಾತ್. ದೆಕಿಕ್: 'ಜೆಜು ಸೊಡ್ವಣ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ', 'ದೇವ್ ಕಾಕುಳ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ', ''ಹೆಂ ವಾಜ್ಬಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ''... ''ಜೆನೆಟಾಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ''ಕು| ಜೆನಿಟಾ ಉತ್ತೀಮ್ ಉದಾಹರಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ''

ರಾಕ್ಣೊ, ಜುಲಾಯ್ 20, 1989, ಪಾನ್ 10 ತಪ್ಪಾಲ್ ಚಿಟಿ ಸಂಗ್ರಹ್ - 9 (ಕಾಲ್ವಿಂ ಪಾನ್‌ಭರ್) - ಹಾಂತುಂ 'ಜಾವ್ನಾಸಾತ್' ಆಟ್ ಪಾವ್ಚಿ ಉಪಯೋಗ್ ಕೆಲಾಂ.

2. ಥೊಡೆ 'ಚಾರಾಂಯ್ ಕುಶಿಂನಿ' ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್. ಪುಣ್ 'ಚಾರಾಂ ಕುಶಿಂನಿ' 'ಚಾರಾಂ ಮೊಶಿಯಾಂನಿ' ಕೊಣ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣನಾ. ತರ್ 'ಚಾರಾಂಯ್' ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್? ಚಾರ್ (ಚಾರಿ) ಕುಶಿ-ಚಾರ್‌ಯ್) ಕುಶಿ/ಕುಶಿಂನಿ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್.

3. ನವೊ ಸೊಲ್ಣೊ, ಮಾತೆವ್ 26:34, 75 - ಹಾಂತುಂ 'ತೀನ್ ವೆಳೋ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾರ್ ಅರ್ಥ್ ನಾ. 'ವೆಳೋ' ಉತರ್ 'ವೇಳ್' (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್) ಉತ್ರಾಚೆಂ ಬಹುವಚನ್. 'ವೇಳ್' (ತೀ) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದರ್ಯಾಚಿ ದೇಗ್. ದೆಕುನ್ 'ತೀನ್ ಪಾವ್ಚಿ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ಕೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ.

4. 'ಪೆದ್ರುಚಿ ಸಾಸುಮಾಯ್ ತಾಪಾನ್ ನಿದುನ್ ಆಸಾ ತಿ ತಾಣೆಂ ದೆಖ್ಲಿ' - ನವೊ ಸೊಲ್ಣೊ, ಮಾತೆವ್ 8:14. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂಕ್ ಉಲ್ಲೇಖುನ್ 'ತೊ ಪಳೆಲೊ', 'ತೀ ಪಳೆಲಿ', ರಾಮ ಪಳೆಲೊ', 'ಮಾಮ್ ಪಳೆಲೊ', 'ಮಾಯ್ಕ್ ಪಳೆಲಿ' ಮ್ಹಣನಾತ್. ಸಾರ್ಕಿ ಭಾಸ್ 'ತಾಕಾ ಪಳೆಲೊ', 'ತಿಕಾ ಪಳೆಲಿ', 'ಮಾಯೆಕ್ (ಮಾಯ್ಕ್) ಪಳೆಲಿ'. ಪುಣ್ 'ತೊ ಚೆಡುಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಗೆಲಾ', 'ದೆವಾನ್ ಆಬ್ರಾಹಾಮಾಕ್ ಏಕ್ ಪೂತ್ ದಿಲೊ. ತ್ಯಾ ಪುತಾಕ್ ದೆವಾನ್ ಪಾಟಿಂ ಮಾಗ್ಲೊ'. 'ಇಸ್ರಾಯೆಲ್ ಪರ್ಜೆನ್ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ರಾಯ್ ಮಾಗ್ಲೊ'. 'ದೆವಾನ್ ತಿಕಾ ರಾಯ್ ದಿಲೊ'. 'ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲೆ > ಪತಿಣೆಕ್ ಕುಳಾರಾ ಧಾಡ್ಲಿ' (ಪತಿಣೆಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಕೆ > ವ್ಯಕ್ತಿಕ್). ಪುಣ್ 'ದೆವಾ, ಮ್ಹಕಾ ಏಕ್ ಬರಿ ಪತಿಣ್ ದೀ' (ಪತಿಣ್ ಆಮ್ಕಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ನ್ಹಯ್). ''ಮಾಗಾ ತುಮಿ... ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಕ್.... ಧಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್'' (ನವೊ ಸೊಲ್ಣೊ, ಮಾತೆವ್ 9:38). ವಾವ್ರಾಡಿ ಕೊಣ್ ಆನಿ ಕಿತ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ನಾ. ದೆಕುನ್ ''ಮಾಗಾ ತುಮಿ... ವಾವ್ರಾಡಿ... ಧಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್'' ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಭಾಸ್ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಜಾಂವ್

ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಜಾತಾ ತಿತ್ಲೆಂ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್. ರಾಕ್ಣೊ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 26, 1989, ಪಾನ್ 14-ಮನ್ಶಾ ಶರೀರಾಂತ್... ''ಶರೀರಾಂತ್ಲಿಂ ಹಾಡಾಂ ನಿರ್ಜೀವ್ ವಸ್ತು ನ್ಹಯ್. ಮಾಸಾಬರಿ ತೀಂಯಿ ಜಿವಂತ್ ಶರೀರಾಚೆ ಭಾಗ್''. ಹಾಂಗಾ ಜಿವಂತ್ (ಶರೀರಾಚೆ) ಭಾಗ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ 'ಹಾಡಾಂ ನಿರ್ಜೀವ್ ನ್ಹಯ್, ಪುಣ್ ಜಿವಂತ್' ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್. ಪುಣ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾನ್ 'ಜಿವಂತ್ ಶರೀರಾಚೆ' ಮ್ಹಣ್ ವಾಚ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಆಸಾ. ದೆಕುನ್ ಹೊ ವಿಶಯ್ ಚೊಕ್ತೆ> ರಿತಿನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ '...ಶರೀರಾಚೆ ಜಿವಂತ್ ಭಾಗ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ. ಪಂಚ್ಕಾದಾಯಿ, ಜೂನ್ 1988-ಪಾನ್ ೧೮-ಹಾಂತುಂ 'ದೊಗ್ಗಾಂಲೆ ದೋಳೆ ಉದಕಾನ್ ಭರ್ಲೆಲೆ ತಳಿಂ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ' ಮ್ಹಳಾಂ. ದೊಗ್ಗಾಂಲೆ ವೆಗವೆಗಳೆ ದೋಳೆ ಚಾರಿ ನ್ಹಯ್‌ವೇ? ದೆಕುನ್ ದೊಗ್ಗಾಂಲೆ ದೋಳೆ ಉದಕಾನ ಭರ್ಲೆಲಿಂ ತಳಿಂ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ ಮ್ಹಣ್ಕಾ. ಥೊಡೆ ಜಣ್ ದೋಳೆ ತಳಿಂ ಜಾಲ್ಲೆಲಿಂ' ಮ್ಹಣುನ್ ಚೂಕ್ ಕರ್ತಾತ್. ತಳಿಂ ಕಿತೆಂಯ್ ಜಾಲಿಂನಾತ್. ದೊಳೆ ಜಾಲೆ-ಮೊಳೆ ತಳಿಂ ಜಾಲೆ.

ಥೊಡೆ ಹರೇಕ್ ಉತರ್ ವಾಪರ್ತಾನಾ ಚೂಕ್ ಕರ್ತಾತ್. ದೆಕಿಕ್: 'ಹರೇಕ್ ದೊಳೆ ಮಾಕಾ ಪಳೆತಾಲೆ', 'ಹರೇಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ', ಅಶೆಂ ಮ್ಹುಣುಂಕ್ ಜಾಯ್: 'ಹರೇಕ್ ದೊಳೊ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಳೆತಾಲೊ', 'ಹರೇಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್'.

ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್:

ಸಾಂಗುಂಕ್ ಆಸಾ ತೆಂ ಜೊಕ್ತೆ > ರಿತಿನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ತೆಂ ತೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್: ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂ ಮಧ್ಲೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಪಳೆ.

ಆಜ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಯೆತಾ.

ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಆಜ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಯೆತಾ. ಫಾಲ್ಯಾಂ ತೊ ಬೆಂಗ್ಳುರಾಕ್ ವೆತಲೊ.

ರುಕಾರ್ ಮಾಂಕಡ್ ಆಸಾತ್ (There are monkeys on the tree)

ಮಾಂಕಡ್ ರುಕಾರ್ ಆಸಾತ್ (The monkeys are on the tree)

'ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಪಾವ್ಸ್ ಯೆತಾ'. ಮಂಗ್ಳುರ್ ಏಕ್ ಆಮ್ಕೆಂ ನಗರ್. ಪಾವ್ಸ್ ಆಮ್ಕೊ ನ್ಹಯ್. ತೊ ಹರೇಕ್ ಪಾವ್ಚಿ ನವ್ಹೊ. ದೆಕುನ್ 'ಪಾವ್ಸ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಯೆತಾ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಜಾಯ್ನಾ, ಪುಣ್ ಕವಿತೆಂತ್, ಚಡ್ ಕರುನ್ ಸಂಗಿತಾಚ್ಯಾ ಗಿತಾಂತ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಆಸುಂಯೆತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಭಕ್ತಿಕ್ ಗಿತಾಂನಿ ಜೊಕ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆರ್ ಭಾರ್ ಪಡನಾ. ಥೊಡೆಕಡೆ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಬದ್ಲುನ್ ಜೊಕ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆರ್ ಭಾರ್ ಹಾಡುಂಯೆತಾ.

''ಮಾಗಾ ತುಮಿ ಪಿಕಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಲಾಗಿಂ ತಾಣೆಂ ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಿಕಾಂತ್ ಧಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್'' - ನವೊ ಸೊಲ್ಲೊ, ಮಾತೆವ್ 9:38. ಹೆಂ ಜೊಕ್ತೆ > ರಿತಿನ್ ಅಶೆಂ ಫಾಲುಂಯೆತ್: ''ಮಾಗಾ ತುಮಿ ಪಿಕಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಲಾಗಿಂ ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಿಕಾಂತ್ ವಾವ್ರಾಡಿ ಧಾಡ್ಚ್ಯಾಕ'', ವಾ ''ಮಾಗಾ ತುಮಿ ಪಿಕಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಲಾಗಿಂ ಧಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಾಣೆಂ ವಾವ್ರಾಡಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಿಕಾಂತ್'', ವಾ ''ಪಿಕಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಲಾಗಿಂ, ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಿಕಾಂತ್ ವಾವ್ರಾಡಿ ಧಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ತುಮಿ ಮಾಗಾ'' ವಾ...

ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ದಾಕ್ಲ್ಯಾಂಬರಾಬರ್ ವಿವರಣ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಮನ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಚಡ್ ಲಾಂಬ್ ಜಾತಾ ದೆಕುನ್ ಹೊ ವಿಶಯ್ ಇತ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಂಪಯ್ತಾಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಕಾನಡೀ ಲಿಪಿಂತ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಕಾನಡೀ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ವಿವ್ಲೆ ಆವಾಜ್ (unrounded sound) ದಾಕಂವ್ಕ್ ದೀರ್ಘ್ (ೀ) ಘಾಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ವೊಳೊ ಆವಾಜ್ (rounded sound) ದಾಕಂವ್ಕ್ ದೀರ್ಘ್ ಸೊಡ್ತಾತ್. ದೆಕಿಕ್: 'ಪೇರ್' ಆನಿ 'ಪೆರ್', 'ಬೋರ್' ಆನಿ 'ಬೊರ್'. ಹಿಂ ಚಾರ್‌ಯಿೀ ಉತ್ರಾಂ ವೊಡ್ಚ್ಯಾ (ದೀಗ್) ಆವಾಜಾಚಿಂ ಆಸ್ತಾಂ ದೀರ್ಘ್ ಸೊಡುನ್ 'ಪೆರ್', 'ಬೊರ್' ಬರವ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆ ನ್ಹಯ್. ಚಾರ್‌ಯಿೀ ಉತ್ರಾಂನಿ ದೀರ್ಘ್ ಘಾಲುಂಕ್

ಜಾಯ್. ಪುಣ್ 'ಪೇರ್' (ಪೆರಾಚೊ ರೂಕ್) ಆನಿ 'ಬೋರ್' (ಹರ್ದ್ಯಾಗುಡಾಚೆಂ ಹಾಡ್) - ಹಾಂಚೊ ವಿವ್ಲೊ ಆವಾಜ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಅಕ್ಷರಾ ವಯ್ರ್ ವೆಗ್ಳೊಚ್ ಏಕ್ ಸಂಕೇತ್ ಆಸ್ಚಾರ್ ಬರೆಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ದಾಕಯ್ತಾತ್ ತೊ ಸಂಕೇತ್ ಜಾಯ್ತ್. ಸದ್ಯಾಕ್ ಥಾಪ್ಯಾ ತೆಕಿತ್ ಹಾಂವೆಂ ಏಕ್ ಸಂಕೇತ್ ವಾಪರ್ಲಾ. 'ಪೇೞರ್', 'ಪೇರ್', 'ಬೋೞರ್', 'ಬೋರ್'. 'ಸೊೞಲ್' (ಮೊಟ್ವೊ ಆನಿ ವಿವ್ಲೊ ಆವಾಜ್-ಕ್ರಿಯಾಪದ್) 'ಸೊಲ್' ಮೊಟ್ವೊ ಆನಿ ವೊಳೊ ಆವಾಜ್-ನಾಮಪದ್). ಅಶೆಂ ಥೊಡೆ ಸಬ್ದ್ ವೊಳ್ಯಾ ಆನಿ ದೀಗ್ ಆವಾಜಾಚೆ, ಥೊಡೆ ವೊಳ್ಯಾ ಆನಿ ಮೊಟ್ವ್ಯಾ ಆವಾಜಾಚೆ, ಥೊಡೆ ವಿವ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ದೀಗ್ ಆವಾಜಾಚೆ ಆನಿ ಥೊಡೆ ವಿವ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಮೊಟ್ವ್ಯಾ ಆವಾಜಾಚೆ. ಸಂಕೇತ್ ನಾಸ್ತಾನಾಯ್ ಸಂದರ್ಭಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಆವಾಜಾನ್ ವಾಚುಂಯೆತ್

'ತಾಚೇ ಆವಯ್ನ್' - ಹಾಂತುಂ 'ಚೆ' ವಿವ್ಲೊ ಆವಾಜ್ ಮ್ಹಣ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಘಾಲ್ಲೊ ದೀರ್ಘ್ ಸಾಧ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಆಡ್ಕಳ್ತಾ. ದೀರ್ಘ್ ಕಿತ್ಯಾ ಘಾಲ್ಲಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತಾಂಕಾಂ ಸಮ್ಜನಾ. ವಿವೇಕಾಕ್‌ಯಿ ತೊ ಆಡ್ಕಳ್ತಾ. ದೆಕುನ್ ವಿವ್ಲೊ ಆವಾಜ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಸಂಕೇತ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಸಂಕೇತ್ ನಾಸ್ತಾನಾಯ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ವಾಚುಂಯೆತ್. ದೆಕಿಕ್: 'ತಾಚೆ ಆವ್ಯ್ನ್', 'ತಾಚೆ ಪೂತ್'. ಫುಸ್ಸಡ್ ಆಸಾ ಥಂಯ್ ಸಂಕೇತ್ ಘಾಲುಂಕ್‌ಚ್ ಜಾಯ್.

ದೀಗ್ ಆವಾಜ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಹರೇಕ್ ಪಾವ್ಟಿ ದೀರ್ಘ್ ಘಾಲ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ದಿಸನಾ. ದೀರ್ಘ್ ಸೊಡ್ಚ್ಯಾರ್‌ಯಿ ದೀಗ್ ಆವಾಜಾನ್ ವಾಚುಂಯೆತ್. ದೆಕಿಕ್: ರಾತೀ (ರಾತಿ), ಕರೂನ್ (ಕರುನ್), ವಾೞಗ (ವಾಗ), ವಾಗಾೞಕ (ವಾಗಾಕ). ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ಲೆ ದೀರ್ಘ್ ಸೊಡ್ಚ್ಯಾರ್ ಥಾಪ್ಯಾಕಾಮ್ ಉಣೆಂ ಜಾಯ್ತ್. ಶೀಗ್ರ್ ಸಂಪರ್ಕಾಖಾತಿರ್ ಉತ್ರಾಂ ಮೊಟ್ವೆಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತಾಂ ಬದಲ್ಲಲಿ ಭಾಸ್ ಪರತ್ ಆದ್ಲೆ > ಸ್ಥಿತೆಕ್ ವ್ಹರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗ್ತಾ. ಕೊಂಕಣಿಪಣ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆಖಾತಿರ್ ಲಾಂಬವ್ನ್ ವಾ ಲಾಂಬೋವ್ನ್ ಉಲಯ್ತಾಲಿಂ ತಶೆಂ ಉಲವ್ಪುಂ.

ಥೊಡೆ 'ಯೆವ್ನ್ಕಂ','ಜಾವ್ನ್ಕಂ', 'ಖಾವ್ನ್ಕಂ' ಮ್ಹಣ್ತ್ಯಾನಾ ಥೊಡೆ 'ಯೆಂವ್ಚೆಂ', 'ಜಾಂವ್ಚೆಂ', 'ಖಾಂವ್ಚೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಾಡುಂಕ್ - ಹಾಡ್ಚೆಂ (ಹಾಂಡ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್) ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಖಾವುಂಕ್ (ಖಾಂವ್ಕ್) - 'ಖಾವ್ಚೆಂ' ಜಾತಾ. ಹೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕಶೆಂ ಧರುಂಕ್ ಫಾವೊ. ಗರ್ಜ್ ನಾತಲ್ಲೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾರ್ ಥಾಪ್ಯಾಕಾಮ್ ಉಣೆಂ ಜಾಯ್ತ್. ವಾಚ್ಯಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಆಯ್ಚ್ಯಾರ್ ಯೆಂವ್.

- ಜೊಸ್ಸಿ ವಾಸ್

6. ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಆಧ್ಯಯನ್ - ಕೊಂಕ್ಣಿಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆಂತ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಚೊ ಪಾತ್ರ್

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಏಕ್ ವಿಸ್ತಾರ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸ್ಚೊ ಸಬ್ದ್. ತಾಚೆಂ ಉಗಮ್, ಮನ್ಶ್ಯಾಚಾ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಜಿಣ್ಯೆಚಿ ಸುರ್ವಾತ್. ತಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ಶಿವಾಯ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಶಿಕಾಪ್ ಅಪೂರ್ಣ್. ತರಿಪೂಣ್ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಜಾಲಿ ಮಾತ್ರ್. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ದೇಶಾಂನಿ ಯೆದೊಳ್‌ಚ್ಚ್ ಹ್ಯಾ ಆಮೊಲಿಕ್ ದಾಯ್ಜಾಚೆಂ ಮೊಲ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ತಾಕಾ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್‍ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ವಾಟೆರ್ ಬಳಾಧಿಕ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ದವರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತರೀ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂತ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಉಣೊ. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ದಶಕಾಂನಿ ಭಾರತೀಯ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸ್ನಾತಕ್ ತಶೆಂಚ್ಚ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಶಿಕ್ಪಾ-ವಿಷಯಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್‌ಯಿ ಸ್ಥಾನ್ ದೀವ್ನ್, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಭಾಳ್ನ್ ದವರ್‍ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಪಾಟೆಂಬೊ ದಿಲಾ.

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾ ಖಾತಿರ್ 'ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್' ಸಬ್ದಾಕ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ 'ಫೋಕ್‌ಲೋರ್' ಯಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ 'ಜಾನಪದ' ಸಬ್ದಾಚೊ ಸಮಾನಾರ್ಥ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್ಲಾ. 'ಫೋಕ್‌ಲೋರ್' ಸಬ್ದಾಕ್ 'ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯ್' ಸಬ್ದ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸಮಾನಾರ್ಥ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾರ್ತಾತ್. ತರಿಪೂಣ್, ಆನಿಕ್‌ಯಿ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಸಬ್ದ್ ಮೆಳ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಂತ್, 'ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್' ಸಬ್ದಾಕ್, ವಯ್ಲ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಪರ್ಮಾಣೆ ಮಾಂದುನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್.

ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವಯ್ ವರ್ಗಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಸಾ. ಹಾಚೊ ಕರ್ತೃ ಕೊಣ್‌ಯಿ ಎಕ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಹಿಂ. ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೇಕ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಅಂತಸ್ಕರ್ಣಾಚಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ; ತ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾಳಾಂನಿ ವ್ಯಕ್ತಿಂ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಸಯ್ರಿಕೆಂಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ರುಪಾಂಚೆಂ ದರ್ಶನ್. ಎಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಜಿವೊ ರುಪ್ಕಾರ್. ಆದಿಂಮಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಮನಿಸ್ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಜಿಣ್ಯೆರ್ ಆಶೆಲಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂ ವೆಳಾರ್, ಎಕ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕರ್ಚಿಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ್ ಸಂವೇದನಾಂ, ಪ್ರೇರಣಾಂ ಆನಿ ಸಂಕೇತ್, ಆಪ್ಣೆ ವಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹೆಂ ವಾತಾವರಣ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಬದ್ಧ್ ಆಸ್ತಾ. ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಆಪಾಪಿಂ ಉಬ್ಜನಾಂತ್. ಹೆ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ದೆಂವೊನ್ ಯೆತಾತ್. ಅಶೆಂ, ಸಂವೇದನಾತ್ಮಕ್, ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕ್, ಆನಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ವಾತಾವರಣ್ ಆನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ - ಹಾಂಚ್ಯೆ ಸಯ್ರಿಕೆ ವರ್ವಿಂ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉಬ್ಜತಾ, ಬದಲ್ತಾ ಆನಿ ಪಿಳ್ಗಿ ಥಾವ್ನ್ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ತೊಂಡ್ವಾಪಶಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ದೆಂವೊನ್ ಯೆತಾ.

ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ವಿಶ್ಲೆಷಣ್ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಕಸಲೊಚ್ಚ್ ಸಂಬಂಧ್ ಯಾ

ಸಂಪರ್ಕ್ ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಎಕಾಚ್ಯ್ಚ್ ಥರಾಚ್ಯೊ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಸ್ತು ಪಳಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ, ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಕೊರ್ಗ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಆನಿ ಅಮೆರಿಕಾಚ್ಯಾ ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಆದಿವಾಸಿ ಮಧೆಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಂಬಂಧ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯಿಬಿ ನಾಸ್ಸ್ಯಾರ್‌ಯಿಬಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಸಾಮ್ಯ್ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್, ತಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಎಕ್‌ಚ್ಯ್ಚ್: ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿಂ ಮೂಳ್‌ಭೂತ್ ಭಗ್ಣಾಂ, ತಾಚ್ಯಾ ಸುಪ್ತ್ ಪ್ರಜ್ಞೆಚಿ ಘಡಾವಳ್, ಸಂವೇದನಾಂ, ಸಂಕೇತಾಂ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣಾಂ, ಸರ್ವ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ಭಾಯ್ಲೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಕಾಳಾ, ವಾತಾವರಣಾ ಆನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾವರ್ವಿಂ ಬದಲ್ತಾ. ಪೂಣ್ ಮೂಳ್‌ಮಾತೃಕಾ ಎಕ್‌ಚ್ಯ್ಚ್ ಆಸ್ತಾ. ಬಹುಶಃ ಸರ್ವಯ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ಣಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಎಕ್‌ಚ್ಯ್ಚ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಶೆಂ ಘಡ್ತಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ!

ಅಸಲ್ಯಾ ಗೂಂಡ್ ಆನಿ ವೈವಿಧ್ಯ್‌ಮಯ್ ವಿಷಯಾಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಲಾಭೊಂಕ್ ಇತ್ಲಿಂ ಶತಕಾಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್‌ಪಡ್ಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಉಬ್ಜೊಂಚೆಂ ಸಹಜ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾ ವಯ್ರ್ ವಯ್ಲೆಭಾರ್ ಎಕ್ ದೀಸ್ಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ ಕಿ. ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ಹರ್ ಕುಳಿಯೆಕ್ ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಯ್ಚ್ ಮರ್ಜೆರ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಭವಿಷ್ಯ್ ರೂಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಮಾತ್ರ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚೆಂ ಇತಿಹಾಸ್, ಕುಳ್ಯೆಂವಯ್ರ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಂಧಡೆಂಚೆಂ ಎಕ್ ವರ್ಣನ್, ಗುಲಾಂಪಣಾಚ್ಯಾ ನಾಲಿಸಾಯೆಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಕ್-ಭಾಸೆಂಕ್ ಕಲಂಬ್ ಲಾಗಾಶೆಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾಂಚಿ ಎಕ್ ಕಥಾ.

ಎಕ್ಣಿಸಾವ್ಯಾ ಆನಿ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂನಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಾಯೆಚಿ ರೂಚ್ ಆನಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಾಚಿ ಝುಳಕ್ ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ಕೊನ್ಶ್ಯಾಕೊನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಝುಗ್ಗ್ಲಾಲಿ ಆನಿ ಆಪ್ಲಾಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸೆಂಚಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚಿ ಉದರ್ಗತ್ ಕರ್ಚಿ ಉಮೇದ್ ವ್ಹಾಳೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ ಆನಿ ಹಾಚೊ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಅಭಿರೂಚ್ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಅಧ್ಯಯನಾ ಖಾತಿರ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ಕಾಡ್ಲಿಂ.

ತಶೆಂ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಷೆಂತ್, 'ಫೋಕ್‌ಲೋರ್' ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ಚೊ. ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾವ್ಟಿಂ ವಾಪರ್‌ಲ್ಲೆಂ 1846 ಇಸ್ವೆಂತ್ - ವಿಲ್ಯಂ ಜಾನ್ ಥಾಂಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾನ್. ಅಂಬ್ರೊಜ್ ಮರ್ಟನ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗುಪಿತ್ ನಾಂವಾಖಾಲ್ ಹಾಣೆ ಏಕ್ ಲೇಖನ್ ಬರವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲೊ ಆನಿ ತಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಆನಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ದಿಲ್ಯಾತ್ ತರ್‌ಯಿ, ಹೆರ್ ಸಮಾಜ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ವಿಷಯಾಂಚ್ಯಾ ವಾಖ್ಯಾಂಬರಿ ಹ್ಯೊ ಎಕಾಮೆಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಬದಲ್ತಾತ್, ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಕ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ಯ್ಚ್ ಉತ್ರಾಂನಿ, ಸರ್ವಯ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಕ್ ಮಾನ್ಸಂಚಿ ತಸಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಕಷ್ಟಾಂಚೆಂ ಕಾಮ್.

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂಪಯ್ಕಿ, ಇ.ಎಸ್. ಹಾರ್ಟ್ಲೆಂಡ್, ಆಂಡ್ರ್ಯೂಲ್ಯಾಂಗ್, ರಿಚರ್ಡ್ ಡಾರ್ಸನ್, ಇ.ಬಿ. ಟೆಯ್ಲರ್, ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್

ಮುಖೆಲ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾತ್. ಹಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಪಂಡಿತಾಂಚಿಂ ವಿಸಾಂ ವಯ್ರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಮರಿಯಾಲೀಚ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಗೂಂಡ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ನ್, ತಾಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಕಮರ್ ಬಾಂದ್ಲೆಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಲೀ ಆಟ್ಲ್, ಅಲೆನ್ ಡುಂಡೆಸ್, ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಕ್ರಾಪೆ, ಸ್ಮಿತ್ ಥಾಂಸನ್, ರಾಲ್ಫ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಬಾಗ್ಸ್ ಮುಖೆಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆಕ್ ಕಾರಾಣ್‌ಪುರುಷ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಜೇಕಬ್ ಗ್ರಿಮ್ಮ್, ವಿಲೆಲ್ಮ್ ಕಾರ್ಲ್ ಗ್ರಿಮ್ಮ್ ಅಸಲ್ಯಾಂ ಬರಿ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜೊನ್ ಲೇಡನ್, ಆಬ್ಬೆ ದುಬ್ವಾ, ಜೊನ್ ಫ್ಲೀಟ್, ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ್, ಎಮ್.ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ್, ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ್, ಜಿ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ಡಿ. ಜವರೇಗೌಡ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಎಲ್.ಆರ್. ಹೆಗಡೆ, ಸಿ.ಸಿ.ಎ. ಪೈ ಅಸಲ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಮಾನಾಪಾತ್ರ್ ಜಾಗೊ ಜೊಡುನ್ ಘೆತ್ಲಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಂತ್ ಆಜೂನ್ ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ ತರ್‌ಯಿ, ಜುಜೆರೇಗ್, ಎ.ಜೆ. ಸೊಜ್, ಲುಸಿಯೊ ಲುದ್ರಿಗ್ - ಅಸಲ್ಯಾ ಮಹಂತಾನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ ತೊ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಎದೊಳ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ವಯ್ರ್ ದೀಸ್ಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ತಶೆಂಚ್ ತಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ ವಿವರಾಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಮಟ್ವಾನ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಅಶಿ ದಿವ್ಯೆತ್: "ಹೆರ್ ಗ್ರಾಮೀಣ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಲೆಚ್ಯಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚೆಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್." ಹೆರ್ ಸಬ್ದಾಂನಿ "ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಜಾವ್ನ್ ತೊಂಡ್ವಾಪಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್, ... ಪಿಳ್ಗೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಕ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್."

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭಿತರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಸಬಾರಾಂನಿ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲಾಂ. ಹಾಂಚ್ಯೆ ಪಯ್ಕಿ ಆರ್ಥರ್ ಟೇಯ್ಲರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್, ಭೌತಿಕ್ ಸಾಹೆತ್ ಆನಿ ಶಾಬ್ದಿಕ್ ಸಾಹೆತ್ ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾ. ವರ್ಗೀಕರಣಾಂ ಪಯ್ಕಿ ರಾಲ್ಫ್ ಸ್ಟೀಲ್‌ಬಾಗ್ಸಾಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಚಡ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಆಸಾ. ಹೊ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಚ್ಯಾರ್ ವರ್ಗಾಂನಿ ವಾಂಟ್ತಾ:

1. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವರ್ಗ್:- ಕಥಾ, ಗೀತಾಂ, ಗಾಣಾ, ಐತಿಹ್ಯಾಂ, ಪುರಾಣಾಂ, ಕಾವ್ಯಾಂ, ಚರಮ್ ಕಾವ್ಯಾಂ (ಸಮಾಧಿಂ ವಯ್ರ್ ಬರಂವ್ಚೆಂ ತಸಲಿಂ), ಹಾಸ್ಯ್-ಪದಾಂ ಆದಿ.

2. ಭಾಷಿಕ್-ವರ್ಗ್: ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಬೆಸಾಂವಾಂ, ಶಿರಾಪ್, ಘರ್ಮಾಣ್, ನಿಂದಾ, ಅಣ್ಕಣೆ, ಉಚ್ಚಾರ್, ಉತ್ರಾಂ, ಉಪಮಾನ್, ಅಲಂಕಾರ್, ನಾಂವಾಂ ಆದಿ.

3. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ವರ್ಗ್: ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಕುರ್ಡಿಪಾತ್ಯೆಣಿ, ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಭವಿಷ್ಯ್, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ವಯ್ಜಾಪಣಾಚಿ ವಿದ್ಯಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಸಂಜ್ಞಾ, ಸಂಕೇತ್ ಆದಿ.

4. ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ವರ್ಗ್:- ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಹಾತ್-ಕಾಮಾಂ, ನಾಚ್, ನಾಟಕ್, ಕಲಾ, ವಾದ್ಯ್-ಸಂಗೀತ್, ಖೆಳ್, ಖಾಣ್-ಜೆವಾಣ್ ಆದಿ.

ಅಸಲ್ಯಾ ಹರ್ ಥರಾಕ್ ಬಾಗ್ಸ್ ಸ (6) ಮುಖೆಲ್ ಘಟಕಾಂನಿ ಆಟಾಪ್ತಾ ಆನಿ ಅಶೆಂ ೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಮೂಳ್‌ವಸ್ತುಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಂಪೆಂ ಜಾತಾ.

ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ್, ಲೋಕ್ ಹಿತ್ಯಾಚಾ ಭಾಷಿಕ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಚ್ಯಾರ್ ಮುಖೇಲ್ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವಿಂಗಡ್ಸಿತಾ: (೧) ಲೋಕ್ ಥಾ (೨) ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ (೩) ಮ್ಹಣ್ಯೊ (೪) ಹುಮಿಣ್ಯೊ.

ೋಕ್ ಕಥಾ: ತೊಂಡ್ವಾಪಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚ್ಯಾಥಳಾರ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗದ್ಯಾ ಕಾರಾಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತ್ ಲೋಕ್ ಕಥಾ ಯೆತಾತ್. ಸ್ಮಿತ್ ಥಾಂಸನ್, ಆಂಟಿ ಆರ್ನೆ ಅಸಲ್ಯಾ ದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಕಥಾಂವಯ್ರ್ ಗೂಂಡ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲಾಂ. ಲೋಕ್ ಕಥಾಂಕ್ ಕಿನ್ನರ್ ಥಾ. ಮನ್ಸಾತಿ ಕಥಾ, ಅತಿಮಾನುಷ್ ಕಥಾ, ಹಾಸ್ಯ್ ಕಥಾ, ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಕಥಾ, ನಿತಿ ಕಥಾ ಹ್ಣ್ ವಿಂಗಡ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಕಥಾಂನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸುಪ್ತ್ ಪ್ರಜ್ಞೆಂಚಿ ಆಶಾ-ನಿರಾಶಾ ತಿಫಲಿತ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ-ಯೋಗ್ಯ್ ವಿಷಯಾಂ ವಯ್ರ್ ಧ್ಯಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭ್ತಾ.

ೋಕ್ ಗಿತಾಂ: ಕಥಾ ಗದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾರ್ ಆಸ್ಶ್ಯಾರ್ ಗಿತಾಂ ಪದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚಿಂ. ಕವಿತಾ ಕ್ಷಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಮಾತ್ರ್ ನಹಿಂ. ಸಾದ್ಯಾ, ನಾಬರ್ಪಿ-ನಾಶಿಕ್ಪಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಘುಡ್ನ್ ಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗಿತಾಂಕ್, ಗಾಣಾಂಕ್, ಪದಾಂಕ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾರ್, ಕಾನಡಿ ಕವಿನ್ ಹಾಂಚೆವಿಶಿಂ ಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ. "ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ, ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್" ತ್ರಾಂಚೆಂ ಸತ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಲಾವಣಿ, ಬ್ಯಾಲಡ್, ಕಥನ್ ಗಿತಾಂ, ವ್ಯವಸಾಯಿಕ್ ತಾಂ, ಫೆಸ್ತಾ-ಪರ್ಬೆಂ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಗಿತಾಂ, ಲಗ್ನಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಗಾಯನಾ, ವೆರ್ಸ್, ವೊವಿಯೊ, ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ, ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಗಾಣಾಂ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೆ ರ್ಸ್, ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ - ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂಚೆ ಮುಖೇಲ್ ವರ್ಗ್. ಾವಣೆಂಚಿ ವಸ್ತ್ ಇತಿಹಾಸಾಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂನಿ ಪುರೊನ್ ಗೆಲ್ಲಿ ತಸಲಿ. ಅಸಲ್ಯಾ ಗೀತಾಂನಿ ದ್ಲಾಪಾಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಉಣೊ. ವಾಜ್ಪಾ ಸಾಂಗಾತಾ, ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಪದಾಂ ಾರತೀಯ್ ಸಮಾಜಿಂನಿ ಭರ್ಪೂರ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್.

ಕಥನ್‌ಗಿತಾಂನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಪೌರಾಣಿಕ್ ವಸ್ತು ಆಸೊನ್, ದುಖಾ-ವಿಶ್ವಾಪಾಚಿ ಷ್ಪಿ ಝುಳ್ಕಾತಾ. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಅಸಲಿಂ ಗಿತಾಂ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ವ್ಯವಸಾಯಿಕ್ ಗಿತಾಂನಿ, ಶೆತ್ಕಾರಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯವಸಾಯಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ಖಿಖಾತಿರ್, ಸಾರೆಂ ಶಿಂಪ್ಡಾಯ್ತಾನಾ, ಕೊಸ್ತಾನಾ, ನೇಜ್ ಘಾಲ್ತಾನಾ, ಲುಂವ್ತಾನಾ, ತುಪೆಂ ಂಧ್ತಾನಾ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ತಸಲಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹಾಂಚೆ ಮುಖೇಲ್ ವಿಷಯ್ - ದೇವ್ ಯಾ ಪ್ಣಾಕ್ ಖಾಣ್ ಜೆವಾಣ್ - ನೆಸಾಣ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಭುಂಯ್, ಪಾವ್ಸ್, ಪ್ರಕೃತಿ-ಆಸ್ತಾ. ಫೆಸ್ತ್-ರ್ಬೆಂ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕೀರ್ತನಾಂನಿ ಆರಾಧನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ದೆವಾಚೆಂ ಇತಿಹಾಸ್ ಆನಿ ಸ್ತುತಿ ಸ್ತಾ. ಲಗ್ನಾ ವೆಳಿಂ ಚಲ್ಚ್ಯಾ ಹರ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಕ್ ಸಹಜ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ ಆಸಾತ್.

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಸಂತೊಸ್-ಶೃಂಗಾರಾಚಿಂ ಭಗ್ನಾಂ ಚಡ್. ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್, ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್, ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಗಾಣ್ಯಾಂನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಹೊಗಳ್ಸುಂಚೆಂ, ದೆವಾಸಂಗಿಂ ಸರಿ ಕರ್ಚೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಪ್ರಾಸಾಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್, ತರ್ಕಾಬದ್ಧ್ ಆಲೊಚನ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಉಣೆ.

ಮ್ಹಣ್ಣಿ: ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂನಿ ತಾತ್ವಿಕ್ ಉಂಚಾಯ್ ದೆಖ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಆಸಲಿಂಚ್ ಘಡಿತಾಂ ಹೆರಾಂ ಥಂಯ್‌ಯಿ ಪಳೆವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂಚ್ಯಾ ಆನ್ಭೊಗಾಕ್ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ರೂಪ್ ದೀವ್ನ್, ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾನಿ ವಾಟ್ ದಾಖಂವ್ಕ್ ಸಸಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಬರಿ, ಸಂಪ್ಯಾ ಪುಣ್ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಮೆಳಿಂನಿ ಬಾಂಧುನ್ ದವರ್‍ಲ್ಲಾಂ. ಹರ್ ಭಾಸೆಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಣಿಯೊ ಅಶೆಂ ಉಬ್ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಭಾಷೆಕ್ ಸೊಭ್ ದಿತಾತ್.

ಹುಮಿಣ್ಯೊ: ಸಾದ್ಯಾ ಮತಿಂಚ್ಯಾ ಬುದ್ವಂತ್ಕಾಯೆಚಿ ಪ್ರತೀಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾತಾತ್. ಶಾಣೆಪಣ್, ತರ್ಕ್‌ಬದ್ಧತಾ, ಕಲ್ಪನಾ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮುಖೇಲ್ ಗೂಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಚಡ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆನಾಂತ್. ವಯ್ಲೆ ವರ್ಗ್ ಭಾಷಿಕ್ ಗುಣಾಂಚೆ ಆಸ್ಚ್ಯಾರ್ ಭೌತಿಕ್ ರುಪಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಂವಾರಿಂ ಪಳೆವ್ಯೆತ್. ಹಾಂಚ್ಯೆ ಪಯ್ಕಿ: ಲೋಕ್‌ನಾಚ್, ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ವೈದ್ಯ್, ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿ, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ನೆಸಾಣ್-ಜೆವಾಣ್ ಮುಖೇಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಲೋಕ್‌ನಾಚ್: ಮಾನಸಿಕ್ ಭಗ್ನಾಂಕ್ ಶಾರೀರಿಕ್ ಹಾವ್-ಭಾವಾಂನಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಕಲಾನಾಚ್. ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕುಡಿಚೆ ವಿಶ್ವೆಮತಿಚ್ಯಾ ಭಗ್ನಾಂಕ್ ಪಾಚಾರ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ತಾತ್. ನಾಚಾಂಭಿತರ್, ವೃತ್ತೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆ ನಾಚ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ನಾಚ್, ಝುಜಾ ನಾಚ್ ಆನಿ ಶಿಕಾರಿ ನಾಚ್ ಮುಖೇಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಪಾತ್ಯೆಣಿ: ಪಾತ್ಯೆಣಿ ವರ್ತವ್ಯಾ, ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಜಿಣೆಯೆ ಖಾತಿರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಮಾನಸಿಕ್ ಬಳ್. ಕಷ್ಟಾಂ-ಅನ್ಯಾರಾಂ ಮಧೆಂ, ಪಿಡೆ-ಶಿಡೆಂ ಮಧೆಂ, ದುಬ್ಳಿಕಾಯೆ-ಭುಕೆ ಮಧೆಂ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಆಶಾ ಆನಿ ಉದ್ದೇಶ್ ಹ್ಯಾ ಬಳಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಂವಾರಿಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಕೃತೆಚ್ಯಾ ವಿಚಿತ್ರಾಂಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಆದಿ-ಮನಿಸ್ ಭಿಯೆಲೊ,ಕಾವ್ಜೆಲೊ ಆನಿ ಆಕಾಂತ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಆಗಾಧ್ ಸಕ್ತೆಚಿ ಭಿರಾಂಕುಳಾಯ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಮಿಕ್ವಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಉದಾಕ್, ಉಜ್ವಾಡ್, ಉಜೊ, ವಾರೆಂ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಕ್ತಿಂಕ್ ದೈವಿಕ್ ರೂಪ್ ದೀವ್ನ್ ಆರಾಧನ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಸಕ್ತೆಂಕ್ ಶಾಂತ್ ದವರ್‍ನ್ ಆಪ್ಣಾಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಸುಖಿ ದವ್ರುಂಕ್ ಆಶೆಲೊ. ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಉಬ್ಜಾಲಿ. ಸುರ್ವಾತೆರ್ ಹರ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ರಾಜಾಂವಿ ಥಳಾರ್ ಜಲ್ಮಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ವೆಳಾ ಕಾಳಾರ್ ಹಿ ದೀಷ್ಟ್ ಮಾಯಾಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಕುರ್ಡಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಜಾವ್ನ್ ಬದಲ್ಲಿ.

ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ: ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಸಕ್ತಿಕ್ ಮಿಕ್ವಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಕ್ತಿಕ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್, ಹಾಂಚ್ಯೆ ಕುಮ್ಕೆನ್ ಅತಿಮಾನುಷ್ ಕಾರ್ಯಾಂ ಕರ್ಚಿ ವಿದ್ಯಾ ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂಚಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಎಕಾಕಾಳಾರ್‌ವೈದ್ಯ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಯಿ ಹ್ಯಾಚ್ಯೆ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ ತರ್‌ಯಿ, ಆಜ್ ಏಕ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ಬದಲ್ಲಾಂ, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಯಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ್ ಸೂತ್ರಾಂ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾತ್ ತರ್‌ಯಿ, ನೆಣಾರ್ಪಣಾ ಆನಿ ಕುಡ್ಡ್ಯಾ ಪಾತ್ಯೆಣೆ ವರ್ವಿಂ ಮಾಟ್

ಮಂತ್ರಾಂಚೊ ವಾಯ್ಟ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಸಾಧ್ಯಾ ಲೊಕಾವಯ್ರ್ ಪಡ್ತಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬರೆಪಣಾಖಾತಿರ್ ಹೆರಾ ವಯ್ರ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಕ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಆನಿ ವಾಯ್ಟ್ ಸಕ್ತೆಂಕ್ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ನೇತ್ರ್ಯರ್ಥಕ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಶೆಂಚ್, ವಾಯ್ಟ್ ಸಕ್ತೆಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾವಿಣೆ ಧೊಶಿ ಪಯ್ಸ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಧೊವಿ ಘಾಡಿ ಮ್ಹಣ್, ಆನಿ ವಾಯ್ಟ್ ಸಕ್ತೆಂಚ್ಯಾ ಕುಮ್ಮೆಕಿನ್ ಹೆರಾಂಕ್ ಮರಣ್ ಪಿಡಾ-ಶಿಡಾ, ಸಂಕಷ್ಟ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಾಳಿ ಘಾಡಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್: ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ರಿತಿರ್ ಜಮೊ ಕರ್ನ್ ತಾಂಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಖಂಚಾಯಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಜಮೊ ಕರ್ಚೊ ವಾವ್ರ್ ಸದಾಂ ಸರ್ವದಾಂ ಚಲಾಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ, ಅಶೆಂ ಜಮೊ ಕರ್ತಾನಾ, ವಸ್ತುಂಚೆಂ ಮೂಳ್‌ರೂಪ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ನಾ ತರ್, ಅಧ್ಯಯನಾವೆಳಿಂ, ವಸ್ತು-ನಿಷ್ಠತಾ ನಪಂಯ್ಸ್ಟ್ ಜಾತಾ. ದೆಖಿಖಾತಿರ್ ಲೋಕ್‌ಕಥಾಂಕ್ ಘೆವ್ಯಾಂ, ತಾಂಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕಶೆಂ ಕರ್ಯೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ವಿವರಾವ್ಯೆತ್, ಪಯ್ಲೆಂ ಸುವಾತೆರ್, ಜಮೊ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕಥಾಂಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಪಾಠಾಂತರಾಂಕ್, ಭೌಗೋಳಿಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಕಾಳಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರುಪಾರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಕಥಾಂಕ್ ಮುಖೇಲ್ ಸನ್ನಿವೇಶಾಂ ಜಾವ್ನ್ ವಿಂಗಡಣ್ ಕರ್ಚೆಂ. ಅಸಲ್ಯಾ ಹರ್ ಸನ್ನಿವೇಶಾಂಚಿಂ ಸಬಾರ್ ರುಪಾಂ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಅಸಲ್ಯಾ ಮಾಂಡಾವಳಿರ್ ಬಸಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಚೆಂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಕಾಳಿಕ್ ಮೂಳ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಂಭವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಪಾಂಚಿಂ, ರುಪಾಂತರಾಂಚಿಂ ಕಾರಣಾ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ಚಿಂ ಅಶೆಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ಸಾಧಾರ್ ಮೂಳ್, ಪ್ರಸಾರಾಚಿ ವ್ಯಾಪಕತಾ, ಪ್ರಾಚೀನತಾ, ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಆನಿ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಲಕ್ಷಣಾಂಚ್ಯಾ ಸೂತ್ರಾಂ ಸಂಗಿಂ ಆಸ್ಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಪಾಠಾಂತರ್, ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್-ಹಾಂಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಲ್ಲ್ಯಾ ರುಪಾಂತರಾಂಕ್ ರಾಜಾಂವಿ ಸಂಬಂಧ್ ಮಾಂಡುಂಕ್ ಸಕ್ತೆತಸಲಿ ಕಾಣಿಯೆಚಿ ಮೂಳ್ ಮಾತೃಕಾ ಸೊಧಿಜಾಯ್ ಆನಿ ಹಾಂತುಂ ಸುಪ್ತ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಮತಿಚಿಂ ಸಂವೇದನಾಂ, ಸಂಕೇತಾಂ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣಾಂಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸೂತ್ರಾಂಖಾಲ್ ಚಲಯ್ಜಾಯ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾವಯ್ರ್ ಏಕ್ ದೀಷ್ಟ್: ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸ್ಥಾನ್ ಆಪ್ಲಾಯ್ತಾ. ಹೆರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾವರ್ನ್ ಚಡ್ ಅಧ್ಯಯನಾ ಯೋಗ್ಯ್ ವಿಷಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್, ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವಿಸ್ತಾರಾವರ್ವಿಂ, ಭಂವ್ತಿಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಷೆಂಚ್ಯಾ-ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ, ಪ್ರಭಾವಾವರ್ವಿಂ, ವಿದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಪ್ರಭಾವಾವರ್ವಿಂ, ಪಂದ್ರಾ-ವೀಸ್ ಥರಾಂಚ್ಯಾ ಉಪ-ಭಾಸಾಂವರ್ವಿಂ, ಜಾತಿ-ಕಾಂತಿಚ್ಯಾ ವೈವಿದ್ಯಾಂವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಿಸ್ತಾರಾಯ್ ಆಟಾಪುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್.

ಖಾಸ್ಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ವಾವ್ರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್

ಆಸಾ ಕೆಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಕರುಂಕ್ ಫಾವೊ. ಅಸಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಖಾತಿರ್ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ್ ಪೀಠಾಂಕ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಆನಿ ಖಾಸ್ಗಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆರ್ಥಿಕ್ ಕುಮ್ಕೆದ್ವಾರಿಂ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನ್‌ಪೀಠಾಂನಿ, ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಗೂಂಡ್ ಮಾಹೆತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾ-ಕ್ರಮಾಂತ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಚ್ಯಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾಖಾಲ್, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರುಪಾಂಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ಘಟಕಾಂ ಉಘಡುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹ್ಯಾ ಘಟಕಾಂನಿ, ಆಧುನಿಕ್ ಉಪಕರಣಾಂಚ್ಯೆ ಕುಮ್ಕೆನ್-ಟೇಪ್ ರೆಕೊರ್ಡರ್, ಕೆಮರಾ, ಫೋಟೋ ಫಿಲ್ಮ್, ವೀಡಿಯೊ ರೆಕೊರ್ಡರ್ - ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಮಾಜ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಡಿತಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ - ಇತಿಹಾಸ್, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂವಿಜ್ಞಾನ್, ಸಮಾಜ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾನವ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜ್ಯ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ನಿಯಮಾಂ-ಶಾಸ್ತ್ರ ಆದಿಂ - ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಯ್ಜಾಯ್. ಪಯ್ಲೆಂ ಮೆಟ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಸ್ತಾರ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಸುರು ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಆಖ್ಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಕ್ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ವಾಂಟೆ ಕರ್ನ್, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿರ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡಿಜಾಯ್.

ಆತಾಂ, ಬೊಂಬಂಯ್ತ್, ಗೊಂಯಾಂತ್, ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೇಂದ್ರಾಂ ಉಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೋಗಿ, ಕಾರ್ಯ್‌ಕರ್ತೆ ಆನಿ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ಕಮರ್ ಬಾಂಧುನ್ ಆಸಾತ್.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿನ್ ತಶೆಂಚ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾಖಾತಿರ್ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಆಯಿಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕಾಮ್ಯಿೀ ವ್ಯವಸ್ತಿತ್ ಥರಾನ್ ಚಲಾತ್ ತರ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಒಳಕ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಏಕ್ವಟ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಸಂಪೆಂ ಜಾತಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಹ್ಯಾ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ನಷ್ಟಿ ಪ್ರಭಾವಾವರ್ವಿಂ ಘಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂಕ್ ಆನಿ ಶಿರಾಂಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಮೊವಾಳ್ ಆನಿ ಖುಶಾಲಿ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾವರ್ವಿಂ ನವೆಂ ಬಳ್ ಆನಿ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಲಾಭ್ತಲೊ.

- ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾ

7. ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ

ಜಶೆಂ ಏಕ್ ರಾಜ್ -ರಸ್ತೊ ಗಾಂವಾಂ-ಗಾಂವಾಂ ಮದ್ಲೆಂ ಚಲನ್-ವಲನ್ ಆನಿ ಸಂಚಾರ್-ಸಂಬಂಧ್ ಬಿ ಸೊಂಪೆಂ ಕರೂನ್ ದಿತಾ, ತೈಚ್ ಪರಿಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ-ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಮಾಜಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಎಕ್ವಟಾಯ್ತಾ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ ವೆವಹಾರ್ ಆನಿ ಸಂಬಂಧ್-ಸಂಪರ್ಕ್ ಸೊಂಪೊ ಜಾಯ್ಸೊ ಕರ್ತಾ.

ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳಿ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂಯ್ ತಶೆಂಚ್ ಫುಡೊಂಗ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ (A common standard literary language) ಉಪ್ಕಾರ್ತಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಲೊಕಾಂ ಮದೆಂ ಚಾಲು ಆಸಾ ತೀ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಹಯ್, ತರೀ ತಾಂಚಿ ಸಮೆಸ್ತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಆನಿ ತೀಚ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಶಿಕಪ್ ದಿಂವ್ಕ್-ಘೆಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ವಾಡೊಂವ್ಕ್ ವಾಚ್ಪಾ-ಬರ್ಪಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಒಳ್ಖತಾಂವ್. ಉಲಯ್ಲ್ಲೆಂ-ಆಯ್ಕಲ್ಲೆಂ, ಬರಯ್ಲ್ಲೆಂ-ವಾಚ್ಲ್ಲೆಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾಣಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾ ವಾ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಚಿ ಭಾಸ್ ಆಯ್ಕತಲ್ಯಾ ವಾ ವಾಚ್ತಲ್ಯಾಕ್ ಯೆನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಉತ್ರಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕಿತ್ಲೊ ಸಮ್ಜಲ್ಯಾರ್‌ಯ್, ವಾಕ್ಯಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಾರ್ಕೊ ಕಳನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜೆಂ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತಾಚಿ ಫಾವೊ ತೀ ಸಮ್ಜೊಣಿ ಮೆಳನಾ.

ವಾಕ್ಯಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಶಿಕಯ್ತಾ. ಬಾಕಿಬಾಬ್ ಬೋರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ "ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಬಾಂಧಾವಳೀಚ್ಯಾ ನೆಮಾಂಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್." (ಬಾ. ಬೋರ್ಕಾರ್-ಮು.ಕೊ.ವ್ಯಾ. ಪಾನ್ 10). ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮ್ ಪಾಳಿನಾಸ್ಲಲ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಫಾವೊ ಜಾಯ್ನಾ.

ಎಕ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ತ್ಯೆ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ "ರಯ್ಲಾ-ಪಾಟೆ" ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್. ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ವಾಹನ್ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಭಾಶೆಚೆ ರಯ್ಲಾ-ಪಾಟೆ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಮಹತ್ವ್ ಆಮಿಂ ಒಳ್ಖುಂಯೆತ್.

"ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ" ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಸೂತ್ರಾಂಕ್ ಅಣ್ಕರೂನ್ "ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್" (A common standard form) ಸಾಂಭಾಳೂನ್ ಆಸ್ಲಲಿ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಘೊಳೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಭಾಸ್.

ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆಂ ವೆಗ್ಳೆಪಣ್ ಭಾಸ್ ವೆಗ್ಳಿ ಕರ್ತಾ. ಆನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಥಾರಾಯ್ತಾ. ದೆಖೊನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ವಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಕಶಿಂ ಆಸಾತ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ ಖಂಯ್ ಮೆಳ್ತಾ? ಹೊ ವಿಚಾರ್ ಮನಾಂತ್ ಧರೂನ್ ಆಮ್ಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಆತ್ರೂನ್-ಪತ್ರೂನ್ ಪಳೊವ್ಯಾಂ.

ಭಾಶೆಕ್ ಲಾಗೂನ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಯೆತಾ ದೆಖೂನ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಕ್ ಲಗ್ಗ್ಯಾಂ ಭಾಸಾಂಚೊ ಮೊಟ್ವ್ಯಾನ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ಚೊ ಪಡ್ತಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯೆ ಚರಿತ್ರೆಚೊ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಸಂಶೋಧಕ್ ಆನಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಜುಜೆ ಪೆರೇರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆರ್ ಆಪ್ಣೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ Literary Konkani ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ 27ತೆಂ 46ವೆಂ ಪಾನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೆ ಸಾತ್ ವ್ಹಡ್ಲೆ ಫಾಂಟೆ ದಾಖೊವ್ನ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಶಿಂ ಆಪ್ಲೆಂ ಮತ್ ಉಚಾರ್ತಾ. ತಾಣೆಂ ನೆಮ್ಲಲೆ ಫಾಂಟೆ ವಾ ಎಕೈಚ್ ಭಾಶೆಚೆ ಸಾತ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಜೆ ತೊ ತಿಚೆ "ಅವತಾರ್" ಮ್ಹಣ್ತಾ: 1. ಸಾಷ್ಟೀ, 2. ಕಾರ್ವಾರೀ, 3. ಕೊಡ್ಯಾಳೀ, (ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಹಿಂದೂ ಲೊಕಾಚಿ) 4. ಕೇರಳೀ, 5. ಬಾರ್ದೇಶೀ, 6. ಮಂಗ್ಳೂರೀ, ಆನಿ 7. ಆಂತ್ರೂಜೀ.

ಡಾ। ಸುಮಿತ್ರ ಮಂಗೇಶ್ ಕತ್ರೆ ಸ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾ: ತೀನ್ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚೆ (1. ಚಿತ್ರಾಪುರ್ ಸಾರಸ್ವತ್, 2. ಗೌಡಸಾರಸ್ವತ್ ಆನಿ 3. ಗೊಂಯ್ಚೆ ಹಿಂದೂ), ತೀನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ (4. ಗೊಂಯಾಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ತಲೆ. 5. ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾ ಆನಿ 6. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚೆ ಕಾನ್ನಿ ಲಿಪಿಂತ್). ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಕುಣ್ಬಿ, ಗಾವ್ಡಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜಾತಿಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೆ ವೆಗ್ಳೆ ವೆಗ್ಳೆ ಪ್ರಕಾರ್.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆರ್.ಕೆ. ರಾವ್ ಆಪ್ಣೆಂ 1975 ವರ್ಸಾ ಹಿಂದೀ ಭಾಶೆನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಚ್ಯಾರ್ "ಬೊಲೀ" ವೆಗ್ಳಾಯ್ತಾ: 1. ರತ್ನಗಿರಿ-ಸಾವಂತ್ವಾಡೀ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ, 2 ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಹಿಂದೂ ಲೊಕಾಚಿ, 3. ಗೊಂಯಾ-ಕಾರ್ವಾರ್-ಮಂಗ್ಳೂರ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಲೊಕಾಚಿ, 4. ಕಾರ್ವಾರ್-ಮಂಗ್ಳೂರ್ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಭಾಸ್.

25.2.1979ವೆರ್ ಭಟ್ಕಳ್ಚ್ಯಾ ಸುರೇಶ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ಪೈ - ಹಾಂಣೆಂ ಬರೊವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ತೊ "ಪೊರ್ನಿ ಕೊಂಕ್ಣೀ" ಆನಿ "ನವೀ ಕೊಂಕ್ಣೀ" ಆಶೆ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಕರೂನ್ "ಗೋಕರ್ಣಾ ಸಾಕೂನ್ ಕೊಚೀಮೆರೆನ್ ಆಸ್ಸಿಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣೀ ಲೊಕಾಂಲೆ ಜಿಬೆರ್ ಪೊರ್ನಿ ಕೊಂಕ್ಣೀ ಘೊಳ್ತಾ ಆನೀ ಕಾರ್ವಾರ್ ಸಾಕೂನ್ ಗೊಂಯಾ ಮೆರೆನ್ ಆಸಿಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಲೆ ಜಿಬೆರ್ ನವೀ ಕೊಂಕ್ಣೀ ಘೊಳ್ತಾ" ಅಶೆಂ ಮ್ಹಳಾಂ.

ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿನ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೀ ಭಾಸ್ ಮಾತ್ರ್ ತಾಣೆಂ ಲೆಖಾಕ್ ಧರ್ಲ್ಯಾ, ರೊಮಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತೆಲ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಲೆಖಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾ-ಶಿ ದಿಸ್ತಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೊ ಇತಿಹಾಸ್

ಭಾಸ್ ಶಿಕುಂಕ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಸಮ್ಜೊಣೀಚ್, ಸರಳ್, ಸಾರ್ಕಿ, ಸೊಂಪಿ ಆನಿ ಮೊಟ್ವೆ ವಾಟ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೂನ್, ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕುಂಕ್ ಮನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ವಿದೇಶೀ ಲೊಕಾನ್ ತಿಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆಂ ಶಿಕಪ್ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಹಾಂತುಂ ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಧರ್ಮ್ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಭಾವಾರ್ಥ್ ಪರ್ಗಟುಂಕ್ ಆತ್ರೆಗ್ತಲ್ಯಾ ಮಿಶ್ಯೊನಾರ್ ಯಾಜಕಾಂಚಿ, ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಆನಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕಾನೀ ಮಠ್ವಾಶ್ಯಾಂಚಿ, ಮೆನ್ನತ್ ವಿಶೇಸ್.

ರಾಯ್ತೂರ್‌ಚ್ಯಾ (ವಿದೇಶಿ ನಾಂವಾನ್ "ರಾಶೊಲ್"ಚ್ಯಾ) ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್
ಾದರ್ ಥೊಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲಜೀ ಜೆಜ್ವಿತ್ ವಿದ್ವಾನಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ
ೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಭಾರತೀ, ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಪ್ರಥಮ್ ಪಯ್ಲೆಂ
ಾಪೂನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯಿಲ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಾಂ. 1639 ವರ್ಸಾಭಿತರ್ ತೆಂ
ುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆನ್ ಬರೊವ್ನ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. Arte da Lingoa Canarin
ಕಾನಡೀ ಭಾಶೆಚಿ ವಿದ್ಯಾ) ಹೆಂ ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಂಯ್ ಪರ್ಕೀ ಲೋಕ್
ಾನಡೀ ವಿಜಯನಗರಾಚ್ಯಾ ರಾಜ್‌ಸತ್ತ್ಯಾಖಾಲ್ ಅಸ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್
ಕಾನಡಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. 14-12-1639ವೆರ್ ತೆಂ "ಛಾಪುಂಯೆತ್" ಮ್ಹಣ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾನ್ಯತಾಯೆ
ಿತ್ರಾಂತ್ ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಅಶೆಂ ದಿಲಾಂ: Arte da Grammatica em Lingoa
Canarin Bramana (ಬಾಮ್ನಾಂಚ್ಯೆ ಕಾನಡಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ವಿದ್ಯಾ). ಹಾಚೆ
ಯ್ಲೆಂ ಗೊಂಯಾಂ ದುಸ್ರಿಂ ದೋನ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಬರೊವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ. ಆನಿ ತಾಚೆ ಆದಿಂ
ಕ್ಷಿಣ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ತಮಿಳ್ ನಾಡಾಂತ್ ತಮುಳ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್
ಾಶಾ-ಶಾಸ್ತ್ರಿ Henriques (ಹಾಂರೀಕ್)ನ್ ದೊಗಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಯಾಂಚಿ ಮಾಹೆತ್
ಿವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ. 1567 ವರ್ಸಾ ಭಿತರ್ ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲೆಂ ಕಾಮ್
ಂಪಯಿಲ್ಲೆಂ.

ಫಾ। ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾವರ್ವಿಂ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಗೊಂಯಾಂ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಆನಿ
ುರೆಕಡೆನ್ ಚಾಲು ಆಸ್ಲೆಲ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಶಿಕ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಥಾರ್ಯಾಕ್
ಯ್ಲೆಂ. ಹಾಕಾ ದೊ। ಜುಜೆ ಪೆರೇರಾ "ಪರ್ನಿ ಪ್ರಮಾಣ್" ಮ್ಹಣ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್
ೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಚಡ್ ಬಾರ್ರ್ಕಾಯೆನ್, ಖೊಲಾಯೆನ್ ಆನಿ ಸಪೂರ್ಣಾಯೆನ್ ಶಿಕುಂಕ್
ಆನಿ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಧರ್ಲೆಂ.

ಆದಿಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಆಪ್ಣಾಚೊಯ್ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಜುವಾಂವ್ ದೆ ಸಾ.
ಮಾತಿಯಾಸ್ ಹಾಣೆಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಸಮ್ಜೊಣಿ ವಾಡಯ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಗಾಸ್ಪಾರ್ ದೆ
ಸಾ. ಮಿಂಗೇಲ್ ಹಾಣೆಂ ಛಾಪೂನ್ ಸಂಪಯ್ಲೆಂ. ತಾಣೆಂ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಲೆಂ ನಾಂವಾಡ್ಡೀಕ್
ಗ್ರಂಥ್ Arte da Lingoa Canarin 1635 ವರ್ಸಾ ಆದಿಂ ಸಂಪ್ಲೆಂ.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೊ ವಿವರ್ ಆನಿ ತಾಚೆ ನೆಮ್ ದಿವ್ನ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ
ಭಾಗಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಉತ್ರಾಂಚೊ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಪ್ರಯೋಗ್ ಸೊಡೊವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ಲಾ. ಹೆಂ ದುಸ್ರೆಂ
ಪುಸ್ತಕ್ Syntaxisco piosissima na Lingoa Bramana e pollida = A
Syntax of Standard Konkani ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ದೊತೊರ್ ಜುಜೆ ಪೆರೇರಾನ್
ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಲಾಂ. (Journal of the University of Bombay. Sept. 1967
Vol. xxxvi. New Series Part II published by the University of
Bombay - Arts Number No. 42.)

ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್, 17ವ್ಯಾಚ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಇತಾಲಿಯನ್ ಜೆಜ್ವಿತ್
ಇಞಾಸಿಯೊ ಆರ್ಕಾಮೋನೆ - ಹಾಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣೀ ಆನಿ ಮರಾಠೀ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ದಾಖೊವ್ನ್
Janua Indica ನಾಂವಾಚೆಂ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಸುಮಾರ್ 100 ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್

ಕ್ಷೆಕೊಸ್ಲೊವಾಕಿಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾರೆಲ್ ಪ್ರಿಕ್ರಿಲ್ ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಜೆಜ್ವಿತಾನ್ ಫಾ। ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೊ ಸಾರಾಂಶ್ ಲಾತಿನ್ ಭಾಶೆನ್ ದಿವ್ನ್ Principia Linguae Brahmanicae (ಬಾಮ್ಣಾಂಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿಂ ಸೂತ್ರಾಂ) - ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಏಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಬರಯ್ಲೆಂ.

ಸಾಷ್ಟಿಚಿ ಸಡಿಲ್ - ಸುಳ್ಸುಳಿತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಪದಾಂ. ಕವಿತಾಂ, ಫುಡುಂಕ್ ಲಾಯೆಕ್, ತರೀ ಖಂಡಿತ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮಾಂ ಭಿತರ್ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ಆಟಾಪುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ("... is not easily capable of grammatical definition" — Dr. Jose Pereira-L.K. 1,31)

ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆ ಪರಸ್ ಬಾರ್ದೆಶೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಫುಡಾವಳ್ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಆನಿ ಪಾಳುಂಕ್ ಸೊಂಪಿ ದಿಸ್ಲಿ ಆನಿ ತೀ ಭಾಸ್ ನಿವಳ್ ರೂಪ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನೂನ್, ಶಿಕ್ಪ್ಯಾಂನಿ ತೀಚ್ ವಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಲಿ. ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್ ಸೆಬಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ರೊದುಲ್ಫ್ ದಾಲ್ಗಾದ್ - ಹ್ಯಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಪ್ರವೀಣ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಭಾಶಾ-ಶಾಸ್ತ್ರ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್ (1893 ಆನಿ 1905ಚ್ಯಾ) ಮೊಲಾಧೀಕ್ ಸಬ್ದ್‌ಕೊಶಾಂನಿ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಬಾರ್ದೆಶೀ ಭಾಶೆಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಲಾಂ.

ತಾಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಛಾಪುಂಕ್ ನಾ, ತರೀ ತಾಣೆಂ ದಾಖಯ್ಲ್ಲೆ ವಾಟೆನ್ ಮುಖಾರ್ ಸರೂನ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆನ್ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ಲಲಿಂ ದುಸ್ರೀಂಯ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ತಯಾರ್ ಜಾಲಿಂ. ತಾಂತ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.

1. Duarte Francis Dantas: Elementary Concani Grammar A.D. 1910 ಹೆಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿನ್, ಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆನ್ ಆಸಾ.

2. Conego Jose de S. Rita e Souza: Elementos Grammaticals da Lingua Concani Lisboa-1931. (ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆನ್)

3. V.J. Janin Rangel-Grammatica da Lingua Concani-1933. ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಆನಿ (ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆನ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿಲಾಂ.

4. Mariano Saldanha.

5. Graciano Morais.

6. Fr. Crescenzio Francisco Monteiro.

Konkanichem Gurupustok ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮಾಂಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಪುರ್ತುಗೆಜ್, ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಆನಿ ಜರ್ಮನ್ ಹ್ಯಾ ಚ್ಯಾರ್ ಭಾಸಾಂನಿ ದಿಲಾಂ.

ಕಾನಡೀ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಏಕ್ ಲೆಗೂನ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ನಾ-ಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ಮಾನಾದಿಕ್ ಜೆ.ಎಸ್. ಮಿರಾಂದ್, ಪಿತಾಜಿ, ಹಾಣೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಆನಿ "ಸಾಡ್ಯಾ ವೈಲಿಂ ಸಾಳ್ಕಾಂ" ನಾಂವ್ ದಿವ್ನ್ ಮಂಗ್ಳೂರ್ಚ್ಯೆ ಮಿತ್ರ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ ಮಂಡಳೆನ್ "ಪ್ರಕಟ್ಸಿಲ್ಲೆಂ" 65 ಪಾನಾಂಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್

“ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರೈತಲ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ತಿಚ್ಯೊ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರೆಗ್ರೊ ಪಾಳ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಭಾರಿ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್” ಮ್ಹಣೂನ್ ಕಾನಡಿ ಆನಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಛಾಪೂನ್ 3-12-1954 ವೆರ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಾಂ. ತಾಣೆಂ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಸೂತ್ರಾಂ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿನ್ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಬೊಂಬಯ್ಚೊ ಆಪ್ಣೊಚ್ಗ್ ಘೆವ್ನ್, ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಸುದ್ರಾಯ್ಲಾಂ. ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಚೆರ್ ತಾಚೊ ಇಲ್ಲೊ ತರೀ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲಾ. ಹಾಚೆ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಮ್ಹ್ಯಾಕಾ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳುಂಕ್ ನಾ.

ಇಂಗ್ಲಿಜ್ ಜಾಣಾಸ್ಲಲ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕುಂಕ್ ಇತಾಲಿಯನ್ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಫಾ। ಮಾಫೆಸ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಆನಿ 1882 ವರ್ಸಾ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ (A Konkani Grammar - by Angelus F.X. Maffei) ಉಪ್ಕಾರ್ಲೆಂ. ಶೆಂಭರ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಲಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾ ವರ್ವಿಂ ತಾಣೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚಿ ವರ್ತಿ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಯಾ. ಪುಣ್ ತಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಜಾಣಾಸ್ಲಲೊ ಗುರೂ ಮೆಳುಂಕ್ ನಾಸ್ಲೊ. ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಮಾಹಿತ್ ಘೆವ್ನ್ ಆನಿ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪೀ ಲೊಕಾಕಡೆಂ ಖುದ್ ವಿಚಾರೂನ್ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ತಚ್ ಆಪ್ಣೆಂ ತೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಬರಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ತೊಚ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ನೆಣಾಸ್ಲಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪ್ಯಾನ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಭಾಸ್ ಶಿಕೂನ್ ಬರೊವ್ನ್ ಕಾಡ್ಲಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥಾ ವರ್ವಿಂ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಬರಾಬರ್ ತಾಣೆಂ ಉಚ್ಚಾರ್ಲಲ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೆ ತೋಖ್ಣಾಯೆ (appreciation) ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಕಾಚ್ ಲೊಕಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಆವಯ್ ಭಾಶೆಚಿ ಸೆವಾ ಕರುಂಕ್ ತಾಣೆಂ ಆಪ್ವಾನ್ ಆನಿ ಉತ್ತೇಜನ್ ದಿಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವಿದೆಶೀ ಶಿಕ್ಪ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಮ್ಕಾಚ್ ಶಿಕ್ಪೀ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಸುಧಾರ್ಲಿ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮಾಂಕ್ ಗಮನ್ ದಿವ್ನ್ ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಏಕ್ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾವ್ಚಿ ನಾ. ಮಂಗ್ಳೂರ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿನ್ ಮೊಟ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಾನ್ ಬಾರ್ದೆಶೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಘೆತ್ಲಾಂ. ಪುಣ್ ಸಾಸ್ಟಿಚ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊಯ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚೆರ್ ಪಡ್ಲಲೊ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಭೋವ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಪ್ರಯೋಗಾಂನಿ ತಿಣೆಂ ಆಪ್ಲಿಚ್ ವೆಗ್ಳಿ ವಾಟ್ ಧರ್ಲ್ಯಾ. ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಸಾಂಡೂನ್ ಖಂಯ್ಸರ್ ತಿಣೆಂ ವಾಂಕ್ಡಿ ವಾಟ್ ಧರ್ಲ್ಯಾ ತಾಚೆ ಏಕ್ ದೋನ್ ದಾಖ್ಲೆ ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಚಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಲೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ಉಕ್ಲೂನ್ ಘೆತಿಲ್ಲ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ್ ಪಳೊವ್ನ್ ತಾಂಚೆ ತೀನ್ ವರ್ಗ್ ಕರುಂಯೆತ್.

1. ಫಾ। ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಕ್ ಅಣ್ಸರೂನ್ “ಪರ್ನಿಪ್ರಮಾಣ್”.
2. ಆತಾಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಚಾಲೂ ಆಸ್ಲಲಿ ಬಾರ್ದೆಶೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಚಿ ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಘಾಲುಂಯೆತ್.
3. ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾಖಾಲ್ ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿಚ್ಯೆ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ವಸ್ತಾ ತೀ “ನವೀ ಪ್ರಮಾಣ್”. ಆದಿಂ ತಿಕಾ “ಗೋಮಂತಕೀ” ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆತಾಂ ತಿ “ಅಂತ್ರೂಜೀ” ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಯಾ.

“ಅಂತ್ರೂಜೀ” ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಫೊಂಡೆಂ ಮ್ಹಾಲಾಂತ್ ಚಾಲು ಆಸ್ಲಲಿ ಭಾಸ್. ಹ್ಯೆ ಭಾಶೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ: “ಮ್ಹಾಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಫೊಂಡೆಂ ಮ್ಹಾಲಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚೀ ಭಾಸ್ ಗೊಡ್ ಲಾಗ್ತಾ. ಹಾಂವ್ ಜೆನ್ನಾ ಜೆನ್ನಾ ಅಂತ್ರೂಜೆಂತ್ ಪಾವ್ತಾಂ ತೆನ್ನಾ ತೆನ್ನಾ ಬಾಮ್ಣಾ ಪಾಸೂನ್ ಕುಳ್ವಾಡ್ಯಾ ಮೆರೆನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಚೀ ಭಾಸ್ ಕಾನ್ ದಿವನ್ (=ದಿವ್ನ್) ಆಯ್ಕತಾಂ ಆನಿ ತಾಂತುಂತ್ಲಿಂ ಕಾಂಯ್ ಕಾಂಯ್ ಸುಬ್ರೂಸ್ ಉತ್ರಾಂ ಆನಿ ವಾಕ್ಯಾಂ ಮ್ಹಜೆ ಭೊಂವೆಚೆ ಪಟ್‌ಯೆಂತ್ ಮುಜ್ರತ್ ಬರೊವ್ನ್ ದವರೂನ್, ವೇಳ್ ಯೆತ್ ತೆನ್ನಾ, ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಬರ್ಪಾಂತ್ ತಾಂಚೊ ಮೊಟ್ಯಾ ಕೌತುಕಾನ್ ಆನಿ ಅಭಿಮಾನಾನ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಂ. ತೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಎಕೆ ತರೆಚೆಂ ಗೀತ್ ಘುಮ್‌ಘುಮ್ತಾ. ಸಾಳೊರೆಚ್ಯಾ ಸುರಾ ಭಾಶೆನ್ ತಿಚೊ ನಾದ್ ನಾಜುಕ್, ಮಂಜುಳ್ ಬರೊ ಜಾತಾ. ಅಸಲೀ ಹೀ ಘರಾಂತ್ಲೀ ಸುಂದರ್ ದೆವತಾ ಕುಸ್ಕುಟಾವ್ನ್, ಕಾಂಯ್ ಫೊಂಡೆಕಾರಾಂಕ್ ಪರ್ಕೆ ರಾಬ್ಬಸ್ ಮರಾಠಿಚೆಂ ಪಿಶೆಂ ಲಾಗಿಲ್ಲೆಂ ಪಳೊವ್ನ್ ಆಜಾಪ್ ಜಾತಾ.”

ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ಮುಖೆಲ್ ಫಾಂಟ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಅಂತ್ರೂಜೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ಫಾಂಟೊ ಚಡ್ ಪುಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ವಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ. ಯೆರಾಂ ಪರಸ್ ಚಡ್ ಸೊಂಪೆಪಣೆಂ ವಾಡೊನ್ ಆನಿ ಮಾತೊನ್ ನವ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ತೊ ಆಯ್ತೊ ಜಾಲಾ.

ಕಾರಣ್: 1. ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ಲಿಪಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂ.
2. ತಾಚೆಂಚ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಶಾಳಾಂನಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್.

Dr. Jose Pereira (L.K. p. 80): ‘As most Devanagari texts are in Antruzi, we shall have to make use of this dialect as a **provisional norm** until the script is rendered familiar and the Navi Pramann texts have been got ready.

ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಧಾಂವಡ್. ವಿದ್ಯೆಚೆಂ, ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆಂ ಆನಿ ಸಗ್ಳ್ಯೆ ತರೆಚ್ಯೆ ಜಾಣ್ವಾಯೆಚೆಂ ದೆಣೆಂ-ಘೆಣೆಂ ಸುಲಭ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕ್‌ರುಪೀ ಭಾಶೆಚಿ ಗರಜ್. ಸುಧಾರ್ಲ್ಲ್ಯೆ-ಸಂಸ್ಕಾರ್ಲ್ಲ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಬುನ್ಯಾದಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗರಜ್. ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯೊ ಗಾಡಿಯೋ ಚಲೊವ್ನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ “ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ” ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತಸಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಸ್ ಗರಜ್. ಆಸ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್‌ರಸ್ತ್ಯಾಚೆ “ರಯ್ಲಾ-ಪಾಟೆ” ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಸೂತ್ರಾಂ ವಾ ನೆಮ್. ದೆಖೊನ್ ತಾಣೆಂ (ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಆನಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವ್ಹಾಳ್ತಲ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೊ ಖೊಲಾಯೆನ್ ಸೋಧ್ ಕರುನ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೆ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳಿಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಘೆವ್ನ್ “ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್” ಹೆಂ ಮೊಲಾದಿಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ಲೆಂ. ತೆಂ ಆಧುನಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಧಾನ್ ಕೊಣ್ಯಾ-ಫಾತರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲಾಂ. ತಾಚೆ ವರ್ವಿಂ “ಪರ್ನ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ”ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ತಾಣೆಂ “ನವ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್” ದಾಖೊವ್ನ್ ದಿಲಾಂ. ಪ್ರಮಾಣ್

ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ರಾಜ್-ರಸ್ತ್ಯಾರ್ ತಿಚ್ಯಾಂತ್ಲೆಚ್ ಜೊಕ್ತೆಪಾಟಿ ವಿಂಚೂನ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಗಾಡಿ ತಾಂಚೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಲೊವ್ನ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬಾನ್ ಹೊ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ ಘಡುನ್ ಹಾಡ್ಲಾ.

ತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾ ಆನಿ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆದಿಂ ಮರಾಠಿಚಿ ಸೆವಾ ಕರೂನ್ ತಿಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಪತ್ತ್ ವಾಡಯಿಲ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಯೆಚಿ ಪೂತ್ ಆತಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಆವಯ್-ಬಾಶೆಚ್ಯೆ ಸೆವೆಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ತಾಣೆಂ ದಾಖಯಿಲ್ಲೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ ಹಾಂಣೇಂಯ್ ಜರಯ್ಲೊ. ನಿರಂತರ್ ವಾಪ್ರಾನ್ ಥಾರಾಯ್ಲೊ, ಉತ್ರಾನ್ ಆನಿ ಲಿಖ್ಣೆನ್ ದಿಸಾನ್ ದೀಸ್ ಸುದ್ರಾಯ್ಲೊ ಆನಿ ಸೊಭೀತ್ ಸರಸ್ವತಿ-ಸಂಪತ್ತೆನ್ ಶೃಂಗಾರಾಯ್ಲೊ.

ಶಾಳೆಂತ್ ಶಿಕ್ಪಾಕ್

ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಮರಾಠೀ ಕವಿ ಆನಿ ಬರೊವ್ಪಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಲೊ ಬಾಕಿಬಾಬ್ ಬೋರ್ಕಾರ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿಚೊ ವಾಂಗ್ಡಿ, ಹೊ ತಾಂಚೆ ಭಿತರ್ಲೊ ಏಕ್ಲೊ. ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ಶಾಳೆಂತ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ 'ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಲೆ ವ್ಯಾಕರಣ್' ಬರಯ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತೆಂ ಪುರಾಯೆಕ್ ಹಾಡೂನ್ ಬೋರ್ಕಾರಾನ್ "ಮುಳಾವೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್" - ಪಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ದುಸ್ರೆಂ ಪುಸ್ತಕ್-ಬರೊವ್ನ್ ದಿಲೆಂ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಾನ್ ತೆಂ ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಲೆಂ ಆನಿ ಶಾಳೆಂತ್ ಶಿಕ್ಪಾಕ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಘಾಲೆಂ. ಸಗ್ಳೀಂ ಭುರ್ಗಿಂ ತೆಂ ಶಿಕ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ಫುಡಾರಾಕ್ ತೀಚ್ ಭಾಸ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಪಾಂಯ್ ದವರ್ತಲಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ತಿಕಾಚ್ ಅಗ್ರೆಂ-ವರ್ತೆಂ ಸ್ಥಾನ್, ಮಾನ್ ಆನಿ ಮಹತ್ವ್ ಮೆಳ್ತಲೆಂ.

ಇಂಗ್ಲೆಜಿಂತ್ ಸ್ವಯಂ-ಶಿಕ್ಷಕ್

೧೯೬೮ ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೈಂದೂರ್ ದೇವರಾಯ್ ಅಯ್ಯಗಳ್-ಹಾಣೆಂ ಇಂಗ್ಲೆಜಿನ್ ಬರಯ್ಲ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಬೊಂಬಯ್ಚ್ಯಾ Konkan Cultural Association ಹ್ಯಾ ಸಂಘಾನ್ ಪ್ರಗಟಾಯ್ಲ್ಯಾಂ: Konkani Self Taught (ಆಪ್ಶೆಂ ಆಪ್ಣಾರ್ ಶಿಕಯ್ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ). ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪೇ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಮ್ಣಾಂಚಿ ಚಾಲ್ತಿ ಭಾಸ್ (the speech current amongst the educated Konkani Brahmins who have settled down outside Goa) ಮ್ಹಣ್ ಗ್ರಂಥ್‌ಕಾರಾನ್ ಸುರ್ವೆರ್‌ಚ್ ಕಳಯ್ಲ್ಯಾಂ. ಡಾ| ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಹೀ ಭಾಸ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಕಾರ್ವಾರೀ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ ವರ್ಣಿತಾ.

ಹಿಂದಿಂತ್ ಸ್ವಯಂ-ಶಿಕ್ಷಕ್

೧೯೭೪ ಜೂನಾಂತ್ ಆರ್.ಕೆ. ರಾವ್, ಎಂ.ಎ., ಹಾಣೆಂ ಹಿಂದೀ ಭಾಶೆನ್ ಬರಯ್ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಕೊಚಿನ್‌ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಸಂಸ್ಥಾನ್ - ಹಾಂಣೆಂ ಪ್ರಗಟಾಯ್ಲ್ಲೆಂ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸ್ವಯಂ-ಶಿಕ್ಷಕ್" ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಸೂತ್ರಾಂ ಮಾನೂನ್

ಫೆತಾ. ತರೀ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ರುಪಾಂ ವಿಶಿಂ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ರುಪೀ ಕರುಂಕ್ - ತಾಣೆಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಹತ್ವಾಚ್ಯಾ ಸೂಚನಾಂಕ್ ಪಾಳೊ ದಿಂವ್ಕ್ ನಾ.

ಹೀಂ ಸೂಚನಾಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ವಾಚ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಗಮನಾಕ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡತ್:

ಏಕ್‌ರುಪೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೆ ವಾಟೇನ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬಾಚಿಂ ಸೂಚನಾಂ

೧. ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾಚೊ 'ಉ' ಕಾರ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ 'ಉ' ಲಾವ್ನ್ ಚಾಲ್ ಆಸ್ಲೀ... 'ಮೋರು', 'ಪರಮೆಸ್ಪರು'... ಪುಣ್ ಉಚ್ಚಾರ್ತನಾ 'ಉ' ಗಳೊವ್ನ್ 'ಮೋರ್', 'ಪರಮೆಸ್ಪರ್' ಅಸೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್‍ತಾಲೆ. ಹೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಜೂನ್ ಕಾರ್‌ವಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ತ್ರಾವಣಕೊರ್ ಮೆರೆನ್‌ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂತ್ ಘೊಳ್ಟಾ. ಪರಂತ್ ತಾಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ-ಶೀ ದಿಸನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್‌ರುಪೀ ಕರುಂಕ್ ಹೊ 'ಉ'ಕಾರ್ ಸೊಡುನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾಯ್ತ್. (ಕೊ. ವ್ಯಾ. ಬಾ. ಪಾನ್ ೪).

೨. ವ್ಯಂಜನಾಂಚಿ ದೊಡೆ ಉಚ್ಚಾರ್: ರಾವ್‌ಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ದೊಡೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ: ಉಲ್ಲಯ್ತಾ, ಖಬ್ಬರ್, ಭಿತ್ತರಿ, ಅಶ್ಶೀ, ಕೊಲ್ಲೊ ಹಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಶ. ಗೊ. ಮ್ಹಣ್ತಾ:

"ಗೊಂಯಾಂ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಅಸಲೆ ದೊಡೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ನಿಖಾಲೂಸ್ ನಾಸ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ಪಾಚೆಂ ಪಾದ್ರಿ ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಫುಣ್‌ಫುಣೀತ್ ದಿಸ್ತಾ. ಆಜೂನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಆನೀ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಅಸಲೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಘೊಳನಾತ್, ಮ್ಹಣ್ಪಾಚೆಂ ೧೬೭೭ಲತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಪಾವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಕ್ತೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ಮ್ಹಣ್ಟಕೂಚ್, ಗೊಕರ್ಣೆಚೆ ದಕ್ಷಿಣೆಕ್ ಮಂಗ್ಳುರಾ ಮೆರೆನ್ ಹೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕಶೆ ಆನಿ ಖಂಯ್ಸಾನ್ ಆಯ್ಲೆ ತೆಂ ಸಮ್ಜನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ದೆಖೂನ್, ತೀ ಏಕ್ ರುಪೀ ಕರೂಂಕ್ ತೆ ಬೆಗಿನ್ ಸೊಡೂನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾಯ್ತ್." (ಕೊ. ವಾ. ಬಾ. ಪಾನ್ ೧೨)

ರಾವ್‌ಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್: ಭಿತ್ತರಿ, ನಾರ್‍ಲ್ಲು, ಚೆಲ್ಲೊ, ಗೋಡು, ತೀಕು, ಚಾಂಗು, ಸುಕ್ಕೊ ಅಸ್ಲೀಂಚ್ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ರುಪಾಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಖಂಯ್ಸೆಂ? ಹಾಲೀಂಚ್ ೧೯೭೮ ವರ್ಸಾ ಎಂ. ಸುರೇಶ್ ಪೈನ್ ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್" ಪಯ್ಲೊ ಭಾಗ್. ಹೆಂ ಆಪ್ಣೆಂ "ವ್ಯಾಕರಣಾಚೀ ಗರಜ್ ಚಡ್ ಆಸಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ "ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್" ಶಿಕ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾರ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ" ಮ್ಹಣ್ತಾ ತೊ.

ಪುಣ್ ತಾಣೆಂ ದಿಲ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರುಪಾಂ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಪಾವೊ ನ್ಹಯ್. ದೆಖಿಕ್:

ಉತರ್	ವ್ಯಾಕರಣೀ ರೂಪ್	ಸುರೇಶ್ ಪೈಚೆಂ	ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬಾಚೆಂ
(ತೆಂ) ಮೊತೀಂ	ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್	ಮೊತ್ಯೆ	ಮೊತ್ಯಾ
ಕೋಣ್	’’	ಕೊಣಾ	ಕೊಣಾ
ಆಪುಣ್	’’	ಆಪ್ಣ್ಯಾ	ಆಪ್ಣಾ
ಕರ್ (ಧಾತು)	ಸಾದೊ }	ಕರನ್	ಕರಿನ್
	ಭವಿಶ್ಯ }	ಕರತ್	ಕರಿತ್

‘ಕೋಣ್’ ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್‌ನಾಮಾಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್‌ರೂಪ್ “**ಕೋಣಾ**” ಜಾತಾ. ತ್ಯಾಚ್ ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ “**ಆಪುಣ್**” ಹಾಚೆಂಯ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ “**ಆಪ್ಣಾ**” ಜಾಂವ್ಕ್‌ಜಾಯ್. ತೆಂ “**ಆಪ್ಣ್ಯಾ**” ವಾ, ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬರ್‍ಪಾವಳಿಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ ತಶೆಂ, “**ಆಪ್ಲ್ಯಾ**” ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಭಾಸ್ ರಾಜ್‌ರಸ್ತೊ ಸಾಂಡೂನ್ ವಾಂಕ್ಡಿ ವಾಟ್ ಧರ್‍ತಾ! ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ “**ಆಪ್ಣೊ**” ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ‘**ಆಪ್ಣ್ಯಾ**’ ಜಾತಾ. **ಆಪುಣ್-ಆಪ್ಣಾ ಸರ್ವನಾಮ್** ಜಾಲ್ಯಾರ್ ‘**ಆಪ್ಲೊ, ಆಪ್ಲಿ, ಆಪ್ಲೆಂ**’ - ಹೆಂ ತ್ಯಾಚ್ ಮುಳಾಚೆಂ **ವಿಶೇಶಣ್.**

ಹೊ ಆನಿ ಅಸಲೆ ಯೆರ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಷಯ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಸುರೇಶ್ ಪೈಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ರಾಜ್‌ರಸ್ತೊ ಥಾರಾಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಹತ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್.

ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಇಷ್ಟ್ - ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತಾಳ್ಯಾಂತ್ ೨೩-೫-೧೯೮೧ಚ್ಯಾ ಅಂಕಾಂತ್ ಹೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ:

“ಪಾಪಾಸಾಯ್ಬಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮಾರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್‍ತಲ್ಯಾಕ್ ಬೊಗ್ಸಿಲಾ ಆನಿ ತಾಚೆರ್ ಆಡ್ ಕಾಂಯ್‌ಚ್ ‘ಆಪ್ಲ್ಯಾ’ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೂನ್ ದಿಲಾಂ.”

ಹ್ಯಾ ಎಕಾಚ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ‘ಆಪ್ಲ್ಯಾ’ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಸಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಪ್ರಯೊಗಾಂತ್ ಆಸಾತ್? ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಹೀಂ ದೊನೂಯ್ ‘ಆಪ್ಲೊ, ಆಪ್ಲಿ, ಆಪ್ಲೆಂ ಹ್ಯಾ ವಿಶೆಶಣಾಚಿಂ ರುಪಾಂ: “ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್’ ೪ ವಿಭಕ್ತಿ ಆನಿ ‘ಆಪ್ಲ್ಯಾ’ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್. ತರಿಪುಣ್ ಹಾಂಗಾ ಸರ್ವನಾಮ್ ‘ಆಪುಣ್’ ಹಾಚೆಂ ೪ ವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪ್ ‘ಆಪ್ಣಾಕ್’ ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ತಾಚೆಂ ವಿಶೇಶಣೀ ರೂಪ್ ‘ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್’ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ. ‘ಆಪ್ಲ್ಯಾ’ ಕೊಣಾಕ್?

ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂಚೊ ವಾಂಕ್ಡೊ-ಉಳ್ಟೊ ಪ್ರಯೋಗ್

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಭಾವಾಂನಿ ಅಶಿ ವಾಂಕ್ಡಿ ವಾಟ್ ಧರ್‍ಲ್ಯಾ ತೈಚ್‌ಪರಿಂ ಮಂಗ್ಳುರ್‍ಕಾರಾಂನಿ ‘**ಕಿತೆಂ**’ ಹ್ಯಾ ಸರ್ವನಾಮಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ‘**ಕಸಲೆಂ**’ ಹೆಂ ವಿಶೆಶಣ್ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ಧರ್‍ಲಾಂ. ‘**ತುಕಾ ಕಿತೆಂ ಜಾಯ್?**’ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಸುವಾತೆರ್ ‘**ತುಕಾ ಕಸಲೆಂ ಜಾಯ್?**’ ಮ್ಹಣ್ಚೆಲೆಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹೀ ಭಾಸ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಚೀಯ್ (ಆಪ್ಣಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಸುವಾತೆರ್

‘ಆಪ್ಣಾಕ್’ ಮ್ಹಣ್ಚೆ) ಚಾಲ್ ಸಾರ್ಕಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಲೊಕಾಚಿ ‘ತೊಂಡ್‌ಭಾಸ್’ ಆಮ್ಕ್ಯಾನ್ ಬದ್ಲುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ, ತರಿ, ಹೆವ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ತೆವ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿಂ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಸೂತ್ರಾಂ ಸಾಂಬಾಳೂನ್, ಆಡ್ ವಾಟ್ ಧರ್ನಾಸ್ತಾಂ ಸಾಂಡೂನ್, ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್‌ಚ್ ಆಪ್ಣೆ ಲಿಖ್ಣೆಂತ್ ಘೊಳಯ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಲೊ.

ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂಚಿ ಬೆಪರ್ವಾ: ಅರ್ಥಾಂತ್ ಘುಸ್ಪಡ್:

ಕರ್ಚೆಂ, ಬಸ್ಚೆಂ, ಸಾಂಗ್ಚೆಂ - ಹೆಂ ವಿದ್ಯರ್ಥೀ ರೂಪ್ ಲಾತಿನ್ ಭಾಶೆನ್: (Faciendum, sedendum, dicendum ಇಂಗ್ಲಜಿನ್: to be done, to sit or be seated, to be said) ವಿದ್ಯರ್ಥೀ ರುಪಾಚೊ ಮುಳಾವೊ ಅರ್ಥ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್‌ಯ್ ತಸಲೊಚ್. ಹಾಂತ್ಲೆಂ ‘ಚ’ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ‘ಜ’ ಜಾಲೆಂ. (‘ತಾಚೊ’ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಸೊಡೂನ್ ‘ತಾಜೊ’ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತೈಚ್ ಪರಿಂ.) ‘ಕರ್ಚೆಂ’ ಆಸ್ಲಲೆಂ ಕರ್ಜೆಂ-ಕರ್ಜೆ-ಕರಿಜೆ-ಕರಿಜಯ್-ಕರಿಜಾಯ್ ಅಶೆಂ ರುಪಾಂತರ್ ಜಾಲೆಂ.

ಯೆರ್ ಲೋಕ್: ‘ಹೆಂ ಕಾಮ್ ತುವೆಂ ಕರ್ಚೆಂ’ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತೆಂಚ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್: ‘ಹೆಂ ಕಾಮ್ ತುವೆಂ ಕರಿಜೆ, (ಕರಿಜಯ್/ಕರಿಜಾಯ್) ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಧರ್ಲೆಂ. ಕರ್ಚೊ-ಕರ್ಚಿ-ಕರ್ಚೆಂ ಸೊಡೂನ್ ತ್ಯಾಚ್ ವಿದ್ಯರ್ಥೀ ಅರ್ಥಾನ್ ಕರಿಜೆ/ಕರಿಜಯ್/ಕರಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಮೂಳ್ಯಾ ವಿದ್ಯರ್ಥೀ ರುಪಾಕ್ ದುಸ್ರೊ ಅರ್ಥ್ ಆಯ್ಲೊ. **ಕರ್ತಾ ತೊ** = ಕರ್ತ್+ತೊ-**ಕರ್ತ್ರೊ** ನ್ಹಯ್ **ಕರ್ಚೊ**/ಕರ್ಚೊ ಜಾಲೆಂ. ಯೆತಾ ತೊ ಆಯ್ತಾರ್ = ಯೆಂವ್ಚೊ ಆಯ್ತಾರ್ Coming Sunday = Sunday to come ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ ತೆಂ ಕಾಮ್ = (the work I do) = ಹಾವೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ (the work to be done by me) ಹಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ನಪಯ್ಸ್ತ ಜಾಲೊ. ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂ (ಕರ್ತಾಂ ತೆಂ) ಬದ್ಲಾಕ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಉತರ್ (ಕರ್ಚೆಂ) ಮೆಳ್ಲೆಂ! ಆಮ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಹಾಂಚೆ ಮದೆಂ ಫರಕ್ ಕರಿನಾ, ಪುಣ್ ಯೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಆಮಿ ಸಾಂಗ್ತಾಂವ್ ತೆಂ - ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ ತ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್-ಸಮ್ಜನಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಮ್ಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಸಾರ್ಕಿಂ ಲಿಪಿಯಾಂತರ್ ಕರೂನ್ ದಿಲ್ಯಾರೀ ತಾಂಕಾಂ ತೀಂ ವಾಚುಂಕ್ ಜಡ್ ಮಾರ್ತಲಿಂ.

ಬಾಪಾಯ್ನ್ ಪುತಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೊ. ಅಸಲೆ ವಾಕ್ಯಕಾಂಯ್ ಲೋಕ್ ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾ: ಬಾಪಾಯ್ನ್ ಪುತಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೆಂ - ಆನಿ ತಾಂತುಂ ಚೂಕ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಭಾಸ್ತಾತ್. **ಪುತಾಕ್** ಧಾಡ್ಲೆಂ: ಕಿತೆಂ ಧಾಡ್ಲೆಂ? ಧಾಡ್ಲಲೊ ‘ತೊ’ ನ್ಹಯ್ ‘ತೆಂ’? ಕಿತೆಂ ತೆಂ? “ಕರ್ಮಣೀ ಫುಡಸೆಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ (direct object) ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಭಾಶೆನ್ ಬದಲ್ತಾ” - ಹೊ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮ್ ಪಾಳೂನ್ ಭಾಶೆಚಿಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಸಾಂಬಾಳಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭಾಸ್ ಕಡ್ಸರ್ತಾ, ವಾಂಕ್ಡಿ ವಾಟ್ ಧರ್ತಾ: ತೀ ಮೋಡೀ ಭಾಸ್ ಜಾತಾ.

ತೊ ಆವಾಜ್ “ತೆಂ ಬಸೂನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ಭರ್ಲೊ.” ಹೊ ವಾಕ್ಯ್ ಅಸೊ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ: (ತೊ ಆವಾಜ್) “**ತಾಣಿಂ ಬೊಸೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ಭರ್ಲೊ.**” ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಚೊ ಅರ್ಥ್, ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆಂ, ಅಸೊ ಜಾತಾ: ಘರ್ ಬಸೊನ್

ಆಸ್ಲೆಂ. ತಾಂತುಂ ತಾಂಣೆಂ ತೊ ಆವಾಜ್ ಭರ್‍ಲ್ಲೊ! ದುಭಾವ್ ಯೆತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ ಹೊ ವಾಕ್ಯ ತೊಲುನ್ ಪಳೆಂವ್ಯಾ: "ತಾಣೆಂ ಬಸೂನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಚೊರಾಕ್ ಧರ್‍ಲ್ಲೊ." ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಬೆಪರ್ವಾ ಕರೂನ್ ಬರಯ್ಲಲೊ ವಯ್ಲೊ ವಾಕ್ಯ ಸಾರ್ಕೊ ಮ್ಹಣ್ತಲ್ಯಾಂಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಮಾನಾಚೊ ಜಾಗೊ ಮೆಳ್ಚೊ ನಾ.

ಭಂಗ್ಲಲ್ಯಾಂ ಉಚ್ಚಾರಾಂಕ್ ಮಾನಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್?

ವಚುಂಕ್, ವಾಚುಂಕ್, ವಿಚಾರುಂಕ್ - ಹ್ಯಾಂ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಅಶೆಂಚ್ ಚಾಲು ಆಸಾ. 'ಚ' ಘಾಲೂನ್‌ಚ್ ಆಮಿ ತೀಂ ಬರಯ್ತಾಲ್ಯಾಂವ್ ಆನಿ ಆಜೂನ್, ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಭಾಯ್ರಾವ್ನ್, ಸಗ್ಳೆ ಆಮ್ಚೆ ಬರೊವ್ಪಿ ಬರಯ್ತಾತ್. ತರಿಪುಣ್ ಕಾಂಯ್ ಲೋಕ್ 'ಚ' ಚ್ಯೆ ಸುವಾತೆರ್ 'ಸ' ಉಚ್ಚಾರ್ತಾತ್ ಆನಿ 'ವಸುಂಕ್, ವಾಸುಂಕ್, ವಿಸಾರುಂಕ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ದೆಖೂನ್ ಕಾಂಯ್ ಬರೊವ್ಪಿ ತಶೆಂಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಎಕ್ವಟಾಕ್ ಕುದೊಳ್ ಮಾರೂನ್ ತೀ ಭಂಗಯ್ತಾತ್.

ವಿಲಾಯತೀ ಉಚ್ಚಾರಾಂಚೊ ಅಣ್ಕಾರ್

ರೊಮಿ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಂ ಮದೆಂ ವಿಲಾಯತೀ ಭಾಸಾಂಚೊ, ಚಡ್‌ಕರೂನ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಅಪರಿಮಿತ್‌ಸೊ ದಿಸ್ತಾ. ಪಾರ್ಕ್ಯಾಂಚೊ ಅಣ್ಕಾರ್ ಕರೂನ್ ತಾಂಚೆ ಉಚ್ಚಾರ್ - ಆನಿ ಭಾಸ್ ಸುದಾಂ-ಬದಲ್ಯಾತ್. 'ಳ'-ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಯುರೊಪೀ ಲೊಕಾಕ್ ಕಷ್ಟಾಂಚೊ, ಆಮ್ಕಾಂ ನ್ಹಯ್. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾಯ್ ಲೊಕಾನ್ ಪಾರ್ಕ್ಯಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ, ಕಳ್ಳೆಂ, ಖೆಳ್, ಕಾಳೊಕ್, ಪಳೆ... ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಸುವಾತೆರ್ ಮೆವ್ಲೆಂ, ಕೊವ್ಲೆಂ, ಖೆವ್, ಕಾವೊಕ್, ಪೊಯೆ... ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಧರ್‍ಲೆಂ!

ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ತೊಂಡಾನ್ ಭಂಗ್ಲಲೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಲಿಖ್ಣೆನ್ ಥಾರಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಭಾಶೆಚೊ ಭಂಗಸ್ಥಳ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ.

ಲಿಪಿಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಬದಲ್ತಾತ್

ತೆವ್ಳಿಲ್ಯಾನ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಿಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಭಂಗ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹೆವ್ಳಿಲ್ಯಾನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಚ್ಯಾ ಆನಿ ಉಚ್ಚಾರಾಂಚಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆ ಉಚ್ಚಾರ್‌ಯ್ ವಾಂಕ್ಡಿ ವಾಟ್ ಧರೂನ್ ಚಲ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: ಉದಕ್, ರಗತ್, ಪಾತಕ್, ಖಡಪ್, ಕಾಪಡ್...

ಅಸಲ್ಯಾಂ ಉತ್ರಾಂತ್ಲೊ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಧಾಂಕ್ತೊ ಆನಿ ಮೊಟ್ವೊ: ಪುಣ್ ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಜಾಯ್ತೆ ಬರೊವ್ಪಿ ತೊ ಉಗ್ತೊ: 'ಆ' ದೀರ್ಘ್‌ಕರೂನ್: ಉದಾಕ್, ರಗಾತ್, ಪಾತಾಕ್, ಖಡಾಪ್, ಕಾಪಾಡ್... ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾತ್. ತೀಂ ವಾಚ್ತಾನಾ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರ್ ಆಜೂನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲೊ ಯೆನಾ. ತರೀ ಹ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ತೊ ಯೆತಲೊಚ್. ಜರ್ "ಪುತಾಕ್" ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂ 'ಪಾತಾಕ್' ಮ್ಹಣನಾಂವ್, ತರ್ ತೆಂ 'ಪಾತಾಕ್' ಸಾಂಡೂನ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್

ಆಸಾ ತಶೆಂಚ್ 'ಪಾತರ್', 'ಉದರ್' ಬರೊಂವ್ಕ್ ಕಸ್ಲಿ ಆಡ್ವಳ್ ಆಸಾ?

ವಾಚಪ್, ಶಿಕಪ್, ಬಾಂಧಪ್, ವ್ಹೊಸಪ್... ಆಸಲಿಂ ಧಾತುಸಾಧಿತ್ ನಾಮಾಂ ವಾ ಭಾವವಾಚಕ್ ಕೃದಂತ್ ನಾಮಾಂ (Verbal nouns) 'ಅಪ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಸೊಂಪ್ಲ್ಯಾತ್. ಪುಣ್ ಹೆಂ 'ಅಪ್'-'ಆಪ್' ಕರೂನ್ ವಾಚಾಪ್, ಶಿಕಾಪ್, ಬಾಂಧಾಪ್, ಪೊಸಾಪ್ ಬರಯ್ಲ್ಲಲೆ ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ರಾಜ್ ರಸ್ತ್ಯಾ ವಯ್ಲಿ ಪಯ್ಸ್ ಪಯ್ಸ್ ಪಾವ್ತಾ.

ತುಮಿ ವಚಾತ್ = Go ಹೆಂ ಆಜ್ಞಾರ್ಥೀ ರೂಪ್ (Imperative) ತೊ ವಚತ್ = He may go – ಹೊ ಸಾಧೊ ಭವಿಶ್ಯ್-ತಿಸ್ರೊ ಪುರುಶ್. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ವಚಾತ್' ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ತ್' ಗಳೊವ್ನ್ 'ವಚಾ' ಜಾಲಾಂ. ಸಾಧೊ ಭವಿಶ್ಯ್ 'ತೊ ವಚಾತ್' ಆಶೆಂ 'ಅತ್' ಕೂಸ್ 'ಆತ್' ಜಾಲಾಂ. ತಶೆಂಚ್: 'ರಾವನಾ, ವಚನಾ, ಬಸನಾ... ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಅನಾ'-'ಆಲಾ' ಕರೂನ್: ರಾವಾನಾ, ವಚಾನಾ, ಬಸಾನಾ - ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾತ್. ಹೀ ಚಾಲ್ ಸೊಡೂನ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್‌ಚ್ ಘೊಳೊಂವ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್‌ಯ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ರಾಜ್‌ರಸ್ತ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಮುಖಾರ್ ಸರತ್.

ಪರ್ಕೀ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಯೋಜನಾಚೊ ಅಕ್ಸ್ಕಾರ್

ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಆಪ್ಲೀಚ್ ವಾಕ್ಯಯೋಜನಾ ಪದ್ಧತ್ (syntax) ಆಸಾ. ವಿಲಾಯ್ತಿ ಭಾಸಾಂಚಿ ವಾಕ್ಯ ರಚನಾ ಪದ್ದತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಸ್ಜಜನಾ. ಸೊಬನಾ. ತ್ಯೆ ಪದ್ಧತಿಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಕಸಲ್ಯ ಅಧೋಗತಿಕ್ ಪಾಯ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜುಂಕ್ J. Janin Rangel - ಹಾಣೆಂ ಉಜ್ವಾಡಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ೨೮೦ ಪಾನಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಗ್ರಂಥ್‌ಕಾರಾನ್ ಬರಯ್ಲಲೊ ಹೊ ಏಕ್ ವಾಕ್ಯ ವಾಚ್ಯಾನಾ ಕಳ್ತಾ. ೭೯ವ್ಯಾ ಪಾನಾರ್ ೨೪೨ ಆಂಕಾಂತ್, ಪುರ್ತುಗೆಜಿ ಬರಾಬರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಅಶೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

"ಉಪಸರ್ಗ್ ಆನಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ (ಉತರಕ್ಸರ್): ದವ್ರೂನ್ ಮಾಗಿರೀಕ್, ಉತ್ರಾಂಚ್ಯೆ ಫುಡ್ಲೆಚಿ ಖಬರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ದಾಕೊವ್ನ್ ತಗ್ಯಾ ಗುಣಾಂಚ್ಯಾರ್ ಉಪಸರ್ಗಾಂಕ್ ಆನಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂಕ್ ಜೆ ಪಡ್ಲೆತ್ ನವ್ಯಾಂ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಫುಡ್ಲಾಂತ್, ಕರುಂಯಾ ಹಾಂಗಾ ಖಬರ್ ಫಕತ್ ಆಲಾಯ್ಯಾಂಚಿ ಜೆ ಗರ್ಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಲಾಂವ್ಚೆ ಪಡ್ತಾತ್ ಘಾಲೂನ್ ತಾಂಚೆಮದೆ ಏಕ್ ಲ್ಯಾನ್ ಜೊಡ್ಲಾಚಿ ಕಾಡಿ."

ಆಪ್ಲಿ ಸಂಯ್ಬಾಚಿ ವಾ ಪಾರಂಪರೀಕ್ ವಾಕ್ಯಯೋಜನಾ ಪದ್ಧತ್ ಸಾಂಬಾಳಿನಾಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಪರ್ಕೀ ವೆಸ್ ಪಾಂಗುರ್ಲ್ಯಾ. ಅಸ್ಲೀ ಭಾಸ್ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಣ್ ಒಳ್ವತ್? ಹ್ಯಾ ಜಿನ್ಸಾಚ್ಯೆ ಫಿಂಗಿರ್ಗೀ-ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ಪುಜಾ ಸಾಂಡೂನ್, ಖರ್ಯೆ, ಶುದ್ಧ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ಸೆವಾ ಕರುಂಕ್ ಸಬಾರ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಪ್ಪಿ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾತ್. ಹೀ ಸಂತೊಸಾಚಿ ಗಜಾಲ್.

ಪರ್ಕೀ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂಚಿ ಪುಜಾ

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಬ್ದ್‌ಕೊಶಾಂತ್ ಆನಿ ಶಬ್ದ್‌ಭಂಡಾರಾಂತ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲಿಂ

ಉತ್ರಾಂ ಆಸ್ತಾನಾ ತೀಂ ಸೊಡುನ್ ಪರ್ಕೀ ಭಾಶೆಂತ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆಮಿ ಘೆಂವ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಘರಾಂತ್ ದುಡೂ ಆಸ್ತಾನಾ, ಶೆಜಾರ್ಯಾಕಡೆ ಭೀಕ್ ಮಾಗ್ಲಲೆಪರಿಂ ಜಾತಾ. ಅಶೆಂ ಭೀಕ್ ಮಾಗೂನ್ ಆಮ್ಕಾ "ಭಿಕಾರ್‌ಭಾಸಾಂ" ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ನಾಂವ್ ಆಮಿ ಹೊಗ್ತಾಯ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಸೂಂ.

ಗರ್ಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ, ಜಶಿಂ ಆದಿಂ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ಆತಾಂಯ್ ಘೆಂವ್‌ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಬಾಕಿಬಾಬ್ ಬೋರ್ಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ತಶೆಂ "ಆಮಿ ಜೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರ್ಪಿ ಆಸಾತ್ ತಾಂಣಿಂ ಯೆರಾಂ ಭಾಸಾಂಚಿಂ ನವಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಘೆತಾ ವಾ ನವಿಂ ಘಡಯ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮನಾಚೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಹೊ ಸಭಾವ್ ಏಕ್ ಖಿಣ್ ಲೆಗೀತ್ ವಿಸ್ರುಂಕ್ ಫಾವೊ ನಾ."

ಪರ್ಕೀ ಭಾಶೆಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ "ಕೊಂಕ್ಣಾವ್ನ್" ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿನ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ (= ಆಪ್ಲಿಂ ಕರೂನ್) ಭಾಶೆಚೆಂ ಬಳ್ಗಂ ವಾಡ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಕರ್ತಾನಾ ಪರ್ಕೀ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರೂಪ್ ಯೆತಾ.

ಕಾನ್ನಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಧಾತೂಕ್ 'ಇಸು' ಜೊಡೂನ್ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತು ಘಡ್ತಾತ್: ಮಾಡು-ಮಾಡಿಸು, ತಿಳಿ-ತಿಳಿಸು, ಹೊಗಳು-ಹೊಗಳಿಸು.

ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತು 'ಅಯ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾತಾ. ಕಳ್-ಕಳಯ್, ಕರ್-ಕರಯ್...

ಆಚರುಂಕ್, ವಿಚಾರುಂಕ್, ಪ್ರಗಟುಂಕ್, ಒಪುಂಕ್/ವೊಪುಂಕ್ ಹ್ಯಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಕಾನ್ನಿ ಕೂಸ್ 'ಇಸು' ಲಾವ್ನ್:

ಆಚರ್ಸುಂಕ್, ವಿಚಾರ್ಸುಂಕ್, ಪ್ರಗಟ್ಸುಂಕ್, ಒಪ್ಸುಂಕ್/ವೊಪ್ಸುಂಕ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ತಾಂಕಾಂ ಕಾನ್ನಿರೂಪ್ ಆಯ್ಲಾಂ, ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಮೋಡೀ ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ತೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನ್ಹಯ್, ಕಾನ್ನಿ-ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಫಾವೊ. ಏಕ್‌ರುಪೀ ರಾಜ್‌ರಸ್ತ್ಯಾ ವಯ್ಲಿಂ ತೀ ಕಡ್ಸರ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಯೆರಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಪ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ವೆಗ್ಳಾಯ್ತಾ.

ಜಾತಿಂ-ವರ್ಗಾಂಚಿ ಪುಜಾ?

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಮೊಟ್ಯಾ, ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ, ನಾಂವ್‌ವಸ್ತ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರ್ಯಾಂ ಆನಿ ಪಂಡಿತಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಪುಣ್ ತಾಂಚೆ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಎಕೆಕ್ಲ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಏಕವಚನಾಂತ್ 'ತೊ, ತಾಚೊ, ತಾಣೆಂ' ಮ್ಹಣೂನ್ ಹಾಂವೆಂ ಮಾನೆಸ್ತಾಂಕ್ ಮಾನಾನ್ ಲೆಖುಂಕ್ ನಾಂತ್, ಅಶೆಂ ಮ್ಹಜೆರ್ ದೂಶಣ್ ಯೆತ್. ಆಜ್ ಕಾಲ್ಚಿಂ ಸಬಾರ್ ವರ್ತಮಾನ್‌ಪತ್ರಾಂ ಆನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಎಕ್ಲ್ಯಾಚ್ (ಎಕ್ಲೈಚ್ ವ್ಯಕ್ತಿ) ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾನಾಯ್, ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಲೆಗೂನ್, ಬಹುವಚನ್ ವಾಪ್ರೂನ್: 'ತೆ ಗೆಲೆತ್, ತ್ಯೊ ಗೆಲ್ಯೊತ್; ತಾಂಣಿಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ' - ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್ ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಇಷ್ಟ್ ಳ-ಳ-ಅಂಚ್ಯಾ ಅಂಕಾಂತ್: "ಪಿಲಾರ್‌ಚ್ಯೆ ಸಂಸ್ಥೆಚೆ ಸರ್ವ್ ವ್ಹಡಿಲ್ ಅಂತರ್ಲೆ" - ಹೀಂ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಮಾಥಾಳ್ಯಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಫಾಲ್ತಾ.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ 'ಅಂತರ್ಲೆ' ದುಭಾವಾವೀಣ್ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಆಸಾ. 'ಸರ್ವ್‌ವ್ಹಡಿಲ್' ಹೆಂಯ್ ಬಹುವಚನೀ ರೂಪ್‌ಚ್. (ಸರ್ವ್ = all = ಸಮೆಸ್ತ್-ಸಗ್ಳೆ!) ಕೊಣ್ ಅಂತರ್ಲೆ? ಸರ್ವ್ (all) ವ್ಹಡೀಲ್!

ತೈಚ್ ಪರಿಂ: "ರಾನೆ ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ಶ್ರೀ ಪಾನ್ವೆಲ್ಕಾರ್ ರಾಜಿನಾಮೊ ಮಾಗ್ತಾತ್." "...... ಪಕ್ಶಾಚೆ ಸರ್ವ್ ಚಿಟ್ನೀಸ್ ಆಸ್ಲೆ." ತರ್, ಕಿತ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ಚಿಟ್ನೀಸ್ ಆಸ್ಲೆ? ತೊ ಎಕ್ಲೊಚ್ ವ್ಹಯ್ ತರ್ 'ಆಸ್ಲೊ' ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ತಾಕಾ ಅಪಮಾನ್ ಜಾತಾ ಕಾಯ್?

ಹ್ಯಾ ವರ್ತಮಾನ್ ಪತ್ರಾಚಿ ಆನಿ ಯೆರಾಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಿ ಹೀ ಚಾಲ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಹಾಂವೆಂ ಸಂಪಾದ್ಕಾಕ್ ಏಕ್ ಚೀಟ್ ಧಾಡಿಲ್ಲಿ. ತಾಂತುಂ ಹಾಂವೆಂ ವಿಚಾರ್ಲಲೆಂ: "ಅಶೆಂ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಧರ್‍ಲ್ಯಾರ್ - "ತೊ" (ಪಾನ್ವೆಲ್ಕಾರ್, ರಾನೆ) ಆಸಾ ತೆಂ 'ತೆ'; 'ತೀ' ಆಸಾ ತೆಂ 'ತ್ಯೊ' ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಏಕವಚನಾ ಆನಿ ಬಹುವಚನಾ ಮದೆಂ ಫರಕ್ ಖಂಯ್ ಉರ್‍ಲೊ?" ಹೀ ಚೀಟ್ ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪತ್ರಾರ್ ಛಾಪ್ಲೀಯ್ ನಾ, ಮ್ಹಾಕಾ ಜಾಪ್ ದಿಲೀಯ್ ನಾ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್: "ಪಿಲಾರ್‌ಚ್ಯೆ ಸಂಸ್ಥೆಚೆ ಸರ್ವ್ ವ್ಹಡಿಲ್ ಅಂತರ್ಲೆ" ಅಶಿ ಇಷ್ಟಾರ್ ಖಬರ್ ಆಯ್ಲಿ!

ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್, ಕೊಣಾಯ್ ಮಾನೆಸ್ತಾ-ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ (ಸುನೋ ಮಾಂಯ್-ಮಾಂವಾಂಕಡೆ, ಲ್ಹಾನಾಂ ವ್ಹಡಿಲಾಂಕಡೆ ವಾ ದೇವ್ ಮುನಿಯಾರ್‍ಯಾಂಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ) ಬಹುವಚನಾಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಾ. ಪುಣ್ ಹೊ ಉಪ್ಯೊಗ್ ಉತ್ರಾಸ್ (ಮುಖಾಮುಖಿಂ ಉಲಯ್ತಾನಾ) ಸೊಂಪ್ತಾ, ಬರ್ಪಾಂತ್ ತಾಚೊ ಭಾರ್‌ಪಡನಾ. ವಿಲಾಯ್ತಿ ಭಾಸಾಂನೀಂಯ್ ಹೀ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ಇಂಗ್ಲೆಜಿಚೆಂ Thou ಆಸ್ಲೆಂ ತೆಂ You, ಇತಾಲಿಯನಾಂತ್ Tu ಆಸ್ಲೆಂ ತೆಂ Voi ವಾ Lei, ಜರ್ಮನಾಂತ್ Du ಆಸ್ಲಲೆಂ Sie ಜಾಲಾಂ. ಪುಣ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಏಕವಚನಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಬಹುವಚನ್ ಯೆನಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ (ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ) ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಎಕ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಬಹುವಚನ್ ವಾಪರ್‍ಚಿ ಚಾಲ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳಾನಾ. ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಜ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಭಾವಾಂನಿ ಹೀ ನವಿ ಚಾಲ್ ಧರ್‍ಲ್ಯಾ. ತೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಕ್ ಖಂಯ್ ವ್ಹರುನ್ ಪಾವಯ್ತ್?

ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಜಾತಿಭೇದ್ ತಸೊಚ್ ವರ್ಣ-ವರ್ಗ್‌ಭೇದ್ ಕಾಡೂನ್ ಉಡೊವ್ನ್ ಜಣ್‌ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಸಾರ್ಕೊ ಮಾನ್ ಆನಿ ಗೌರವ್ ದೀವ್ನ್ ಚಲೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಗ್ಳೊ ಸಂಸಾರ್ ಒಳ್ಖೊನ್ ಯೆತಾಸ್ತಾನಾ, ಅಸಲಿ ಚಾಲ್ ಆಮ್ಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಪಾಟಿಂ ಘಾಲುಂಕ್ ಲಾಯ್ತಾ, ಭಾಶೆಂತ್ ಘುಸ್ಪಡ್, ಸಮಾಜಾಂತ್ ವೆಗ್ಳಾಚಾರ್ ಹಾಡ್ತಾ ಆನಿ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಂಚೆರ್‌ಚ್ ನಾಕಾ ಜಾಲ್ಲೊ ಭಾರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಎಕೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕೊಣಾಕ್-ಕೊಣಾಕ್ ಬಹುವಚನ್ ವಾಪರ್‍ಚೆಂ? ಹ್ಯೆ ಚಾಲಿಚಿ ಸೀಮ್-ಮೇರ್ ಖಂಯ್ಸರ್ ಆನಿ ಕೊಣೆಂ ಥಾರಾಂವ್ಚಿ? ಮಂತ್ರಿ, ಶ್ರೀಮಂತ್, ಭಾಟ್ಕಾರ್, ಧನಿ ಎಕೆಕ್ಲೊ ಆಸ್ತಾನಾಯ್ ತಾಕಾ 'ತೆ' ಆನಿ ತಿಕಾ 'ತ್ಯೊ' ಮ್ಹಣುಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಯೆರಾ ಸಾಧ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ನವ್ಕರಾಂಕ್, ಕಾಮಾಗಾರಾಂಕ್, ಇತ್ಯಾದಿ ತೊಚ್ ಮಾನ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ದೀಂವ್‌ನಯೆ? ಅಶೆಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್‌ಯ್ ಬಹುವಚನಾಚೊ ಮಾನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ವೆತಚ್, ಏಕವಚನಾ ಆನಿ ಬಹುವಚನಾ ಮದೆಂ ಭೇದ್ ಕಸೊ ಉರತ್? ಉತ್ರಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕಸೊ ರಾವತ್?

ಮಾ। ಕ್ರೆಶೆಂಸ್ ಮೊಂತೆರಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ದಿಲ್ಲ್ಯ "ಚಡೊವ್ಣೆಂ"ತ್ ಆಪ್ಣೆಂ 'ಹಾಕಾ, ತಾಕಾ, ಹಾಚೊ, ತಾಚೊ' ಆದಿ ರುಪಾಂ ಸೊಡೂನ್: 'ಹೆಕಾ, ತೆಕಾ, ಹೆಚೊ, ತೆಚೊ', ಆದಿ ರುಪಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂತ್ - ಹಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾ: "ರೊಮಿ ದೊತಿರ್ನಿಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ... ಭೋವ್ತೇಕ್ ಬಾಮಣ್ ಮ್ಹಣ್ಲೆಲ್ಯಾಚ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಜಾತಿ, ಎಕೂಚ್, ಭಾಯ್ರ್ಯಾವ್ನ್, ಆಜೂನ್ 'ಹೆಕಾ, ತೆಕಾ, ಹೆಚೊ, ತೆಚೊ' ಆದಿ... ಉಲಯ್ತಾತ್. (ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಗುರುಪುಸ್ತಕ್ ಪಾನ್ ೨೨೨).

ಪುಣ್ ಫಾ। ಮೊಂತೆರಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾ ಭಾಯ್ರ್, ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಚ್ ಎಕಾ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಗ್ರಂಥಾಂತ್, ವಿಭಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಮಾಂಡಾರ್, 'ಹೆಕಾ, ತೆಕಾ, ಹೆಚೊ' ಪಯ್ಲೆ ಸುವಾತೆರ್ ದಿಲ್ಲೊ ದಿಸನಾ. ೪೫೦ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯ ಸಗ್ಳ್ಯ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್: ತಾಕಾ ತಾಚೊ - ಹೆಂಚ್ ರೂಪ್ ಚಾಲು ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ತೊಚ್ ಒಳ್ಖತಾ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ಯೆದೊಳ್ ಬರ್ಪಿಂ ವಯ್ರ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ನಾಸ್ಲಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರೂಪ್ "ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಂತ್" ಘೊಳ್ತಾ ದೆಖೂನ್ ಆತಾಂ ತೆಂಚ್ ವಯ್ರ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಸೊದ್ಚೆಂ ಆನಿ ಆಜ್‌ವೆರ್ ಬರ್ಪಿಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಲಲೆಂ ಏಕ್‌ಚ್‌ರೂಪ್ "ಬಾಮ್ಣಾಂಚೆಂ" ದೆಖೂನ್ ಪಾಂಯಾಂ ಪಂದಾಂ ಘಾಲ್ಚೆಂ ವ್ಹಯ್?

ರುಖಾಚೊ ವಯ್ರ್ ಗೆಲ್ಲೊ - ಉಬೊ ಫಾಂಟೊ - ಮೊಡೂನ್, ಆಡ್ ಗೆಲ್ಲೊ ಫಾಂಟೊ ವಾಡೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ಚೆಂ ವ್ಹಯ್? ಇತ್ಲೊ ಕಾಳ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಬಾಂಧೂನ್-ಡಾಮರ್ ಘಾಲೂನ್ ಘಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ ಸೊಡೂನ್, ತಾಂಕಾ 'ತೊ ಸೊಡಾತ್! ಆದ್ಲಿ, ಪರ್ನಿ ವಾಟ್ ದುಸ್ರೀಚ್ ಆಸಾ; ತೀಚ್ ಧರಾತ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ? ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಶ್ರಮಾನ್ ಥಾರಾಯಿಲ್ಲೊ ಮಾರಗ್ ದುಸ್ಯಾ ದಿಶ್ಯಾಕ್ ಪರ್ತುಂಕ್ ಪಳೊಂವ್ಚೆಂ ನಾಕಾ, ಆಪ್ಣೆ ಖಾಸ್ಗಿ ಭೊಂವ್ಡೆಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ವಾಟ್ ಧರೂನ್ ಮನೋರಂಜನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಕೊಣಾಯ್ಚಿ ಆಡ್ವಳ್ ಆಸ್ಚಿನಾ.

ಜಾತಿ-ಭೇದ್, ವರ್ಗಾ-ಭೇದ್ ಬೀ ಕಾಡೂನ್ ಉಡೊಂವ್ಕ್ ಹಾಂವೆಂ ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಸೂಚನ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ತಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಫಾ। ಮೊಂತೆರ್ "ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಜಾತಿ, ಎಕೂಚ್ ಭಾಯ್ರ್ಯಾವ್ನ್" ಮ್ಹಣ್ತಾ ತೆಂ ತಾಚ್ಯಾಚ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ ಜಾಯ್ತ್. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಹೆಕಾ, ತೆಕಾ ಮ್ಹಣ್ತಲೆ ಶ್ಯಾಂತ್ ದೊಗ್ (೨%) ಮೆಳ್ಚಿನಾತ್. ಯೆರಾಂ ಗಾಂವಾಂತ್ಲೊ ಆಂಕ್ಡೊ ಸಂಶೋಧಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ದಿತಿತ್.

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಏಕವಚನಾ ಬದ್ಲಾ ಬಹುವಚನಾಚೊ ಪ್ರಯೊಗ್ ಜಾತಿ-ಭೇದ್ ಆನಿ ವರ್ಗಾ-ಭೇದ್ ರೊಯ್ತಾ, ಪೊಸ್ತಾ ಆನಿ ಚಡಯ್ತಾ. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮದೆಂ ಭಾವ್-ಬಂಧುತ್ವಾಚೊ ಮನೋಭಾವ್ ವಾಡೊಂವ್ಕ್ ಹೀ ಚಾಲ್ ಏಕ್ ಪರ್ವತ್-ಸೊ ಆಡ್ ಯೆತಾ. ಏಕ್‌ರುಪೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ರಾಜ್-ರಸ್ತ್ಯಾಕ್‌ಯ್ ತೊ ಏಕ್ ಕಠೀಣ್ ಘಾಟ್ ಆನಿ ತಾಚೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಅವ್ಘಡ್ ವಾಟ್!

- ಮಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತ್

8. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗಿರೇಸ್ತ್ ಆನಿ ಫಟ್ಫಟಿತ್ ತರಿ ಹಾಚಿ ದಾಟಾಯ್ ಫಕತ್ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಜಿವಾಳ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾ. ಹೆರ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಕೊಂಕಣೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೆಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್‍ತಾತ್ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ನ್ಹಯ್.

ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್-ಪದಾಂ, ನಾಚ್, ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ರುಪಾಂ ಫೆವ್ಟ್ ಜಿವಂತ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾಂ.

ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಪುರಾತನ್ ಆನಿ ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಕೊಟ್ಯಾಂನಿ ಜಮೊ ಕರ್‍ಯೆತ್. ಅಶೆಂ - ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ, ತೋಣಿಯ್ಯೊ, ದೊರಿ ಖೆಳ್, ಕಂತಿಗೊ, ಮಾಂಡೊ, ದುಲ್ಪೊದ್, ದೆಕ್ಣಿ, ನತಾಲಾಂಚೆ ಖೆಳ್, ಹರಿಕತಾ, ಯಕ್ಷಗಾನ್, ಬಾವ್ಲ್ಯಾಂ-ಖೆಳ್ ಕಾಜಾರಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ಲಿ ಪದಾಂ, ವೊವಿಯೊ, ವೇರ್ಸ್ - ಹಿಂ ಸರ್‍ವ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ವಿಶೇಶತಾ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್; ತಶೆಂಚ್ ಧಾಲೊ, ಫುಗ್ಡಿ ಸಿಗ್ಮೊ, ಜಾಗೊರ್, ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ, ದಮಾಮ್, ದಪ್, ತೋಣಿಯ್ಯೊ, ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿಂ, ಭಂಡಾರಿಂಚಿಂ ಸಿದ್ದಿಂಚಿ ಆನಿ ನವಾಯತಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ ಉತ್ತರ್‌ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಯಾಂತ್ ಬಾಳ್ವಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಹ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ ಕುರೊವ್ ಘೆತಾತ್. ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಆನಿ ಕುಡ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿ ಪರಿಣತಾ ಜೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಉತ್ತರಾಂತ್ ಸಿದ್ದಿಂನಿ ಹಿ ಕಲಾ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್‍ಲ್ಯಾ.

ಗುಮಟ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಅದುರೊ ಉರ್‍ತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆತಿಶಯ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾ. ಗುಮಟ್-ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆಚಾ, ಮೊಡ್ಕೆಕ್ (ಕಳ್ಸಿ)ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಾಂದುನ್ ಹಾತಾಂನಿಂ ಖೆಳ್ಚೆಂ ಏಕ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರ್. ಪುಣ್ ಹೆ ಆವಾಜ್ ತರಿ ಕಸಲೆ? ಹೆಂ ಖರೆಂ ಸಂಗೀತ್; ಹಾಚಿ ಗುಂಡಾಯ್ ಮೆಜುಂಕ್ ಕೊಣಾಚ್ಯಾನ್ ಸಾಧ್ಯ್? ಬಾಪಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಹಿ ಪರಂಪರಾ ಆಮ್ಚಿ ಗಿರೇಸ್ತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ಸಿನೊಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಗಡೆ, ಸರ್‍ವ್, ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವಾಜ್ಚಿ ಆನಿ ಗಾವ್ಚಿ. ಗುಮಟ್ ಹರ್‍ಯೇಕಾ ಸಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಭಾವಾರ್ತಿಕ್ ಸಂದರ್ಭಾಂವೆಳಿಂ ಭಾಯ್ರ್ ಯೆತಾಲೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಸಿನೊಲ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಿ. ಪುಣ್ ಆಧುನಿಕತೆಚೆಂ ಧಾಂಕಾಣ್ ಯೆತಾನಾ ಗುಮಾಟ್ ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಚಡ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಚಡ್‌ಲ್ಲೆಂ 'ಗುಮಟ್' ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಕಯ್ಲ್ ದೆವೊಂಕ್ ನಾ.

ತರಿಪುಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಲಾಕಾರಾಂನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಜೀವ್ ದವರ್‍ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿಂ ಒಮ್ಜೂರ್‍ಚೆ ಜಾಕೊಬ್ ಮಿಸ್ಕಿತ್, ಜೊನ್ ಸಲ್ಡಾಞ, ತೊಮಾಸ್ ಸಲ್ಡಾಞ ಆನಿ ತೊಮಾಸ್ ಸಿಲ್ವ್, ಮೊರ್‍ಕಾಟ್-ಬೊಂದೆಲ್ಚೆ ದಾಮಿಯನ್ ನೊರೊಞ ಆನಿ ತಾಚೆ ಪುತ್, ಜುಜೆ ರೊಮನ್, ಸಂತಾನ್ ಆನಿ ಲೊರೆಸ್ ನೊರೊಞ, ಕುಲ್ಶೇಕರ್‍ಚೊ ಚಾರ್ಲಿ ಸೊಜ್, ಕೊಡ್ಯಾಲ್ಬೈಲ್‌ಚೊ ಮಾರ್ಸೆಲ್ ಸೊಜ್, ನೋಡಾ ಇಜಯ್ಚೆ ಆಲೆಸ್ ಪಿರೇರ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ಪುತ್ ಜೊಕಿಂ ಘಾಮಾದ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

ಹೆ ಶಹರಾಕ್ ಆನಿ ನಗರಾಕ್ ಲಾಗ್ಶಿಲೆ ತರ್ ಪಯ್ಕಿಲ್ಯಾನ್ ಫಜೀರ್‍ಕೊ ಇಂತ್ರು (ಬೊನವೆಂಚರ್) ನೊರೆಞ, ಜೊ ಏಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚೊ ಮೆಸ್ತ್ರಿ, ಅಮ್ಮೆಂಬಳಾಂತ್ಲೊ ಅಂತೊನ್ ಸೊಜ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ಪುತ್ ಜುವಾಂವ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್. (ಜುವಾಂವ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್ ಚಾಳಿಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಪರ್‍ಯಾಂತ್ ಬೊಂಬಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆತಾಂ ಮಂಗ್ಳುರ್‍ಚ್ಯಾ ಕದ್ರಿಂತ್ ಆಸಾ; ವೃತ್ತೆನ್ ನಿವೃತ್ತ್ ತರಿ ಗುಮ್ಟಾಂಚೆರ್ ಆತಾಂಯಿ ಜಿವಾಳ್ ಅಭಿಮಾನ್ ದವರ್‍ನ್ ಆಸಾ ಆನಿ ತಿಂ ಖೂಬ್ ಬಡಯ್ತಾ. ಕುಲ್ಶೇಕರ್‍ಚೊ ಚಾರ್ಲ್ಸಿ ಸೊಜ್ ತಾಕಾ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿತಾ.) ಮೊಡಂಕಾಪ್ ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಲಾಗ್ಸಿಲ್ಯಾ ಬೆಳ್ವೂರಾಂತ್ಲೊ ಇನಾಸ್ ಪಿರೇರ್ (ಜೆಜುಚಾ ಸಭೆಚಾ ಬಾಪ್ ಹಿಲರಿ ಪಿರೇರಾಚೊ ಬಾಪಯ್) ಎಕಾ ತೆಂಪಾರ್ ಫಾಮಾದ್ ಗುಮ್ಟಾಗಾರ್. ಕುದಾಂಟೆಚೆ ಅಲ್ಲು ಪಡ್ವಳ್ (ಅಲ್ಸೆಂದ್ರ್ ರುದ್ರಿಗ್) ಆನಿ ದಾವಿದ್ ಪಡ್ವಳ್ ಆನಿ ಚೆಲೂರ್ ಕೊಪ್ಪಲಾಂತ್ಲೆ ಸಾಲ್ವದೊರ್ ಸೊಜ್, ಆಗುಸ್ತಿನ್ ಸೊಜ್, ಅಂತೊನ್ ಪಡ್ವಳ್, ಬಾಜಿಲ್ ಪಡ್ವಳ್, ಗುಮ್ಟಾಂಕ್ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್‍ಲೆಲೆ ಮಾನೇಸ್ತ್.

ಹೆರಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್ - ವಿಟ್ಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಬಾಬಿ (ಬಸ್ತ್ಯಾಂವ್) ಸಿಕೇರ್, ಮೊಗರ್‍ನಾಡ್ಚೊ ಪಾವ್ಲು ಮಸ್ಕರೆಞ. ಕುಡುಪು ಥಾವ್ನ್ ಜೊರ್ಜ್ ಸಿಲ್ವ್ ಆನಿ ಸಿಲ್ವ ಭಾಬಾವ್ ಬಾಬ್ಲಿ ಆನಿ ಜುವಾಂವ್. ಕೊರ್ಡೆಲ್ ಕುಲ್ಶೇಕರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ದಿವಂಗತ್ ಬಾಜಿಲ್ ಸೊಜ್, ಚಾರ್ಲ್ಸಿ ಸೊಜಾಚೊ ಬಾಪಯ್. ಚಾರ್ಲ್ಸಿ ಆತಾಂಯಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ-ಘರಾಣ್ಯಾಚೊ ಬಲಿಶ್ಟ್ ಖಾಂಬೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹಾಚೊ ಪುತ್ ಕ್ಲಿಫರ್ಡ್ ಸಯ್ತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳ್ತಾ ಆನಿ ಹಾಣೆ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಸಂತತೆ ಪರ್‍ಯಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂಕ್ ಜಿವಂತ್ ದವರ್‍ನಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂಗತ್ ಧಾದೊಸ್ಕಾಯೆಚಿ. ಕೊರ್ಡೆಲ್ಚೆ ಹೆರ್ ಫಾಮಾದ್ ಗುಮ್ಟಾಂಗಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಜುಜೆ ಸಿಲ್ವ್, ಅಂತೊನ್ ಸಿಲ್ವ್, ಬಾಬಿ (ಬಸ್ತ್ಯಾಂವ್) ಕುಂಞ; ಕುಲ್ಶೇಕರ್ (ಮೆಲ್ತೊಟಾ)ಚೊ ಲಿಯೊ ಸಿಲ್ವ್, ಬಂಟಗುರಿ, ನಿಡ್ಡೆಲ್ (ಕುಲ್ಶೇಕರ್)ಚೆ ಸಿಲ್ವ್ - ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್ ಆನಿ ಆಲ್ಸೆಂದ್ರ್ ಆನಿ ದಿವಂಗತ್ ಬರ್ನಾಡ್ ಸೊಜ್, ಭಾವ್ ಚಾರ್ಲ್ಸಿ ಸೊಜಾಚೊ.

ಕಳವಾರ್ ಪೆಜಾರಾಂತ್ ಆತಾಂಯಿ ಆಸಾ ನಾಂವ್ ದಿವಂಗತ್ ಫೊರಾಸ್ಕ್ ಸೊಜಾಚೆಂ. ಹಾಚೊ ಪುತ್ 'ಆಬಾ ಲಂಡನ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಲಿಕ್ಣೆ ನಾಂವಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪಿ. ಕಾಸ್ಮಿರ್ ಸೊಜ್ ಆನಿ ಸಾವೆರ್ ಕುಂಞ ಹ್ಯಾಚ್ ವಟಾರಾಂತ್ಲೆ. ಪಾಲಾಡ್ಕಾಚಾ ಬಾಬಿ ರುದ್ರಿಗಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಆನಿ ನೀರ್‌ಮಾರ್‍ಗಾಂತ್ಲೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ನಾಂವ್ ದಾವಿದ್ ಪಿರೇರಿಚೆಂ, ನೋಡಾ ಇಜಯ್ಚ್ಯಾ ಅಲೆಸ್ ಪಿರೇರಿಚೊ ಧಾಕ್ಟೊ ಭಾವ್ ಹೊ. ಎರ್ಮ್ಮಡಿಂತ್ (ಕುಡುಪು) ಜೊಕಿಂ ಸಿಲ್ವ್, ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಿಲ್ವ್ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ಲೊ ಗುಮ್ಟಾಂಗಾರ್.

ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಸಬಾರಾಂಚಿ ಕೀರ್ತ್ ಸರೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂಚಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಹೆ ಆತಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ನಾಂತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಆತಾಂಚ್ಯೆ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ವಾಟ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಹೆ ನಾಂತ್ ತರಿ ಕುಲ್ಶೇಕರ್‌ಚೊ ಚಾರ್ಲ್ಸಿ ಸೊಜ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ಪುತ್ ಕ್ಲಿಫರ್ಡ್, ಇಜಯ್ಚೊ ಜೊಕಿಂ ಪಿರೇರ್, ಬಜ್ಜೋಡಿಚೊ ಜುಲಿಯಾನ್ ಮಿನೇಜ್ (ತಾಚೊ ದಿವಂಗತ್ ಭಾವ್ ಫೊರಾಸ್ಕ್ ಮಿನೇಜ್ ಸಯ್ತ್), ಕುಡುಪುಚೆ ಜುವಾಂವ್ ಸಿಲ್ವ್ ಆನಿ ಬಾಬ್ಲಿ, ಅಮ್ಮೆಂಬಳ್‌ಚೊ ಜುವಾಂವ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್ ಸೊಜ್ (ಆತಾಂ ಕದ್ರಿ, ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಸಾ) ಹಾಣಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಗೀತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಲ್ಯಾಂತ್ ಜಿವೆಂ ದವರ್‍ಲಾಂ.

ಹಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ವೆಕ್ತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾತೊಲಿಕಾಂ ಮಧೆಂ ತರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾಚ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿಂ ಕೆಲ್ಲಿ ಸೆವಾ ಕಾಂಯ್ ಉಣಿ ನ್ಹಯ್. ತೆ ಆತಾಂಯಿಯಿ ಹೆಂ ಸಂಗೀತ್ ತಾಂಚಾ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂವೆಳಿಂ ಖೆಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ಉಜಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಾಂಚ್ಯೆ ಪಯ್ಕಿಂ ಮಿಜಾರ್‍ಲ್ಯೊ ಗೋಪಾಲ ಗವ್ಡಾ (ಎಡಪದವ್), ಪೆರ್ಮುದೆ (ಯೆಕ್ಕಾರ್ ಪದವ್ ಬಜ್ಪೆ)ಚೊ ಗುರಿಕಾರ್ ಲಿಂಗಪ್ಪಾ ಗವ್ಡಾ ಮುಕೆಲಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಹರಿಕತಾ ಆನಿ ಯಕ್ಶಗಾನಾಂಚಿ ರುಪಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಕ್ ಮಿಸ್ಳಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಏಕ್ ಅಪ್ರೂಬ್ ಪ್ರಯೋಗ್. ಹರಿಕತಾ ಆನಿ ಯಕ್ಶಗಾನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಚಾ ತುಳು ಆನಿ ಕನ್ನಡಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ತೀರ್ಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

1969 ಇಸ್ವೆಂತ್ ''ಕ್ರಿಸ್ತ್ ಕತಾ'' ಆನಿ ''ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತರ ಆತ್ಮ ಬಲಿದಾನ'' ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಯಕ್ಶಗಾನ್ ಲಿಕುನ್ ಯಶಸ್ವಿ ರಿತಿರ್ ಪ್ರದರ್ಶಿಲ್ಲೆಂ. ಲಿಕ್ಣಿ ದಿವಂಗತ್ ಪದ್ಮನಾಭ್ ಆಚಾರ್ಯಾಚಿ ಆನಿ ಭಾಗವತಿಕೆ (ಗಾಯಾನ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ಅರ್ತ್) ಕೊರ್ಡೆಲ್ ಕುಲ್ಶೇಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಶ್ರೀಮತಿ ದುಲ್ಸಿನ್ ಸಿಕೇರಿಚಾ ಪಂಗ್ಡಾಚೆಂ. ಪ್ರೇಕ್ಶಕಾಂಕ್ ಹೆಂ ರುಚ್ಲೆಂ, ತಾಣಿ ತೆಂ ಮಾಂದ್ಲೆಂ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ಚಲ್ಲಿಂ. ಹೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಪಯಿಲ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯೊ ಪರಿದ್ಯೊ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ವಿಸ್ತಾರ್‍ಲ್ಯೊ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಿ ದೇಣ್ಗಿ

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಾ ದೇಣ್ಗೆವಿಣೆಂ ಅಪೂರ್ಣ್ ಉರ್‍ತೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ಹೆ ಕುಡ್ಮಿ ಕೋಣ್?

ಹೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆದಿವಾಸಿ, ಕಸಬಾನ್ ಸಾಗ್ವಳೆಗಾರ್, ಬೆಳಿಂ ಪಿಕಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಅಲ್ಯಾ ಪಾಲ್ಯಾಂಚಿಂ ಒಕ್ತಾಂ-ಪಾಳಾಂ ಜಮಂವ್ಚಿ ಹಾಂಚಿ ವೃತ್ತಿ. ಆತಾಂಯಿಯಿ ತೆ ಹೆಂಚ್ ಕರ್ತಾತ್. ಕ್ರೀಸ್ತಾವಾಂಚೆಂ ಯೆಣೆಂ ಹ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಿತ್ಲೆಶಾ ವರ್ಸಾಂ ಫುಡೆಂ ಕುಡ್ಮಿ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಆನಿ ಆತಾಂ ಲಾಗಿಂ ಲಾಗಿಂ 35,000 ದಕ್ಶಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಪಂಗಡ್ ಜೀವನ್ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಆಧುನಿಕತೆಂತ್ ತರಿ ತಾಣಿ ತಾಂಚಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಬೊಂದೆರಾಂ ಸಾಂಬಾಳ್ಳ್ಯಾಂತ್, ಕುಡ್ಮಿ ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್‍ನ್.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚೆ 21 ವಾಡೆ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ 'ವಾಡ್ಯಾಂಕ್' ತೆ 'ಕೂಡುಕಟ್ಟು' ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾತ್. ತಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಅಶಿಂ:-

1) ಕೊಂಪದವ್ (ಪ್ರಮುಕ್ ವಾಡೊ)
2) ಮುಚ್ಚೂರು
3) ಪೆರಾರ ಮೂಡು
4) ಬಜಪೆ (ಸ್ವಾಮಿಲ ಪದವು)
5) ಪೆರ್ಮುದೆ (ಪಡು ಪೆರಾರ/ಯೆಕ್ಕಾರ್ ಪದವು)
6) ಬೊಂಲ್ಬಾ (ಕೊಣಾಜೆ)

7) ಕುತ್ತಾರು
8) ಪರ್ಯಕಳಾ (ಹರೇಕಳ)
9) ವಯ್ಲೊ ಕಣ್ಣೋರಿ (ಎಡಪದವು)
10) ಸಕಯ್ಲೊ ಕಣ್ಣೋರಿ (ಎಡಪದವು)
11) ಕಿಂಡೇಲು - ಪ್ರಮುಕ್ (ಮಿಜಾರು)
12) ಕಿಂಡೇಲು ಮಂದಿರ
13) ಕಿಂಡೇಲು - ಅಂಚೆ ಕಟ್ಟೆ
14) ಪುಮಾವರ (ತೆನ್ಕಾ ಮಿಜಾರ್)
15) ಒಂಟಿಮಾರ್(ಸಂಪಿಗೆ, ಅಶ್ವತಪುರ)
16) ಮಂಯ್ದೇರಿ (ಮರಕಡ - ಮೂಡ್‌ಬಿದ್ರ್ಯಾಂ ಸರ್ಶಿಂ)
17) ಪುತ್ತಿಗೆ ಪದವ್
18) ಪುತ್ತಿಗೆ ಬೀಡು
19) ಕಡಂದಲೆ
20) ಸಿದ್ದಕಟ್ಟೆ (ಬಂಟ್ವಾಳ್) ಆನಿ
21) ಕಾನಡ್ಕಾ (ಮಂಗ್ಳುರ್)

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಜೀವಂತ್ ದವರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಡ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಹಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆತಾಂಚೆ ಕುಡ್ಮಿ ಮಾನ್ ಭಾಗಾವ್ನ್ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾತ್ - ಮೊನು ಆನಿ ಸೊನು ಗವ್ಡಾ (ಭಾಭಾವ್), ಸಾಂತಪ್ಪ ಗವ್ಡಾ, ಅಪ್ಪು ಗವ್ಡಾ, ಕಿಟ್ಟು ಗವ್ಡಾ, ಅನ್ನು ಗವ್ಡಾ, ಹೊನ್ನು ಗವ್ಡಾ, ಅಮ್ಮು ಆನಿ ವಟ್ಟು ಗವ್ಡಾ. ಹೆ ಕ್ರಮಾನ್ ಕೊಂಪದವು, ಕಣ್ಣೋರಿ ಕಿಂಡೇಲು, ಮುಚ್ಚೂರು ಆನಿ ಪುಮಾವರ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೆ ತರ್, ಅಪ್ಪು ಗವ್ಡಾ, ಗುರಿಕಾರ್ ಬಾಬು ಗವ್ಡಾ, ಪಡೀಲ್ ತಿಮ್ಮಾ ಗವ್ಡಾ ಆನಿ ದಾಮು ಗವ್ಡಾ ಕ್ರಮಾನ್ ಪೆರಾರ, ಬಜಪೆ, ಕಾನಡ್ಕಾ ಆನಿ ಪೆರ್ಮುದೆ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೆ. ಒಂಟಿಮಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಫಾಮಾದ್ ಜಾಲಾಂ ಎಕ್ ನಾಂವ್ ಮಜಲುಕೋಡಿ ಬಾಬು ಗವ್ಡಾಚೆಂ ಆನಿ ತಾಚೊ ಸಹಕಾಲಿಕ್ (Contemporary) ಸ್ವಾಮಿಲಾ ಪದವುಚೊ ವೀರಪ್ಪ ಗವ್ಡಾ.

ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆ ಕುಡ್ಮಿ ಮುಕೆಲಿ ಆತಾಂ ಹ್ಯೆಪರಿಂ ಆಸಾತ್ - ಕೊರ್ಗ್ಯಾ ಗವ್ಡಾ ಆನಿ ಗೋಪಾಲ ಗವ್ಡಾ, ನಳಿನಾಕ್ಷ ಗವ್ಡಾ ಆನಿ ರಮೇಶ ಗವ್ಡಾ (ಹೆ ಕಣ್ಣೋರಿ ಪಂಗ್ಡಾಂಚಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೆ); ಗುರಿಕಾರ್ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಗವ್ಡಾ, ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಗವ್ಡಾ, ಹರಿ ಗವ್ಡಾ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಶಿಸ್ ಗಿರಿಯ, ಸುಕುಮಾರ, ಬಾಲಕೃಶ್ಣ, ಮಾಧವ, ರಾಮ, ರುಕ್ಮಯ ಆನಿ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗವ್ಡಾ (ಹೆ ಬಜಪೆ ಆನಿ ಸ್ವಾಮಿಲ ಪದವ್ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೆ), ವಟ್ಟು ಗವ್ಡಾ ಆನಿ ತಾಚೆ ಶಿಸ್ (ಕಾನಡ್ಕಾ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೆ) ಆನಿ ಫಾಮಾದ್ ಬಾಬು ಗವ್ಡಾ, ಅನ್ನು ಗವ್ಡಾ ಆನಿ ಪಕಿರಾ ಗವ್ಡಾ (ಮ್ಯಂದೇರಿ, ಮರಕಡ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೆ) ಆನಿ ಕೊಂಪದವಾಂತ್ಲೊ ಸೇಸು ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಗವ್ಡಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂಚೆ ಥೊಡೆ ಪುಂಜೆ ರಂಗನಕೆರೆ (ಬಾರ್ಕುರ್) ಆನಿ ಹೆರ್ ಮಂಚಿಕೇರಿ (ಯಲ್ಲಾಪುರ್, ಉ.ಕ.) ಆನಿ ಕೊಹಲಿವಾಡಾ (ಅಂಕೋಲಾ, ಉ.ಕ.) ಹಾಂಗಾಸರ್ ಫಾಸ್ಲೊನ್ ಆಸಾತ್.

ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಗೋಪಾಲ ಗವ್ಡಾಚಾ ನಾಂವಾಕ್ ಎಡಪದವ್ ಕಣ್ಣೋರಿ ವಾಡ್ಯಾಂತ್‌ಚ್

ನ್ಹಯ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಬರಿಚ್ ಮಾನ್ಯತಾ ಆಸಾ. ಹಾಚೆಲಾಗಿಂ ಸುಶಿಸ್ತ್ ಪಂಗಡ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಹೆ ಸರಾಗ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಾತ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ರಘುರಾಮ್ ಗವ್ಡಾ, ಆಪ್ಪು ಗವ್ಡಾ, ವಾಸು ಗವ್ಡಾ, ರಾಮ ಗವ್ಡಾ, ಶಿವಯ್ಯ ಗವ್ಡಾ, ರುಕ್ಮಯ, ವೆಂಕಪ್ಪಾ, ಜನಾರ್ದನಾ, ದಾಮೋದರ್, ಮಾಧವ, ಬಾಲಕೃಷ್ಣ, ಕುಸಾ ಆನಿ ವಿಜಯ್ - ಹೆ ಆತಾಂಚಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾ ಕುಡ್ಮಿಂಕ್ ತಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಕಯ್ತೆಚ್ ಆಸಾತ್.

ದಕ್ಶಿಣ್ ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಮಿ ಸಮಾಜಾನ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಪದಾಂಚಿ ಸಬಾರ್ ಬೂಕ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ಹಾಂತುಂ ಆಸಾತ್ ಹಿಂ ಪದಾಂ - ಗೊಣೆ ಸಾಂತೊಲ್ಲಿ ಗನಿ (ಗನಿ - ಗಾನ್ = ಪದ್), ಮಹಾದೆವಾಂಚಿ ಗನಿ, ಹೊಲಿಂತ್ಲಿ ಗನಿ, ರಾಮ್ ಜಲ್ಮೊಲ್ಲಿ ಗನಿ, ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರಾಚಿ ಗನಿ, ಲೊಂಕೆ ವಯ್ಲಿ (ಲಂಕೆ) ಗನಿ, ಕುಶ್ಣೆ ಅವತಾರೊಂತ್ಲಿ ಗನಿ, ಪದವಾಂತೊಲ್ಲಿ ಗನಿ, ವನವಾಸಾಚಿ ಗನಿ, ವೊನ್ ಪೊಳಾಂಚ್ಯೆ ಗನಿ, ರಾಮ್ ಸೀತೆಲಿಂ ಗನಿ, ಮುರ್ಗ್ಯಾ ವೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯೆ ಗನಿ, ಇಂದ್ರಜೀತು ವೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯೆ ಗನಿ, ಮಹಿ ರಾವಂಕಾ ವೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯೆ ಗನಿ, ಸೊರ್ಪ್ಯಾನಾಚೆ ಗನಿ, ವುಸ್ಕೆ ಫುಲಾಂಚೆ ಗನಿ, ವೊಳೆರಾಂಚೆ ಗನಿ, ಮಾಂಡಾರ್ ಭಿತೊರ್ ವೆತಾನಾ ಸಾಂಗ್ಟಲ್ಯೆ ಗನಿ, ಪುಣ್ಯೆಚಾ ದೊನ್ಪಾರಾಂ ಖೆಳ್ಯಾಚೆ ಗನಿ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ತೊಣೆಯಾಂಚಿ ಪದಾಂ - ಸೆತು ಬಾಂದ್ನೆಲೆ ಗನಿ, ಯೊ ರೆ ಯೊ ರೆ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ರಾಮ ಗನಿ; ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್ 'ತೆಂಗಿ' ಪದಾಂ ಜಾಂಕಾಂ ಮಿರ್ಮಿರೊ ಥಾಪ್ ಆನಿ ಉಡ್ತೆಂಪಣ್ ಆಸಾ. ಹಿಂ ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಸಾಸಾಂಗಾತಾಚ್ ವೆತಾತ್.

ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ಲೆ ಸಿದ್ದಿ

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಿದ್ದಿಂಚೊ ಉದ್ಭವ್ ಪಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಆಫ್ರಿಕಾಥಾವ್ನ್ ಬೆಂಗಾಳಾಚಾ ರಾಯಾಂನಿ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆ ಗುಲಾಮ್‌ಂಚ್ ಆತಾಂಚೆಂ ಸಿದ್ದಿ ಜನಾಂಗ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ. ಭಾರತಾಚೆಂ ಆಕ್ರಮಣ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂನಿ ಕರ್ತಾನಾ ಚಕ್ರಮರ್ತಿ ರುಕ್ನುದ್ದೀನ್ ಬರ್ಬ್ಬಾರ್ (1459-1474) ಹಾಣೆ ಸಿದ್ದಿಂಕ್ ಬಂಗಾಳಾಥಾವ್ನ್ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ಲೆ; ಪಾವಾನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹುಸೆಯ್ನಾನ್ (1493-1519) ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಹಾಂಚೆರ್ ದಾಳಿ ಮಾರ್ಲಿ. ಉಪಾವ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಹೆ ಸಿದ್ದಿ ದಕ್ಶಿಣಾಕ್ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ಸವ್ಕಾಸ್ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿರ್ ಚರ್ಲೆ.

ಚರಿತ್ರೆಚಾ ಆನ್ಯೇಕಾ ಟಿಪ್ಪಣಿಚೆರ್ ನದರ್ ಮಾರ್ಚಿ ತರ್ ಸ ಪಾಷ್ಚಿಂ ಭಾರತಾಚೆರ್ ಆಕ್ರಮಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮಹಮದ್ ಘಜ್ನಿನ್ ಹ್ಯಾ ಸಿದ್ದಿಂಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಝುಜಾಂಗ್ಣಾಂತ್ ಧೊಲ್ ಬಡಂವ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ದಿಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯೆ ಖಾತಿರ್ ಜಾವ್ಯೆತ್ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹೆ ಸಿದ್ದಿ ಧೊಲಿಗಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾತ್. ಗುಮಟಾಚೊ ಮೋಗ್ ತಾಂಚ್ಯೆ ಥಂಯ್ ಉಜಾರ್ ಜಾಲಾ ಹ್ಯೆಚ್‌ವರ್ವಿಂ ಜಾವ್ಯೆತ್. ತರಿಪುಣ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಕಾಲಿಂಚ್ಯಾ, ದಕ್ಶಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾ ಆನಿ ಕಾತೊಲಿಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ತೆ ವೆಗ್ಳೆ ರಾವ್ಲ್ಯಾತ್. ಗುಮಟಾಕ್ ತಾಣಿಂ "ಮೃದಂಗಾ" ಪರಿಂ ಲಾಂಬ್ಯೆಂ ರುಪ್ ದಿಲಾಂ ಆನಿ ಹೆಂ ಸಾಧನ್ ಗೊಮ್ಟ್ಯಾರ್ ಉಮ್ಕಾಳಾವ್ನ್ ತೆ ಖೆಳ್ತಾತ್!

ಸಿದ್ದಿ ಮದೆಂಚ್ ವಿವಿಧ್ ಪಂಗಡ್ ಆಸಾತ್, ಭಾವಾರ್ತ್ಯಾಚಾ ವೊಳಿಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಥೊಡೆ ಇಸ್ಲಾಮ್, ಹಿಂದು ಆನಿ ಕ್ರೀಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಪಾಳ್ತಾತ್. ಹಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂಕ್ ಹ್ಯೆಪರಿಂ ವಿವಿಧಾಯ್ ದಿವ್ಯೆತ್ -ಜಂಬೊರ್, ಶಿಮಾಲಿ, ಆನಿ ಥಾಯಿ. ಹಾಂಚೆ ಪುಂಜೆ ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್,

ಹಳಿಯಾಳ್, ಅಂಕೊಲಾ, ಮುಂಡ್ಗೊಡ್ ಆನಿ ಸಿರ್ಸಿಂತ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಥೊಡೆ ಪುಂಜೆ ಧಾರ್ವಾಡ್ ಆನಿ ಖಾನಾಪುರ್ (ಬೆಳ್ಗಾಂವಾಂ ಸರ್ಶಿಂ) ಹಾಂಗಾಸರ್ ಜಿಯೆತಾತ್.

1991 ವರ್ಸಾ ಕಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಹಿಸ್ಬಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಲಗ್‌ಬಗ್ 9000 ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್ ಮುಂಡ್ಗೊಡ್, ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್, (ಕಿರುವಟ್ಟಿ), ಅಂಕೊಲಾ, ಹಳಿಯಾಳ್, ದಾಂಡೇಲಿ, ಸುಪಾ, ಜೊಯ್ಡಾ ಆನಿ ಸಿರಸಿ ತಾಲುಕಾಂನಿ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಆಸಾತ್. ಹೆ ಸರ್ವ್, ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಸೊಡ್ನಾರ್, ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಅಂಕೊಲಾಚಾ ತಾಲುಕಾಂನಿ ಆಸ್ಚೆ 22 ಸಿದ್ದಿ ಪಂಗಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಹೆರ್ ತಾಲುಕಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಚೆ ಉಣೆ.

ಕಸಲ್ಯಾಯಿ ಧರ್ಮಾಚ್ಯೊ ತರಿ ಸಿದ್ದಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಸಾಡಿಚ್ ನೆಸ್ತಾತ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಾಚ್ಯೊ ಸಿದ್ದಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಪಾಲಂವ್ ಮಾತ್ಯಾಂಗೊಳ್ ಪಾಂಗುರ್ತಾತ್ ತರ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಿದ್ದಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚೆಂ ನೆಸಾಪ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯೆಚೆಂ.

ತಾಂಚೊ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆನಿ ತೆ ಗುಮಟ್, ಡಮಾಮ್ ಆನಿ ಡಪ್ಪ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾತ್. ಗುಮಟ್, ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರೀಸ್ತಾವಾಂಕ್ ಪರಿಚಿತ್ ಪುಣ್ ಡಮಾಮ್ ಆನಿ ಡಪ್ಪ್ ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಿಂ ಖಾಸ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಂ. ಡಮಾಮ್, "ಡೊಲ್ಲು"ಚೆಂ ರೂಪ್ ತರ್ ಡಪ್ಪ್ ನಾರ್ಲಾ ಕಟ್ಟೇನ್ ಯಾ ವಾಸ್ಯಾನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರ್. ಹಾಚ್ಯೆ ಭಿತರ್ ಒತ್ತಡಾ ಖಾತಿರ್ ತೀನ್ ಫಾತರ್ ಆನಿ ಉಗ್ತ್ಯಾದೆಗೆನ್ ಚಿತ್ಯಾಚೆಂ ಯಾ ರಾನ್ ರೆಡ್ಯಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಆಸ್ತಾ. ತಾಂಚಿಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ ತಾಂಚಾ ತಾಂಚಾ ಭಾವಾರ್ತಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸಾತ್. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಥೊಡೆ ಕೊಪೆ ಪಳೊವ್ಯಾಂ -

ಹಿಂದು ಧರ್ಮಾಚೆ ಸಿದ್ದಿ ನವಿಂಚ್ ಲಗ್ನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಒಳಕ್ ಕರುನ್ ದಿತಾತ್:

1. ಆಲೊ ಪಾಲೊ ಕಾಡಾಗೊ ಸಯಾನೊಂ
   ದಾವ್ ನಿಪಯ್ಲೊ ಬಾಸಿಂಗಾಂತು
   ದೀ-ರೆ ದೆವಾ ಆಮ್ಹೊ ದಾವ್
   ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯೊ ಭಯ್ನಿ ಯೆತಿತ್
   ದಾವ್ ಸೊಡುನ್ ದಿತಿತ್.
2. ದಾವ್ ನಿಪಯ್ಲೊ ಕಾಕೊಳೆಂತ್...
3. ದಾವ್ ನಿಪಯ್ಲೊ ಮಾಂಡಿಯೆಂತ್...

ಆನಿ ಅಶೆಂ....

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಿದ್ದಿ ರೊಸಾಕ್ ಆನಿ ಲಗ್ನಾಕ್ ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಗಾಯ್ತಾತ್:

1. ನ್ಹಾಣ್ ನಾತಾ ನೊವ್ರೊ/ನೊವ್ರಿ
   ಯ್ಹಿಯಾ ಹೊ...
   ಸುರ್ಗಿ ತುಜ್ಯಾ ಭಾಣಾ
2. ಆಯ್ಲೊ ಆಮ್ಹೊ ವ್ಹೊರ್
   ಸಾಮ್ಕಾ ಪಾವ್ಲೊ ಮಾಟ್ವಾ ಮಾಟ್ವಾ
   ದಿವ್ಕಿ ಲಾಯಾ ಖಾಂಬ್ಯಾ
   ಘುರ್ಕ್ಯಾ ಯೆಜ್‌ಮಾನ್ ಬಾಯ್‌ಗೊ
3. ಆಯ್ಲೊ ಆಮ್ಹೊ ವ್ಹೊರ್
   ಸಾಮ್ಕೊ ಪಾವ್ಲೊ ಮಾಟ್ವಾ, ಮಾಟ್ವಾ
   ಪಯ್ಲೆಂ ಚೆಪೆಂ ಕಾಡಾ
   ಘುರ್‌ಚಾ ಯೆಜ್‌ಮಾನ್ ಬಾಬ್‌ರೆ...

ಆನಿ ಅಶೆಂ...

ಸಿದ್ದಿಂಚಾ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರಾಂ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪರಿಣತಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಹಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಪಯ್ಲಿಂ ಯೆತಾತ್ - ಬಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ದಿಯೊಗ್ ಸಿದ್ದಿ ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್‌ಚೆ.

ಇಮಾಮ್ ಸಾಹಬ್ ಆನಿ ಅಲಿಮಾ ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ನಾನಾ ಸಾಹಬ್ ಸಿದ್ದಿ ಕಿರುವಟ್ಟಿ ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್‌ಚೆ ಹಳಿಯಾಳ್‌ಚೆ ಕೈತಾನ್ ಕಮ್ರೇಕಾರ್ ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಅಂತೊನ್ ಸಿದ್ದಿ; ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಕಣ್ಣಿಗೆರೆ ಸಿದ್ದಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆರೆ ಹಳಿಯಾಳ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಟಿ. ಸಿದ್ದಿ, ಗುಲ್ಲಾಪುರಾಚೆ, ಜುಮ್ಮಾ ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣಾ ಸಿದ್ದಿ ಅಂಕೊಲಾಚೆ; ಮುಂಡ್ಗೊಡ್‌ಚೊ ಮರಿಯಾಣಿ ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಸಿರಸಿಚೊ ಬಾಸ್ಕರ್ ತಾಮ್ಮು ಸಿದ್ದಿ. ತರ್ನ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಂಚೆರ್ ದೀಶ್ಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ಮಿಂಗೆಲ್ ಅಂತೊನ್ ಸಿದ್ದಿ (ಲಾಲ್‌ಗೊರಿ, ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್) ಹೊ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೊ ಕುಂವರ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲಾ.

ಆತಾಂಚೆ ಆತಾಂ ಸಿದ್ದಿಂಚಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ (ಆಶೀರ್ವಾದ್) ಜೆಜ್ವಿತಾಂನಿ "ಸಿದ್ದಿ ವೃದ್ದೀಕರಣ್ ಯೋಜನ್" (Siddi Development Project) ಸುರು ಕೆಲಾ ಆನಿ ಹಾಚೊ ಸಮನ್ವಯಿ (Co-ordinator) ಜಾವ್ನಾಸಾ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಚೊ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ.

ಥೊಡ್ಯಾ ತರ್ನ್ಯಾ ಸಿದ್ದಿಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಯೋಜನಾಂತ್ ಭರ್ತಿ ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ವಾರ್ತಾ ಆಮಿ ಆಯ್ಕಾತಾಂವ್. ಆನಿ ಹೆ ತರ್ನಾಟೆ ಫಕತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ನ್ಹಯ್ ಪುಣ್ ಖೆಳಾ-ಪಂದ್ಯಾಟಾಂನಿ ಪಾತ್ರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ತರ್ಬೆತ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಚಾ ಖಾರ್ವಿ, ಭಂಡಾರಿ ಆನಿ ನವಾಯತಾಂನಿ ದಿಲ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ದೆಣ್ಗೆಚಾ ವೊಳೆರಿಕ್ ಆಮ್ಚೆ ಸಿದ್ದಿ ಭಾವ್ ಸಮಾಸಮ್ ರಾವ್ತಾತ್.

ಭಟ್ಕಳ್‌ಚೆ ನವಾಯತ್

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ನವಾಯತಾಂಚಾ ಪದಾಂ-ಗಿತಾಂವಿಣೆ ಅಪೂರ್ಣ್ ಉರಾತ್. ಹೆ ನವಾಯತ್ ಕೋಣ್? ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಚೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಭಾವ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಬಾರಾಂಕ್ ಆಜಾಪ್ ಜಾಯ್ತ್. ಹಾಂಚಿ ಕತಾ ಆಶಿ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ - ಆಟ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚಾ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಇರಾನಾಂತ್ ರಾಜ್ ಚಲವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾ ಕ್ರೂರ್ ದಳಪತಿ ಹುಜಾಜ್ ಬಿನ್ ಯುಸಫಾಚಾ ದಗ್ರೊಣೆಥಾವ್ನ್ ಪೋಳ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಹೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್, ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳಿರ್ ತಂಬು ಮಾರಿಲಾಗ್ಲೆ. ಆತಾಂ ಹೆ ಭಟ್ಕಳ್ ಹೊನ್ನಾವರ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಸಾತ್. ವ್ಯಾಪ್ತೆನ್ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೆ ಹೆ, ಶಾಫಿ ಕುಳಿಯೆಚೆ ಸುನ್ನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್.

ಪುಣ್ ಆರ್ಬಿ ಆನಿ ಪರ್ಶಿಯಾಚೆ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಹೆ ನವಾಯತ್ ಆರ್ಬಿ ಮುಳಾಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆತಾತ್. ಜಾಹಿ ಬುರ್‌ಹಾನ್ ಖಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ 'ತಾವ್ಜಾಕ್-ಇ-ವಾಲಾ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮಹಾಗ್ರಂತಾಂತ್ ನವಾಯತ್ ಆರ್ಬಿ ಮುಳಾಚೆಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂದ್ತಾ. ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಅಲಾಮಾ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಸಾಯುತಿ, ಆನಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಚರಿತ್ರೆಗಾರ್ ಸಯ್ಯಿದ್ ಸುಲೇಮಾನ್ ಅಸಲಿಚ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಪಾಚಾರ್ತಾತ್. ಶ್ರೀ ವಿಕ್ಟರ್ ಡಿಸೋಜಾ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ Navayaths of Canara ಗ್ರಂತಾಂತ್ ವಿಭಿನ್ನ್ ಭಾಶೇವಳ್ ವಾಪರ್ನ್, ನವಾಯತ್ ಆರ್ಬಿ ಮುಳಾಚೆಚ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ ಪುರ್ತೆ ಪುರಾವೆ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಖಾಮೂಸ್, ಎಕ್ ಆರ್ಬಿ ಶಬ್ದಕೋಶ್, ನವಾಯತಾಂಕ್ ತಾರ್ವಟಿ ಮ್ಹಣ್ ವರ್ಣಿತಾ. 1810 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕರ್ನಲ್ ವಿಲ್ಕಿಸಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ "Historical Sketches of South India" ಆನಿ ಇ. ಥರ್ಸ್ಟನಾಚಾ "Tribes and Castes of South India" ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ನವಾಯತಾಂಚೊ ಧಾರಾಳ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಆಸಾ.

ಆತಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ನವಾಯತಾಂ ಮಧೆಂ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೊ

ಗಾಪ್ಪಿ ಯಾ ತ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್ ಪ್ರಕ್ಯಾತಿನ್ ಝುಳ್ಕಾನಾ. ನವಾಯತಾಂಚೆಂ ಗಮನ್ ಚಡ್ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಯಾಪಾರ್ ವಹಿವಾಟಾಚೆರ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತಾ ವಯ್ಲೆಂ ಮಾಜ್ವಾಲಾಂ. ತರಿಪುಣ್ ತಾಚಿ ಗಿರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾಂ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಆಸಾ. ತಿ ಬಾಳ್ವಾಲ್ಯಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂಪಯ್ಕಿಂ "ಆಯ್ಯಾಗೆ ಸಯ್ಯಾನೊ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಗೀತ್ ಫಾಮಾದ್ ಆನಿ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್. ಹಾಂತುಂ 143 ವೇರ್ಸ್ ಆಸಾತ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿಂ ಧಾ ವೇರ್ಸ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

1. ಆಯ್ಯಾಗೆ ಸಯ್ಯಾನೊ ಮೆಗೆ ಸಾಂಗ್ತಾ
   ಅಲ್ಲಾಚಿ ಪಾಶಿಂ ತವುಫಿಕ್ ಮಾಂಗ್ತಾ
2. ತೊಗೆ ನಾಯ್ತೊ ಆಮಿಗೆ ಕಿವ್ರೊ
   ತಾಕಾಗೆ ವಾಕಣುಂಕ್ ನಾಥಾವೊ ಇವ್ರೊ
3. ತೊಗೆ ಪೊಸ್ತಾಸೊ ಅಮ್ಮೊಗೆ ಧಾನಿ
   ತಾಕಾ ನ್ಹಯ್ ಜೊಡೊ ಉಪಾವನಿತ್ ಕೊಣಿ
4. ಮಾನಾತ್ ಮೊಕಾತ್ ಆಸ್ನಾತೆ ತೊ ಜಾಣೆ
   ತಾಚೊಗೆ ಮಾಜುರ್ ನಾ ಹಳೆ ಪಾಣೆ
5. ಇಜಾನಾರ್ ಸುಜಾನಾರ್ ತಾಚೆಗೆ ನಿತಾಮಾಟೊ
   ಇಣ್ಯಾ ಗೌರವಾ ತೆಚೆಗೆ ಸಿಫಾಟೊ
6. ಇಣೌರ್ ಹೆ ಗರಾಚಿ ತೆಕಾಚ್‌ಗೆ ಸೌಜವಾರ್
   ತೆಚೆಗೆ ಆತ್ವಂ ಇಣೌತಾ ಜಾನಾವಾರ್
7. ಮಹಮ್ಮದ್ ನಾಬಿಯಾಚೊ ಕರಾಗೆ ವಾಖಣ್
   ಆಲ್ಲಾಗೆ ರಾಕಿತ್ ತುಮ್ಚೆಂಗೆ ಇಮಾನ್
8. ಫೊಸಾಚೊ ಮೊಗ್ಯೊ ಅಮ್ಚೆಗೆ ವಾರಿ
   ಎಕೊ ಜಣ್ ನಾಹಿ ತ್ಯೊಹೆಗೆಪಾರಿ
9. ತ್ಯಾಕಾಗೆ ಫಿತ್ಕುಲ್ಸ್ ಅಮ್ಚೆರ್ ರಾಬ್ಬಾನ್
   ಆಪ್ಲೆಗೆ ಕುದ್ರಾತೊ ಕರುಂಕ್ ಬಾಯಾನ್
10. ಜಿಬ್ರ್ಯಾಲ್ ಯೇವ್ನ್ ತೈಕಾಗೆ ಸಾಂಗಿಲೆ
    ಕುರಾನ್ ಘೆವ್ನ್ ತೈಚೆರ್‌ಗೆ ದಿವಿಲೆ.

ಹ್ಯಾ ಲೇಕನಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಹ್ಯಾ ಗ್ರೇಸ್ ಪಾರಂಪರಿಕತೆಚೆಂ ವಯ್ಲೆಂ ಪದರ್ ಮಾತ್ ಚಾಕ್ಲಾಂ. ಮ್ಹಜಿ ಪರಿಮಿತಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗ್ಸಿನಾಜಾಂವ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೊ ಹೊ ಸಾಗೊರ್ ಅನಂತ್.

ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್
ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಕೊಂಕಣಿ ಗಾಪ್ಪಿ
ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತ್
ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್
ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಜಾಂತ್ರಿ

ಆನಿ ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ "ಕೊಂಕಣಿ"!

- ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ

9. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

(1991 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 6ವೆರ್ ತುಳುದಿಸಾಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಚೊ ಭಾಗ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಡುಪಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಕೊಲೆಜಿಚೆಂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಕೇಂದ್ರ್: ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ್ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಲ್ಯಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಭಾಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರ್ ಸಂಕೀರ್ಣಾಂತ್ ಡಾ। ವಿಲ್ಯಂ ಮಾಡ್ತ ಹಾಣೆಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಭಾಶಣ್)

ವಿವೇಕಿ ಆನಿ ಸಮಾಜ್ ಜೀವಿ ಮನಿಸ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಖಾತಿರ್ ಗರ್ಜ್‌ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮಜತ್ ಸಮಾಜಾಥಾವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಅಂಗ್ ಚಲನ್., ಲಾಗ್ಗಿಲೊ ಪಯ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಸಮಗ್ರ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ಸಾಧನ್ ಜಾವ್ನ್ ಭಾಸ್‌ಯಿ ಘೊಳೊವ್ನ್ ಆಖ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಸಕ್ಚಿ ಏಕ್‌ಚ್ ಜೀವಿ ಜಾವ್ನ್ ರಾಜ್ವತಾ. ಉಲಂವ್ಕ್ ಸಕ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಭಾಸ್ ಕುಳಿಯೆಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ನ್ಹಯ್. ಆಪ್ಣೆಂ ಉಲಂವ್ಚಿ ಭಾಸ್ ತಾಣೆ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ. ಮನಿಸ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಏಕಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯಾಕ್ ಜಲ್ಮತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಪರಿಸರಾಚಿ ಭಾಸ್‌ಚ್ ತೊ ಜಲ್ಮಲ್ಲೆ ತವಳ್‌ಥಾವ್ನ್ ತಾಚೇ ಆದಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆವಯ್ಚ್ಯಾ ಗರ್ಭಾಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾಂಚ್ ಶಿಕ್ತಾ. ಅಶೀ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲೀ ಭಾಶೆಕ್ ಆಮಿ ಖೆರಿತ್ ಥರಾನ್ ಆವಯ್: ಬಾಪಯ್ ಭಾಸ್ (Mother/Father Tongue) ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾಂವ್.

ಮಾನವ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಡೊನ್ ಯೆತಾನಾ ಏಕಾಚ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಸಮಾಜ್ ವಿವಿಧ್ ಕಾರಣಾಂಖಾತಿರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್. ತೆದ್ನಾ ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಕಿತ್ಲೆ ಸಮಾಜ್ ಆಸಾತ್‌ಗೀ ತಿತ್ಲ್ಯೊ ಪುಣಿ ಭಾಸೋ ಘೊಳ್ತಾತ್. ತ್ಯೊ ಭಾಸೋ ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾ ಜನಸಂಖ್ಯಾಂಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಮಿ ತಾಂಕಾಂ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಂತ್ (ಚಡ್ ಲೊಕಾನ್ ಉಲಂವ್ಚಿ) ಭಾಸ್ ಆನಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ (ಉಣ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಉಲಂವ್ಚಿ) ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ತಾಂವ್. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಭಾಸ್ ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳನಾ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್: ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಪುಣ್, ಕನ್ನಡ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜಿಯೆತಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ನ್ಹಯ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್, ತುಳುವಾಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಡವಾಂಕ್ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರ್: ಶಿಕ್ಷಣಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ್ (1.1) ವಾ ದ್ವಿತೀಯ್ (1.2) ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಕ್ಡಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಸಂಗತ್.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಶಿ ಆಸ್ತಾನಾ ರಾಜಕೀಯ್ ಆಡಳಿತಾಖಾತಿರ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಭಾಸ್‌ಚ್ ರಾಜ್ಯ್‌ಭಾಸ್ ವಾ ಆಡಳಿತಾಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಸಹಜ್ ತಶೆಂಚ್ ಅನಿವಾರ್ಯ್. ಅಶೆಂ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರ್ ರಾಜ್ಯ್ ಆಡಳಿತಾಚಿ ಭಾಸ್ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ನ್ಹಯ್. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಜೀವಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಆಡಳಿತ್ ಮಾತ್ರ್ ಪಾವನಾ. ಆಪ್ಣಾಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಆತ್ಮೀಯ್ ಸಂದರ್ಭಾನಿ (...ಘೊವ್ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಮದ್ಲೊ ಸಂವಾದ್, ಮೋಗ್ ಕರ್ನ್ಯಾರಾಂ ಮದ್ಲೆಂ ಸಂಭಾಷಣ್, ಆವಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಮದ್ಲೆಂ ಉಲವ್ಣೆಂ, ಕುಟುಂಬಾಚ್ಯಾ: ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಚಲಂವ್ಚಿಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಿಂ...) ಆಪ್ಣೇ

ಮಾಯ್‌ಭಾಷೆಥಾವ್ನ್ ಮೆಳ್ಚಾತೀ ಸಲಿಸಾಯ್ ವಾ ಸಳ್ಗಿ, ಹೆರ್ ಖಂಯ್ಚೆಯ್ ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಯ್‌ಭಾಶೆಚೊ ಲೋಕ್ ಕಿತ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಭೆಂ ಭಿರಾಂತ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಪ್ಲಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಫೊಳಯ್ತಾಗೀ ತಿತ್ಯಾಚ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್‌ಥರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಾಂಕ್, ತುಳುವಾಂಕ್, ಕೊಡವಾಂಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಕ್ ಆಪಾಪ್ಲಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಫೊಳಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಕುಂಠಿತ್ ಕರ್ಚಿ ತಸಲಿ ಧಮಾವ್ನ್ ದವರ್ಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೊಕಾಥಂಯ್ ಆಸೊಂಕ್ ನೊಜೊ. ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ತಾಚೇ ವಿರೋಧ್ ಪ್ರತಿಭಟನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಪ್ರಜಾ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ್. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚ್ಯೊ ಭಾಸೋ ಹುಮ್ಕುನ್ ಉಡಂವ್ಚೆಂ ವಾ ಗೀಳ್ನ್ ಸೊಡ್ಚೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೊಕಾಕ್ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾ. ಆಪಾಪ್ಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ್ (ಸಂಕೇತ್) ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಸಾಂಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಆನಿ ಪೋಷಣ್ ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಂವಿಧಾನಾನ್ ಬಳಾನ್ ವೋಡ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂಗತ್ ಜಾಂಟ್ಯಾಂನಿ ಮತಿಂತ್ ದವರ್ಚಿ ಬರಿ.

ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾಲ್ಲೇ ಭಾಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಮಟ್ಟ್ಯಾಥರಾನ್ ಥೊಡೆ ವಿಚಾರ್ ಮಂಡನ್ ಕರ್ತಾಂ.

೦.೧ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್:-

ಇಂಡೊ ಆರ್ಯನ್ ಭಾಷಾ ಪರಿವಾರಾಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣ್ ವರ್ಗಾಕ್ ಸೆರ್ವಾಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ವಸ್ತುಕೆಕ್ ವಚೊನ್ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆನಿ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾ. ಗೊಂಯಾಂ ಸೊಡ್ನ್ಯಾರ್ ಹೆರ್‌ಕಡೆನ್ ತೀ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್, ಜಲ್ಮಲ್ಲೆ ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ತಶೆಂಚ್ ಪರ್ಕಿಭಾಸಾಂಚೇ ಜುಲುಮೆಕ್ ಒಳಗ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಭಾಸ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಜುಲುಮೆಕ್ ತಿಕಾ ಒಳಗ್ ಜಾಯ್ಜಯ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಅಸಲ್ಯೆ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಂತ್, ತಿಕಾ ಸುರಕ್ಷಿತ್ ಉರವ್ನ್ ತಿಚೆಂ ಪೋಷಣ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮಿಶನರಿಂಚಿ. ತಾಂತ್ಲೊ ಬೃಹತ್ ವಾಂಟೊ ಜೆಜುಚೆ ಸಭೆಕ್ ವೆತಾ. ಗೊಂಯಾಂ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಜಾಲ್ಯಾನಂತರ್, ಥಂಯ್ಚಿ ಮಾತೃಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆಪ್ಲೇ ಭಯ್ಣಿ ಮರಾಠಿ ಸಂಗಿಂ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ.

ಕೊಂಕಣಿ, ದುಸ್ರ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸೊಂಕ್ ಸಬಾರ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರಣಾಂ ಆಸಾತ್. ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ರಾಯಾಚೊ ಆಸ್ರೊ ಹಾಚೆ ಆದಿಂ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಥರಾನ್ ಆಕ್ರಮಣ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ನ್ಹಯ್. ಆಪ್ಲೊ ಲೋಕ್, ಭಾಸ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ಹಾಂಚೆಥಂಯ್ ತಾಂಕಾಂ ಅಭಿಮಾನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ತೊ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕರ್ಚೆ ತಸಲೊ ಮೋಂಟ್ ಸ್ವಭಾವ್, ತಾಂಚೆ ಥಂಯ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ತಿತ್ಲೊ ಉಣೊ. ಜಾತೀವಾದ್, ಪಂಗಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂ

ನಾತ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಸಹಜ್ ಥರಾನ್ ಹೆರ್ ಲೊಕಾಜಮ್ಯಾ ಸಂಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಲಿಸಾಯೆನ್ ಭರ್‍ಸತಾತ್. ಅಶೆಂ ಹೆರಾಂಸಂಗಿ ಭರ್‍ಸೊನ್ ಜಿಯೆತಾನಾ, ತಾಂಕಾಂಚ್ ತೆ ವಿಸಾರ್‍ತಾತ್.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆ ಸುಮಾರ್ ೨೫ ಲಾಖ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಲಾ, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಸಂಗೀತ್, ರಂಗಮಂಚ್, ಚಲಚಿತ್ರ್, ವಾಣಿಜ್ಯ್, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್, ಶಿಕ್ಷಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಫೊಳ್ಳಾತ್; ಫೊಳೊನ್ ತಾಂಣಿಂ ಕೀರ್ತ್ ಜೊಡ್ಲ್ಯಾ. ಇತ್ಲೆಂ ಪ್ರಗತೀಪರ್ ಜನಾಂಗ್ ದುಸ್ರೆಂ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸತಾಕ್ ಪಯ್ಸ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂನಾ.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಶೀ ಆಸ್ತಾನಾ, ಕರ್ನಾಟಕಾಚೊ ಸರ್ಕಾರ್ ತಶೆಂಚ್ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಭಾಗ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಚಿ ಜನಪದ್ ಆನಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷದ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರಾಥಾವ್ನ್ ಧನಸಹಾಯ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ೨೫ ಲಾಖಾಂಕ್ ಮಿಕ್ವೊಂಚ್ಯಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿಚೇ ಅಭಿವೃದ್ಧೆಕ್ ಮಜತ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ದೀಂವ್ಕ್ ನಜೊ? ಕೊಂಕಣಿಚೇ ಅಭಿವೃದ್ದೆಕ್ ಯೋಜನಾಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ನಜೊ? ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೊಕಾಕ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಾಂಗಿ? ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಕ್ ಆಪ್ಲೇ ಭಾಶೆಚಿ, ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಕರ್ಚೆಂ ತಶೆಂಚ್ ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯೊ ಸವ್ಲತಾಯೊ ಜೋಡ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ನಾಂಗಿ? - ಇತ್ಯಾದಿ ಸವಾಲಾಂ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಸಹಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಉದೆತಾತ್. ಹೆಂ ಅಸಹಜ್ ವಾ ಅಪಾಯ್‌ಕಾರಿ ನ್ಹಯ್, ಬಗರ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚ್ಯಾ ಮಾನಸಿಕ್ ವಾಡಾವಳಿಚೆಂ, ತಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಚೇ ಜಾಣ್ವಾಯೆಚೆಂ ಆನಿ ಮಾನವ್ ಹಕ್ಕಾಂ ವಿಶಿಂ ತಾಂಚೆ ಥಂಯ್ ಉಬ್ಜಲ್ಲೇ ಜಾಗೃತಿಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಬಾಳ್‌ಪಣ್ ಉತ್ರೊನ್ ಜಾಂಟೆಕಾಯೆಕ್ ಪಾಂವ್ಚೆ ಶುಭಲಕ್ಷಣ್ ಮಾತ್ರ್.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾಂತ್ ತಿರ್ಪೊ ಘಾರಿಕ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಕ್ ವಾಡವಳಿಚೊ ಅವಕಾಸ್ ಲಾಬೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಸ್ವಂತ್ ಅಭಿವೃದ್ದೆಥಾವ್ನ್ ತಾಂಣಿಂ ವಂಚಿತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಜೊ.

೧.೨ ಕೊಂಕಣಿ-ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಭಾಸ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿಚಿ ಉಪಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮೋಂಟ್‌ವಾದ್ ಆತಾಂ ಸಂಪ್ಲಾ. ಮಾನಾದಿಕ್ ಜೊನ್ ವಿಲ್ಸನ್ (೧೮೦೪-೧೮೦೦), ಜೆಜುಚೇ ಸಭೆಚೊ ಮಾ। ಆಂಜೆಲೊ ಮಾಫೆಯಿ (೧೮೪೪-೧೮೯೯), ಜೋರ್ಜ್ ಏಬ್ರಹಾಂ ಗ್ರಿಯರ್‌ಸನ್ (೧೮೫೧-೧೯೪೧), ಶೆಣಯ್ ವಾಮನ್ ರಘುನಾಥ್ ವರ್ದೇವಾಲಷ್ಕರ್ (ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್) (೧೮೭೭-೧೯೫೬) ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಸುನೀತಿಕುಮಾರ್ ಚಟರ್ಜಿ, ಸುಮಿತ್ರ ಮಂಗೇಶ ಕತ್ರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ್ಯಾಂನಿ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ಆನಿ ಭಾಷಾವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಂಯ್ಸೆಯ್ ಏಕೇ ಲಿಪಿಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್‌ಯಿ ತಿಕಾ ಮಾನ್ಯತಾ ದಿಲ್ಯಾ (Kamath 1989:3). ಭಾರತಾಚೇ

ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ 1975 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಭಾಸ್. ಜನಗಣತಿಂತ್ ತಿಕಾ ಏಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳ್ಳಾಂ. ಅಖ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ಆತಾಂ ಸುಮಾರ್ ೫೦ ಲಾಖ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಆಸಾ. ಹಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಚಡಿತ್ ವಾಂಟೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ೨೫ ಲಾಖ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜಿಯೆತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ೯ ಲಾಖ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ೮ ಲಾಖ್, ಕೇರಳಾಂತ್ ೪ ಲಾಖ್ ಆನಿ ಹೆರ್‌ಕಡೆನ್ ೪ ಲಾಖ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೆಚಿ ಸಮಸ್ಯಾಂ:

ಲಿಪಿ: ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಭಾರ್ ಅಡ್ಕಳಿ ಆಸಾತ್. ತಾಂತುಂ ಲಿಪಿ ಏಕ್. ಕೊಂಕಣಿ ಬರಂವ್ಕ್ ಆಸಲಿಚ್ಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಏಕ್ ಲಿಪಿ ನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ, ರೋಮನ್, ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳಂ ಆನಿ ಅರೆಬಿಕ ಲಿಪಿಂ ಮಧೆಂ ವಾಂಟುನ್ ಗೆಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮರಾಠಿ, ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳಂ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಸಂಗಿಂ ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಜಾಯ್ ತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಲಿಪಿಂ ಮಧೆಂ ವಾಂಟುನ್ ವಚೊಂಕ್ ನಜೊ. ತಾತ್ವಿಕ್ ದೃಷ್ಟೆನ್ ಲಿಪಿ ಕೇವಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಬರಂವ್ಕ್ ವಾಪಾರ್ಚೆಂ ಸಾಧನ್ ಮಾತ್ರ್. ತರೀ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ವಾಚ್ಯಾಂಚೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ಆನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ಮೆಳಾಜಾಯ್ ತರ್ ಸಕ್ಡಾಂಕೀ ವಾಚುನ್ ಬರಂವ್ಕ್ ಅನುಕೂಲ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ತಸಲಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರಿಜಾಯ್. ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಹೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಕ್ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾರಣಾಂ ಖಾತಿರ್ ಮೆಳ್ತಾ ದೆಕುನ್ ಹಣೆ ತೆಣೆ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಚಡಿತ್ ವಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಪಾವಂವ್ಚೆಪರಿ ಕರುಂಕ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ಚಿ ಚಡ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೆಂ. ಖಂಯ್ಚಿಯಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಲಿಪಿ ಜಿವಿತ್ ಭಾಷೆಂಕ್ ಸರ್ವ್ ಕಾಳಾರ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಅವಲಂಬಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಂವ್ಚೆಂ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ. ದೆಕುನ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂಕ್ ಸರಿ ಜಾವ್ನ್ ರೂಪಿತ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ದುಸ್ರೊ ಉಪಾವ್ ನಾ. ಆತಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲಿಪಿಂ ಪೈಕಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಚಡ್ ಜೊಕ್ತಿ ಮ್ಹಳೆಂ ಮ್ಹಜೆಂ ಚಿಂತಪ್.

ಪುಣ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಸುರ್ವೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್. ಹೆ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ತಿತ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಲಿಪಿಂತ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳಾನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾ. ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಥಂಯ್ ಚಡಿತ್ ಆಸಕ್ತ್ಯಿೀ ನಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾ ಖಾತಿರ್ ಏಕಾನೇಕ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಕ್ ನೆಗಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಸೊಭಾಯ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ನಾ, ಬದ್ಲಾಕ್ ಮಾರೆಕಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ದೆಕುನ್ ಕಸಲಿಚ್ ಒತ್ತಾಯ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಆಪಾಪಿಂಚ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಥಂಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಿಂತ್ 'ಪ್ರಜ್ಞಾ' ಯೆತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನ್ ಮಾನಾಕ್ ದಖೊ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಖಂಡಿತ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೆಂ ನ್ಹಯ್; ಕಿತ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಲಿಪಿಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನ್ಹಯ್. ಲಿಪಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಬರಂವ್ಕ್ ವಾಪಾರ್ಚೆಂ ಸಾಧನ್ ಮಾತ್ರ್. ಭಾರತಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಭಾಸೊ ದೊ-ದೋನ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಬರಂವ್ಚಿ ಸವಯ್ ಆಸಾ - ಹೆ ವಿವರ್ ಪಳೆಯಾ:

ಸಭಾರ್ ಲಿಪಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ

ದೇಶ್	ಭಾಸ್	ಲಿಪಿ
1. ಭಾರತ್	1. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ	ಪೆರ್ಸೊ-ಅರೆಬಿಕ್, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ, ರೋಮನ್
	2. ಸಿಂಧಿ	ಪೆರ್ಸೊ-ಅರೆಬಿಕ್, ಗುರುಮುಖಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರೀ
	3. ಕಾಶ್ಮೀರಿ	ಪೆರ್ಸೊ-ಅರೆಬಿಕ್, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ, ರೋಮನ್
	4. ಮೈಥಿಲಿ	ಮೈಥಿಲಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರೀ
	5. ನೆವಾರಿ	ನೆವಾರಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರೀ
	6. ಮಣಿಪುರಿ	ಮಣಿಪುರಿ, ರೋಮನ್, ದೇವ್‌ನಾಗರೀ
	7. ಸಂತಾಲಿ	ಬೆಂಗಾಲಿ, ಒರಿಯಾ, ದೇವ್‌ನಾಗರೀ
	8. ಮುಂಡಾರಿ	ರೋಮನ್, ದೇವ್‌ನಾಗರೀ
2. ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್	1. ಸೆರ್ಬೊಕ್ರೊಟ್	ಸಿರಿಲಿಕ್, ರೋಮನ್
3. ಜರ್ಮನಿ	1. ಜರ್ಮನ್	ಗೋಥಿಕ್, ರೋಮನ್

ವಿಶೇಸ್ ಕಳವ್ಣಿ:

ಸಂಸಾರಾಭರ್ ಭಾಸೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಂ ಚಡಾವತ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿ ಆಧಾರಿತ್ ಆವಾಜಾಭರಿತ್ ಲಿಪಿ ಸಂಕೇತ್ ವಾಪಾರುಂಕ್ ಚಡಿತ್ ಆಸರ್ಕ್ತ್ ದಾಖವ್ನ್ ಆಸಾತ್. ಹೆ ವಿಶ್ವ ಭಾವ್ಯೆರ್ಕ್ಯಾ ದೃಶ್ಟೆನ್‌ಯೀ ಚಡಿತ್ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ.

ಉಚ್ಚಾರಾಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತಿಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ಚಿ ರೀತ್ ವಿವಿಧ್. ಗೊಂಯ್ಚೆ ಏಕೇ ರೀತಿನ್ ಉಲೈತಿತ್ ತರ್, ರತ್ನಾಗಿರಿಚೆ ದುಸ್ರ್ಯಾಚ್ ನಮುನ್ಯಾರ್ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಏಕ್ ಶೈಲಿ ತರ್, ದಕ್ಶಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಆನ್ಯೇಕ್ ಶೈಲಿ. ಸಾರಸ್ವಾತಾಂಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂಕ್ ಆನಿ ಕ್ರೀಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ ದೀಸ್-ರಾತ್ ಫರಕ್ ಆಸಾ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲೆ ವರ್ಸಾಂ ವಿವಿಂಗಡ್ ಪ್ರದೇಶಾಂಚ್ಯಾಂನಿ ವ ವಿವಿಧ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಭೆಟ್ತಾನಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಸಾಂನಿ ವ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾತ್.

ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಚಿ ವೈವಿಧ್ಯತಾ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕಾಡುನ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ ತಿತ್ಲೆಂ ಸಲೀಸಾಯೆಚೆಂ ನ್ಹಯ್, ಪುಣ್ ಸಲಿಸಾಯೆನ್ ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ತಿತ್ಲೊ ಪುಣೀ ಲಾಗ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ನ್ಹಯ್‌ವೇ?

ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಏಕ್ವಟ್, ಲಾಗ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ನಾ ತರ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಸಂಪರ್ಕ್ ಕರುಂಕ್ ಅಡ್ಕಳ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಲಾಗ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಹಾಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್

ಖಂಯ್ಯಾಯ್ ಎಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಚಿ ವ ಸಮಾಜಾಚಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್‍ಚಿ ರೀತ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾಂಚೆರ್ ಥಾಪ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್. ತಾಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾಂನಿಂ ಯೆಕಾಮೆಕಾ ಮೆಳೊನ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಚಟುವಟಿಕಾಂನಿ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಘಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಖ್ರೇಕ್ ಉಚ್ಚಾರಣಾಂತ್ ಸಮಾನತ್ವ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ತೆಚ್‌ಪರಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಹಂತಾರ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಹಂತಾರ್ ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾಂನಿ ಎಕಾಮೆಕಾ ಮೆಳೊನ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಚಟುವಟಿಕಾಂನಿ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಘಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಖ್ರೇಕ್ ಉಚ್ಚಾರಣಾಂತ್ ಸಮಾನತ್ವ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ತೆಚ್ ಪರಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಹಂತಾರ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಹಂತಾರ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ಚೆ ಅವ್ಕಾಸ್ ಚಡ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವೈವಿಧ್ಯತಾ ಉಣೊ ಜಾಂವ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಚಡ್. ಹಾಚಾಕಿ ವರ್ತೆಂ, ವಿವಿಧ್ ಸಮಾಜೆ, ವಿವಿಧ್ ಪ್ರದೇಶಾಂಚೆ ನಾಟಕಿಸ್ತ್, ಗಾವ್ಪಿ, ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ತಾಂಚಿ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ಆಸಾ ಕರ್‍ಚೆಂ; ದೂರದರ್ಶನ್ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಚಿಂ, ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಾ ಕುಮ್ಕೆನ್ ಚಲನ್-ಚಿತ್ರಾಂ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ಚಿಂ. ಅಶೆಂ ವಿವಿಧ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆನಿ ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮಾಂಚ್ಯಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರದೇಶಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗಿಂ ಹಾಡ್ಚೆಂ, ತರ್ಕಾಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಕರ್ನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ, ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಜಮಾಂವ್ಚೆಂ ಚಡಿತ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಆಮಿಂ ಕಿತ್ಲೆಂ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾಂವ್, ತಿತ್ಲೆಂ ಆಮ್ಚೊ ಮದ್ಲೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಉಣೊ ಜಾತಾ. ಆಮಿ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಣ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಎಕ್ವಟಾಚ್ಯಾ ಭಾವನಾಕ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತಾ ದೀಜಾಯ್ ಶಿವಾಯ್, ಆಮ್ಕಾಂ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಧರ್ಮ್, ಜಾತ್, ಆನಿ ಪಂಗ್ಡಾಂಕ್ ನ್ಹಯ್. ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ಚಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಪರಿಂಚ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ರೀತಿಂತ್ ಅಂತರ್ ಉಣೊ ಜಾವುನ್ ಸಮಾನತಾ ಚಡೊನ್ ಯೆತಲಿ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಂದ್ ಭೊಗ್ತಲೊ.

ಕೊಂಕಣಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ವಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಎಕ್ವಟ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಚಡಿತ್ ಸಲೀಸ್ ಜಾತೆಲೆಂ. ಜೀವಿತಾಚ್ಯಾ ಸಭಾರ್ ಹಂತಾನಿ ಹೊ ಎಕ್ವಟ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ನ್ಹಯ್ ತರೀ ಥೊಡ್ಯಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್, ರಾಜಕೀಯ್ ಸಂದರ್ಭಾನಿಂ ಆಸಲೊ ಲಾಗ್ಗಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಸಮೂಹ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಂಕ್‌ಯೀ ತೊ ಗರ್ಜೆಚೊ.

ಕೊಂಕಣಿ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಎಕ್ವಟ್ ವಾ ಲಾಗಿಂ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಏಕ್‌ಚ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾಂ. ತರೀ ತ್ಯಾ ದಿಶೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಯೋಜನಾಂತ್ ಗಮನ್ ದೀನಾಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚೆ ತರೀ ಜಾಂವ್ದಿತ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಭೆಟ್ತಾನಾ ತಾಂತಾಂಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಚ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಲಜೆನಾಸ್ತಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್‌ಚ್ ಉಲಯ್ಜಾಯ್. ತೆದ್ನಾ, ಕಾಳ್‌ಲಾಗಾತ್ ತರೀ, ಕೊಂಕಣಿ ನೀಜ್ ಎಕ್ವಟಾ ಕುಶಿನ್ ಮೇಟ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಸಕ್ತೆಲಿ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಕ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಭಿಯೆಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಲಜೆಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ವರ್ವಿಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆಚ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್‍ತಾಂವ್,

ಜಿಯೆತಾಂವ್, ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಾ ವರ್ವಿಂ ಹೆರ್ ಭಾಷೆ ಥಂಯ್ ಮೊಸೊರ್ ಉಬ್ಜಾಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಉಬ್ಜೊಂಕ್ ನಜೊ.

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ್:

ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ತೊಂಡ್ಚ್ಯಾಪಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ (Oral Literature) ಚಡಿತ್ ಮಾಪಾನ್ ಆಸಾ ತರೀ ಲಿಖ್ಣೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್‌ಯಿ ತೀ ಪಾಟಿಂ ಉರೊಂಕ್ ನಾಂ. ಪುಣ್ ತೀ ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಮಲಯಾಳಂ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ಸಂಗಿಂ ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಕ್ ದೆಂವ್ಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಹಂತಾಕ್ ಪಾವೊಂಕ್ ನಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾಂ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆದಿಂ ಕೊಂಕಣಿ, ನಾಗರೀ ಆನಿ ಗೋಮಾಂತಕೀ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರೆಯ್ತಾಲೆ ತರ್ ಆತಾಂ ರೋಮನ್ ಆನಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್, ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲೆಯಾಳಂ ಲಿಪಿಂತ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ನವಾಯತ್, ಆರ್ಬಿ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್.

ಕೇವಲ್ ಲಿಪಿಂತ್ ವೈವಿಧ್ಯತಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್‌ಯೀ ಅಂತರ್ ಆಸಾ. ಗೊಂಯ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕೇರಳಾಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಕಷ್ಟ್‌ಚ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಯ್ರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಬಳಿಷ್ಟ್ ಪ್ರಭಾವ್‌ಚ್ ಹಾಕಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಣ್.

ಭಾಸೆಂತ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತಾ ಚಡ್‌ಲ್ಲೆ ಪರಿಂಚ್ ಸಂವಹನ್ ಕಷ್ಟ್ ಜಾತಾ. ಸಂವಹನ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆನಂದ್ ಲಾಭ್ತೊ ತರೀ ಕಸೊ? ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ರೂಚ್ ಚಾಕೊಂಕ್ ಪಾವಾನಾ. ತರ್ ತೀ ವಾಚ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್‌ಗೀ? ಹ್ಯಾಚ್ ಖಾತಿರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಸ್ಥಿತಿ ಏಂತಿಚಿ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಕರ್ತ್ಯಾ ವಾ ಭಾಷೆ ವಿಜ್ಞಾಂನಿ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾ. ಬಗಾರ್ ತೀ ಸಾಹಿತಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಮಾತ್ರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ವಿವಿದ್ ಪ್ರಾಂತಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಿ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಉಗ್ತ್ಯಾಮನಾನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್, ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚುನ್, ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ಸಬ್ದ್-ಭಂಡಾರ್, ಉಲವ್ಪಾ-ರೀತ್, ಹುಮಿಣ್ಯೊ ವಾಪಾರ್ನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕರ್ತಾತ್‌ಗೀ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಎಕ್ವಟ್ ವ ಲಾಗ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತೆಲೆಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಿಂಚೆಂ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ್ಯಾಂಚೆಂ, ವಿಮರ್ಷಕಾಂಚೆಂ ಅಂತರ್‌ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾರ್ ಶಿಬಿರಾಂ ತವಳ್-ತವಳ್ ಆಸಾ ಕರಿಜಾಯ್, ತರ್ಕ್ ವಿತರ್ಕ್ ಚಲಯ್ಜಾಯ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚುನ್ ವಿಮರ್ಸೊ ಕರಿಜಾಯ್. ಅಸಲ್ಯಾ ನಿರಂತರ್ ಪರಿಕ್ರಮಾ ವರ್ವಿಂ ಏಕ್ ಬಳಿಷ್ಟ್ ಸಕ್ತಿವಂತ್, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ.

ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಭಾಸ್ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ದಿಸಾಳ್ಯಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಪತ್ರಾಂಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ್. ಎಕಾ ಧರ್ಮಾಕ್ ವಾ ಜಾತಿಕ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಿಂ ಪತ್ರಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೆತಿತ್ ತರ್ ತಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಭಾಸ್ ವಾಡ್ಚಿನಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಉತ್ತಿಮ್ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಆಕರ್ಸುಂಚೆಂ ಕಾನಡಿಚೆಂ 'ತರಂಗ' ತಸಲೆಂ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚೆಂ ಏಕ್ ಪತ್ರ್

ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ, ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕುಳಿಯೆಚಾನಿಂ ಎಕಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮೆಳೊನ್ ಆಪ್ಲಿಂ ಸಂಪನ್ಮೂಳಾಂ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತ್ ಕರುನ್ ಅಸಲೆಂ ಏಕ್ ಪತ್ರ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಯಶಸ್ವೀ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಂತಾಂಚ್ಯಾ ಸೀಮಿತ್ ವಲಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಚಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಾ ಕೆಲ್ಯಾರೀ ಚೂಕ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಜೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್.

ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾನಿಂ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾ ಭಾಶೆಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕರ್ತೈತ್. ಕಥೋಲಿಕ್ ಕ್ರೀಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಿಸಾಚ್ಯಾ ಬಲಿದಾನಾ ಮಾಂಡಾವಳೆಂತ್ ವಾಪರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಗೋಂಯ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಕ್ ಲಗ್ತಿ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ್ ಕೆಲಾಂ. ಹೆಂ ಚಡ್ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಲಾಂ ತೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಯೆತ್.

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಆನಿ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಗ್ರಂಥಾಂಚೊ ಛಾಪೊ ಕಾಡ್ಚೊ. ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಕೃಷ್ಣದಾಸ್ ಶಾಮಾ ಹಾಣೆ ಬರೆಯಿಲ್ಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಪುರಾಣಾಂ, ಶಣಯ್ ಗೋಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಹಾಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್, ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಸಭೆಚ್ಯಾ ಫಾ। ಮಾಫೇಯ್ ಹಾಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆನಿಂ ಸಬ್ದಾಂ ಕೋಶ್. ಅಶೆಂ ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಗ್ರಂಥಾಂಚೆಂ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಛಾಪೊ ಕಾಡಿಜಾಯ್. ತೆಚ್‌ಪರಿಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗ್ರಂಥಾಂ (ವೇದ್, ಉಪನಿಷತ್, ವಾಂಜೆಲ್, ಖುರಾನ್) ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ ಗ್ರಂಥಾಂ, ಸಾಂತಾಂಚಿಂ ಜೀವನ್ ಚರಿತ್ರಾಂ ಹಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ತರ್ಜುಮೊ ಜಾಯ್ಜಯ್. ಸಂಸ್ಕೃತ್, ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರೆಬಿಕ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ ಅಸಲ್ಯಾ ಭಾಶೆಂಚ್ಯಾ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಗ್ರಂಥಾಂಚೊ ತರ್ಜುಮೊ ಜಾಯ್ಜಾಯ್. ತೆಚ್‌ಪರಿಂ ವಿವಿಂಗಡ್ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ತಾಂತಾಚ್ಯಾ ಲಿಪಿಂಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಕಾಮ್‌ಯೀ ಚಲಜಾಯ್. ತೆದ್ನಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಭದ್ರ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಆನಿ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ದಿಶಾ ಮೆಳ್ತಲಿ. ಹಾಚೆ ಮಾರಿಫಾತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದಾಟೆಂ-ಮೊಟೆಂ ಜಾವ್ನ್ ವಾಡೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತೆಲೆಂ.

ಮೂಳ್: ಡಾ। ವಿಲ್ಯಂ ಮಾಡ್ತ

10. ಕನ್ನಡ-ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಬಂಧ್

ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಪರಂಪರಾ:

ಭಾರತಾಚೇ ಅಸ್ತಮ್ತೆ ಕರಾವಳಿರ್ ಲಾಂಬಾಯೆಕ್ ವಿಸ್ತಾರೊನ್ ಆಸಾ ತ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಉಲಂವ್ಚಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಸ್ - ಕೊಂಕಣಿ. ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀ ಪ್ರಾಕೃತಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಲ್ಮ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್. ಬೊಂಬಯ್ ಥಾವ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಗೊಂಯ್, ಮಂಗ್ಳುರ್, ಕಾಸರಗೋಡ್, ಕೊಝಿಕೋಡ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾನ್ ಜಿಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ವಿಸ್ತಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಘೊಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೇ ಕೊಂಕಣಿಚಿಂ ಪಾಳಾಂ-ಮುಳಾಂ ರೊಂಬ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹೀ ಭಾಸ್ ಉಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ವಾಡಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಯ್ಶೆ ಕೆಲಾ. ಆಯ್ಲೆವಾರ್ಚೇ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚೊ ಜನಸಂಖೊ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ 25 ಲಾಖ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ 9 ಲಾಖ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ 8 ಲಾಖ್, ಕೇರಳಾಂತ್ 4 ಲಾಖ್ ಆನಿ ಹೆರ್‌ಕಡೆನ್ 4 ಲಾಖ್ - ಅಶೆಂ ಒಟ್ಟು 50 ಲೇಖ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲವ್ಪಿ ಲೋಕ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಜಿಯೆತಾ ಮ್ಹಣ್ಚಾಚೊ ಅಂದಾಜ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಹಿಂದು, ಸಾರಸ್ವತ್ ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಗ್ಳೆ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತಾಂಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಪಿಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ರೊಮಿ ಆನಿ ದೇವನಾಗರಿ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕಾನಡಿ, ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಮಲಯಾಳಿ ಆನಿ ಭಟ್ಕಳ್ಚೆ ನವಾಯತ್ ಅರೆಬಿಕ್ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ತಾತ್. ಆಖ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಪಾಂಚ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಬರಂವ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಹೆರ್ ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ನಾ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್.

ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ದೇಶಿ ಭಾಸಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯಿಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥಾವರ್ವಿಂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಬರಂವ್ಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ವಾಟ್ ಉಗ್ತಿ ಜಾಲಿ. ಫಾದರ್ ಎಸ್ತೆವಾಂವ್ (Father Thomas Stephens) ಹಾಣೆ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ "ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್" ಮಹಾಕಾವ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಸಬ್ದ್ ಸರಾಸರಿ ಭರ್ಸುನ್ ಆಸಾತ್. ತೆದ್ನಾಂಚ್ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪ್ರಭಾವಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ತಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ಚಾಕ್ ಹೊ ಏಕ್ ದಾಕ್ಲೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಎಕಾಚ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಲ್ಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ. ಕೊಂಕಣಿನ್ ಜಲ್ಮ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸುಮಾರ್ ತೀನ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಜನ್ಮಲ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ತಾತ್. ದೆಕುನ್‌ಂಚ್ ಜಾವ್ಯೆತ್ ಸಂತ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಾನ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ "ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ" ಮಹಾನ್ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಸಮಾಸಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಸಬ್ದ್ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾತ್, ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪ್ರಭಾವಿತ್ ಥರಾನ್ ಘೊಳ್ತಾಲಿ ಜಾವ್ಯೆತ್.

ಭಾರತೀ ಪುರಾಣ್ "ಮಹಾಭಾರತ್" ಹಾಚೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಭಾಷಾಂತರಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕಾನಡಿ ಲೊಕಾಚೆರ್ ಪಡ್ಲೊ ಆನಿ

"ಮಹಾಭಾರತ್" ಕಾವ್ಯಾಚೆ ಥೊಡೆ ಭಾಗ್ ಕನ್ನಡಾಕ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕರುಂಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ಲಾಭ್ಲೊ. ಪುರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಆಯುರ್ವೇದಾಚೆ ಪಂಡಿತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಲೆವರ್ವಿಂ ಔಷದಿಂಚ್ಯಾ ವನಸ್ಪತಿಂಚಿಂ (ಆಲ್ಯಾಪಾಲ್ಯಾಚಿಂ ಆನಿ ರುಕಾಝುಡಾಂಚಿಂ) ನಾಂವಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾಲಿಂ. ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತಾಂನಿ ಆಸಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವನೌಷಧಿಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ಬರ್ಪಿನಿಶಿಂ ಘಾಲುಂಕ್ ಕುಮಕ್ ಕೆಲಿ. ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಚುನ್ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರಂಗ ಭಟ್, ವಿನಾಯಕ ಪಂಡಿತ್ ಆನಿ ಅಪ್ಪು ಭಟ್ ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ತೇಗ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ವೈದ್ಯಾಂನಿ ಕುಮದೊರ್ ಆಂದ್ರಿಕೀ ಫ್ರಾಂಡ್ರೇ (Henricus Van Rheede) ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಡಚ್ ನೌಕಾಧಿಕಾರಿಕ್ ಮಲಬಾರಾಚ್ಯಾ ವನೌಷಧಿಂಚೊ ವಿವರ್ ಆಟಾಷ್ಟೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಬರವ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಕಾ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಪತ್ರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ. ತಾಚಿ ಪ್ರತಿ ಆಜೂನ್‌ಯಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಬಾಂದೋರಾಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಕಡೆ ವಿಜಯನಗರಾಚೊ ಪಯ್ಲೊ ದೇವರಾಯು ಹಾಚೊ 14ವ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖು ಮೆಳ್ಳಾ.

ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ:

ಪುರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಖಂಯ್ಸರ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಾ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ಪಡ್ಲಾ. ಗೊಂಯಾಂ ಆನಿ ತಾಚೇ ಭಂವ್ತಣೆಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಸಾಂಚೊ, ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಶೆಚೊ ತಶೆಂಚ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಷೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ಪಡ್ಲಾ ಆಸ್ತಾಂ, ಮರಾಠಿ, ಪುರ್ತುಗೇಜ್, ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಸಾಂಚೆ ಸಬ್ದ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ರಿಗ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಘೊಳೊನ್ ಆಸಾತ್.

ಇಕ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಕದಂಬ ರಾಯ್ (ಪಯ್ಲೊ ಜಯಕೇಶಿ) ತಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಾರಸ್ವತ್ ಮಂಡಳಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾಚ್ಯಾ ಕುಳ್ಯಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಕಾಜಾರಾಚಿ ಸಯ್ರಿಕ್ ಜಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಾವರ್ವಿಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕುಟುಂಬಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ವಚುನ್ ರಾವ್ಲಿಂ. ಜಯಕೇಶಿ ರಾಯಾನ್ ದೇಶಾಂತ್ ಆನಿ ವಿದೇಶಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂಲಾಗಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಾಚೊ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲ್ಲೊ. ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂಲಾಗಿಂ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲಯ್ಲೊ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ದಿಸಾಂ ಭಿತರ್ ಗೊಂಯ್ಚೆ ವಾಣಿಜ್ಯ್ ಫುಡಾರಿ ತೆ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೆ. ಗೊಂಯಾಂ ಯೆತಾನಾ ತಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ (ಶೆಣ್ವಿ) ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ತೆ ಘೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಕದಂಬ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಕನ್ನಡ ಘೊಳ್ತಾಲಿ. ಆಪ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ವೃದ್ಧಿ ಕರ್ಚೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ತಾಂಕಾಂ ಉಣೊ ರಾವ್ಲೊ ತರೀ, ಕೊಂಕಣಿ ಬರಂವ್ಕ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ತಾಂಣಿಂ ವಾಪರ್ಲಿ. ಆಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕರಾವಳೆರ್ ತಾಂಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲ್ತಾಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಸ್ತಾರ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕರಾವಳೆಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಚಾಲೂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚೆ ಜಾಯ್ತೆ ಸಬ್ದ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಲೆ ಆನಿ ದ್ರಾವಿಡ

ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಷ್ಟಿ ಭರ್ಲಿ. "ನೇಜ್, ಗಾದೊ, ಮೇರ್, ಭಾತ್, ಸೊಪ್, ಮುಲೊ, ಪಾರ್ಕಾಸೊ" ಸಬ್ದ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ತವಳ್‌ಚ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆ ತಸಲೆ ಆಜೂನೀ ತೆ ಸಬ್ದ್ ಆಮ್ಚೇ ಭಾಷೆಂತ್ ಘೊಳೊನ್ ಆಸಾತ್.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕದಂಬ ರಾಯಾಂಚೆಂ ರಾಜ್ ಸಂಪ್ತಚ್, ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೆಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲಿನಾ. ಸಿಲ್ಹಾರಸ್ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಮರಾಠಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲಿ. ಬಿಜಾಪುರಾಚ್ಯಾ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಯಾನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಜಿಕ್ತಚ್, ಮರಾಠಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್ಯೆಭಾಸ್ ಜಾಲಿ. ತೆದ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಷ್ಟಾಂಕ್ ಒಳಗ್ ಜಾಲಿ. ಆದಿಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ರಾಯಾಂಚೇ ಆಳ್ವಿಕೆಂತ್ ತಾಂಚೇ ಮಾಯ್‌ಭಾಷೆಕ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ಮೆಳ್ಳೆನಾ, ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಫುಡಾರ್ ಕಷ್ಟಾಂಚೊ ಜಾಲೊ, ತರ್‌ಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮರೊಂಕ್ ನಾ. ಸಾರಸ್ವತಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಆನಿ ವ್ಯಾಪಾರ್ ವಹಿವಾಟಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಚಾಲೂ ದವರ್ಲಿ. ಮಧ್ಯಮ್ ಆನಿ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ತಶೆಂಚ್ ಅಶಿಕ್ಪಿ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಂಚೊನ್ ಉರ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ದೀವ್ನ್ ತಿ ಆಳ್ವೊನ್ ವಚನಾಶೆಂ ಸಾಂಬಾಳ್ಳಿಲಿ ಕೀರ್ತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮಿಶನರಿಂಕ್ ಆನಿ ಮುಖ್ಯಿ ಜಾವ್ನ್ ಜೆಜುಚೇ ಸಭೆಚ್ಯಾ ಯಾಜಕಾಂಕ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ. ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾನಂತರ್ ಮಾತ್ರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆಪ್ಲೇ ಚಡಿತ್ ಸುಧಾರ್‌ಲ್ಲೇ ಮರಾಠಿ ಸಂಗಿಂ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್ಯೆಭಾಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ.

ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾರತಾಕ್ ಯೆತಾನಾ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಶಿಕ್ಪ್ಯಾಂ ಆನಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಧನಿಕಾಂ ಮಧೆಂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯವಹಾರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಹೀ ಕೆನರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ತಿಕಾ "ಕೆನರಿನಾ" (Canarina) ಮ್ಹಣ್ ಪುರ್ತುಗೇಜಾಂನಿ ನಾಂವ್ ದಿಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂ ಖಾತಿರ್ ಪುರ್ತುಗೇಜಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಪರುಂಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಣ್ಚಾಪಚೆಂ ಶಾಸನ್ 1648 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ ಆನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಸ್ ಬಲತ್ಕಾರಾನ್ ಸರ್ಕ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಥಾಪ್ಲಿ. ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಲುಟ್ಲೆಂ ಆನಿ ನಾಸ್ ಕೆಲೆಂ. ಇತ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಕೊಂಕಣಿ ಆಳ್ವಾಲಿನಾ ಬಗರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಆನಿ ಅಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮಧೆಂ ತಿ ಘೊಳೊನ್ ಉರ್ಲಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚ್ಯೆ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಪುರ್ತುಗೇಜಾಂನಿ "ಲಿಂಗ್ವಾ ಕೆನರಿನಾ" ಆನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚ್ಯೇ ಕೊಂಕಣಿಕ್ "ಲಿಂಗ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕಾ" ಮ್ಹಣ್ಚಾಪಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ದಿಲಿಂ. ಹೆ ದೋನ್‌ಯಿ ಥರ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ:

19ವ್ಯಾ ಶತಕಾಚೇ ಸುರ್ವೆರ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಶಾಳಾಂನಿ, ದಪ್ತರಾಂನಿ ಆನಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಾಂನಿ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಚಾಲೂ ಕೆಲಿ. ಅಸಲ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಡಯ್ಲೆಂ. ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಡ್ತಿಚೆಂ ಶಿಕ್ಷಣ್, ಕಂತಿಗೊ, ಪದಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಂವ್ಕ್

ಆರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ. ಸುಮಾರ್ ಸಾತ್ಶಿಂ-ಆಟ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕುಟುಂಬಾಂನಿ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಪುರಾವೆ ನಾಂತ್, ತರೀ ತಾಂಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಸಾಂ ಮಧೆಂ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆನಿ ಸಳಾವಳ್ ದವರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ. ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಯೆತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ (ಪುರೋಹಿತ್) ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿಂಕ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಯಾವಳಿಂಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ತೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ದೆಂವ್ತಚ್, ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಕ್ ಆನಿ ಪುರೋಹಿತಾಂಕ್ ತಾಂಚೆಂ ಆಕರ್ಷಣ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಚೆರ್‌ಯಿೀ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲೊ.

ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಯೆತಾನಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪುರಾಣಾಂ, ದೊತ್ಯೊರ್ನ್, ಪದಾಂ, ಕಂತಿಗೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ವೊವಿಯೊ, ವೇರ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಾಂನಿ ತಾಣಿಂ ಬರವ್ನ್ ದವರ್‍ಲ್ಲಿಂ; ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತೆದ್ನಾ ಛಾಪ್ಖಾನೊ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಉಪ್ರಾಂತ್ 1784 ಥಾವ್ನ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೇ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಬಂಧಡೆ ವೆಳಾರ್, ಕೆನರಾಂತ್ಲಿಂ ಹಾತ್ ಬರ್ಪಾಚಿಂ ಸಬಾರ್ ಲಿಖಿತಾಂ ನಾಸ್ ಜಾಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ಪಾಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ. ಸುಮಾರ್ 15 ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬಂಧಡೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ಜಿವಿತ್ ಪರತ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ. 1880 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲಿ ಆನಿ 1882 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ ಉಗ್ತೊ ಜಾಲೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂತ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಪಾವ್ಲೊ ಆನಿ ಛಾಪ್ಖಾನ್ಯಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಚಿಂ, ನಿಹಾಳಾಚಿಂ, ಗಿತಾಂಚಿಂ, ಪದಾಂಚಿಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಾಂನಿ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಿಂ. 1912 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಪತ್ರ್ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ" ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ರಾಕ್ಣೊ, ಮಿತ್ರ್, ಪಯ್ಣಾರಿ, ಝೆಲೊ ಇತ್ಯಾದಿ ನೇಮಾಳಿಂ ಪತ್ರಾಂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ಲಿಂ ಆನಿ ಆತಾಂಯ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾತಾತ್.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ:

ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ಮುಳಾಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಭಾಸಾಂ ಪಯ್ಕಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ವರ್ಗಾಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್ಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ, ತರೀ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆನಿ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಜಲ್ಮಲ್ಲೇ ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಲೇ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ರಾಜ್‌ಕುಳ್ಯಾರಾಂ ವಾ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಧಾರ್ ವಾ ಅನುದಾನ್ ಲಾಬೊಂಕ್ ನಾ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಉಲಪ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಸುಮಾರ್ 25 ಲಾಖ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್. ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಶಿಕ್ಷಣ್, ವ್ಯಾಪಾರ್, ವಾಣಿಜ್ಯ್, ವೈದ್ಯಕೀಯ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಸಂಗೀತ್, ನಾಟಕ್, ಚಲಚಿತ್ರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಕ್

ಭರ್ಪೂರ್ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾ. ತಶೆಂಚ್, ಸುಂಕ್ ತೀರ್ವೊ ಇತ್ಯಾದಿ ದೀವ್ನ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಖಜಾನಾಕ್ ಖೋಟ್ ಘಾಯ್ತೊ ಉಟಯ್ಲ್ಯಾ. ಪುಣ್ ಹೊ ಲೋಕ್ ಸಾದೊ ಆನಿ ಸೊಶ್ಕಿಕ್. ಆಪ್ಲೇ ಭಾಶೆ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಥಂಯ್ ಮೋಗ್ ಆನಿ ಅಭಿಮಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ಆಸ್ಯಾರ್‌ಯೀ ತಾಚೆ ಖಾತಿರ್ ಝುಗ್ಜೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ಸ್ವಭಾವಾಚೊ ನ್ಹಂಯ್. ಬಗಾರ್ ಸರ್ವಾಂ ಸಂಗಿಂ ಸೊಶ್ಕಿಕಾಯೆನ್ ಆನಿ ಸಮಾಧಾನಾನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯೊ ತಸಲೊ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ 25 ಲಾಖ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೇ ಭಾಶೆ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಖಾತಿರ್ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ಚಿಂ ರಾಜಾಂಯ್ಕ್ ನ್ಹಂಯ್‌ಗಿ? ಆಮ್ಚೆಂ ಭಾರತ್, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾಚೆಂ ರಾಷ್ಟ್ರ ದೆಕುನ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ಜಾತ್‌ಮತ್ ಭೇದ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಪಾಪ್ಲಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಪಾಳುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ. ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಏಕಾ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ದಿಲ್ಲಿ ಕಸಲಿಯ್ ಕುಮೊಕ್ ವಾ ಸವ್ಲತಾಯ್. ಹೆರ್ ಸಮಾಜಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್‌ಯೀ ವಿಚಾರುಂಕ್ ಹಕ್ಕ್ ಆಸಾ. ಹೀಂ ಮುಖಾವಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಭಾಸೊ ಆಸಾತ್ ತರೀ ಚಡಾವತ್ ಲೋಕಾಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಕನ್ನಡ. ಹೀ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಸ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚಿ ರಾಜ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಶ್ತಾ. ಹೆಂ ವಾಜ್ಬಿ ಆನಿ ಹಾಕಾ ಕೊಣಾಚೊಯ್ ಆಕ್ಷೇಪ್ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಪುಣ್ ಕನ್ನಡ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕಾಚಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ ನ್ಹಂಯ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಹೆರ್ ಭಾಸೋಯೀ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ, ತುಳು ಆನಿ ಕೊಡವ. ಹ್ಯೊ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕಾಚ್ಯೊ ಭಾಸೋ. ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಹ್ಯೊ ಭಾಸೋ ಉಲವ್ಪಿ ಲೋಕ್, ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಕನ್ನಡ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಉಲವ್ಪಿ ಲೋಕಾಪ್ರಾಸ್ ಜಾಯ್ತೊ ಉಣೊ.

ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ:

ಹೆಂ ತತ್ವ್ ಮಾಂದೂನ್ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಡಳಿತಾ ಖಾತಿರ್ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ವಾಜ್ಬಿ ತರೀ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಜಿಯೆತಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಆಡಳಿತಾಚಿ ಭಾಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಪಾವನಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ಬಾಯ್ಲ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಸಂಗಿಂ ಸಂಭಾಷಣ್ ಕರುಂಕ್, ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಸಾಂದ್ಯಾಂ ಲಾಗಿಂ ಪತ್ರ್ ವ್ಯವಹಾರ್ ಚಲಂವ್ಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿಂನಿ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ವಾಪರುಂಕ್, ಆಪ್ಲಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್‌ಚ್ ಚಡ್ ಸಲಿಸ್ ಆನಿ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಭರಿತ್. ಕನ್ನಡ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಲಂವ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಕನ್ನಡ ವಾಪರುಂಕ್ ಕಿತ್ಲೊ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಆಸಾಗಿ, ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ, ತುಳು ವಾ ಕೊಡವ ಭಾಸೋ ಉಲವ್ಪಿ ಲೋಕಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ವಾಪರುಂಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಆನಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಆಸಾ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕಾಕ್ ಆಸಾ ತೆಂ ಮುಖಾವೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಕನ್ನಡ ಉಲವ್ಪಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕಾನ್ ಧಾಮಾವ್ನ್ (ಧಮ್ಕುನ್) ಧರುಂಕ್ ಸಾಧನ್ ಚಲಂವ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಂಯ್. ಅಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂಚೆರ್ ಕುರಾಡ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ಜಾತಾ. ತೆದ್ನಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕಾನ್, ಆಪ್ಲೇ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ಝುಜ್ಚೆಂ ತಾಂಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ್, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಆಪಾಪ್ಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೇ ಮಾಯ್‌ಭಾಶೆಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಕರ್ನ್ ತೀ ವೃದ್ಧಿ ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಭಾರತಾಚಿ ಪ್ರಜಾ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ತರೀ ಶಿಕ್ಷಣಾಂತ್ ಮುಕಾರ್ ಆಸೊನ್, ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಚಟುವಟಿಕಾಂನಿ ಮುಕಾರ್ ಆಸಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಚಿ ಥಂಯ್ ಜಾಗೃತಿ ಉಬ್ಜಲ್ಯಾ ಆನಿ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್, ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಭಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಘ್-ಸಂಸ್ಥ್ಯಾದ್ವಾರಿಂ ಕೊಂಕಣಿಚೀ ಏಳಿಗೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿಂ ಸಹಮಿಲನಾಂ, ಪರಿಷದೆಚಿಂ ಅಧಿವೇಶನಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಲವ್ನ್ ಆಪ್ಲೇ ಭಾಷೆಥಂಯ್ ಜನಜಾಗ್ರತಿ ಉಟಯ್ಯಾ. ಹಾಂತುಂ ವಾಯ್ಟ್ ಕಿತೆಂಯ್ ನಾ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಮಾನಸಿಕ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂಚಿ ಸಮ್ಜಣಿ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಖಚಿತ್ ಜಾತಾ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ, ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ವಿಭಾಗ್, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕನ್ನಡ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಅನುದಾನ್ ಘೆವ್ಚ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚೇ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧೆಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ನಾಂಗಿ? ಕೊಂಕಣಿಚಿಂ ಯೋಜನಾಂ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ನ್ ತಿಂ ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಕುಮಕ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ಜಾತಾ? ಸರ್ಕಾರಾನ್ ವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಯೆವ್ಜಿಲ್ಯಾ ಸವ್ಲತಾಯಾಂಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಜೋಡ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉನ್ನತೆಕ್ ಹಾಡ್ನ್, ತಿಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಡವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮಾಯ್‌ಭಾಷೆಂತ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ದಿವ್ಚಾಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಆಸಾ. ತಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ, ಹರ್ಯೆಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಪ್ರಗತೆಕ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಆಪ್ಲೇ ಭಾಷೆಚೇ ಅಭಿವೃದ್ಧೆ ಖಾತಿರ್ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಸವ್ಲತಾಯೊ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಯಾಂತ್ ಚೂಕ್ ಕಸಲಿ? ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕನ್ನಡ ಉಲಯ್ಪಿ ಲೊಕಾನ್ ತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೃದ್ಧಿ ಕರುಂಕ್ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ಪಿ ಲೊಕಾಕ್ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?

ಕೊಂಕಣಿಚಿಂ ಯೋಜನಾಂ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್; ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ, ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಲಿಪಿಂನಿ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾಯ್ಸಾರ್ಕೆಂ ಲಿಪಿಯಾಂತರ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ದಿಸಾಳೆಂ ತಶೆಂಚ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿ ಆಟಾಪ್ಚೆಂ ಹಫ್ತ್ಯಾಳೆಂ, ಅಸಲ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಂವ್ಚೆಂ, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಂವ್ಚೆಂ - ಹಿಂ ಸರ್ವ್ ಯೋಜನಾಂ ಸುಫಳ್ ಕರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ದೆಕುನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಘ್‌ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಎಕ್ವಟಾನ್ ವಾವುರ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ಝುಗ್ಜೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಆಮ್ಚೇ ವಿನೊವ್ಣೆಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಸರ್ಕಾರ್ ಕಾನ್ ದೀತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೊಂಕಣಿಚೊ ವಾವ್ರ್ ಭರಾನ್ ಚಲ್ತಲೊ, ಕೊಂಕಣಿಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಜಾತಲೊ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯೆಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಕಳಿತ್ ಜಾತೆಲಿ.

- ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್

11. ಆಮ್ಕಾಂ ಜೊಡ್ಪಿ ತತ್ವ್: ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ

ಆರ್ವಿಲ್ಯಾ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂಮಧಿಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಛಾಪಿಲ್ಲೆಂ ಪುಸ್ತಕ್, ಪಯ್ಲೆಂ ಗದ್ಯ್, ಪಯ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಉಜ್ವಾಡಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆನ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಗಜಾಲಿಂನಿ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾಚೊ ಮಾನ್ ಜೊಡಿಲ್ಲೊ ಆಸ್ಲೊ ತರ್‌ಯಿ ಆಮ್ಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಯ್ಣಿಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಹಿಸ್ಸ್ಯಾನ್ ಖೂಬ್‌ಚ್ ಪಾಟಿಂ ಆಸಾ, ಹೆಂ ಮಾನ್ಯ್ ಕರ್‌ಪಾಂತ್ ಕಸಲೆಂಚ್ ಉಣೆಪಣ್ ನಾ. ಹ್ಯೆ ಗಜಾಲಿಕ್ ಲೆಕಿತ್ ಆಮ್ಚೊ ಪಾಡೊ ಇತಿಹಾಸ್‌ಚ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೊ. ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಪುರ್ವಿಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಪುರಾಣಾಂ, ವೇದ್ ಆನಿ ಹಾಂಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಅಣ್‌ಕಾರ್ ಆಸ್ಲೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ನಾ ಕರ್‌ಪಾಚ್ಯಾ ಯತ್ನಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ರಾಜ್ಯ್‌ಕರ್ತಾಂನಿ ಹೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಲಾಸುನ್ ಉಡಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚಾಚೆಂ ಘಣ್ಘಣೀತ್ ಪುರಾವೆ ಖಾಸಾ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಇತಿಹಾಸ್‌ಕಾರಾಂನಿಂಚ್ ಬರವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾತ್. ಹಾಂತುಂತ್ಲೆಂ ಜೆಂ ಥೊಡೆಂ ಶೆಂ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉರ್ಲೆಂ ತೆಂ ಆಯ್ಜ್ ಗೊಂಯ್, ಲಿಸ್ಬನ್ ಆನಿ ಯುರೋಪಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಆರ್ಕಿವ್ಹಾಂನಿ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ದರ್ಜೊ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಚೊ ಆಸ್ಲೊ, ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ವಾಡಿಕ್ ವಾವ್‌ಚ್ ಮೆಳ್ಳೊ ನಾ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತನಾಯ್ ಸೊಳಾವೊ ಶೆಕ್‌ಡೊ ಧರುನ್ ಆಯ್ಜ್ ಮೆರೆನ್‌ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಗೊಂಯಾಂಭಾಯ್ರ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಜಾಯ್ತ್ ರಾವ್ಲಾಂ, ಸಂವ್ಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಯ್ಚ್ಯೆಯ್ ಭಾಶೆನ್ ಇತ್ಲಿ ಪಿಡಾಪಿಡ್, ಇತ್ಲೊ ಜುಲುಮ್ ಆನಿ ಇತ್ಲಿಂ ಆಡ್‌ಮೆಳಿ ಸೊಂಸುನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಪರಂಪರಾ ಅಖಂಡ್ ರಿತಿನ್ ಚಲಯಿಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಲಿ.

ಹಾಂತ್ಲೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಆಡ್‌ಮೆಳೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ - ಕೊಕಂಣಿ ಸಮಾಜಾಚಿ ಜಾಲ್ಲಿ ತಾಟಾತೂಟ್ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ಏಕ್‌ಮೆಕಾಂಕಡ್‌ಲೊ ತುಟಿಲ್ಲೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ತಾಂತೂಂತ್ ಭರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ ಲಿಪ್‌ಯಾಂಚಿಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ಹಿಂದೂನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಫುಡೆಂ ಚಲಯ್ಲಿ, ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಚೊ ಆದಾರ್ ಘೆತ್‌ಲೊ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಪಾವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಭುಕ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಭಾಗವ್ಲಿ. ಕೇರಳಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ಮಲಯಾಳಮ್ ಲಿಪಿ ಘೊಳೂಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಆನಿ ಭಟ್ಕಳ್‌ಕಡ್ಲ್ಯಾ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಉರ್ದು ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಬರಪ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಹಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪಾಂಚ್ ಲಿಪ್‌ಯಾಂನಿ ವಾಂಟೂನ್ ಗೆಲೆಂ ಆನಿ ಎಕ್ಯೆ ಲಿಪ್‌ಯೆಂತ್‌ಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಆಸ್ತನಾಯ್, ದುಸ್ರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಲ್ಯಾಂ ಮೆರೆನ್ ಪಾವ್ಲೆಂ ನಾ. ಹಾಕಾಯ್ ಲಾಗೂನ್ ಹೆರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಘಾಟ್ಲ್ಯಾ ದೆಡ್ಶೆಂ-ದೊನ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಮದಿಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾಚೆಂ ಜಶೆಂ ಚಕ್ರ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ ತಶೆಂ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂನಾ. ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ ಪ್ರಸಾರಾಕ್‌ಯ್ ಪುರಾಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಳ್ ಉಕ್ತೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂ ನಾ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತನಾಯ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಮೂಳ್ ಆಮಟ್ ವಿಕಸ್ಲಿ ನಾ. ಪಾಟಿಚೊ ಕಣೊ ಮೊಡ್‌ಲೊ ವಾ ಬಾಗವ್ಲೊ ನಾ.

ಆಯ್ಜ್ ಇತಿಹಾಸಾನ್ ನಿರ್ಮಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅದ್ರುಶಚೆ ಫೆರೆ ಹುಪ್‌ಚೆಲಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ.

ಹಾಂತೂಂತ್ ಪಯ್ಲೊ ಆನಿ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಪ್ರಸ್ನ್ ಲಿಪಿಚೊ. ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಹೀ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಸಭಾವಿಕ್ ಲಿಪಿ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಯೆವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಗೊಮಾಂತ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಬರೊವ್ಪಾಖಾತಿರ್ ಹಿಚ್ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್‍ತಾಲೆ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾನ್ ಕೊಚಿನಾಕ್ ವಚೂನ್ ಥಂಯ್ ರಾಬಿತೊ ಕರೂಂಕ್ ಲಾಗಿಲ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ವಯ್ಜಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಲ್ವಾನ್ ಕೊಚಿನ್‌ಚ್ಯಾ ಡಚ್ ಗವ್ರ್ನರಾನ್ ಮಲಬಾರ್‌ಚ್ಯಾ ವನಸ್ಪತಿಂಚಿಂ ಚಿತ್ರಾಂ, ನಾಂವಾಂ, ಗೂಣ್ ಆನಿ ಉಪಯೋಗ್ ಘಾಲೂನ್ ಏಕ್ ಮೊಟೊ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಯ್ಲಾ. ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚೆಂ ನಾಂವ್ Hortus Indicus Malabaricus ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಲೊ ಮಜ್‌ಕೂರ್ ಲಟ್ಕೊ ನ್ಹಯ್. ಹೆಂ ಸಾಂಗ್ಪಾಖಾತಿರ್ ತಾಣೆಂ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಯ್ಜಾಂಕಡ್ಚ್ಯಾನ್ ಜೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್‌ಪತ್ರ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ತೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಆನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸಾ. ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಉಜ್ವಾಡಾ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವಯ್ಜಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ರಂಗಭಟ್, ವಿನಾಯಕ್ ಪಂಡಿತ್ ಆನಿ ಆಪ್ಪು ಭಟ್ ಅಶಿಂ ಆಸ್ಲಿಂ ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಗೊಂಯ್‌ಚ್ಯಾನ್ ಕೊಚಿನಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿಖಾತಿರ್ ತೇ ಮುಸ್ತಿಂತ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚ್ ವಾಪರಿಲ್ಲಿ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬರ್‍ಯಾ ನಶಿಬಾನ್ ಹಿ ಲಿಪಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್‌ಯ್ ಮಾನ್ಯ್ ಆಸಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆಯ್ಜ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಜಾತಾ. ತಶೆಂಚ್ ಕೇರಳಾಂತ್‌ಯ್ ಜಾತಾ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲೆ ಆಮ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾವ್ ಹಿಂದಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ತಾನಾ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಲಾಗ್ನ್ಯಾತ್. ದೆಖೂನ್ ಪುಡ್ಲ್ಯಾ ವೀಸ್-ಪಂಚ್ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ ದೇವ್ ನಾಗರಿ ಹೀ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಯೆತಾ ಅಶಿ ಲಿಪಿ ಜಾತಲಿ, ಹಾಂತೂಂತ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಮ್ಹಣೂನ್ ತೀ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊವ್ಪಾ ಖಾತಿರ್ ಆಮಿ ಘೆತ್ಲೆ ತೆನ್ನಾ ಪಸ್ತಿಸ್ ಲಾಖ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆ ಭಾಶೆಕ್ ನವೆಂ ತೆಜ್ ಯೆತಲೆಂ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಸಾರಾಕ್ ಅಧಿಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಮಳ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಪಾವ್ತಲೆಂ. ಮಜ್ಗತ್‌ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಆಮ್ಕಾಂ ತುರ್ತಾಕ್ ಚಲ್‌ತಾ ತಸೊ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಪಿಂಚೊಯ್ ವಾಪರ್ ಚಾಲೂಯ್ ದವರ್‍ಚೊ ಪಡ್ಟಲೊ. ಜಾಣ್ಟ್ಯಾ ಮನ್ಶಾಂಕ್ ಆತಾಂ ನವಿ ಲಿಪಿ ಶಿಕವ್ಪಾಚೊ ಯತ್ನ್ ಕರಪ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಶೆಂ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೆ ನ್ಹಯ್. ಪುಣ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್‌ಯ್ ಮುಳಾವೆಂ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆನ್ ಆನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ದಿವ್ಪಾಚಿ ತಜ್ವೀಜ್ ಮಾತ್ ವೆಳ್ ಹೊಗ್ಡಾಯ್‌ನಾಸ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಕೊಂಕಣಿ ಬರ್‍ಪಾವಳಿಚೆ ವಾಡಿಚಿ ಹಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಗರಜ್.

ಏಕ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಉಪಾಯ್

ಉಚ್ಚಾರ್ ಹೆಂ ಕೊಂಕಣೆಚೆಂ ಬಳ್. ಆನಿ ನದ್ರೆಂತ್ ಬರ್‍ಪಾ ಸಾರ್ಕೆಂ ವೆಗ್‌ಳೆಪಣ್. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಿಕಾಸಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್‌ಚ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾವ್ಪಾಂತ್ ಆಮಿ ಪಾಟಿಂ ಉರ್‍ಲೆ ತಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಖುಬ್ ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ ತರ್‌ಯಿ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ ಫಾಯ್ದೊ ಜಾಲಾ. ಆಮ್ಚೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಶುದ್ಧ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾತ್. ಹೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಪ್ರಾಣ್, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಸಾರ್ಕಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ್ ಆನಿ ಶಾಸ್ತ್ರ್-ಶುದ್ಧ್ ಲಿಪಿ ಲೆಗಿತ್ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ಸಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಸಾರ್ಕೆ ಉಕ್ತ್ಯಾವಂಕ್ ಪಾವನಾ. ಬಸ್, ಬಸ್, ಬಸ್ ಹೀಂ ತೀನ್ ಉತ್ರಾಂ ಜಸೆ ತೀನ್ ವೆಗ್ಳೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಉಕ್ತಾಯ್ತಾತ್ ತೆಜ್ ಭಾಶೆನ್ ಪಣಸ್, ಪಣಸ್ ಆನಿ ಪಣಸ್ ಹೀಂ ತೀನ್ ಉತ್ರಾಂ ಝೂಡಾ - ಫಳಾಚೊ ಭೇದ್ ದಾಖೊವ್ಚೆ ಭಾಯ್ರ್ ವಚನ್‌ಯ್ ಬದಲ್ತಾತ್.

ಹೀಂ ಉಚ್ಚಾರಾಂಚಿ ಬಾರೀಕ್ಸಾಣ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚಾಚಿಂ ಸಾಧನಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಚ್ಯಾ ಯುಗಾಂತ್ ಆಪ್‌ಸೂಕ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳೂಂಕ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಯಾಂತ್, ಟೆಲಿವಿಜನ್, ರೇಡಿಯೊ, ಆನಿ ಹೆರ್ ಪಳೊವ್ನ್-ಆಯ್ಕೊನ್ ಶಿಕ್ಚಾಚಿಂ ಸಾಧನಾಂ (Audio Visual Aids) ಹಾಂಕಾಂ ಲಾಗೂನ್ ಲೋಕ್‌ಸಂಪರ್ಕಾಚೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಖೂಬ್ ಫುಡೆಂ ಗೆಲಾಂ. ಛಾಪಿಲ್ಲೆಂ ಅಕ್ಷರ್ ಖರ್‍ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ಅ-ಕ್ಷರ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್‌ಪೂರ್ಣ್ ಆಸ್ಲೆಂ ತರುಯೀ ಪುರಾಯ್ ಅರ್ಥ್ ಉಕ್ತಾವಂಕ್ ಪಾವನಾ. ಆನಿ ತಾಜ್ಯಾಂತ್ ಜಿವ್ಸಾಣ್ ನಾಸ್ತಾ. ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಛಾಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆಂ ಯುಗ್ ಸೊಂಪ್ಲೆಂ ಅಸೊ ನ್ಹಯ್ ವಾ ತೆಂ ಸೊಂಪ್ತಲೆಂ ಅಸೊಯ್ ನ್ಹಯ್. ಆಮ್ಕಾಂ ವೃತ್ತ್‌ವಿವೇಚನ್ ಆನಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಛಾಪಾಯಿಚೊ ವಾವ್ರ ಚಾಲೂಚ್ ದವರೂಂಕ್ ಜಾಯ್, ಇತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್ ನೆಟಾನ್ ಮುಕಾರೂಯ್ ವ್ಹರೂಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ಬರೊಬರ್ ಆಮಿ ಹ್ಯಾ ಗಾಯ್‌ಕೂನ್ ಪಳೊವ್ಚಾಚ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಸಾಧನಾಂಚೊಯ್ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ವಾಪರ್ ಕರೂಂಕ್ ಜಾಯ್. ಛಾಪಿಲ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಫಕತ್ ವಾಚುಂಕ್-ಬರೊಂವ್ಕ್ ಯೆತಲ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷರ್ ಲೊಕಾಂಮೆರೆನ್ ಪಾವ್ತಲಿಂ. ಚಡ್ ಲೋಕ್ ನಿರಕ್ಷರ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ಪಳೊವ್ನ್ ಶಿಕ್ಚಾಚಿಂ ಸಾಧನಾಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಕ್ ಎಕಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ವೆಂಗಾಯ್‌ತಲಿಂ.

ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಕ್ ಜೊ ವಿಂಗಡ್ ವಿಂಗಡ್ ಲಿಪಿಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಪ್‌ಲೆಮದಿಂ ವಣ್‌ಟಿ ಉಬ್ಲೊಕರೂನ್ ಎಕಮೆಕಾ ಪಾಸೂನ್ ಕುಶಿಕ್ ಉಲ್ಲಿ ತಾಕಾ ಹ್ಯಾ ಸಾಧನಾಂಚೊ ಚಡ್ ಲಾವ್ ಮೆಳೂಂಕ್ ಪಾವ್ತಲೊ. ಹೀಂ ಸಾಧನಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಆನಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಂತ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಕೆಲೆಬಗಾರ್ ರಾಂವ್ಚಿಂನಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಸಾಧನಾಂವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಚೊ ಸಗ್ಳೊ ಸಮಾಜ್ ಸಾಕ್ಷರ್ ಜಾವ್ಚಾಚಿ ವಾಟ್ ಪಳಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಹೆರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂ ಪರಸ್‌ಯ್ ಅಧಿಕ್ ನೆಟಾನ್ ವಿಕಾಸ್ ಕರೂಂಕ್ ಪಾವ್ತಲಿ. ಪದಾಂ ಆನಿ ಗೀತ್ ಭಾಶೆನ್‌ಚ್ ಕಥಾ, ನಾಟಕಾಂ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪ್ರವಚನಾಂ, ಪುರಾಣಾಂ, ಗಣಪತಿ ಪೂಜೆ ಸಾರ್ಕ್ಯೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೆಸೆಟಿಚೆರ್ ಮುದ್ರಿತ್ ಕರುನ್ ವಾ ಫ್ಲೆಟಿಚೆರ್ ಮುದ್ರಿತ್ ಕರುನ್ ವಿಕ್ಚಾಚಿ ತಜ್ವೀಜ್ ಜಾಂವ್ಕ್‌ಜಾಯ್. ಹಾಂವೆಂ ಜೆ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದಮಿಚಿ ಕಲ್ಪನಾ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾ ತ್ಯೆ ಅಕಾದಮಿಚ್ಯಾನ್ ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಆಂಗಾರ್ ಘೆಂವ್‌ಯೆತಾ. ತಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಏಕ್ ದೀಸ್ ಅಸೊ ಯೆತಲೊ ಜೆನ್ನಾ ಬಾಕಿಬಾಬ್ ಬೊರ್ಕಾರಾಂಲಿ ಮೂಳ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿ ಕವಿತಾ ಕೇರಳಾ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಕೊನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಘರಾಂನಿ ತೀಂ ನಕಳ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ನಿರಕ್ಷರಾಕ್ ಲೆಗಿತ್ ಸಂವ್ಕಳಿಚಿ ಜಾತಲಿ. ಕಥಾ ಪ್ರವಾಸ್ ವರ್ಣನಾಂ ಹಾಂಕಾಂ ಚಡ್ ಆಯ್ಕುಪಿ ಮೆಳ್ಟಲೆ ಆನಿ ಲೇಖಕಾ ಬರೊಬರ್‌ಚ್ ಕಲಾಕಾರ್ ಆನಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾಂಕ್‌ಯ್ ನವೆಂ ಮಳ್ ಮೆಳೂಂಕ್ ಪಾವ್ತಲೆಂ.

– ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಕೇಣಿ

12. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್, ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್

ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರದೇಶ್:

ಭಾರತಾಚೇ ಅಸ್ತಮೇ ತಡಿವಯ್ಲ್ಯಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಚ್ಯಾ ರತ್ನಗಿರಿ ಥಾವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಗೊಂಯ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆಂ ಉತ್ತರ್‌ಕನ್ನಡ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಮೆಳೊನ್ ಮುಕಾರ್ ಕೇರಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ ತೇ ವಿಶಾಲ್ ಭುಂಯ್ಕ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲಾಂ. ತರಿಪುಣ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ (ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸೆಜಿಂತ್) ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಉಲಂವ್ಚೊ ಲೋಕ್ ವ್ಹಡಾ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಸಾ.

ಆತಾಂ, ಹೊ ಲೋಕ್ ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಉದೆತಾ. ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಚಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಲೊಕಾಚಿ ಆರ್ಯ್ ಕುಳಿ ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರಸ್ವತೀ ನಂಯ್ಚೇ ತಡಿರ್ ಜಿಯೆತಾಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಜಾಲಾಂ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್‌ಚ್ ತಾಂಕಾಂ 'ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್' ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾತ್ಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೊ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ತ್ರಿಹೋತ್ರ ಗಾಂವಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ರಾವ್ಲೊ. ಕ್ರಮೇಣ್ ರತ್ನಗಿರಿ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಾಣಿಂ ಆಪ್ಲಿ ಘಟ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲಿ. ಶೆವಟಿಂ ಇಕ್ರಾವ್ಯಾ ಆನಿ ಬಾರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂನಿ ಆನಿ ತಾಚೇ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯೀ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕಾರಣಾಂವರ್ವಿಂ ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿಚೊ ಥೊಡೊ ಥೊಡೊಚ್ ಲೋಕ್ ಕಾರ್‌ವಾರ್, ಹೊನ್ನಾವರ್, ಬೈಂದೂರ್, ಕುಂದಾಪುರ್, ಉಡುಪಿ, ಮಂಗ್ಳುರ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಪರ್ಯಾಂತ್‌ಯಿ ಯೇವ್ನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಶತಮಾನಾಂ ಪಾಶಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಪರಿಂಚ್ ಅಶೆಂ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ಸಂತತ್ ಸಗ್ಳೇ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್, ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್, ಆನಿ ಮಲಬಾರ್ (ಉತ್ತರ್ ಕೇರಳಾಚೇ) ಚಡಿಕ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲಿ. ಅಶೆಂ ಜಾವ್ನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಶಾಲ್ ಭುಂಯ್ಕ್ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಸ್ಥಿರ್ ಉರ್ಲೆಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚೊ ಸಂಖೊ ಆನಿ ವಸ್ತಿ:

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂತ್ ಆತಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯ್-ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಜಣಾಂಚೊ ಸಂಖೊ ಲಗ್‌ಭಗ್ ಪನ್ನಾಸ್ ಲಾಖ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಹಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್: 25 ಲಾಖ್, ಗೊಂಯಾಂತ್: 8 ಲಾಖ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್: 12 ಲಾಖ್, ಕೇರಳಾಂತ್: 3 ಲಾಖ್, ಹೆರೆಕಡೆ 2 ಲಾಖ್. ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶ್ ವಿಸ್ತಾರೊನ್ ಆಸಾತ್ಯಾ ಚ್ಯಾರ್ ರಾಜ್ಯಾಂಪಯ್ಕಿ ಅಧಿಕ್ ಚಡ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಅರ್ಧೊ ವಾಂಟೊ ಲೋಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್‌ಚ್ ಜಿಯೆತಾ. ಗೊಂಯ್, ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸೆಜ್), ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ (ಕಾರ್‌ವಾರ್ ದಿಯೆಸೆಜ್), ತಶೆಂಚ್ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಉತ್ತರ್ ಭಾಗಾಂತ್ ಚಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚಿಕ್‌ಮಗ್ಳೂರ್ ದಿಯೆಸೆಜಿಂತ್, ಬೆಂಗ್ಳೂರ್, ಮೈಸೂರ್, ಹುಬ್ಳಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್-ವ್ಹಡ್ ಶಹರಾಂನಿ ಆನಿ ಪೆಂಟೆಂನಿ ಸಯ್ತ್ ಥೊಡೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಜಿಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಿವಿಧ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಹೊ ಲೋಕ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ

ಹೆರ್ ರಾಜ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ ನ್ಹಯ್. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಬರ್ಮಾ, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಯುರೋಪ್, ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಅರೇಬಿಯನ್ ಗಲ್ಫ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂಕ್‌ಯೀ ವಚೊನ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ವಿವಿಧ್ ಧರ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್:

ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂಚೆರ್ ಏಕ್ ನದರ್ ಭೊಂವ್ಡಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಳ್ತಾ ಕೀ ಕೊಂಕಣಿ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಎಕಾ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ವಾ ಕುಳೈಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರೊಂಕ್ ನಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಆಸ್‌ಪಾಸ್ ಆಸಾತ್ ತ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ, ವಿವಿಂಗಡ್ ಧರ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕುಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಮಾಯ್-ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ. ಹಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಚಡಾವತ್ ಲೋಕ್ ಹಿಂದೂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಧರ್ಮಾಂಕ್ ಆನಿ ಜಾತಿಂಕ್ ಸೆರ್ವಾಲ್ಲೊ. ಸಗ್ಳ್ಯಾನ್ ಶಿಂಪಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳೂರಿ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹಿಂದೂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಲೊಕಾಚಿಯೀ ಮಾಯ್-ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ.

ಕೊಂಕಣೆಚಿ ವೈವಿಧ್ಯತಾ:

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಎಕ್‌ಚ್ ತರೀ ವಿವಿಂಗಡ್ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ಆನಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ಧರ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ ತೀ ಉಲಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಮಾತ್ರ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಸ್ಚೆ ಪ್ರದೇಶ್ ಬೊಂಬಯ್, ಪುಣೆ, ಗೊಂಯ್, ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್, ಕೊಡಗು ಆನಿ ಕೇರಳ್, ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಘೊಳ್ತಾತ್ ತ್ಯಾ ಮರಾಠೀ, ಪೊರ್ಚುಗೇಜ್, ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಕೊಡ್ಗಿ, ಆನಿ ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಸಾಂಚೊ ತಶೆಂಚ್ ವಿವಿಧ್ ಧರ್ಮಾಂಚೊ ಆನಿ ಜಾತಿಂಚೊ ಕೊಂಕಣೆಚೆರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ ಪ್ರಭಾವ್‌ಚ್ ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಆನಿ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚ್ಯಾ ರಿತಿಂನಿ ತಫಾವತ್ ಆಸಾ. ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳೂರ್‌ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚಿ ರೀತ್‌ಯೀ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳಿಚ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚೊ ಮನೋಭಾವ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಪ್ರಗತಿಪರ್ ಆನಿ ಸಾಹಸಿಕ್ ಮನೋಭಾವಾಚೊ ಮ್ಹಣುಂಗೆತ್. ದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮಾತ್ರ ನ್ಹಯ್, ಸಬಾರ್ ವಿದೇಶೀ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಯ್ತ್ ಪೊಂತಾನ್ ಪೊಂತಾರ್ ಪಾವೊನ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಜೀವನ್ ತಾಂಣಿಂ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಾಂ. ಪರಿಸರಾಕ್ ಹೊಂದ್ವೊನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚೊ, ಎಕಾಮೆಕಾಲಾಗಿಂ ಮಯಾಮೊಗಾನ್ ಚಲ್ಚೊ ಆನಿ ಸಹಕಾರ್ ಆಟಾಪ್ಚೊ ಸಾಂಕೊವ್ ತಾಂಣಿಂ ಬಾಂಧ್ಲಾ. ದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿಂಗಡ್ ಸಮಾಜಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಮಧೆಂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮಿಲನ್ ತಾಂಣಿಂ ಆಸಾ ಕೆಲಾಂ.

ವಿವಿಧ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಸೆವಾ:

ದೇಶಾಚೇ ಅಭಿವೃದ್ಧೆಖಾತಿರ್ ವಿವಿಧ್ ಪಂಗ್ಡಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್,

ಆರ್ಥಿಕ್, ಕೈಗಾರಿಕ್, ವಾಣಿಜ್ಯ್, ಶಿಕ್ಷಣ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಅಪಾರ್ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್. ಭಾರತಾಂತ್ಲಿಂ ಚ್ಯಾರ್ ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ಬೆಂಕಾಂ, ಸಬಾರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಆನಿ ಉದ್ಯಮ್ ಸಂಸ್ಥೆ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ್ ಶಿಕ್ಪಾಸಂಸ್ಥೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ್ ಸಂಸ್ಥೆ, ಭಲಾಯ್ಕೆಚೆ ಆನಿ ಸಮಾಜ್ ಸೆವೆಚೆ ಸಂಸ್ಥೆ ತೆ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಹಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟಾರ್ ಸೊಭ್ಚಿಂ ಕೆನರಾ, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಆನಿ ಕೊರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬೆಂಕಾಂ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕಸ್ತೂರ್‌ಬಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ್ ಕೊಲೆಜಿ, ಆನಿ ಆಸ್ಪತ್ರೊ, ಮಣಿಪಾಲ್ ಶಿಕ್ಪಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಂಗ್ಳೂರ್‌ಚೆ ಬೆಸೆಂಟ್ ಆನಿ ಕೆನರಾ ಶಿಕ್ಪಾಸಂಸ್ಥೆ, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚೆ ಶಿಕ್ಪಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಸಾಂತ್ ಆಗ್ನೆಸ್ ಆನಿ ಸಾಂತ್ ಆನ್ನಾಚೆ ಶಿಕ್ಪಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರ್ಸ್ ಭಲಾಯ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಸಾಂ. ಜುಜೆಚೆ ಶಿಕ್ಪಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮುಖ್. ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಚಲಂವ್ಚೆ ಲೇಖ್ ಮಿಾತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಹೆರ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಿ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಭಾರತಾಂತ್ ತೆ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಆಸಾತ್.

ರಾಜಕೀಯ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್:

ರಾಜಕೀಯ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್‌ಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಕಾಂಯ್ ಪಾಟಿ ಉರೊಂಕ್ ನಾ. ಆದಿಂ ಪುರ್ವಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಕೊಣ್‌ಂಚ್ ರಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ ನಾ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಜೆಕ್ ಆಪ್ಲೊಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ರಾಯ್ ವ ರಾಜ್ಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹೆರ್ ಭಾಸೊ ಉಲಯ್ತಾಲ್ಯಾ ರಾಯಾಂಖಾಲ್ ತೆ ಜಿಯೆಲೆ. ರಾಯಾಂಚೊ ಕಾಳ್ ಅಂತ್ಯ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗೇಜ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರ್ಯಾಂಖಾಲ್ ತಾಂಣಿಂ ದೀಸ್ ಸಾರಿಜಯ್ ಪಡ್ಲೆ. ಭಾರತಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೊ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂತ್ ಉರ್ಲೊ: 1956 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹೊ ಜಿಲ್ಲೊ (ಕಾಸರ್‌ಗೊಡ್ ಸೊಡ್ನ್) ಮೈಸೂರಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೊ. ಪೊರ್ಚುಗೇಜಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಿಂಚ್ ಉರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗೊಂಯ್ 1961 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಭಾರತಾಕ್ ಲಾಭ್ಲೆಂತರೀ, ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಏಕ್ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ರಾಜ್ಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ 1987 ಇಸ್ವೆಂತ್. ತ್ಯಾಚ್ ವರ್ಸಾ ಕೊಂಕಣಿ, ತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ (ರಾಜ್ಯ್) ಭಾಸ್ ಜಾಲಿ. ಹೊ ವಿವರ್ ಹಾಂವೆಂ ಹಾಂಗಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ದಿಲಾಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಭಾರತಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಭಾಷೆಚೆಂ ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ರಾಜ್ಯ್ ಜಲ್ಮಲ್ಲೆಂ ಆಯ್ವೆವಾರ್‌ಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ದಾಕಂವ್ಕ್.

ತರಿಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ರಾಜಕೀಯಾಂತ್ ಆನಿ ಆಡಳಿತಾಂತ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆನಿ ಆತಾಂಯಿ ಆಸಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಂತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಕಡೆನ್‌ಯಿ ತೆ ವಾವುರ್ಲ್ಯಾತ್. ತಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಹೆ ಥೊಡೆ ಮುಖ್ಯ್:

ಭಾರತಾಚೆಂ ಸಂವಿಧಾನ್ ರಚುಂಕ್ ಮಜತ್ ದಿಲ್ಲೊ, ಸಂಯುಕ್ತ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘಾಚಾ ಅಧಿವೇಶನಾಂಕ್ ಭಾರತಾಚೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೊ ಆನಿ ಶ್ರೀ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರೂಕ್ ಆಧಾರಾಚೊ ಖಾಂಬೊ, ಮ್ಹಳ್ಳೆಪರಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಜೆಜುಚೇ ಸಭೆಚೊ ಮಾ। ಬಾಪ್ ಜೆರೊಮ್ ಡಿ'ಸೋಜ್. ಬೊಂಬಯ್ ಥಾವ್ನ್ ರಾಜಕೀಯಾಕ್ ಸೆರ್ವಾಲ್ಲೊ ಉಡ್ಪಿಚೊ ಶ್ರೀ ಜೊಕಿಮ್ ಆಳ್ವ ಆನಿ ತಾಚಿ ಪತಿಣ್ ಶ್ರೀಮತಿ ವಾಯೊಲೆಟ್ ಆಳ್ವ ಆದಿಂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಂಚೆ ಸಾಂದೆ ಜಾವ್ನ್

ವಾವುರ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂಚಿ ಸುನ್ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಚಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಆಳ್ವ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಂತ್ ಯುವಜಣಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚ್ಯಾ ಬರೆಪಣಾಚಿ, ತಶೆಂಚ್ ಖೆಳಾ ವಿಬಾಗಾಚಿ ಮಂತ್ರಿ ಜಾಂವ್ನ್ ವಾವುರ್ಲ್ಯಾ. ಮಾಜಿ ಕೇಂದ್ರ್ ರೈಲ್ವೇ ಮಂತ್ರಿ ಉಡ್ಪಿಚೊ ದಿವಂಗತ್ ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎ. ಪೈ, ತ್ಯಾಚ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಚೊ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಚೊ ಸಾಂದೊ ಶ್ರೀ ಒಸ್ಕರ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಮಂತ್ರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಶ್ರೀ ಜೊರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ರಾಜಕೀಯಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ತೆ ತಾಚೆ ಭಾವ್ ಶ್ರೀಯುತ್ ಮೈಕಲ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (ಶಾಸನ್ ಸಭಾ ಸಾಂದೊ) ಆನಿ ಲೊರೆನ್ಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (ಬೆಂಗ್ಳುರ್‌ಚೊ ಮೇಯರ್). ಆತಾಂ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಂತ್ ಆರ್ಥಿಖ್ ರಾಜ್ಯ್‌ಮಂತ್ರಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಶ್ರೀ ಎಡ್ವಾರ್ಡೊ ಫಾಲೇರೊ ಆದಿಂ ಪಂಜಾಬಾಂತ್ ಗವರ್ನರಾಚೊ ಸಲಹಾದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಆತಾಂ ರೊಮಾನಿಯಾಂತ್ ಭಾರತಾಚೊ ರಾಯಭಾರಿ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಎಫ್. ರಿಬೇರೊ, ಗೊಂಯ್ಚೊ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಘ್ ರಾಣೆ, ಖೆಳಾಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಮೊಂತೆ ಕ್ರೂಜ್, ವಿಧಾನ್ ಸಭೆಚೆ ಸಾಂದೆ ಶ್ರೀ ವಿಲ್‌ಫ್ರೆಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಶ್ರೀ ಉದಯ್ ಭೆಂಬ್ರೊ, ಶ್ರೀ ಸೈಮನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್. ಆದಿಂ (1967) ಲೋಕ್ ಸಭಾ ಸಾಂದೊ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಎಮ್. ಲೋಬೊ ಪ್ರಭು, ಆದಿಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಮಂತ್ರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗಾ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಫ್. ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಆನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಈವಾ ವಾಜ್. ಶಾಸನ್ ಸಬಾ ಸಾಂದೊ ಶ್ರೀ ಬ್ಲೇಸಿಯಸ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಮಂಗ್ಳೂರ್‌ಚೊ ಮೇಯರ್ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಮ್. ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊ ಸವೆಂ ಸಬಾರ್ ಕೊರ್ಪೊರೇಟರ್. ಆದಿಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ರಾಜಕೀಯಾಂತ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಒಕ್ಟೇವಿಯಾ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಆನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿನ್ನಿಫ್ರೆಡ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ವಾವುರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಸೆಲಿನ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ಮಂತ್ರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಆತಾಂಯ್ ತಿ ಶಾಸನ್ ಸಭೆಚೊ ಸಾಂದೊ ಜಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ತಾ. ಹೀಂ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ವಿವಿಧ್ ಸುವಾತೆರ್ ರಾಜಕೀಯಾಂತ್ ಸೇವಾ ಅರ್ಪಿಲ್ಯಾ ಆನಿ ಆತಾಂಯಿ ಅರ್ಪುನ್ ಆಸಾತ್ ತೀ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಅಭಿಮಾನಾಚಿ ಸಂಗತ್.

ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಲಿಪಿ:

ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಷೆಚಿ ಮಾಲ್ಘಡಿ ಧುವ್, ಸೊಭೀತ್, ಮಧುರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಲಿಪಿ ನಿಜಾಕೀ ದೇವನಾಗರಿ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಆದಿಂ ರಾಯಾಂಚೊ ಜಾಂವ್, ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸರ್ಕಾರಾಂಚೊ ಜಾಂವ್ ಆಸ್ರೊ ಆನಿ ದುಡ್ವಾಚಿ ಮಜತ್ ಮೆಳಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯೆಚೆಂ ಖೊಟೆಂ ನಶಿಬ್ ಮ್ಹಣಜಯ್. ಆದಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ರಾವ್ತಾನಾ ಥಂಯ್ಸ್ಯಾ ಕದಂಬ ರಾಯಾಂಚಿ ಆನಿ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಕನ್ನಡ. ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಣಿಂ ಆಪ್ಲೇ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ವಾಪರುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿ. ಕದಂಬ ರಾಯಾಂಚಿ ರಾಜ್ವಟ್ಕಾಯ್ ಸಂಪ್ಲೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯಿ ಶಿಕ್ಶ್ಯಾಂನಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಸ್ತಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಲೆಖಾ-ಪಾಖಾಚಿಂ ಪತ್ರಾಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್‌ಚ್ ಮುಂದರುನ್ ವ್ಹೆಲಿಂ. ಪುಣ್ ಕ್ರಮೇಣ್, ದುರ್ಬಳ್ಯಾ ಆನಿ ಮಧ್ಯಮ್ ವರ್ಗಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಚೆಂ ರಾವಯ್ನಾತ್ನಾಂರೀ, ಶಿಕ್ಶ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಹಿಂದ್ವಾಂನಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಕ್ ವೆಂಗ್ತಾನಾ, ಶಿಕ್ಪಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಪೊರ್ಚುಗೇಜ್ ವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಥಂಯ್ ಆಕರ್ಷಿತ್ ಜಾಲೊ.

ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂನಿ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾನಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಲೊಕಾನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚ್ ಮುಂದರುನ್ ವ್ಹೆಲಿ. ದೆಕುನ್ಂಚ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲೇ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಕೆನರಿಸ್, ಕಾನಡಿ ವಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಸ್ (ಲಿಂಗ್ವಾ ಕೆನರಿನಾ) ಮ್ಹಣ್ ಚೂಕ್ ಸಮ್ಜಲೆ, ತಶೆಂಚ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚೇ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ತಾಂಣಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್ (ಲಿಂಗ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕಾ) ಮ್ಹಣ್ ವೊಲಾಯ್ಲೆಂ.

ಪೊರ್ತುಗೇಜಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಥಾವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ರೋಮಿ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಲಿಪಿಯಿ ಉಪಯೋಗಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ. ತಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಂವ್ಕ್‌ಯಿ ರೋಮಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿ. 1961 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ್ ಲಾಬ್ಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಥಂಯ್ಸರ್ ಕೊಂಕಣೀಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ರೋಮಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ, 1987 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ರಾಜ್ಯ್ ಜಾತಚ್, ಕೊಂಕಣಿ ತಾಚಿ ರಾಜ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತ್ಲಿ ಆನಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಘೆತ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಭೋವ್‌ಚ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ತರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಕಸಲೆಂಚ್ ಸ್ಥಾನ್ ವಾ ಮಾನ್ಯತಾ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾ. ಹ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾನ್ ಆಸಾ ತೇ ಪರಿಂ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಯಾಂನಿಯಿ ಚಡಾವತ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಂತ್‌ಚ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಂವ್ಕ್‌ಯಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚ್ ವಾಪರ್ತಾತ್, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಹೇ ಲಿಪಿಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಆನಿ ಧಾರಾಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉದೆಲಾಂ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂಯ್ ಚಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಆತಾಂಯ್ ಚಲೊನ್ ಆಸಾತ್. (ನೀಜ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂ ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಆಸಾತ್) ತಶೆಂಚ್, ಕೇರಳಾಂತ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಮಲಯಾಳಿ ಲಿಪಿಂತ್‌ಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಭಟ್ಕಳ್ ತೆಣೆಂಚೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್, ನವಾಯತ್ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಂವ್ಕ್ ಉರ್ದು ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾತ್.

ಪುಣ್ ಆತಾಂ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆವರ್ವಿಂ ವಿವಿಧ್ ಭಾಗಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಪಂಗ್ಡಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ತೀಚ್ ಲಿಪಿ ಉಪಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಭಾಷೆಚೊ ಎಕ್ವಟ್, ಪ್ರಚಾರ್, ಛಾಪ್ಯಾಚೊ ವಾವ್ರ್, ಇತ್ಯಾದಿಂಕ್ ಕುಮಕ್ ಜಾಯ್ತ್. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಹೆರ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬದ್ಲಿಲ್ಯಾರ್, ಆನಿ ಯೆದೊಳ್ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಬರಯ್ತೆಲ್ಯಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್‌ಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚ್ಲ್ಯಾರ್, ಸರ್ವ್ ಪಂಗ್ಡಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ತೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಸಲೀಸ್ ಜಾತೆಲೆಂ. ಆನಿ ತ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಒಳಕ್ ಚಡಿತ್ ಲೊಕಾಕ್ ಜಾತೆಲಿ.

ಥೊಡೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ವ್ಯಕ್ತಿ

ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಹೆರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಲೆಗೂನ್ ಸಬಾರ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಆನಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ವ್ಹಡ್

ನಾಂವ್ ಜೊಡ್ನಾ ಆನಿ ಕೀರ್ತ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾ. ತಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಥೊಡೆ ಹೆ ಮ್ಹಣಯೆಂತ್: ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಆಸಾ ತ್ಯಾ "ಮಣಿಪಾಲ್ ಅಕಾಡಮಿ ಆಫ್ ಜನರಲ್ ಎಡ್ಯುಕೇಶನ್" ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಸ್ಥಾಪಕ್ ಡಾ| ತೋನ್ಸೆ ಮಾಧವ ಅನಂತ ಪೈ (ಡಾ| ಟಿ.ಎಮ್.ಎ. ಪೈ), ಹಾಣೆಂ ಕಷ್ಟ್ ವಾಂವ್ಟ್ ಲೆಖಿನಾಸ್ತಾಂ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರ್ನ್ ವಾಗಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾದ್ವಾರಿಂ ಆತಾಂ ಏಕೇಕ್ ಕೊಲೆಜ್ ಹ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಣಾ ಖಾತಿರ್; ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಕಾನೂನ್, ಡೆಂಟಲ್, ಫಾರ್ಮಸಿ, ಶಿಕ್ಷಕ್ ತರ್ಬೆತಿ, ಮ್ಯಾನೆಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆನಿ ಹೊಟೆಲ್ ಮ್ಯಾನೆಜ್‌ಮೆಂಟ್, ದೋನ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕೊಲೆಜಿ, ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಸ (Arts & Science) ಕೊಲೆಜಿ ಇಕ್ರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಾಂ, ಸ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಾಳಾಂ ಆನಿ ದೋನ್ ನರ್ಸರಿ ಶಾಳಾಂ, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಸಂಗೀತ್ ಕಲಾ ಕೇಂದ್ರ್, ನರ್ಸಿಂಗ್ ತರ್ಬೆತಿ, ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆನಿ ಪೊಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಚಲೊನ್ ಆಸಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಡಾ| ಟಿ.ಎಮ್.ಎ. ಪೈ ಹಾಣೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಾವಾಂ ಸಂಗಿಂ ಮೆಳೊನ್ (1925) ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬೇಂಕ್‌ಯಿ ಆತಾಂ ಆಖ್ಯಾ ಭಾರತಾಂತ್ (ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಲಂಡನಾಂತ್‌ಯಿ ಏಕ್ ಶಾಖೊ) ವಿಸ್ತಾರೊನ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಾಂ.

ತಾಚ್ಯಾ ಅಮರ್ ಉಗ್ಡಾಸಾ ಖಾತಿರ್ ಮಣಿಪಾಲಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ "ಡಾ| ಟಿ.ಎಮ್.ಎ. ಪೈ ಫೌಂಡೇಶನ್" - ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಚಲಯ್ತಾ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚೆಬರಿ ಹಾಂಗಾ ಹೊ ಸಂಸ್ಥೊ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಅಭಿವೃದ್ಧೆ ಖಾತಿರ್ ಭರಾನ್ ವಾವುರ್ತಾ. ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ 1985 ಥಾವ್ನ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕ್ ಉತ್ತಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೃತಿಯೆಚ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತೆ ಪತ್ರಾಸವೆಂ ಧಾ ಹಜಾರ್ ರುಪ್ಯಾಂಚೊ ಐವಜ್ ದೀವ್ನ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಕರ್ತಾ. ಯೆದೊಳ್ ಹಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಎ.ಟಿ. ಲೋಬೊಚ್ಯಾ "ತುಂ ಬರೊ ಜಾ" ಕಾದಂಬರೆಕ್ (1985), ನಾಗೇಶ್ ಡಿ. ಸೋಂದೆಚ್ಯಾ "ಸಂತ ಪುರಂದರ ದಾಸ" ಪುಸ್ತಕಾಕ್ (1986), ಆನಿ ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವರಿಸಾಚ್ಯಾ "ಲಿಪಯಿಲ್ಲೆಂ ದಿರ್ವೆಂ" ಕಾದಂಬರೆಕ್ (1987) ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ. 1988 ವರ್ಸಾಚಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ ಹಾಚ್ಯಾ "ಕಾಳ್ಜಾಚೆ ಉಮಾಳೆ" ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹಾಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಬೈಂದೂರ್ ದೇವರಾವ್ ಅಯ್ಯಗಳ್ - ಹಾಚ್ಯಾ "ಕೌರವಾಲೊ ಕೃಷ್ಣ" ನಾಟಕಾಕ್ (1985) ಪಾಂಚ್ ಹಜಾರ್ ರುಪಯ್ ಬಹುಮಾನ್ ಆನಿ ಪ್ರಶಸ್ತೆ ಪತ್ರ್ ದೀವ್ನ್ ಮಾನ್ ಕೆಲಾ.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೆನರಾ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚೊ ಸ್ಥಾಪಕ್ - ಮುಲ್ಕಿಚೊ ಶ್ರೀ ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಸುಬ್ರಾಯ ಪೈ, ಹೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾತ್ ನ್ಹಯ್, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟಾರ್ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್, (ಲಂಡನಾಂತ್‌ಯಿ ಏಕ್ ಶಾಖೊ ಆಸ್ಚೆಂ) ಕೆನರಾ ಬೇಂಕ್‌ಯಿ ತಾಣೆಂಚ್ (1906 ಇಸ್ವೆಂತ್) ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ.

ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ನಾಂವಾಡ್ಡಲೊ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಂತ್) ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಆನಿ ಲೇಖಕ್ - ಉಡ್ಪಿಂತ್ ಜಲ್ಮಲ್ಲೊ ಶ್ರೀ ಮಾಧವ ವಿಠಲ ಕಾಮತ್ (ಎಮ್.ವಿ. ಕಾಮತ್, ಆಪ್ಲಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊಯ್ ಅಭಿಮಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಸೈತ್ ಕಾಳ್‌ಕ್ರಮಾನುಸಾರ್ 1949 ಥಾವ್ನ್ ತೊ ಸ ವರ್ಸಾಂ "ಫ್ರೀ ಪ್ರೆಸ್ ಬುಲೆಟಿನ್" ಪತ್ರಿಕೆಚೊ ಸಂಪಾದಕ್; ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ "ಪ್ರೆಸ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಒಫ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಹಾಚೊ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ವರ್ದೆಗಾರ್; ಸ ವರ್ಸಾಂ

"ಯುನ್ಯಾಟೆಡ್ ಏಶಿಯಾ" ಪತ್ರಾಂಚೊ ಸಂಪಾದಕ್; ಆಟ್ ವರ್ಸಾಂ "ಟೈಮ್ಸ್ ಒಫ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಪತ್ರಾಂಚೊ ಯುರೊಪಾಂತ್ಲೊ ವರ್ದಿಗಾರ್ ಆನಿ ನೋವ್ ವರ್ಸಾಂ ತ್ಯಾಚ್ ಪತ್ರಾಚೊ ಅಮೆರಿಕಾಂತ್ಲೊ ವರ್ದಿಗಾರ್; ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ "ಇಲ್ಲಸ್ಟ್ರೇಟೆಡ್ ವೀಕ್ಲಿ ಒಫ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆಂ ಕೆಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಾಚಿ ಸೆವಾ ಭಾರಿಚ್ ವರ್ತಿ.

ಭಾರತಾಚೊ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚೊ ಪ್ರಕಾಶ್ ಪಡುಕೋಣೆ ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಬಾರ್ ಭಾರತೀಯಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚೆಂ ನಾ. ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹಡಾ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಂಲಾಗಿಂ ಖೆಳೊನ್ ತಾಂಚೆರ್ ಜಯ್ತಿವಂತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತ್ ತಾಚಿ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ನೊವ್ ವರ್ಸಾಂ ಸರಾಗ್ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆಂ ದಾಖ್ಲೊ ರಚ್ಲಾ. (1990 ವರ್ಸಾ ಜಪಾನಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಲ್ಯಾ ಜಾಗತಿಕ್ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯ (ಬಳಿಷ್ಟ್ ದೇಹಾಚ್ಯಾ) ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಂತ್ ಮಿ. ವರ್ಲ್ಡ್ (ಪ್ರಥಮ್ ಸ್ಥಾನ್) ಜೊಡ್ಲಲೊ ಶ್ರೀ ರೇಮಂಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಏಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಕ್ತಿ)

ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಚಲಯಿಲ್ಲಿಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಪತ್ರಾಂ (ಆತಾಂ ಬಂದ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್):

ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್:		**ಸಂಪಾದಕ್:**
"ಸಾರಸ್ವತ್" ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ	1941 (ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪನ್)	ಕುಡ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣಯ್
ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚಿಂ ಪತ್ರಾಂ:	**ಸ್ಥಾಪನ್**	**ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಯಾಚೆಂ ನಾಂವ್**
"ಸುವಾಸಿನಿ"	1900	ಬೋಳಾರ ವಿಠಲ ರಾವ್
"ಬೋಧಿನಿ"	1915	ಎಮ್.ಎನ್. ಕಾಮತ್
"ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ"	1919	ವಿ.ಎಸ್. ಕಾಮತ್
"ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ"	1921	ಎಚ್.ಆರ್. ಮಲ್ಯ
"ಸ್ವದೇಶಿ ಪ್ರಚಾರಕ"	1932	ಎಚ್.ಆರ್. ಮಲ್ಯ
"ಪ್ರಭಾತ್"	1935	ಕೆ.ವಿ. ಶೆಣಯ್
"ದೇಶಭಕ್ತ"	1940	ಎಚ್.ಆರ್. ಮಲ್ಯ
"ನವಭಾರತ"-ದಿಸಾಳೆಂ	1941	ಕುಡ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣಯ್
"ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ" -ದಿಸಾಳೆಂ	-	ಎಚ್.ಆರ್. ಮಲ್ಯ, ವಿ.ಎಸ್. ಕಾಮತ್
"ಸಂದ್ಯಾದೀಪ"	1954	ಮನಮೋಹನ್ ಕಾಮತ್
"ಕಂಠೀರವ-ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ	-	ಎಮ್. ನಾರಾಯಣ ಪ್ರಭು
"ಕನ್ನಡವಾಣಿ"-ದಿಸಾಳೆಂ	1960	ಯು. ನರಸಿಂಹ ರಾವ್, ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞ

ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಚಿಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಪತ್ರಾಂ:

ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್:		**ಸಂಪಾದಕ್**
"ಪಂಚ್ಯಾದಾಯಿ"-ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	1967	ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚಿಂ ಪತ್ರಾಂ:

''ಉದಯವಾಣಿ''-ದಿಸಾಳಿಂ	1970	ಟಿ. ಸತೀಶ್ ಯು. ಪೈ
''ತುಷಾರ''-ಮಹಿನ್ಯಾಳಿಂ	1973	ಟಿ. ಸತೀಶ್ ಯು. ಪೈ
''ರೂಪತಾರ''-ಮಹಿನ್ಯಾಳಿಂ	1976	ಟಿ. ಸತೀಶ್ ಯು. ಪೈ
''ತರಂಗ''-ಹಪ್ತ್ಯಾಳಿಂ	1983	ಟಿ. ಮೋಹನ್‌ದಾಸ್ ಪೈ

ಸಂತೋಷ್‌ಕುಮಾರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿ (ಸಂಪಾದಕ)

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸೆವಾ: ರೊಮಿಾ ಲಿಪಿಂತ್:

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಪೀಠ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹೇ ಭಾಷೆಕ್ ಉತ್ತಮ್ ಸೆವಾ ಲಾಭ್ಲ್ಯಾ. ಪೊರ್ಚುಗೇಜ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ 1684 ಇಸ್ವೆಂತ್) ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ಘಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 19ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಆಡಳ್ತೆದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಡಾ। ಜೊಕಿಂ ಕುಞಾ ರಿವಾರಾ ಹಾಚ್ಯಾ ನಿರಂತರ್ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ ತಿಕಾ ಪುನರ್ ಜಿವಿತ್ ಲಾಬ್ಲೆಂ. ಸುರ್ವೆರ್ ಮೊ। ಸೆಬಾಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ದಾಲ್ಗಾ ದೊನ್ ಕೊಂಕಣಿಚಿ ವರ್ತಿ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಚೆ ಆದಿಂಚ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ 1889 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಎದ್ವಾರ್ದೊಜೋಸ್ ಬ್ರೂನೊ ದ'ಸೋಜಾ ಹಾಣೆಂ ''ಉದೆಂತಿಚೆಂ ಸಾಳಕ್'' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಕೊಂಕಣಿ (ಪಾಕ್ಷಿಕ್) ಪತ್ರ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಾಕ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲಿ. 1894 ಥಾವ್ನ್ ತೆಂ ಹಪ್ತ್ಯಾಳಿಂ ಕೆಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಸಬಾರ್ ಪತ್ರಾಂ ಥಂಯ್ಸರ್ ಉದೆಲಿಂ, ತಾಂತ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಕ್ರಮೇಣ್ ಬಂಧ್ ಜಾಲಿಂ. ಆಧುನಿಕ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಾಚಿ ಸರಣಿ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಫೆಲಿಸಿಯೊ ಕಾರ್ಡೊಜಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ''ಸತ್'' (1963) ದಿಸಾಳ್ಯಾ ಪತ್ರಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ''ದಿಷ್ಟಿ'' ದಿಸಾಳ್ಯಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲಿ ಸೆವಾ ಮುಂದರುನ್ ವ್ಹೆಲಿ, ತೀಂ ಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಎವಾಗ್ರಿಯೊ ಜೋರ್ಜ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ''ಉಜ್ವಾಡ್'' ದಿಸಾಳ್ಯಾ ಪತ್ರಾದ್ವಾರಿಂ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಾಚಿ ಸೆವಾ ಕೆಲಿ. ಆದಿಂ ಚಲ್ಲೆಲ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಪಯ್ಕಿ ''ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಇಷ್ಟ್'' ಆನಿ ''ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಹಪ್ತ್ಯಾಳಿಂ, ''ದರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಚಿ ರೊಟಿ'' ಆನಿ ''ಗುಲಾಬ್'' ಮಹಿನ್ಯಾಳಿಂ ಪ್ರಮುಖ್.

ಬೊಂಬಯ್ ಶಹರಾಂತ್‌ಯಿ ಜಾಯ್ತಿಂ ಹಪ್ತ್ಯಾಳಿಂ ಆನಿ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿಂ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೇ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಉದೆವ್ನ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಕ್ರಮೇಣ್ ತಾಂತುಂ ಥೊಡಿಂ ಬಂಧ್ ಪಡ್ಲಿಂ, ''ದಿ ಗೋವಾ ಮೈಲ್'' ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಆತಾಂ ಬೊಂಬಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಚಲ್ತಾತ್ ತೀಂ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ: ಹಪ್ತ್ಯಾಳಿಂ:

'ದಿ ಸಿನೆ ಟ್ಯಾಮ್ಸ್' - ಸಂಪಾದಕ್-ಎನ್‌ಕ್ಲಿದಸ್ ದ ಎಲಿ

'ದಿ ಗೋವಾ ಟ್ಯಾಮ್ಸ್' - ಸಂಪಾದಕ್-ಫಾವುಸ್ತಿನ್ ದ ಕೋಸ್ತಾ

ಆತಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಚಾಲೂ ಆಸಾತ್ ತೀಂ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿಂ ಪತ್ರಾಂ:

'ಗೊಂಯ್ಚೊ ಆವಾಜ್' - ದಿಸಾಳೆಂ-ಸಂ, ಫಾ। ಫ್ರೆಡಿ ದ ಕೋಸ್ತಾ
'ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಇಷ್ಟ್' - ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ-ಸಂಪಾದಕ್-ಫಾ। ಆಂದ್ರು ಫೆರ್ನಾಂದಿಶ್
'ಗುಲೊಬ್' - ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ-ಸಂಪಾದಕ್-ಫಾ। ಫ್ರೆಡಿ ದ ಕೋಸ್ತಾ
'ರೊಟಿ' - ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ-ಸಂಪಾದಕ್-ಫಾ। ಮೊರೆನೊ ಡಿ'ಸೋಜಾ

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕವಿತಾ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ (ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್) ಹೆಳ್‌ಲ್ಲೆ ಎದ್ವಾರ್ದೊ ದೆ ಸೋಜಾ ('ಏವ್ ಆನಿ ಮರಿ' 1889-ಇತ್ಯಾದಿ), ಫಾ। ಆಂತೋನಿಯೊ ಲುಡ್‌ವಿಕೊ ಪಿರೇರಾ ಜೆ.ಸ. ('ವಾದಾಳ್ ಆನಿ ವಾರೆಂ' - ಇತ್ಯಾದಿ). ಮೊ। ಗ್ರಾಸಿಯಾನೊ ಮೊರಾಯಸ್, ಫಾ। ಆಲ್ವಾರೊ ರೆನಾಚೊ ಮೆಂಡೆಸ್, ಮೊ। ಆಯ್ರೆಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಫಾ। ಮೊರೆನೊ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಆಸಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ (ಮೊಗಾಚ್ಯೊ ಕಾದಂಬರಿ) ಬರವ್ನ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಬಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹೆ ಥೊಡೆ: ಜೋಸ್ ಇನಾಸಿಯೊ ದೆ ಸೋಜಾ, ಕಾರಿದಾದೆ ದಾಮಾಸ್ಕೆನೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಇಲಿಯಟ್ ದ ಎಲ್ಲಿ, ರೆಜಿನಾಲ್ಡೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಆನಿ ತಾವ್ಯಾ ತುಗೊರ್ ದೆ ಸೋಜಾ, ಜೋಸ್ ಲೂಯಿಸ್ ಕಾರ್ವಾಲ್ಯೊನ್ ಜಿನ್ಸಾವಾರ್ ಲಿಖಿತಾಂ ರಚುನ್ ನಾಂವ್ ಜೊಡ್ಲಾಂ.

ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ ಕವಿತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ಲೆ ಹೆರ್ ಮುಖ್ಯ ಬರವ್ಪಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಎ.ವಿ. ದ ಕ್ರೂಜ್, ಬೊನಾವೆಂಚರ್ ದ ಪಿಯೆತ್ರೊ, ಜೆ.ಸಿ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ, ಜೆಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಬಿ.ಇ. ಮೆಂಡೆಸ್, ಜೋಸ್ ಲುಇಸ್ ಕಾರ್ವಾಲ್ಹೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ.

ತಿಯಾತ್ರ್ (ನಾಟಕ್) ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್: ಪ್ರಥಮ್ ಲಾಂಬ್ ನಾಟಕ್ ಲುಖಿನ್ ಬೊಂಬಯ್ಂತ್ ಖೆಳಯಿಲ್ಲೊ (1892) ಲುಕಾಸ್ ರಿಬೇರೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾನ್, ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಜೋಸ್ ಆಗೊಸ್ತಿನೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸಾನ್‌ಯಿ ನಾಟಕ್ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾತ್. ಸುರ್ವೆರ್ ಬೊಂಬಯ್ಂತ್ ನಾಟಕ್ ಲಿಖಿನ್ ಖೆಳಯಿಲ್ಲೆ ಹಾಣೆಂಚ್ ದೊಗಾಂನಿ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜೊನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಸಿ. ಆಲ್ವಾರಿಸ್; ಫಾ। ಫ್ರೆಡ್ಡಿ ದ ಕೋಸ್ತಾ, ತೊಮಾಸಿನ್ಹೊ ಕಾರ್ದೊಜೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಉಂಚ್ಲೆ ನಾಟಕ್ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾತ್.

ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಬರ್ಪಾಂ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಕ್ ಲಾಗಿಂ ಹಾಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಪ್ರೊ। ಜೊಕಿಮ್ ಆಂತೋನಿಯೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಎವಾಗ್ರಿಯೊ ಜೋರ್ಜ್ ಆನಿ ಫೆಲಿಸಿಯೊ ಕಾರ್ದೊಜೊ ವಾವುರ್ಲ್ಯಾತ್, ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್‌ಯಿ ಹಾಂಚಿಂ ಬರ್ಪಾಂ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚಿಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಡೊ। ಒಲಿವಿನ್ಹೊ ಗೋಮ್ಸ್-ಕೊಂಕಣಿ ಕೃತಿಯಾಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ವಿಮರ್ಷಾತ್ಮಕ್ ಲೇಖನಾಂ ಬರಂವ್ಚಾಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಾ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಾಂನಿಯಿ ತಾಚಿಂ ಲೇಖನಾಂ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಜಾತಾತ್.

ಹೆ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂನಿ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ, ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಥರಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚ್ಲಾಂ. ತಾಂಚಿ ಸೆವಾ ಹೊಗ್ಳಿಕೆಕ್ ಪಾತ್ರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ತರೀ, ಸಕ್ಡಾಂಚಿಂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ್ ನಾಂವಾಂ ದೀಂವ್ಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್.

ಯೆದೊಳ್‌ಚ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್‌ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆವರ್ವಿಂ

ಶಾಳಾಂನಿ ಆನಿ ವಿದ್ಯಾಲಯಾಂನಿಯ್ ತೇಚ್ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ ಪುಡ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಉದೆವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಸಯ್ತ್, ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್‌ಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ.

ಆಧುನಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಆರಂಭ್:

ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆರ್ ನಿರ್ಬಂಧ್ ಘಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಬೊಂಬಯ್ಚ್ಯಾ, ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಪ್ಲೇ ಮಾಯ್ ಭಾಷೆಚಿ ಸೆವಾ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ.

ಆದಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶ್ರೀ ವಾಮನ್ ವರ್ದೆ ವಾಲಾವ್ಲಿಕಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾನ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಏಕ್ ನಾಟಕ್ ಬೊಂಬಯ್ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಏಕಾ ಮರಾಠಿ ಬರವ್ಪ್ಯಾರ್ ದಾಕಯ್ತಾನಾ, "ತಾಂತ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಸಾರ್ಕಿ ನಾ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ತೊ (ವಾಲಾವ್ಲಿಕಾರ್) ಆಪ್ಲೇಚ್ ಮಾಯ್‌ಭಾಷೆಂತ್ (ಕೊಂಕಣೆಂತ್) ಬರಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಹೆಂ ಫುಡಿತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ಅದ್ರುಷ್ಟ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಬರೆಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಹೊಚ್ ವಾಲಾವ್ಲಿಕಾರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ "ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್" ನಾಂವಾನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಆನಿ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಸಾಹಿತಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಆಧುನಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಮಜ್ಬೂತ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ಲಿಯ್ ಹಾಣೆಂಚ್.

ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್: ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್:

'ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬ್' ಹಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯೆಕ್ ಅರ್ಪಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕ್ ಅಪಾರ್, ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಮಟ್ಟಾಚಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಆನಿ ಭಾಷಾ-ಶಾಸ್ತ್ರಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಇತಿಹಾಸ್ ಆನಿ ಜೀವನ್ ಚರಿತ್ರಾ, ತತ್ವ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್, ರಾಜಕೀಯ್ ಬರ್ಪಾಂ, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ್, ಸೊಬೀತ್ ನಾಟಕಾಂ, ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಇತ್ಯಾದಿ ರಚುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಅಮರ್ ಜಾಲಾಂ. ತಾಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಲಿಖಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡಿಂ ಹಿಂ: "ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಿ ಬಾಂಧಾವಳ್", "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚೆಂ ಜಯ್ತ್", "ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಲಿ ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ಲಿ ವಸ್ನುಕ್", "ಆಯಿನ್ನ್ ವೆಳಾರ್" ಆನಿ ದೋನ್ ಭಾಗಾಂಚೊ "ಗೋಮಂತೋಪನಿಷದ್" - ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಬರ್ಪಾವಳಿಕ್ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂವಳಿಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವ್ಯಾಕರಣಾಚ್ಯೊ ಕೃತಿಯೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, "ಮೊಗಾಚೆಂ ಲಗ್ನ್", "ಪೀವನಾಚೆಂ ತೊಷ್ಣೆಂ", "ಝಿಲ್ಪಾ ರಾಣೊ" - ತಾಚೆ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ನಾಟಕ್ ಆನಿ "ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಲೊ ಈಷ್ಟ್" - ಮಾಣ್ಕುಲ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲಿ ಕೃತಿ.

ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ತಾಚೆಬರಿಚ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖ್ಚೆ ಸಬಾರ್ ಬರವ್ಪಿ ಉದೆಲೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಕ್ಡಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಹಾಂಗಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರೀ, ಥೊಡ್ಯಾಂಚೊ ಪುಣಿ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರಿಜಾಯ್‌ಚ್!

ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಗದ್ಯ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚ್‌ಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಆಚಾರ್ಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಶಂಕರ ನಾಯ್ಕ್ ಪ್ರಮುಖ್, ಹೊ ಏಕ್ ವರ್ತೊ ನಾಟಕ್ ಬರವ್ಪಿಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್: "ಚವ್ತಿಚೊ ಚಂದ್ರ್", "ರಾಯ್-ಬರ್‍ಯಾಚಿ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಕ್", "ದಾಮು-ಕುರಾಡೊ", "ಮ್ಹಜೊ ಸರ್‍ಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಘರ್‍ಕಾರ್" ಇತ್ಯಾದಿ ಲ್ಹಾನ್-ವ್ಹಡ್ ಸಬಾರ್ ಖೆಳ್ (ನಾಟಕ್) ತಾಣೆಂ ರಚ್ಲ್ಯಾತ್. ಹೆರ್ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್: ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ರಘುವೀರ್ ನೇವ್ರೆಕಾರ್ ಆನಿ ಕಿಸನ್ ಕಾಮತ್. ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ದಿಲೀಪ್ ಬೋರ್‍ಕಾರ್; ಭರತ್ ನಾಯ್ಕ್; ಎನ್. ಶಿವದಾಸ್; ಬಿ.ಬಿ. ಬೋರ್ಕರ್; ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಝುವಾರ್‍ಕಾರ್; ಪುಂಡಳೀಕ್ ದಾಂಡೊ; ಕೃಷ್ಣ ವೋಯೊ; ವಿನಯ್ ಸುರ್ಲ್ಯಾಕಾರ್; ಕಮಲ್ ಕಾಮತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಆಸಾತ್, ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಆರ್.ಪಿ. ವೈದ್ಯ; ದತ್ತರಾಮ್ ಸುಕ್ಟಾಂಕಾರ್ (ಮಾನ್ನಿ ಪುನವ್); ರವೀಂದ್ರ ಕೇಳೆಕಾರ್ (ಹಿಮಾಲಯಾಂತ್); ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾವ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್ (ಖಬ್ರೊ) ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಲಲಿತ್ ಗದ್ಯ್ ರಚನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ತಸಲೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಲೇಖಕ್.

ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ (ಮಟ್ವ್ಯಾ ಕಥಾ/ಕಾದಂಬರಿ) ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ವಾವುರ್ಲ್ಲೆಲೆ ಸಾಹಿತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಕೇಣಿ ("ಧರ್ತರಿ ಆಜೂನ್ ಜಿಯೆತಾಲಿ", "ಆಳ್ಮಿಂ", "ಎಕ್ಲೊ ಎಕ್ಸುರೊ", "ವ್ಹಕಲ್" ಇತ್ಯಾದಿ); ಶೀಲಾ ನಾಯ್ಕ್ ("ವೊಲಿ ಸಾಂಜ್" ಇತ್ಯಾದಿ) ದಾಮೋದರ್ ಮಾವ್ಜೊ ("ಗಾಂಥನ್", "ಕಾರ್ಮೆಲಿನ್" ಇತ್ಯಾದಿ) ರವೀಂದ್ರ ಕೇಳೆಕಾರ್ ("ನವಿ ಶಾಳಾ", "ತುಳ್ಸಿ", "ಅಶೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಗಾಂಧೀಜಿ", "ಉಜ್ವಾಡಾಚೆ ಸೂರ್" ಇತ್ಯಾದಿ); ಗೋರು ಬಾಯಿ ಕೇಳೆಕಾರ್ ("ಫುಲ್ವ್ಯಾ ಕಳಿಯೊ", "ಉಜ್ಯಾ ಫುಲಾಂ" ಇತ್ಯಾದಿ); ಮೀನಾ ಗಾಯ್‌ತೊಂಡೆ; ಪುಂಡಲೀಕ ನಾರಾಯಣ್ ನಾಯ್ಕ್; ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೆಕಾರ್; ವಿಷ್ಣು ನಾಯ್ಕ್; ಸುಮಂತ್ ಕೇಳೆಕಾರ್; ಉದಯ್ ಭೆಂಬ್ರೊ; ಸುರೇಶ್ ಕಾಕೊಡ್‌ಕಾರ್; ಎ.ಎನ್. ಮ್ಹಾಂಬ್ರೊ ("ಪಣಜಿ ಆತಾಂ ಮ್ಹಾತಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ") ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್.

ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತಿಂ ಪಯ್ಕಿ ಪ್ರೊ। ಶ್ಯಾಮ್ ವಾರೆಂಕಾರ್; ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಿಮರ್ಷಕಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಪ್ರೊ। ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ನಾಗ್ವೇಕರ್; ಡಾ। ಒಲಿವಿನ್ಹೊ ಗೋಮ್ಸ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ; ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವ ಐತಿಹಾಸಿಕ್ ಸಾಹಿತಿಂ (ಚರಿತ್ರಕಾರಾಂ) ಪಯ್ಕಿ ಜೆಜುಚೇ ಸಭೆಚೆ ಫಾ। ಜೊನ್ ಕೊರೆಯಾ ಆಫೊನ್ಸೊ ಆನಿ ಫಾ। ಥಿಯೊಟೋನಿಯೊ ದೆ'ಸೋಜಾ; ವಿಮರ್ಷಾತ್ಮಕಾಂ ಸವೆಂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಬರ್‍ಪಾಂ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಹಿತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ನಾಗೇಶ್ ಸೋಂದೆ, ವಾಸುದೇವ್ ಕಾಮತ್ ವಾಗ್ ಆನಿ ಆರ್.ಎನ್. ನಾಯ್ಕ್; ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಸಾಹಿತಿಂ ಪಯ್ಕಿ ಫಾ। ಆಂತೋನಿಯೊ ದೆ'ಸೋಜಾ; ವಿನೋದಿಕ್ ಲಿಖಿತಾಂಕ್ ವ ಮನೋರಂಜನಾಚಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ನಾಂವ್ ವ್ಹೆಲ್ಲೆ - ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ, ದತ್ತರಾಮ್ ಸುಕ್‌ಟಾಂಕಾರ್, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಝುವಾರ್‌ಕಾರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

ಆಧುನಿಕ್ ಕವಿತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ ಬಂಡ್ಕಾರ್ ಪಯ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ದೃಷ್ಟೆನ್ ಬಯಾಭಾವ್. (ಕೆ.ಎಸ್. ನಾಯ್ಕ್) ಉಂಚ್ಲೊ ಕವಿ. ತಾಚ್ಯೊ ಕವಿತಾ "ಸಾಡ್ಯಾವೆಲಿಂ ಫುಲಾಂ" ಆನಿ "ಸುಕೃತ್ ಫಳಾಂ" ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶಾಮ್ ವಿ. ಕಾಮತ್ ಆನಿ ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ. ಹಾಂಣೆಂ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಕವಿತಾ ಬರಯ್ಲ್ಯಾತ್. "ಖಾಂಚ್ಯಾಕರಣ್" ಕಾಮ್ತಿಚೊ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್. ಬಾಕಿಬಾಬ್ ಬೋರ್‍ಕಾರ್

- ಹಾಚೊ ಕವಿತಾ (''ಪಾಂಯ್ಜುಣಾಂ'', ''ಸಸಾಯ್'' - ಇತ್ಯಾದಿ) ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಸೈತ್. ಅಭಿಜೀತ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ ಉತ್ತಿಮ್ ಕವನಾಂ ರಚ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ತಾಂಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆಂ ವ್ಹಡ್ ಕವಿ ಹೆ: ಕವಿರಾಜ್ ಡಾ। ಮನೋಹರ್ ರಾಯ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್ (''ಗೊಂಯಾಂ ತುಜ್ಯಾ ಮೊಗಾ ಖಾತಿರ್'', ''ಆಜ್‌ರೆ ಧೊಲಾರ್ ಪಡ್ಲಿ ಬಡಿ'', ''ಜಾಯಾತ್ ಜಾಗೆ'', ''ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್'', ''ಪಿಸೊಳಿಂ'', ''ಖಿಸ್ತಾಚಿ ಕಾಣಿ'', ''ಜಾಯೊ ಜುಯೊ'' - ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ) ಆನಿ ಡಾ। ರ.ವಿ. ಪಂಡಿತ್ (''ಚಂದ್ರಾವಳ್'', ''ಆಯ್ಲೆ ತಶೆಂ ಗಾಯ್ಲೆಂ'', ''ಲ್ಹಾರಾಂ'', ''ರೆವೆಂತ್ಲಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ'', ''ಧರ್ತರೆಚೆಂ ಕವನ್'', ''ದರ್ಯಾ ಗಾಜೊತಾ'') ಆಸಲೆ ಸಬಾರ್ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್ ತಾಣೆಂ ರಚ್ಲ್ಯಾತ್.

ಹೆರ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಕವಿ ಹೆ: ಪಾಂಡುರಂದ ಬಾಂಗಿ (''ದಿಷ್ಟಾವೊ'' - ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್), ಮಾಧವ ಬೋರ್ಕ್ಯಾರ್, ಪುಂಡಳೀಕ್ ನಾಯ್ಕ್, ರಮೇಶ್ ವೇಳುಸ್ಕಾರ್, ಪ್ರಕಾಶ್ ಪಾಡ್‌ಗಾಂವ್ಕಾರ್ (''ಹಾಂವ್ ಮನಿಸ್ ಅಶ್ವಥಾಮೊ''), ಜೆಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ನಾಗೇಶ್ ಕರ್ಮಾಲಿ, ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್, ಆಯ್ಲೆವಾರ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಜಾಯ್ತೆ ನವೆ ನವೆ ಕವಿ ಉದೆಲ್ಯಾತ್ ತಶೆಂಚ್ ಉತ್ತಮ್ ಕವಿತಾ ತಾಣಿಂ ರಚ್ಲ್ಯಾತ್, ತಾಂಚಿ ಸಕ್ಡಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಹಾಂಗಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ, ತಾಂಚಾ ನಿರಂತರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಾವ್ರಾನ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕವಿತಾ ದಿಸಾಂದೀಸ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾಯಿತ್ತ್ ವೆತಾ.

ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂ (ಪತ್ರಾಂ) ಮುಖಾಂತ್ರ್, ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್, ಕಥಾ ಬರವ್ಪಿ ಆನಿ ಕವಿ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್, ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ''ಮಿರ್ಗ್'' (1953 ಇಸ್ವೆಂತ್) ರವೀಂದ್ರ ಕೇಳೆಕಾರಾನ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪತ್ರ್ ''ಗೋಮಂತ್ ಭಾರತಿ''ಯ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ, ಹಾಂತುಂ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧೀಜಿಚಿಂ ಬರ್ಪಾಂ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕರ್ನ್ ತೊ ಪ್ರಕಟ್ಟಾಲೊ, ಹೆರ್ ನೆಮಾಳಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ''ಸಾದ್'', ''ಗೊಂಯ್ಚೊ ಮೋಗ್'', ''ಪ್ರಜೆಚೊ ಆವಾಜ್'', ''ಸಾಳಕ್'', ''ತ್ರಿವೇಣಿ'', ''ನವೆಂ ಗೊಂಯ್'', ''ಪರ್ಮಳ್'', ''ಕೊಂಕಣಿ ಭಾರತಿ'', ''ಪುನವ್'', ಇತ್ಯಾದಿ. ಪುಣ್ ಬೆಜಾರಾಯೆಚಿ ಗಜಾಲ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ವಯ್ರ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪತ್ರಾಂ ಆತಾಂ ಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಚಾಲು ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ (ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿಂ) ಪತ್ರಾಂ:

ಪತ್ರ್	**ನಿಯತ್‌ಕಾಳ್**	**ಸಂಪಾದಕ್**
''ಸುನಾಪರಾಂತ್''	ದಿಸಾಳೆಂ	ಉದಯ್ ಭೆಂಬ್ರೊ
''ಜಾಗ್''	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ರವೀಂದ್ರ ಕೇಳೆಕಾರ್
''ಕುಳಾಗರ್''	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ನಾರಾಯಣ ವಾದೊಳ್ಕಾರ್
''ರುತು''	2 ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಪುಂಡಲೀಕ ನಾಯ್ಕ್

ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾ ಶಬ್ದಕೋಶಾ ಆನಿ ಭಾಶಾ ಶಿಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪಯ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಆನಿ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ (1949) ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ

40 ವರ್ಸಾಂನಿ ಚಡುಣೆ 15 ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್, 1963 ವರ್ಸಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಧ್ಯಮಾನ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆರಂಭ್ ಕರ್ತಚ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾನ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಸರ್ವ್ ಪರ್‍ಯ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್ ಪ್ರಕಟ್ಲಿಂ ಆನಿ ಆದ್ನಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಚಿ ವ್ಹಡ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಲ್ಹಾನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಸಮ್ಜೊಂಚಿ ತಸಲಿಂ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾನ್ ತೊ ವಾವ್ರ್‌ಯಿ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್ಲೊ; ಸುರೇಶ್ ಬೋರ್ಕಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿದ್ವಾನಾನ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಲಿಖ್ಲಿಂ, ಪ್ರೊ। ಶಾಂತಾರಾಮ್ ಅನಂತ್ ಹೆದೊ ಹಾಣೆಂ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೊ; ಪೆಡ್ನೆಚ್ಯಾ ಶ್ರೀಪದ್ ಆರ್. ದೇಸಾಯಿ ಹಾಣೆಂ "ಕೊಂಕ್ಣಿ-ಕೊಂಕ್ಣಿ" ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲೊ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪ್ರೊ। ಲುರ್ದಿನೊ ಆ. ರೊದ್ರಿಗಿಶ್ ಹಾಣೆಂ ಏಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಬರವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಲಾಂ.

1986 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಣಜಿಂತ್ ಆಪ್ಲಿಂ ಯೋಜನಾಂ ಆನಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ "ಫಾದರ್ ಥೊಮಸ್ ಸ್ತೆಫಾನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್" ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ತಾ, ಜೆಜುಚೇ (ಜೆಜ್ವಿತ್) ಸಭೆಚೆ ಫಾ। ಮಾತೆವ್ ಆಲ್ಮೇಡಾ (ದಿರೆಕ್ತೊರ್) ಆನಿ ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಸಹಾಯಕಾಂ ಸವೆಂ ಹಾಂಗಾ ವಾವುರ್ತಾತ್. ಫಾ। ಆಲ್ಮೆಡಾನ್ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತ್ ದೊತೊರ್ ಸನದ್ ಜೊಡ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ತಾಂತುಂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ (M.A.) ಪದವಿಧರ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಭರಾನ್ ಚಲ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ 7 ಹಜಾರಾಂ ವಯ್ರ್ ಗ್ರಂಥ್ ಆನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಸವೆಂ ಚಡಾವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಪತ್ರಾಂಯ್ ಆಸಾತ್. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ವರ್ಸಾರ್ ಸಬಾರ್ ನವಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಮೆಳಯ್ತಾತ್, ಪ್ರಾಚೀನ್ ಗ್ರಂಥಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಅಪೂರ್ವ್ ಹಾತ್ ಪ್ರತಿಯಾಂಚಿಂ ಮೈಕ್ರೊಫಿಲ್ಮ್/ಝೆರೊಕ್ಸ್‌ಯಿ ಆಸಾತ್. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ಷಕಾಂಕ್ ತರ್ಬೆತಿ ಕ್ಲಾಸಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಚ್ಯಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯೊ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಕ್ಲಾಸಿ, ಕೊಂಕಣಿ ನೆಣಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾಂಕ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ರಿತಿನ್ ತೀನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಣಾಚ್ಯೊ ಕ್ಲಾಸಿ - ಸರಾಗ್ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಹಾಂಗಾಚೆ ಶಿಕ್ಷಕ್ ಆಕಾಶವಾಣಿಚೆರ್ ಸೆಮಿನಾರಾಂನಿ, ಸಮ್ಮೇಳನಾಂನಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಭಾಷಣಾಂ ದಿತಾತ್. ವಿವಿಧ್ ಪತ್ರಾಂಕ್ ಲೇಖನಾಂ ಲಿಖ್ತಾತ್. ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಕಟ್ತಾತ್, ಹೆರ್ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದೇವನಾಗರಿಕ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರ್ನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಆದಿಂ ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕಾನ್ ಪುಣೆಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ 24 ಕವಿಂಚಿಂ ಪಾಂಪಾಂಚ್ ವಿಂಚ್ನಾರ್ ಕವನಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ದೇವನಾಗರಿಕ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರ್ನ್ ಸಂಪಾದಿಲ್ಲೆಂ "ಕಾನಡಿ ಮಾತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕವಿ" ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆಲೆಂ, ಆತಾಂ ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ಚಾ.ಫ್ರಾ. ದೆಕೋಸ್ತಾಚಿಂ ಚ್ಯಾರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ದೇವನಾಗರಿಕ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರ್ನ್ ಎದೊಳ್‌ಚ್ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಾಚಿಂ ಮುಕ್ಲಿಂ ಯೋಜನಾಂ; ಕೊಂಕಣಿ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಣಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಕೊಂಕಣಿ ಮಹಾಭಾರತ (ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯಕ್), ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದ್ ಸಂಗ್ರಹ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್, ಕೊಂಕಣಿ ಇಂಟರ್ ಮಿಡಿಯಟ್ ಕೋರ್ಸ್, ಕೊಂಕಣಿ-ಹಿಂದೀ ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾಂವ್ಕ್ ಆಸಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಎದೊಳ್ ಕಳಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್, ರಾಜಕೀಯ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಸೇವಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಕ್ತಿಂ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿಯ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಆಸಾತ್: ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ನಾಂವ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲೊ ಶಿಲ್ಪಿ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಕೊರೆಯಾ, ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಗಾಯಕಾಂ, ಲತಾ ಮಂಗೇಶ್ಕಾರ್, ಆಶಾ ಮಂಗೇಶ್ಕಾರ್, ಆಶಾ ಬೋನ್ಸ್ಲೇ, ಹೇಮ ಸರ್ದೇಸಾಯ್, ರೆಮೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಜಿತೇಂದ್ರ ಅಭಿಷೇಕಿ, ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ವ್ಯಂಗ್ ಚಿತ್ರಕಾರ್ ಮಾರಿಯೊ ಮಿರಾಂದಾ, ಬರವ್ಪಿ ಜೋರ್ಜ್ ಮಿನೇಜಸ್ - ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಬಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹೆ ಥೊಡೆ.

ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಮಾಯ್ ಭಾಷೆಂತ್‌ಚ್ ಜೊಡ್ಚ್ಯೊ ಸಂದ್ರಾಪ್ ರಚುನ್ ದಿಲಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪ್ರೌಢ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸಯ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಮಾನ್ಯತಾ ದಿಲ್ಯಾ ಆನಿ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಾಳಾಂ ಉಗ್ತಾಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಬೊಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್‌ಯಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಾಠ್ ವಿಷಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಐಚಿಕ್ ವಿಷಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಮೆಳಯ್ಲ್ಯಾ. ಪುಣ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್, ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚೊ ಸಂಖೊ ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಮಾಯ್ ಭಾಷೆಂತ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಜೊಡ್ಚ್ಯೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ದುರಾದೃಷ್ಟಾಚಿ ಗಜಾಲ್ ಮ್ಹಣಾಜಯ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ (ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಮಂಗ್ಳೂರ್ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಾಂತಾಂತ್) ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಆನಿ ಸಾರಸ್ವತ್ ಲೊಕಾಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಚೆ ಆದಿಂಚ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಪುಣ್ ಏಕ್ ಬೆಜಾರಾಯೆಚಿ ಸಂಗತ್ ಖಂಯ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಹೊ ಲೋಕ್, ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಯಾಜಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಭಯ್ಣಿಂ, ಅಧಿಕ್ ಚಡ್ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ಚಲಯ್ತಾತ್ ತರೀ, ತಾಂತುಂ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚಿ ಮಾಂಡಾವಳ್ ಯೆದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಣೆಂಚ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ! ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರಾನ್ ಜಾಂವ್, ರಾಜ್ಯ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಜಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಮಾನ್ಯತಾ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾ! ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಉರ್ದು ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಸಾ. ಶಿಕ್ಪಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಉರ್ದು ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ತೇ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಚಲಂವ್ಚೆ ಶಿಕ್ಪಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಚಡಾವತ್ ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮಾಚೆ, ಆನಿ ಆತಾಂ "ಉರ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಭಾಸ್ ಜಾಯ್ಜಯ್" ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಥೊಡೆ. ಪುಣ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಲಗ್‌ಭಗ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ಲಾಖಾಂತಿತ್ಲೊ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಚಿಂ ಶಾಳಾಂ ಸೊಡ್ಯಾಂ, ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಶಿಕ್ಪಾಚೊ ಅವ್ಕಾಸ್‌ಯಿ ನಾ. ಹೆ ದಿಶೆನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೆರ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಒತ್ತಡ್ ಯೆದೊಳ್ ನಿರ್ಫಳ್ ಜಾಲಾ.

ಪುಣ್, ಹೇ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ದುಸ್ರೊಂಚೆಂ ಸಮಾ ನ್ಹಯ್.

ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ಶೆಳಿಪಣ್ ಆನಿ ಅಲಕ್ಷ್ನಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಆತಾಂ ಕಿತೆಂ ಕರಿಜಾಯ್‌ಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಆಸಾ ತೇ ಪರಿಂ ಆಪ್ಲೆ ಮಾಯ್‌ಭಾಷೆಕ್ ಏಕ್ ಫಾವೊ ತೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ನಿರಂತರ್ ಝುಜ್ಚೆಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚೇ ಆಟ್ವೇ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಆನಿಕೀ ಮೆಳಂವ್ಕ್‌ನಾ ತೆಂ ಖರೆಂ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಆಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಥಾವ್ನ್ ಒತ್ತಡ್ ಚಾಲೂ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಮಾನ್ಯತಾ ದಿಲ್ಯಾ, ಆನಿ ತೆ ಭಾಷೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಲಿಖಿತಾಂಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತ್ಯೊ ದಿಲ್ಯಾತ್. ತರೀ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕೃತಿಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಹೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊನ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ತೆಚ್ ಲಿಪಿಂತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚುಂಕ್ ಅನ್ಕೂಲ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ.

ಭಾರತಾಂತ್‌ಚ್ ಪ್ರಥಮ್: ಛಾಪ್ಖಾನೊ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ:

1510 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೇಜಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಣಿಂ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೆಲೆ ಆನಿ ತಾಂಣಿಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಂತ್ ಥಿರಾಸಾಣೆನ್ ರಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್, ಥೊಡ್ಯಾ ಆಡಳ್ತೆದಾರಾಂನಿ ದೇಶೀ (ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ) ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖಿತಾಂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಾಚಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತುನ್ ನಾಸ್ ಕೆಲಿಂ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ನವ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಖಾತಿರ್ ಪಾದ್ರಿಂಕರ್ನಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಷೆಂತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೇ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣಾಂ, ಕಂತಿಗೊ, ದೊತೊರ್ನಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಬರಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ಲಿಂ. ಎಕಾ ಕಾಳಾರ್ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚೆರ್ ಬಂಧಡ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಥಂಯ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಯುರೋಪಿ ಮಿಶನರಿಂನಿ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರಿನಾಸ್ತಾಂ ನಿರ್ವೊಗ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ.

ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಸೈನಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮಿಶನರಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಸಭೆಚೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾಂತ್ ಇನಾಸ್ ಲೊಯೊಲಾನ್ ಘಡ್ಲೆಲೇ ಜೆಜುಚೆ (ಜೆಜ್ವಿತ್) ಸಭೆಚೊ ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರ್ 1542 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾರ್ ಆಯ್ಲೊ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೆರ್ ಚಡಿತ್ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಯಾಜಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಭಾವ್‌ಯಿ ಆಯ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಸುರ್ವೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಮಿಶನರಿಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಜೆಜ್ವಿತಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ. 1556 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಾಂಣಿಂ ಭಾರತಾಂತ್‌ಚ್ ಪಯ್ಲೊ ಛಾಪ್ಖಾನೊ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ಛಾಪ್ಖಾನ್ಯಾಂತ್ ಭಾರತಾಂತ್‌ಂಚ್ ಪ್ರಥಮ್ ಛಾಪ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿಂಚ್. (ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಮಾತ್ರ್) ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಅಭಿಮಾನಾಚಿ ಹೀ ಸಂಗತ್ ಆತಾಂ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಭಾರತೀಯಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸಾ?

ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ, 1579 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಮಿಶನರಿ ಯಾಜಕ್ ಥೊಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ (ಸ್ತೆಫಾನ್ಸ್, ಎಸ್ತೆಸಾಂವ್: 1549-1619) ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಮಹಾನ್

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿನ್, ವೆಗಿಂಚ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕೊನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾ ಖಾತಿರ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೊ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಾ ಗ್ರಂಥ್ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್' ಭೋವ್ ಚಡ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲೊ. ಆದಾಂವ್ ಥಾವ್ನ್ ಸೊಮ್ಯಾ ಜೆಜುಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಲಾಂಬ್ ಚರಿತ್ರಾ ತಾಂತುಂ ಅಧಿಕ್ ಸುಂದರ್ ರೀತಿನ್ ವರ್ಣಿಲ್ಯಾ. ಹಾಂತ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಮರಾಠಿ ತರ್‌ಯಿೀ ಪೊರ್ಣೆ ಕೊಂಕಣಿ ಬರಿಚ್ ದಿಸ್ತಾ. ಪಾದ್ರಿ ಸ್ಟೀವನ್ಸಾನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಾವ್ರಾಪಯ್ಕಿ ತಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ದೊತೊರ್ನ್' (ದೊತ್ರಿನಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂ) ತಾಚ್ಯಾ ಮರಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1622 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಭಾರತಾಂತ್ಲೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್‌ಯಿೀ ತಾಣೆಂಚ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್' (Arte Da Lingoa Canarim) ಯಿೀ ತಾಚ್ಯಾ ಮರಣಾಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1640 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲೆಂ.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಆರಂಭ್:

16 ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಣ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ 17ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚೇ 1684 ಇಸ್ವೇ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಿದೇಶಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮಿಶನರಿಂನಿ ದರಬಸ್ತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಫಾ। ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಫಾ। ದಿಯೆಗೊ ರಿಬೇರೊ, ಫಾ। ಆಂತೊನಿಯೊ ದೆ ಸಲ್ದಾಂಞಾ, ಫಾ। ಮಿಂಗೆಲ್ ದೆ ಆಲ್ಮೇಡಾ, ಫಾ। ಗಾಸ್ಪಾರ್ ದೆ ಸಾಂ ಮಿಂಗೆಲ್, ಫಾ। ಇಗ್ನಾಸಿಯೊ ಆರ್ಕಾಮೊನೆ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಬರವ್ಪಿಯಿೀ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಹಾಂಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಫಾ। ಮಿಂಗೆಲ್ ದೆ ಆಲ್ಮೇಡಾಚೊ 'ಗೊವ್ಯಾಂಚೊ ಮೊಳೊ' ಆನಿ ಪಾಂಚ್ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ಛಾಪ್‌ಲ್ಲೆ ತಾಚೆ 'Summa Theologica' ಮ್ಹಳ್ಳೆ ದೇವ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆ ಪ್ರಸಂಗ್ ಭಾರಿಚ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

ಗೊಂಯ್‌ಚಿ ರಾಜ್ವಟ್ಕಾಯ್ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕ್ರಮೇಣ್ 1684 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆರ್ ಬಂಧಡ್ ಘಾಲ್ನ್ ಆಪ್ಲಿ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಸ್ ಬಲತ್ಕಾರಾನ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೆರ್ ಥಾಪ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಮಿಶನರಿಂಕ್ ಆನಿ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಾವ್ರ್ ಕರುಂಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೊ. ಲಗ್‌ಭಗ್ ದೋನ್ ಶತಮಾನಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 19ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ಮಧೆಗಾತ್ (1853 ಇಸ್ವೆಂತ್) ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯೆಚಾ ಅದ್ಭುತ್ವ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಪರಿಂ ಡಾ। ಜೊಕಿಂ ಕುಞಾ ರಿವಾರಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಏಕ್ ಭಾಷಾತಜ್ಞ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಮುಖೆಲ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ (ಆಡಳ್ತೆದಾರ್) ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ. 1858 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಾಣೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಏಕ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕೆಲಿ. ಸೊಭೀತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ದುರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ತೊ ಕಳ್ವಳ್ಳೊ ಆನಿ ತೆ ಭಾಷೆಕ್ ಪುನರ್ ಜಿವಂತ್ ಕರುಂಕ್ ತೊ ನಿರಂತರ್ ವಾವುರ್ಲೊ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಪಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿಚೊ ವಾಪರ್ ಕರುಂಕ್ ತಾಣೆ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸುಚಯ್ಲೆಂ. ಪುಡ್ತುಗೇಜಿಚಿ ದವ್ಲತ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಹಾಕಾ ವಿರೋಧ್ ಕೆಲೊ. ತರೀ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಪುಡಾರ್ಯಾಂಕ್ ದೇಶಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಲಾಗಿಂ ಸಂಪರ್ಕ್ ದವರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ಗರಜ್ ಪಡ್ಲಿ. ಅಶೆಂ ರೋಮಿೀ ಲಿಪಿ ವಾಪರುನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಿ ದವರ್ಲಿ. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಹಿಂದು ಲೊಕಾನ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರುನ್ ಕೊಂಕಣೆಚಿ ದಿವ್ಲಿ ಜಳವ್ನ್ ದವರ್ಲಿ. ಅಶೆಂ ಕಷ್ಟಾಂಕ್

ಸಾಂಪ್ಡೊನ್ ಕೊನ್ಯಾಂತ್ ಪಡ್ಲಿ ತರೀ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸವ್ಯಾಸ್, ಫುಡೆ ಚಮ್ಕತೆರ್ ರಾವ್ಲಿ.

ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್ ರುಡೊಲ್ಫೊ ಸೆಬಾಸ್ತಿಯಾಂವ್ ದಾಲ್ಗಾದೊ (1856-1922) ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ವಿದ್ವಾಂಸಾನ್ ಹೇ ಭಾಷೆಚಿ ವರ್ತಿ ಸೆವಾ ಕೆಲಿ. ಮುಖ್ಯಿ ಜಾವ್ನ್ ದೋನ್ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ತಾಣೆಂ ತಯಾರ್ ಕರುನ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆ: 1893 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ-ಪೋರ್ಚುಗೇಜ್, ಆನಿ 1905 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೋರ್ಚುಗೇಜ್-ಕೊಂಕಣಿ. ಹೆ ಗ್ರೊಂಥ್ಯ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಆನಿ ಪೋರ್ಚುಗೇಜಾಂಕ್ ಭಾರಿಚ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾತ್. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ತೀನ್ ಹಜಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಗಾದಿಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ ತಾಚೊ ವರ್ತೊ ಸಾಹಿತ್ತಿಕ್ ವಾವ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖೆತ್.

ಸಾರಸ್ವತ್ ಲೊಕಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್

ಸಾರಸ್ವತ್ (ಹಿಂದು) ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಪಯ್ಕಿ ಸಬಾರ್ ಸಾಹಿತಿ ಉದೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಣಿಂ ಉತ್ತಿಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚ್ಲಾ. ತಾಂತು ಚಡಾವತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕವಿತಾ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ರಾಘವದಾಸ್, ಜೋಗವ್ವ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಶಾಂತೀ ಬಾಯಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಮುಖ್ಯ. ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕುಂಬ್ಳೆ ನರಸಿಂಹ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಾಯಕ್, ಪಡುಕೋಣೆ ಪರಮಾನಂದ್ ರಾವ್, ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾವ್, ನರಹರಿ ಕವಿ, ಕೆ.ಎನ್. ರಾವ್ ದಾಂಡೇಲಿ, ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ ಹಾಣೆಂ ಛಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಕವಿತಾಂ, ಆನಿ ಹರಿಶಂಕರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿಚೆಂ 'ಹರಿಕೀರ್ತನ್'. ಆದಿಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಚೆ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಹಾಂಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಸಂಗಿಂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚಿಯಿ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಯಾ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚ್‌ಲ್ಲೆ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆ-ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶ ರಾವ್, ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶ ರಾವ್, ಉಳ್ಳಾಲ ಮಂಗೇಶ ರಾವ್, ಮುಂಡ್ಕೂರು ನರಸಿಂಹ ಕಾಮತ್, ಗುಲ್ವಾಡಿ ಅಣ್ಣಾಜಿ ರಾವ್, ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ ಆನಿ ಆಯ್ಲೆವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ಬಸ್ತಿ ಪುಂಡಲೀಕ್ ವೆಂಕಟೇಶ ಶೆಣಯ್, ಜಯಂತ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ, ಸುಂದರ ನಾಟಕರ್ಣಿ, ಅರವಿಂದ, ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ, ಪದ್ಮಾ ಎಮ್. ಶೆಣಯ್, ಕುಡ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣಯ್, ಭದ್ರಗಿರಿ ಕೇಶವದಾಸ್ ದಯಾನಂದ ಶೆಣಯ್, ದಾಮೊದರ ಬಾಳಿಗಾ, ಕೆ.ಜಿ. ಮಲ್ಯ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಆಸಾತ್.

ವೀಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚೇ ಸುರ್ವೆರ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಹಿಂದು, ಸಾರಸ್ವತ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ನಾಟಕ್‌ಯಿ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾತ್. ತಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಬೊಳಂತೂರು ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು ಆನಿ ಕುಂಬ್ಳೆ ನರಸಿಂಹ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಾಯಕ್ ಪ್ರಮುಖ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ರಮಾನಂದ ಚೂರ್ಯ, ಬೈಂದೂರ್ ದೇವರಾವ್ ಅಯ್ಯಗಳ್. ಗುಲ್ವಾಡಿ ಶಿವಾನಂದ ಭಟ್, ಕುಡ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣಯ್, ಎನ್ ಬಾಬುರಾಯ ಕಾಮತ್, ಹರಿಶಂಕರ ಗುಲ್ವಾಡಿ ನರಹರಿ ಭಟ್, ಮುಖ್ತಾಬಾಯಿ, ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ ಮುಖ್ಯ. ಹಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ರಮಾನಂದ ಚೂರ್ಯ ಹಾಣೆಂ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ್‌ಯಿ ಬರಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ಮಣಿಪಾಲ್ ಥಾವ್ನ್ ಸತೀಶ್ ಯು. ಪೈ ಚ್ಯಾರ್ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಾಂ ಚಲಯ್ತಾ. ತೀನಾಂಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ತೊಚ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಎಕಾ (ತರಂಗ) ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಸಂತೋಷ್ ಕುಮಾರ್

ಗುಲ್ವಾಡಿ. 'ಪಂಚ್ಕದಾಯಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾತಾ. ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ ತಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಆನಿ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ವಿ. ಕಾಮತ್ ತಾಚೊ ಪ್ರಕಾಶಕ್.

ಸಾರಸ್ವತ್ ಲೊಕಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್: ಕೇರಳಾಂತ್

ವೀಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಕೇರಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಲ್ಯ, ಉಪೇಂದ್ರ ಪೈ ಆನಿ ವಿ.ಜಿ. ಪ್ರಭು ಹಾಂಣಿಂ ಸಬಾರ್ ನಾಟಕಾಂ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಶ್ರೀ ವಿ.ಎಸ್. ಕುಡ್ವಾ ಹಾಣೆಂ ಥೊಡಿಂ ವರ್ಸಾಂ 'ಸಾರಸ್ವತ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರ್ ಚಲಯಿಲ್ಲೆಂ, ತೆದ್ನಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಿ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ತ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೊ ಮಾಲ್ಘಡೊ ಬರವ್ಪಿ. ಗುರು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರಾಚ್ಯಾ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಚೆ ಥೊಡೆ ಭಾಗ್ ತಾಣೆಂ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ಕುಡ್ವಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣಯ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾಖಾಲ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 1941 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ 'ಸಾರಸ್ವತ್' ಪತ್ರ್ 1946 ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬಂಧ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಕಾರ್‌ವಾರ್‌ಚೊ ವಕೀಲ್ ಮಾಧವ ಮಂಜುನಾಥ ಶಾನ್‌ಭಾಗ್ ಹಾಣೆಂ ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚಿ ಜಾಯ್ತಿ ಸೇವಾ ಕೆಲ್ಯಾ.

ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಿ ಲಿಪಿಂತ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಜನತಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಏಕ್ ಮಾಸಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾತಾ. ಹಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಶ್ರೀ ಸುಭಾಸ್‌ಚಂದ್ರ ಪ್ರಭು. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಭೆಚೆಂ 'ಕೊಂಕಣಿ ವಿಕಾಸ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಏಕ್ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾತಾ. ತಾಂತುಂ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖನಾಂ ಆಸ್ತಾತ್, ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಂತ್ಲಿಂ ಲೇಖನಾಂಯಿಯಿ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾತಾತ್. ಕಲ್ಲಿಕೋಟ್ ಥಾವ್ನ್ ಸಂಯುಕ್ತ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ ಸಭಾ 'ಸಾರಸ್ವತವಾಣಿ' ನಾಂವಾಚೆಂ ಏಕ್ ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ ಪತ್ರ್ ಚಲವ್ನ್ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಮಲಯಾಳಿ ಲಿಪಿಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್. ಕೊಚ್ಚಿಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಚಿ ಮಾಹೆತ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪತ್ರ್ ಪ್ರಕಟ್ತಾ.

ಹಾಂಗಾಸರ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕರಿಜಯ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಸಂಗತ್ ಹಿ: ಕೇರಳಾಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಸುರ್ವಿಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾಚಿ ರುಜ್ವಾತ್ ಆಸಾ. ರಂಗ ಭಟ್, ಆಪ್ಪು ಭಟ್ ಆನಿ ವಿನಾಯಕ್ ಪಂಡಿತ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ತೆಗಾಂ ವಯ್ದ್ಯಾಂನಿ (Hortus Indicus Malabaricus) 'ಹೊರ್ತುಸ್ ಇಂದಿಕುಸ್ ಮಲಬಾರಿಕುಸ್' (1675) ಮ್ಹಳ್ಳೊ 'ಭಾರತೀಯ್ ವಕ್ತಾಂ'ಚೊ ಏಕ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಹಿಂದೂ ಪುರಾಣಾಂಚಿ ಏಕ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯಾಂಚಿ ಥೊಡೆ ಗದ್ಯ್ ಭಾಷಾಂತರ್‌ಯಿ ಕೆಲ್ಯಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಚ್ಚಿ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರೊ। ಆರ್.ಕೆ. ರಾವ್ ಹಾಣೆ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ತಾಣೆಂ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ "ಕೊಂಕಣಿ ಸ್ವಯಂ ಶಿಕ್ಷಕ್" ಛಾಪುನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲಾಂ.

ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸೆವಾ

ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಆಸ್‌ಪಾಸ್‌ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂಕ್ ಯೇವ್ನ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಚೇ ಸಂತತಿಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಅಟ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾ. ತವಳ್‌ಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ತ್ಯಾ ತೆಂಪಾಚ್ಯಾ ಉತ್ತಮ್ ಲಿಖಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ 'ರಿಗ್ಲೊ ಜೆಜು ಮೊಳ್ಯಾಂತ್' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಂತಿಗ್ (ಕವಿತಾ) ಭಾರಿಚ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಏಕುಣಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ (1878 ಇಸ್ವೆಂತ್) ಇತಲಿ ಥಾವ್ನ್ ಭಾರತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಫಾ। ಆಂಜೆಲೊ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರ್ ಮಾಫೇಯಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಚ್ಯಾರ್‌ಚ್ ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕೊನ್, ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಜಾವ್ನ್ ತೆ ಭಾಷೆಕ್ ವರ್ತಿ ಸೆವಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಥಾಯ್ಸ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಭಾರತಾಂತ್ಲೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ (1640) ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜೆಜುಚೇ ಸಭೆಚ್ಯಾ ಫಾ। ಥೊಮಸ್ ಸ್ಟಿಫಾನ್ಸ್, ಹಾಚೆಪರಿಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಫಾ। ಆಂಜೆಲೊ ಮಾಫೇಯಿನ್‌ಯಿ ಕೆಲೆಂ. ತಾಣೆ ಬರವ್ನ್ ಥಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಲಿಖಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಮುಖ್. 'ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್' (1882). 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್- ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದಕೋಶ್' ಆನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದಕೋಶ್' (1883), 'ಯಾಜಕಾಂಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಂಗಾತಿ' (Confessor's Konkani vade-Mecum) (1891), ಆನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ರಾನಾಂತ್ಲೊ ಸೊಭಿತ್ ಸುಂದರ್ ತಾಳೊ' (1892) ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಹಾಂಚೆ ಶಿವಾಯ್, 'ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಶಾಂವಾಚಿ ಕಥಾ', 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಸತಾಂಚೊ ವಿವರ್' ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ತೆಲ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಥೊಡಿಂ ಲ್ಹಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಯಿ ತಾಣೆ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆನಿ ವಾಕ್ಸರಿ ಫಾ। ಮಾಫೇಯಿನ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿಚ್ ಪಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಖರ್ಚಾರ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಛಾಪ್ಖಾಣ್ಯಾಂತ್ ತಿಂ ಛಾಪ್‌ಲ್ಲಿಂ.

1882 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜೆಜ್ವಿತಾಂನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕಥೊಲಿಕಾಂಚೊಚ್ ಪ್ರಥಮ್ 'ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ' ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲೊ. ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಹಾಂಗಾ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಛಾಪ್ತಾಲೆ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂ ತಾಂಣಿಂ ಛಾಪುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ಹಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಎಕೆಕ್ಲೊಚ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪಿ ಉದೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ.

ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ಆರಂಭಾರ್ ಸಬಾರ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್, ಸಾಂತಾ-ಭಕ್ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಂಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ, ಕಂತಿಗೊ, ಗಿತಾಂ, ಮಾಗ್ಣಿಂ ಇತ್ಯಾದಿಂಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ರಚ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ 'ರಿಗ್ಲೊ ಜೆಜು ಮೊಳ್ಯಾಂತ್' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಂತಿಗ್ ಆನಿ ತಾಚೆ ಸಂಗಿಂ ತವಳ್‌ಚ್ಯೊ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯೊ 'ಸರ್ಗಿಂ ಥಾವ್ನ್', 'ಆಯ್ಕಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜನ', 'ಉಠಾ ಉಠಾ ಪ್ರಾಣಿಯಾ', 'ಪಾಪಿಯಾ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಾ' ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾದ್ರಿಂನಿ ಆನಿ ಲಾಯಿಕಾಂನಿ ಘಡ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯೊ

ಕಂತಿಗೊ ಜಮೊ ಕರ್‍ನ್ ತ್ಯೊ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯೊ. ಕವೇಶ್ವರ್ ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞ್ (ಬೆಬಿ) ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಜಾಯಿತ್ತೊ ವಾವುರ್‍ಲ್ಲಾ. ತ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೇ ಆಖ್ರೇಕ್ 'ವ್ಹೊಡ್ ಆವ್ಸ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪಾಪಾ ಸಾಯ್ಬಾಕ್' ಗೀತ್ ತಾಣೆಂಚ್ ಘಡ್‍ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಫಾ। ಎಸ್ತೆವಾಂವ್‍ಚೆಂ ಮರಾಠಿ ಮಿಶ್ರಿತ್ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್' ಮಂಗ್ಳುರಿ ಲೊಕಾಕ್ ಸಮ್ಜಸಾರ್ಕೆಂ ವಿವರ್ ದೀವ್ನ್ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ತಾಣೆ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫಾ। ಲಿಯಾಂವ್ ಸಲ್ಡಾಞಾನ್, ಶ್ರೀ ಜುಜೆ ರೇಗಾನ್, ಶ್ರೀ ಫೆಲಿಕ್ಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೊಞಾನ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ''ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣಾ''ಚೆ ಥೊಡೆ ಥೊಡೆಚ್ ಭಾಗ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಲಿಖುನ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಅರ್ಥ್ ದೀವ್ನ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆ.

ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ಹೆರ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಲೇಖಕ್ ಹೆ: ಜೆಜುಚೇ ಸಭೆಚೊ ಫಾ। ಪೊಲೆಸೆ ('ದಿಸ್ಪೊಡ್ತೊ ಸಾಂಗಾತಿ', 'ಒಕ್ತೋಬರ್ ಮಹಿನೊ', 'ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚಿ ದೇಶ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ) ಉರ್ವಾಚೊ ಫಾ। ಲುವಿಸ್ ಸೋಜ್ ('ಪೊಂಪಯ್ ಸಾಯ್ಬಿಣೆಚೆಂ ದೆವಾಸಾಂವ್'; ಕೊಂಕಣಿ ಗಾದಿ, ಹ್ಮುಮಿಣ್ಯೊ, ವ್ಹೊವ್ಯೊ, ವೇರ್ಸ್, ಪೊದಾಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ); ಫಾ। ಬಾಜಿಲ್ ರೊಜಾರಿಯೊ-ಹಾಚ್ಯಾ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಲಿಖಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ 'ಜೆಜುಚೊ ಕರೊವ್' ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಮುಖ್. ಫಾ। ಗ್ರೆಗೊರ್ ಕುವೆಲ್ ('ಮೊರಿ ಮ್ಹಜಿ ಮಾಯ್', ಪವಿತ್ರ್ ಕಾಳ್ಜಾಚೊ ಮಹಿನೊ' ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ; 'ಯೇ ಮರಿಯೆ, ತುಜೆಂ ನಾಂವ್ ವರ್ಣಿತಾಂವ್', 'ಮರಿಯೆ ಪೊರ್ತಿಯ್ ಆಮ್ಚೆರ್ ತುಜೆ ದೊಳೆ', 'ಮರಿಯೆಕ್ ಹೊಗಳ್ಸಿಯಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ); ಶ್ರೀ ಲೊರೆಸ್ ವಾಸ್ ('ರುಚಿಕ್ ಅಮ್ಮುತ್' ಕಾವ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕ್) ಆನಿ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಬರಯ್ನಾತ್ಲ್ಯಾರೀ, ತಿ ಭಾಸ್ ವೃದ್ಧಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್‍ಲ್ಲೆ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚುಂಕ್ ಮಜತ್ ದಿಲ್ಲೆ - ಶ್ರೀ ಜೆರೊಮ್ ಸಲ್ಡಾಞ, ಸರ್ದಾರ್ ಲುವಿಸ್ ಕಣ್ಣಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಸಿಮಾಂವ್ ಆಲ್ವಾರಿಸ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ.

ವಿಸಾವೆಂ ಶತಮಾನ್ ಉದೆತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚುನ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಬರವ್ಪಿ ಮೊನ್ಸಿಂಞೊರ್ ಮಿಂಗೆಲ್ ಪ್ಲಾಸಿದ್ ಕುಲಾಸ್ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮೊನ್ಸಿಂಞೊರ್ ರಾಯ್ಮುಂದ್ ಎಫ್.ಸಿ. ಮಸ್ಕರೆಞ - ಹೆ ದೊಗೀ ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಯಾಜಕ್. ಮೊ। ಮಿಂಗೆಲ್ ಕುಲಾಸಾನ್ ಮಂಗ್ಳುರ್-ಜೆಪ್ಪುಚೊ ಸಾಂತ್ ಆಂತೊನಿಚೊ ಆಸ್ರೊ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಪುಸ್ತಕ್', 'ಬಾಳ್ಯಾಚಿಂ ಮೆಟಾಂ' ಆನಿ (ಫಾ। ಲಿಗೊರ್ ವಾಸಚೆ ಕುಮ್ಮೆನ್) 'ಜೆಜುಚೊ ಮೋಗ್' - ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಾಣೆ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಚಾ ಗಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ 'ಖುರ್ಸಾ ಮುಳಿಂ ದುಖಿ ಮಾತಾ' ಆನಿ 'ಗುಪಿತ್ ಮ್ಹಜಾ ದೆವಾ, ತುಕಾ ನಮಸ್ಕಾರ್' - ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಸೊಭಾಯೆಚಿಂ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಬೆಥನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಭಯ್ಣಿಂಚೊ ಮೇಳ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊ। ರಾಯ್ಮುಂದ್ ಮಸ್ಕರೇಞಾನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತೆಂ ಸಾಹಸ್ ಕೆಲೆಂ - ತಾಣೆ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕರ್‍ನ್ ಸಗ್ಳೊ 'ನವೊ ಸೊಲ್ಲ್ಯೊ' ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯೊ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಕೊಂಕಣೆಚೆಂ 'ಪಯ್ಲೆಂ ಪುಸ್ತಕ್', 'ಸಾಯ್ಬಿಣೆಚಿಂ ಗಾಯನಾಂ' ಆನಿ 'ಲ್ಹಾನ್ ಒಫಿಸ್' (ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಂಚೆ ಒಫಿಸ್) ಪುಸ್ತಕಾಂ - ತಶೆಂಚ್ 'ದೆವಾ ದಯಾಳ್ ರಾಕುಳ್ತಿಚ್ಯಾ', 'ನಮಾನ್ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿಯೆ' ಇತ್ಯಾದಿ ಕಂತಾರಾಂ ತಾಣೆಂ ಕೆಲ್ಲಿಂ ವರ್ತಿಂ ಕಾಮಾಂ.

1912 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಕವಿ ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೆಞಾ ಆನಿ ಸರ್ದಾರ್ ಲುವಿಸ್ ಕಣ್ಣಪ್ಪ - ಹಾಣಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆ' ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲೆಂ. ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೆಞಾ ತಾಚೊ ಪ್ರಥಮ್ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಬಾರ್ ಉಂಚ್ಲಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ ತಾಣೆ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ 'ಆಬ್ರಾಂವ್ಚೆಂ ಯಜ್ಞದಾನ್' - ಕಾವ್ಯಾ ನಾಟಕ್ - ಏಕ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಕೃತಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಸುಂದರ್ ಕವನಾಂ ಪಯ್ಕಿ 'ಮನಿಸ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕಿತೆಂ?', 'ನಿದೆಂತ್ ಹಾಸ್ತಾ ಬಾಳ್ಕಾರ್', 'ಆಯ್ಯಾ ಎಕಾ ದಿಸಾ' ಇತ್ಯಾದಿ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ' ಪತ್ರಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಬರವ್ಪಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪೆದ್ರು ಜುವಾಂವ್ ಸೋಜ್, ವಕೀಲ್ ಅಲೆಕ್ಸ್ ಪಾಯ್ಸ್, ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗ್, ಜುಜೆ (ಬೆಬಿ) ಸಲ್ದಾಞ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್. ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಬರವ್ನ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆಲಿಂ ಪೆದ್ರು ಜುವಾಂವ್ ಸೊಜಾನ್‌ಚ್ ಪ್ರಥಮ್ ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತಾಕಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾಣಿಯಾಂ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಬಾಪಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. 'ಜೆನೆವಿವ್', 'ಪಾರ್ವೊ', 'ಆವ್ರ್', ಗುಲೊಬಾಚೆಂ ಝಾಡ್', 'ಚೂಡ್ ಕೊತ್ರು', 'ಫಿಲುಚಿ ಭೊಂವ್ಡಿ' - ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಚ್ಯೊ ಭಾಷಾಂತರ್ ವಾ ಆಧಾರಿತ್ ಕೃತಿಯೊ ತರೀ, ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ''ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆ'' ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ಲ್ಲೊ ಶ್ರೀ ಅಲೆಕ್ಸ್ ಪಾಯ್ಸ್, ಏಕ್ ಉತ್ತಿಮ್ ಬರವ್ಪಿ. 'ಸಾಂ ರಿತಾಚಿ ಜಿಣಿ', 'ದೋಗ್ ಸಾರ್ಜಂಟ್', 'ದುಮ್ಮಾ-ದುಮ್ಮೆಂ', 'ಸಾಂ ಫಿಲೊಮಿನಾಚೆಂ ನೊವೆನ್', 'ಸಾಂ ಜೂದ್ ಥಾದ್ದೆವಾಚೆಂ ನೊವೆನ್', 'ನಿಳ್ಯಾಂ ಬಗ್ಡಾಳ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಾಣೆ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾತ್. 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ' ಪತ್ರಾರ್ 'ಗರೀಬ್ ಗುಲೊಬಾಂಚೊ ಪ್ರಜಳ್', 'ಚರ್ಕಾ', 'ಪಾದ್ರ್ ದೆನಿಸ್ ಫೆರ್ನಾಂದ್, ಜೆ.ಸ.', 'ಮಂಗ್ಳುರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜೆಚೊ ಇತಿಹಾಸ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಕಳ್ ಲೇಕನಾಂ, ತಶೆಂಚ್ 'ಕೌಂಟ್ ಹ್ಯೂಗೊ', 'ಅಬುಲ್ ಫಾರಾಗೂಸ್' ಇತ್ಯಾದಿ ನೀಳ್‌ಕಥಾ ತಾಣೆ ಬರವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲ್ಯಾತ್.

'ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ' ಪತ್ರಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸಬಾರ್ ಲೇಖಕ್, ಕವಿ, ಕಥಾಗಾರ್ ಉದೆವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ವ್ಹಡಾ ಉತ್ಸಾಹಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ನ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಜಾಲೆ. 1937 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆಪ್ಲೊ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ್ ಚಲಯಿಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಪತ್ರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂನಿ (1940) ದುಸ್ರ್ಯಾ ಮಹಾಝುಜಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಬಂಧ್ ಪಡ್ಲೆಂ.

1938 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಧರ್ಮ್‌ಪ್ರಾಂತಾನ್ (ದಿಯೆಸೆಜಿನ್) 'ರಾಕ್ಣೊ' ಹಫ್ತ್ಯಾಳೆಂ ಪತ್ರ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ನ್ ಫಾ। ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಮಿನೇಜಾಸ್ (ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮೊನ್ಸಿಂಞೊರ್) ತಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ನೆಮ್ಲೊ. ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹೆಂ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ 'ರಾಷ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾತೊಳೆಂ' ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಾಂತ್‌ಚ್ ಛಾಪ್ತಾತ್. ಮೊ। ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಮಿನೆಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್, ಕವಿ ಆನಿ ಸಾಹಿತಿ. ಕೊಂಕಣೆಚೊ 'ವೀರ್ ವಿದ್ವಾನ್' ಮ್ಹಣ್ ತಾಕಾ ಆಪಯ್ತಾತ್. ತಾಚೆಂ 'ಪಾಶಾಂವಾಚೆಂ ಗೀತ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಾವ್ಯೆಂ ಭೋವ್ ಚಡ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲಾಂ. 'ನವೊ ಸೊಲ್ಲೊ', 'ಮಿಸಾಗ್ರಂಥ್', 'ಕೊಂಕಣಿ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದ್ ಸಂಗ್ರಹ್', ಸಾಂತಾಂಚ್ಯೊ ಜಿಣಿಯೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಲಗ್‌ಭಗ್ ಶೆಂಭರ್ ಕೃತಿಯೊ ರಚುನ್ ತಾಣೆ

ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತೆಚಿ ವರ್ತಿ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಯಾ. ಸತ್ರಾ ವರ್ಸಾಂ ತಾಣೆ ರಾಕ್ಣೊ ಪತ್ರಾಚೆಂ ಸಂಪಾದಕ್‌ಪಣ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫಾ। ಜುವಾಂವ್ ಮರಿಯಣ್ ಮಿನೆಜ್ (6 ವರ್ಸಾಂ) ದೊ। ಫಾ। ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಎಫ್. ಡಿ'ಸೋಜಾ (ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮೊನ್ಸಿಂಞೊರ್) (12 ವರ್ಸಾಂ), ಫಾ। ಮಾರ್ಕ್ ವಾಲ್ಡರ್ (12 ವರ್ಸಾಂ) - ಹಾಣಿಂ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಯಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ 1985 ಮೇ ಮಹಿನ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಫಾ। ವಿಶೆಂತ್ ವಿತೊರ್ ಮಿನೆಜ್ 'ರಾಕ್ಣೊ'ಚೊ ಪಾಂಚ್ವೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ತಾ. 1988 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ದಸೆಂಬ್ರಾಂತ್ ಆಪ್ಲೊ ಭಾಂಗರಾಚೊ ಜುಬ್ಲೆವ್ ಚಲಯಿಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಪತ್ರ್ ದೀಸಾಂದೀಸ್ ಪ್ರಗತೆಚಿ ವಾಟೆನ್ ಚಲೊನ್ ಆಸಾ. ರಾಕ್ಣೊ ಪ್ರಕಾಶನಾನ್ ಯೆದೊಳ್ ಸುಮಾರ್ 60 ವಯ್ರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ರಾಕ್ಣೊ ಪತ್ರಾದ್ವಾರಿಂ ಪರ್ನ್ಯಾಂ ಸವೆಂ ಸಬಾರ್ ನವೆ ಲೇಖಕ್ ಉದೆವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ನ್ ನಾಂವ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾತ್.

ಮಟ್ವ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕಾದಂಬರಿಂಚ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತಿ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬರ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಧಾರಾಳ್ ಸೆವಾ ಅರ್ಪಿಲ್ಯಾ. 1950 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾದಂಬರಿ 'ಆಂಜೆಲ್' ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಕಾದಂಬರಿಚೊ ಪಿತಾ' ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ತಾತ್. ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಯೆದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಾಣೆ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ 50 ಕೊಂಕಣಿ ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ 100 ವಯ್ರ್ ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ತಾಣೆ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 5 ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಂ ಪಯ್ಕಿ 2 ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್, 3 ತುಳು ಕಾದಂಬರಿಂ ಪಯ್ಕಿ ಏಕ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ತಾಚೆ 7 ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್‌ಯೀ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾತ್. ತಾಚ್ಯಾ 'ಲಿಪಯಿಲ್ಲೆಂ ದಿರ್ವೆಂ' ಕಾದಂಬರಿಕ್ (ರಾಕ್ಣೊ ಪ್ರಕಾಶನ್) 1987 ಇಸ್ವೆಂತ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಣಿಪಾಲ್ಚ್ಯಾ ಡಾ। ಟಿ.ಎಮ್.ಎ. ಪೈ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದಿಲ್ಯಾ. ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ್ ಆನಿ ಯೆದೊಳ್ ಏಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಜೀವನ್ ಚರಿತ್ರಾ (Autobiography) ಬರವ್ನ್ ಪ್ರಕಟ್ಲಲಿ ಕೀರ್ತ್‌ಯೀ ಶ್ರೀ ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವರಿಸಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆ 'ಮಿತ್ರ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪತ್ರ್ (1953 ಇಸ್ವೆಂತ್) ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ನ್ (ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ ಜಾವ್ನ್) ಆನಿ 'ಝಿಲೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪತ್ರ್ (1956 ಇಸ್ವೆಂತ್) ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ನ್ (ಪಂದ್ರಾಳೆಂ ಜಾವ್ನ್) 1973-74 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಯಶಸ್ವೆನ್ ಚಲವ್ನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಭಲಾಯ್ಕೆಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಶ್ರೀ ಒಸ್ವಿನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಪ್ರಭುಕ್ ತಿಂ ಚಲಂವ್ಕ್ ದಿಲಿಂ. ತಾಣೆ ದೋನ್-ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಿಂ ಚಲಯ್ಲಿಂ.

ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಶ್ರೀ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞ (ಖಡಾಪ್) ಆನಿ ಶ್ರೀ ಎ.ಟಿ. ಲೋಬೊ ಪ್ರಮುಖ್. ಶ್ರೀ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞಾನ್ ಸಬಾರ್ ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಖ್ಯಾತ್. ತ್ಯೊ ವಿವಿಧ್ ಪತ್ರಾಂನಿ ಸಾಂಕಳ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ರುಪಾರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ದೆಖೊನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. 1950 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೊಂಬಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ 'ಪಯ್ನಾರಿ' ಹಪ್ತಾಳೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ನ್ ಚಡುಣೆ ಆಟ್ ವರ್ಸಾಂ ತಾಣೆ ಸಂಪಾದಕ್‌ಪಣ್ ಪಳೆಲಾಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಯು. ನರಸಿಂಹ ರಾವ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ (1960 ಥಾವ್ನ್) ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ, ಏಕ್ ಕನ್ನಡ ದಿಸಾಳೆಂ "ಕನ್ನಡವಾಣಿ" ಪತ್ರ್‌ಯೀ ಶ್ರೀ ಸಲ್ಡಾಞಾನ್ ಚಲಯ್ಲಾಂ. 1982 ಇಸ್ವೆಂತ್

ತೊ ಗೊಂಯ್ಯ್ಯಾ ಪಣಜಿಂತ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 14ವ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಗಜಾಲ್ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ವರ್ತ್ಯಾ ಅಭಿಮಾನಾಚಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಶ್ರೀ ಎ.ಟಿ. ಲೋಬೊನ್ ಸಬಾರ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿ ಆನಿ ನಾಟಕ್ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾತ್. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ "ವೇಳ್-ಘಡಿ" ಏಕ್ ಹಜಾರಾಂ ಪ್ಯಾಸ್ ಚಡಿತ್ ಪಾನಾಂಚಿ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿ. ತಾಚೆ "ತುಂ ಬರೊ ಜಾ" ಮ್ಹಳ್ಳೆ (ರಾಕ್ಣೊ ಪ್ರಕಾಶನಾಚೆ) ಕಾದಂಬರೆಕ್ 1985 ವರ್ಸಾಚಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಣಿಪಾಲಾಚ್ಯಾ ಡಾ। ಟಿ.ಎಮ್.ಎ. ಪೈ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದಿಲ್ಯಾ.

ಆದ್ಲಿಂ ಪತ್ರಾಂ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, 1950ವ್ಯಾ ಆನಿ ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡಿಂ ಕ್ರಮೇಣ್ ಬಂಧ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಹೆರ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಪತ್ರಾಂ ಆಜೂನೀ ಚಾಲೂ ಆಸಾತ್:

ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ

ಬಂಧ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪತ್ರಾಂ	ಸಂಪಾದಕ್
"ದುಬ್ಳ್ಯಾಂಚೊ ಭಾವ್"	ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞ್, ಹಿಲಾರ್ ಡಿ'ಕೊಸ್ತಾ, ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ರಾಸ್ಕಿಞ್, ಫೆಲಿಕ್ಸ್ ನೊರೊಞ್
"ಸಾಂ ರಿತಾಚಿ ವರ್ದಿ"	ಫಾ। ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್
"ಕಥೊಲಿಕ್ ಯುವಕ್"	ಕು। ಜುಡಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞ್ (ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞಾಚಿ ಧುವ್)

ಬಂಧ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಲಾಯಿಕ್ ಪತ್ರಾಂ:	ಸಂಪಾದಕ್
"ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ"	ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞ್, ಪೆದ್ರು ಜುವಾಂವ್ ಸೊಜ್, ಅಲೆಕ್ಸ್ ಎ. ಪಾಯ್ಸ್
"ಸಮಾಜಿಚೊ ದಿವೊ"	ಜುಜೆ ಮಚಾದ್
"ಸುಖ್-ದುಖ್", "ಫುಲ್"	ಜಿ.ಎಮ್.ಬಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್
"ಸಮಾಜಿಚೆಂ ವಜ್ರ್"	"
"ಪ್ರಕಾಸ್"	ಎ.ಎ. ಡಿ'ಸೋಜಾ
"ಉಜ್ವಾಡ್"	ಜೆ.ಎಲ್. ಡಿ'ಸೋಜಾ
"ಕೊಂಕ್ಣಿ ಯುವಕ್"	ಜೊರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್
"ಕಥಾಂ-ಝೆಲೊ"	ರಾಮ್ಮುಂದ್ ಮಿರಾಂದ್
"ಕಣಸ್"	ಫೆಲಿಕ್ಸ್ ಎ. ಡಿ'ಸೋಜಾ

"ಕೊಂಕಣ್ ದಾಯ್ಜ್	ಆ.ಆ. ಸಲ್ಡಾಞ
"ಜಾಗ್-ಮಾಗ್"	ಚಾ.ಫ್ರಾ. ದೆ'ಕೊಸ್ತಾ
"ವಿಶಾಲ್ ಕೊಂಕಣ್"	"
"ಆಮ್ಚೆಂ ಕೊಂಕಣ್"	ಗಾಬ್ರಿಯೆಲ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ
"ಮಾಯ್ಗಾಂವ್"	"
"ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಚೊ ತಾಳೊ"	ಹೆನ್ಬರ್ಟ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ
"ಆಮ್ಚಿ ಸಮಾಜ್"	ಸಾಲ್ವಾದೊರ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್
"ಸಾಂಕಳ್"	ಎಚ್.ಎಸ್. ಮಸ್ಕರೆಞ್
"ಕೊಂಕಣ್ ದಿರ್ವೆಂ'	ಜೆ.ಜೆ. ಪಿಂಟೊ

ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಚಲಯಿಲ್ಲಿಂ/ಚಲಂವ್ಚಿಂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಾಂ

ಪತ್ರ್	ಸ್ಥಾಪನ್	ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ನಾಂವ್
"ದಿ ಮೆಂಗಲೂರ್ ಮೆಗಝಿನ್	1897	ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್
"ಮೆಂಗಲೂರ್"-ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	1927	ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎ.ಎಲ್. ಪಿಂಟೊ (ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶ್ ಒಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ)
"ಫೋರಮ್"		ಶ್ರೀ ಜೋಕಿಮ್ ಆಳ್ವಾ
"ಇನ್‌ಸೈಟ್"-ಪಂದ್ರಾಳೆಂ	1960	ಶ್ರೀ ಜೆ.ಎಂ. ಲೋಬೊ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀಮತಿ ಲುಯೆಲ್ಲಾ ಎಲ್. ಪ್ರಭು
"ದಿ ಅದರ್ ಸೈಡ್"		ಶ್ರೀ ಜೊರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್
"ದಿ ಕೋಸ್ಟಲ್ ಟ್ಯಾಮ್ಸ್"	1990	ಡಾ। ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಪಿಂಟೊ

ಚಾಲು ಆಸಾತ್ ತಿಂ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರಾಂಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ:

ಚಾಲು ಆಸಾತ್ ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ:	ಆತಾಂಚೆ ಸ್ಥಾಪನ್	ನಿಯತ್‌ಕಾಳ್	ಸಂಪಾದಕ್
'ಆಂಜ್' (ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಪವಿತ್ರ್ ಕಾಳ್ಜಾಚೊ ಆಂಜ್)	1917	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಮೊ। ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಎಫ್. ಡಿ'ಸೋಜಾ
'ರಾಕ್ಣೊ'	1938	ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ	ಫಾ। ವಿಶೆಂತ್ ವಿತೊರ್ ಮಿನೆಜ್
'ಪಯ್ಣಾರಿ' (ಬೊಂಬಯ್ ಥಾವ್ನ್)	1950	ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ	ಶ್ರೀಮತಿ ನೆಲ್ಲಿ ಡಿ'ಕೋಸ್ತಾ
'ಆಮ್ಚಿ ಮಾಯ್'	1950	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಫಾ। ಆಲ್ಫೊನ್ಸ್ ಡಿ'ಲೀಮಾ
'ಮಿತ್ರ್'	1953	ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ	ಡೊಲ್ಫಿ ಎಫ್. ಲೋಬೊ

'ಝೆಲೊ'	1956	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	"
'ಜೆಜುರಾಯ್'	1954	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಫಾ। ಜೆ.ಬಿ. ಪ್ರಭು, ಜೆ.ಸ.
'ಸೆವಕ್' (ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕುಟ್ಮಾಚೊ ಸೆವಕ್)	1959	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಫ್ರಾ। ಪ್ರಶಾಂತ್ ಕುವೆಲ್ ಕಾಪುಚಿನ್
'ಕಾಣಿಕ್'	1965	ಪಂದ್ರಾಳೆಂ (ಪಾಕ್ಷಿಕ್)	ಆವಿಲ್ ರಸ್ಕೀಞ್
'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ'	1981	ಅರ್ಧ್‌ವಾರ್ಷಿಕ್ (ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್)	ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್
'ಕಲಾ ಕಿರಣ್'	1982	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ರಿಚ್ಚರ್ಡ್ ಪಿರೇರಾ
'ಆಮ್ಚೊ ಯುವಕ್'	1983	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಮಾರ್ಸೆಲ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ
'ಉದೆವ್'	1987	ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ	ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಎಮ್. ಡಿ'ಸೋಜಾ
'ಉಮಾಳೊ'	1989	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ವಿಲ್ಫಿ ರೆಬಿಂಬಸ್ ಆನಿ ಸಿರಿಲ್ ಜಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ
'ಜಿವಿತ್'	1983	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಚಾ.ಫ್ರಾ. ದೆ'ಕೋಸ್ತಾ

ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿಂ ಪತ್ರ್:

"ಪಂಚ್ಕಾದಾಯಿ"	1967	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟೆಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ದೋನ್ ವ್ಹಡಾ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಪ್ರಸಾರ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಪತ್ರಾಚ್ಯೊ 8 (ಆಟ್) ಹಜಾರ್ ಪ್ರತಿಯೊ ಛಾಪ್ತಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ (1988) ಭಾಂಗಾರೋತ್ಸವಾಚ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕಾಚಾ ಲೇಖನಾದ್ವಾರಿಂ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ, ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಯೆದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ದಿಸಾಳೆಂ ಜಲ್ಮೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ದುರಾದೃಷ್ಟ್ ಮ್ಹಣಾಜಾಯ್.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಆತಾಂಯ್ ಚಾಲು ಆಸಾತ್ ತ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಪತ್ರಾಂದ್ವಾರಿಂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೇಖಕ್, ಕಥಾ ಬರಪ್ಪಿ, ಕಾದಂಬರಿಕರ್ತ್, ಕವಿ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಯಾತ್. ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚೆಂ, ಥರಾಂಥರಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಾಂಣಿಂ ರಚ್ಲಾಂ ಆನಿ ತೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ರುಚ್ಲಾಂ. ಆಯ್ಲಿವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿಯಿ ಸಬಾರ್ ವ್ಹಡ್ ಆನಿ ಲ್ಹಾನ್ ಬರಪ್ಪಿ ಉದೆವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್ ತಾಂಣಿಂ ಉಂಚ್ಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೆಲಾಂ. ಥೊಡ್ಯಾ ಮಹಾನ್ ಸಾಹಿತಿಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ದೀವ್ನ್ ತಾಂಣಿಂ ಕೆಲ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಸೆವೆಚೊ ವಿವರ್ ಯೆದೊಳ್‌ಚ್ ದಿಲಾ. ಹೆರ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ದಿಂವ್ಚಾ ಆದಿಂ, ಆನ್ಯೇಕಾ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಸಾಹಿತಿ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗಾಜಾಯ್‌ಚ್.

'ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಲಿಖ್ಣೆನಾಂವ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೊ ಜೆಜುಚೇ (ಜೆಜ್ವಿತ್) ಸಭೆಚೊ ಫಾ। ಸಿಪ್ರಿಯನ್ ಸಿ. ಆಲ್ಬುಕೆರ್ಕ್ ಪೈ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್, ಕವಿ, ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತಿ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಸಬಾರ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಜಾಣಾರ್, ಸಂಗೀತ್‌ಕರ್ತ್ ಆನಿ ಚಿತ್ರಕಾರ್. ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಸುಮಾರ್ ೧೦೦ ಲ್ಹಾನ್-ವ್ಹಡ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಾಣೆ

ಬರವ್ನ್ ಆನಿ ಪ್ರಕಟುನ್ ದಾಖೈಲ್ಲೊ ರಚ್ನಾ. ತಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ತಾಣೆ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನ್ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲ್ಲೆಲೆಂ 760 ಪಾನಾಂಚೆಂ 'ಕೊಂಕಣಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮಹಾನ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತೆಕ್ ಅರ್ಪಿಲ್ಲಿ ವರ್ತಿ ಕಾಣಿಕ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಕೃತಿಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್‌ಯಿೀ ತಾಣೆ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ಗಳ್ಸುಂಚ್ಯಾ ದೇವನಾಗರಿ, ಕನ್ನಡ, ಆನಿ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂನಿ ಛಾಪ್‌ಲ್ಲಿ ತಾಚಿ ವಿಶೇಷತಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. 1983 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ (ಕುಡ್ಚಡೆ) ಕಾಣಕೊಣಾಂತ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಿಕಾಂಚ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ತಾಣೆ ತೇಗ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂಯಿೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ್ ಕರುನ್/ ಸಂಪಾದುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲ್ಯಾಂತ್: 1) ಮೊ। ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಮಿನೆಜಾಚೊ ಶಬ್ದಾಂಸಂಗ್ರಹ್, 2) ಡಾ। ರ.ವಿ. ಪಂಡಿತಾಚೊ 'ದರ್ಯಾಗಾಜೊತಾ' - ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ್ ಕವಿತಾ-ಸಂಗ್ರಹ್, ಆನಿ 3) ಶ್ರೀ ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯೆಸಾಚೊ 'ಭಿತರ್ಲೆಂ ತುಫಾನ್' ಕವಿತಾ-ಸಂಗ್ರಹ್. ಹಾಕಾ 1985 ವರ್ಸಾಚಿ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ. ಹೆ ದೋನೀ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಸವೆಂ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್‌ಯಿೀ ಲಿಖ್ಲೆಲ್ಯಾನ್, ಮಾತ್ರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೆಳೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ. ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಉತ್ತರ್‌ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹಳಿಯಾಳಾಂತ್ 'ವಿವೇಕ್ ಪ್ರಗತಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಉಗಡ್ನ್ ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಗೂಂಡ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲವ್ನ್ ಆಸಾ.

ಹೆರ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಲಿಖಿತಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ನಾಂವ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಕಾದಂಬರಿಕರ್ತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ (ಚಾ.ಫ್ರಾ.) ಚಾರ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ದೆಕೊಸ್ತಾ, ಗಾಬ್ರಿಯೆಲ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ (ಶ್ರೀ ಗಬ್ಬು), ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ.ಎಫ್. ಡಿ'ಸೋಜಾ (ವಾಸು, ವಾಲೆನ್ಸಿಯಾ) ಐರಿನ್ ಪಿಂಟೊ, ವಿಕ್ಟರ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್, ರೊನಾಲ್ಡ್ ಪಿರೇರಾ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಲ್ಡಾಞ, ಡೊಲ್ಫಿ ಲೋಬೊ (ಕಾಸ್ಸಿಯಾ), ಜೆರಿ ಕುಲ್ಯೇಕರ್, ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಮೈಸೂರ್, ಸ್ಟೇನ್ ಆಗೇರಾ, ಆಂದ್ರು ಮೆಂಡೊನ್ಸಾ, ಮಿಕ್ ಮ್ಯಾರ್ಕ್ಸ್, ಟೀನಾ ಡಿ'ಮೆಲ್ಲೊ, ಹೆರೊಲ್ಪಿಯುಸ್, ಮಾರ್ಸೆಲ್ ಕುತಿಞ್, ಹಿಲರಿ ಕಾರ್ಡೊಜಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್.

ಮಟ್ವ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಪತ್ರಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸೇವಾ ಅರ್ಪಿಲ್ಲೆ ಧಾರಾಳ್ ಬರವ್ಪಿ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚಿಂ ಸಕ್ಡಾಂಚಿಂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ್ ನಾಂವಾಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್‌ನಾ ತರೀ, ಕಾಣಿಯಾಂಚೆ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನ್ ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಪುಣಿ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಗರ್ಜ್, ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಹೆ ಮುಖ್ಯ:- 'ಸಿರಿವಂತ್' ಲಿಖ್ಣೆನಾಂವಾಚೊ ಜೆ.ಸಿ. ವೇಗಸ್ ('ಪರಿವರ್ತನ್', 'ಮೊಗಾಚ್ಯೊ ಕಥಾ'), ಎಡ್ವಿನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ('ತರ್ನಿಂ ಕಿರ್ಣಾಂ'), ಸಿಜ್ಯೆಸ್ ತಾಕೊಡೆ ('ದುಃಖಾಂ), ಡೊಲ್ಫಿ ಲೋಬೊ ಕಾಸ್ಸಿಯಾ ('ಸ್ವಪ್ನಾಂ ಆನಿ ಭಗ್ನಾಂ'), ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಮೈಸೂರ್ ('ಅಪರಿಚಿತ್'); ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯೆಸ್ ('ಕೊಶೆಡ್ಡಾನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಖುನ್'), ಮಿಕ್‌ಮ್ಯಾರ್ಕ್ಸ್ (ಶನಿ); ಹೇಮಾಚಾರ್ಯ ('ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ'); ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ವಿವಿಧ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಕಾಣಿಯೊ ಏಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್ನ್ 'ಪೆಟ್ರೀಮಾ ಸಾವ್ನಿಯಾನ್', 'ಪಾಂಚ್ ಪಾಕ್ಳ್ಯೊ' ಆನಿ 'ಸಾತ್ ಸಾಳ್ಕಾಂ' ತಶೆಂಚ್ ರಾಕ್ಣೊ ಪ್ರಕಾಶನಾನ್ 'ಆವಯ್ಚಿ ಆಶಾ' ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ್ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾತ್.

ಕವಿತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ (ಕಂತಿಗೊ) ಆನಿ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಲಿಖಿತಾಂ (ಕವನಾಂ) ರಚುನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ನಾಂವ್ ಆಮರ್ ಉರ್ಚೆಪರಿಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಮಹಾನ್ ಕವಿಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಹಾಚೆ ಆದಿಂಚ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ. ಆದ್ಲೆ ಹೆರ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆ ವ್ಹಡ್ ಕವಿ ಹೆ: ಗ್ರೆಗೊರ್ ಮಿನೆಜ್, ಜುಜೆ ರೇಗ್; ಫೆಲಿಕ್ಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೊಞ್; ಫಾ। ಪಿ.ಎಲ್. ಬುತೆಲ್ ('ಕಾವ್ಯಾಂ ಝೆಲೊ'), ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ ('ಆನ್ಯಾ ಆಕಯ್', 'ಕಾಳಿಜ್ ಮುರ್ಮುರೆಂ', ಇತ್ಯಾದಿ) ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯಸ್ ('ಭಿತರ್ಲೆಂ ತುಫಾನ್'); 'ರಾನ್ ಉದ್ಯಾವರ್' ಲಿಖ್ಣೆನಾಂವಾಚೊ ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ; 'ಮರಿದಾಸ್' ಲಿಖ್ಣೆನಾಂವಾಚೊ ಫಾ। ಆಂತೊನ್ ಜುವಾಂವ್ ಜೊಜ್; 'ಜುಪೆಸ್' ಲಿಖ್ಣೆನಾಂವಾಚೊ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞ್; 'ಕಾವ್ಯದಾಸ್' ಲಿಖ್ಣೆನಾಂವಾಚೊ ಲಿಯೊ ಡಿ'ಸೋಜ್; (ಚಾ.ಫ್ರಾ.) ಚಾರ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ದೆ'ಕೊಸ್ತಾ; ಆಂಬ್ರೊಜ್ ಡಿ'ಸೋಜ್, ಫಾವುಸ್ತಿನ್ ಡಿ'ಸೋಜ್; ಜಿ.ಎಮ್.ಬಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್; ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ; ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರ್ ಸೈಮನ್ ರಾಸ್ಕಿಞ್ (ಕಾಯ್ದೆಲ್‌ಗಾರ್, ಸಿಲಾಬ್) ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ.

ತಾಂಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ, ಆಯ್ಲೆವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಯುವಕವಿಂ ಪಯ್ಕಿ ಸಬಾರಾಂನಿ ವಿವಿಧ್ ರಿತಿಂಚಿಂ ಕವನಾಂ ರಚ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಆತಾಂಯಿ ತೆ ರಚುನ್ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡೆ ಹೆ: ಜೆಜ್ವಿತ್ ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ (ಗೊಂಯ್); ಫಾ। ಜುವಾಂವ್ ಮಿನೆಜ್ ('ಮರಿಯಾದಾಸ್, ಕಲ್ಕತ್ತಾ'); ಕಾಪುಚಿನ್ ಫ್ರಾದ್ ವೈಟಸ್ ಪ್ರಭುದಾಸ್, ಆನಿ ಫಾ। ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕೇರ್; ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಮೈಸೂರ್; ಜೊಸ್ಸಿ ಪಿಂಟೊ (ಶಾಂತಿ ಪ್ರಿಯಾ) ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ; ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಲ್ಡಾಞ್; ಮೆಲ್ವಿನ್ ರೊಡ್ರಿಗ್ಸ್; ಲ್ಯಾನ್ಸಿ ಪಿಂಟೊ; ಆಂದ್ರು ಡಿ'ಕುಞಾ; ಟೈಟಸ್ ತಾಕೊಡೆ; ಎಡಿ ನೆಟ್ಟೊ; ಲುವಿ ಪಿರೇರ್; ಬಾ.ತಾ. ಕಿರೆಂ; ಜೊನೆಲ್ ಕಾಸ್ಸಿಯಾ; ಫಾ। ರೋಶನ್; ಎಡ್ವಿ ಸಿಕೇರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ನವೆ ಕವಿ ಉದೆವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ಸಂಗೀತಾ ಖಾತಿರ್ ಛಾಪೂನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕವಿತಾಂಚೆ ರಚ್ಪಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಸುರ್ವೆರ್ ಫಾ। ಜೊಕಿಂ ಮಿರಾಂದಾ ಆನಿ ಹೆರ್. ಹಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ ಆನಿ ಕಂತಾರಾಂ 'ಶೆಂಬರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಛಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕವಿಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಹಾಚೆ ಆದಿಂಚ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಲೊರೆಸ್ ವಾಸಾನ್ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 'ರುಚಿಕ್ ಅಮೃತ್' ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ರಚನೆ ಥಾವ್ನ್ ಸೊಮ್ಯಾ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಸರ್ಗಾರೋಹಣಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಘುಡಿ ತಾಂಚೆರ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲಿಂ ಗಿತಾಂ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಫಾ। ಥೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೇಫಾನ್ಸ್ ಹಾಚ್ಯಾ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್' ಮೂಳ್ ಕೃತಿಯೆಚಿಂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾಯಿಲ್ಲೆ ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞ್, ಜುಜೆ ರೇಗ್, ಫಾ। ಲಿಯಾಂನ್ ಸಲ್ಡಾಞ್, ಫೆಲಿಕ್ಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೊಞ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ. ಜುಜೆ ರೇಗಾನ್ ಆನಿ ಫೆಲಿಕ್ಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೊಞಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣಾಚೆ ಥೊಡೆ ಭಾಗ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ವಯ್ರ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಕಂತಿಗೊ, ಗಿತಾಂ, ಗಾಯನಾಂ ಭಕ್ತಿರ್ ಕಾರ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ಆನಿ ಘರಾಂನಿ ತೆರ್ಸಾಂ-ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ಲೋಕ್ ಗಾಯ್ತಾಲೊ ಆನಿ ಆತಾಂಯಿ ಗಾಯ್ತಾ. 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್' ಆನಿ 'ಶೆಂಬರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಪುಸ್ತಕಾಚೊ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯೊ ಕರೆಜ್ಮಾಚ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ, (ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ 'ರಿಗ್ಲೊ ಜೆಜು ಮೊಳ್ಯಾಂತ್', 'ಜೆಜು ಮೊಗಾಳಾ', ಇತ್ಯಾದಿ), ಇತ್ಲ್ಯೊ ಆಪುರ್ಬಾಯೆಚ್ಯೊ ಆನಿ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ಕಿ 1784 ಥಾವ್ 1799

ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಂದ್ರಾ ವರ್ಸಾಂ ಮೈಸೂರ್‌ಚ್ಯಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನಾಚಿ ಹುಕ್ಮೆನ್ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆರ್ ನಿಷ್ಠುರ್ ಬಂಧಡ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತ್ಯಾ ಕಂತಿಗಾಂ ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂಕ್ ಧಾರಾಳ್ ಸೊಸ್ನಿಕಾಯ್ ಆನಿ ಭುಜಾವಣ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಹಜಾರಾಂಚ್ಯಾ ಹಜಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಮಿಾತ್‌ಮೇರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಕಷ್ಟ್-ದುಗ್ದ್ ಆನಿ ವಳ್ವಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಮರಣ್ ಸಯ್ತ್ ವ್ಹಡಾ ಧಯ್ರಾನ್ ಸೊಸ್ಲಾಂ.

'ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವ್ಯಾ' ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗಾನ್ ಥೊಡಿಂ ಶಾಸ್ತ್ರಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, 'ಚಾಲ್ತಿಂ ಪದಾಂ', ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಯೀ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕವಿತಾ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿರ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಯಾಜಕ್ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ, ಫಾ। ಜೆ.ಎಸ್.ಟಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್, ಫಾ। ವೊಲ್ಟರ್ ಆಲ್ಬುಕೆರ್ಕ್, ಜೆ.ಸ.; ಫಾ। ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಾಸ್, ಎಸ್.ವಿ.ಡಿ.; ಫಾ। ಸಿ.ಟಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ. ಥೊಡೆ ಲಾಯಿಕ್ ಶ್ರೀ ಸಾಯ್ಮನ್ ರಸ್ಕಿಞ್, ಜೆ.ಬಿ. ರಸ್ಕಿಞ್, ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞ್, ಜೊರೊಮ್ ಪಾಯ್ಸ್, ಪಾಸ್ಕಲ್ ಕುಞಾ, ಫ್ರೆಡ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪದಾಂ ಘುಡ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ವಿಲ್ಲಿ ರೆಬಿಂಬಸ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲಾ. ತಾಣೆ ಆಪ್ಲೆ ಪತಿಣೆ ಮಿಾನಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಗಾಯಕಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಯೆದೊಳ್ 100 ವಯ್ರ್ 'ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಜ್' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಪದಾಂಚ್ಯೊ ಸಬಾರ್ ಕ್ಯಾಸೆಟಿ ಮುದ್ರಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ತುಳು ಭಾಷೆಚ್ಯೊ ಕ್ಯಾಸೆಟಿಯೀ ಮುದ್ರಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತುಳು ಸಂಗೀತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಯೀ ಚಲಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. 'ಕೊಂಕಣ್ ಕೊಗುಳ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ತಾಕಾ ಮೆಳ್ಳಾಂ - ಮಂಗ್ಳೂರ್‌ಚ್ಯಾ 'ರೂಪ್‌ರಾಗ್' ಸಂಘಟನಾನ್ ತಾಕಾ ಹೊ ಮಾನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ತಾಚಿ ಪತಿಣ್ ಮಿಾನಾಕ್ 'ಬೆನಾರ್' ಪಂಗ್ಡಾನ್ 'ಕೊಂಕಣ್ ಮೈನಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ದೀವ್ನ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಕೆಲಾ.

ಪದಾಂ ಘುಡ್ನ್, ಸಂಗೀತ್ ರಚುನ್ ಸಂಗೀತಾಚಿಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಸಾದರ್ ಕರ್ನ್, ಪದಾಂಚ್ಯೊ ಕ್ಯಾಸೆಟಿ ಕಾಡ್ನ್ ತ್ಯೊ ಪ್ರಕಟುನ್ ನಾಂವ್ ವ್ಹೆಲ್ಲೆ ಹೆರ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶ್ರೀಯುತ್ ಜೆರೊಮ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಲೊರೆನ್ಸ್ ಸಲ್ಡಾಞ್, ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪೆರಿಸ್, ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಕ್ಲೋಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ತಿಮೊತಿ ಸೆರಾವೊ, ವಿಕ್ಟರ್ ಕೊನ್ಸೆಸೊ, ಎರಿಕ್ ಒಜೇರಿಯೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ.

ಭಾರತಾಂತ್ಲೊ 'ನಾಚ್ಪಿ ಯಾಜಕ್' ಮ್ಹುಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಲೊ ಭರತ್ ನಾಟ್ಯಾಚೊ ದೊತೊರ್ ಫಾ। ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬಾರ್ಬೊಜಾ ಎಸ್.ವಿ.ಡಿ. ಏಕ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ನಾಟ್ಯ್‌ಕಲಾಕಾರ್, ಭಾರತಾಂತ್ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ವಿದೇಶಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂನಿ ತಾಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ತ್ಯಾಚ್ ಎಸ್.ವಿ.ಡಿ. ಒಡ್ಡಿಚೊ ಫಾ। ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಾಸ್ - ಹಾಚೊ 'ಪ್ರೇಮ್-ರಾಗಿಣಿ' ಸಂಗೀತ್-ನಾಟ್ಯ್ ಪಂಗಡ್‌ಯೀ ದೇಶ್-ವಿದೇಶಾಂನಿ ನಾಂವಾಡ್ಲಾ.

ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯಾಚೆಂ ವಿನೋದಿಕ್ ಆನಿ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಭಾಸಾಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ) ಘಾಯ್ಸ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಅಪ್ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ವಿನೋದಿಕ್ (Humorous) ಲಿಖಿತಾಂ

ಬರವ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಮನೋರಂಜನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಥೊಡ್ಯಾಂಚ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲಾಂ. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿಂ ಸಿರಿಲ್ ಜಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ (ಸಿಜ್ಯೆಸ್) ಆನಿ ಪಿ.ಡಿ. ವಾಜ್ (ಪಿಡ್ವಾಜ್) ಪ್ರಮುಖ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಪಿಡ್ವಾಜಾಚಿಂ 'ಪಾಟೆ ನಾತ್ಲಿಂ ರೈಲಾಂ' ಆನಿ ಸಿಜ್ಯೆಸಾಚ್ಯೊ 'ಫುಗೆಟ್ಯೊ', 'ಪೊಕಾಣಾಂ', 'ಸುರ್ಸುರ್‍ಯೊ', 'ಕುಚಿಲ್ಯೊ', 'ಮಸ್ಕಿರ್‍ಯೊ' - ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ವಿನೋದಿಕ್ ಬರ್ಪಾಂಚಿಂ ಸಂಗ್ರಹಾಂ (ಪುಸ್ತಕಾಂ) ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಪ್ರಾಕಾರಾಂಕ್ ಸರಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ (ಜನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್) ಆಪ್ಲಿ ಸೆವಾ ಅರ್ಪಿಲ್ಲೆ ಮಂಗ್ಳುರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಉಣೆ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಫಾ। ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಡಿ'ಸೋಜ್ ಪಯ್ಲೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಗಾದಿ, ವ್ಹೊವ್ಯೊ, ವೇರ್ಸ್ ಆನಿ ಪದಾಂ ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್ನ್ 1914 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಾಣೆಂ ಪ್ರಕಟ್ಲಿಂ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗಾನ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಪದಾಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನ್ 'ಚಾಲ್ತಿಂ ಪದಾಂ' ಪುಸ್ತಕ್ 1935 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲೆಂ. ಇಜಯ್ಚ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಅಲೆಸ್ ಲುವಿಸ್ ಪಿರೇರಾನ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಪುತಾನ್ ಶ್ರೀ ಜೊಕಿಮ್ ಪಿರೇರಾನ್, ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ, ವ್ಹೊವ್ಯೊ, ವೇರ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆದ್ವಾರಿಂ ಜಿವಿಂ ದವರ್‍ಲ್ಯಾಂತ್. ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾನ್ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಜಮೊ ಕೆಲ್ಯೊ. ತ್ಯೊ ತೀನ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಬರವ್ನ್ 760 ಪಾನಾಂಚೊ ಅಪೂರ್ವ್ ಗ್ರಂಥ್ ಪ್ರಟ್ ಕೆಲೊ, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಹುಮಿಣ್ಯಾಂಚಿಂ ಹೆರ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಯಿ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲ್ಯಾಂತ್; ಆನಿ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಜಾನಪದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಒಟ್ಟುಕ್ ಕರ್ನ್ ಸಬಾರ್ 'ಫೊಸ್ ಕಾಣಿಯೊ' ದೊದೋನ್ ಲಿಪಿಂನಿ ತಾಣೆ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾತ್. ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಮೈಸೂರ್-ಹಾಣೆ ಲ್ಹಾನ್‌ಪಣಾರ್ ತೊಂಡ್ವಾಶಿಂ ಆಯ್ಕಲ್ಲ್ಯೊ ಜಾನಪದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಉಡಾಸಾನ್ ಲಿಖುನ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಸುಮಾರ್ ಸಾತ್-ಆಟ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ತೀನ್ ಕೊಂಕಣಿ (ರಾಕ್ಣೊ, ಆಮ್ಚಿ ಮಾಯ್, ಝೆಲೊ) ಪತ್ರಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾತ್. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ತಾಚ್ಯೊ 'ಆಬಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ', 'ವ್ಹಡ್ಲಿಮಾಂಯ್ಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ' ಆನಿ 'ಹೆಡ್ಡಾ ದುಮ್ಣಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ' ನಾಂವಾಂನಿ ಯೆದೊಳ್ ಲಗ್‌ಭಗ್ 150 ಕಾಣಿಯೊ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೊಕಾ ಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಪೈನ್ 'ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ' ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ರುಚಿಕ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ಸಂಗಿಂ ತಾಣೆ ವಿವರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯೊ ಮಂಗ್ಳುರ್‍ಚ್ಯಾ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾತ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆಲೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪುಸ್ತಕ್, ಪ್ರೊ। ಅಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನಾನ್ ಸಂಪಾದಿಲ್ಲ್ಯೊ 'ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್'. ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಶ್ರೀ ಕಾಸ್ತೆಲಿನಾಚ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕ್‌ಪಣಾಖಾಲ್ ಪ್ರಕಟ್ಚೆಂ "ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ" ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರ್ ವಿವಿಧ್ ಲೇಖಕಾಂಚಿಂ ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಲೇಖನಾಂ, ಕವಿತಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂನಿ ಪ್ರಕಟುನ್ ಆಸಾ.

ಗದ್ಯ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪ್ರಸಂಗ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಲೇಖನಾಂ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಿಮರ್ಶೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ/ಲಿಖುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡೆ ಹೆ: ಚಡಾವತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಫಾ। ವಿಶೆಂತ್ ವಿತೊರ್ ಮಿನೆಜ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಮೆಲಿತ್ ಫಾ। ಡೊಮಿನಿಕ್ ವಾಸ್ ('ದೊಮೆಲಾ'); ಚಡಾವತ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಫಾ। ಜೊನ್ ಮೊನಿಸ್ ಆನಿ ಫಾ। ರುಡೊಲ್ಫ್ ಡಿ'ಸೋಜ್ - ದೊಗೀ ಕಾರ್ಮೆಲಿತ್, ಜೆಜ್ವಿತ್

ಫಾ। ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ, ತಶೆಂಚ್ ಫಾ। ಎಸ್. ಡಿ'ಕುನ್ಹಾ, ಫಾ। ಮಾವ್ರಿಸ್ ಪಾವ್ಲಾ, ಫಾ। ಎಲ್.ಎ. ಕುತಿನ್ಹೊ; ಕಾನೂನ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಲೊ ವಕೀಲ್ ಶಿರ್ತಾಡಿ ವಿಲಿಯಂ ಪಿಂಟೊ; ಚಡಾವತ್ ಶಿಕ್ಷಣ್, ವೃತ್ತಿ, ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ಆನಿ ಯುವಜಣಾಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಜೆರಾಲ್ಡ್ ಪಿಂಟೊ ನಿಡ್ಡೋಡಿ ಆನಿ ಎಚ್.ಆರ್. ಆಳ್ವ ಪಾಂಗ್ಳಾ - ಹೆ ದೊಗೀ ಉತ್ತೀಮ್ ಭಾಷಣಗಾರ್. ಭಲಾಯ್ಕೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಡೊ। ಎಡ್ವರ್ಡ್ ನಜ್ರೆತ್; ರಾಜಕೀಯ್ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್‍ನ್ ಲೇಖನಾಂ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರೊ। ಜೆ.ಎಮ್. ರೆಬೆಲ್ಲೊ ಎಡಿ ನೆಟ್ಟೊ, ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ; ಚಡಾವತ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಲೇಖನಾಂ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಲೊ ಪ್ರೊ। ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್. ವಿವಿಧ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ (ಜೆರಾಲ್) ಲೇಖನಾಂ ಬರಂವ್ಚೊ ಎ.ಎಕ್ಸ್, ಪತ್ರಾವೊ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ದಾಂತಿ, ಭಾವ್ ಸ್ಯಾಮ್ ಬೊಳಿಯೆ, ಓಸ್ಟಿನ್ ಡಿ'ಸೋಜ ಪ್ರಭು ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ; ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ವಿಮರ್ಷಾತ್ಮಕ್ ಲೇಖನಾಂ ಬರಂವ್ಚೊ ಫಾ। ಮಾರ್ಕ್ ವಾಲ್ಡಾರ್ (ಆದ್ಲೊ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಸಂಪಾದಕ್), ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಆಸಾತ್.

ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಕಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಫಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತ್ ಪ್ರಮುಖ್. ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಪೈ-ಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ತಾಣೆ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ಏಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ ಥಾವ್ನ್ ಫಾ। ಎ.ಎಫ್.ಎಕ್ಸ್. ರೊಡ್ರಿಗಸಾನ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲಾಂ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ಷಣಾಚಿ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾರ್ ತಿಂ ಉಪ್ಕಾರ್ತಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖಂಡಿತ್.

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂಚ್ಯೊ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿತಾ. 1943 ಥಾವ್ನ್ ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಆಸೊನ್ 1 951 ಥಾವ್ನ್ ತಿಕಾ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ 'ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಹೊಲ್' ಆಸಾ. ವರ್ಸಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚಡಾವತ್ ಆಯ್ತಾರಾಂಚೆ ಸಾಂಜೆರ್ ಹಾಂಗಾ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್, ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಜ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಚಲಯ್ತಾತ್. ನಾಟಕ್ ಬರಯ್ಣಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಶ್ರೀಯುತ್ ಎಮ್.ಪಿ. ಡೆಸಾ, ಎಸ್.ಎಸ್. ಪ್ರಭು, ಫ್ರೆಡ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ದಾನ್ಹ್, ಚಾ.ಫ್ರಾ. ದೆಕೊಸ್ತಾ, ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವಾರಿಸ್, ಜೆ.ಬಿ. ರಾಸ್ಕಿನ್ಹ್, ಎ.ಟಿ. ಲೋಬೊ, ಶ್ರೀ ಗಬ್ಬು, ಬೆನ್ನಾ ರುಜಾಯ್, ಡೊಲ್ಫಿ ಲೋಬೊ, ಕ್ಲೊಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಜೆ.ಬಿ. ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಟೋನಿ ರುಜಾಯ್, ಓಸ್ಟಿನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಪ್ರಭು, ಲ್ಯಾನ್ಸಿ ಪಿಂಟೊ ನಾಯಕ್, ಲುವಿ ನೆಟ್ಟೊ, ವಿಲ್ಫಿ ರೆಬಿಂಬಸ್, ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ, ಶ್ರೀ ಗಿರಿ, ಸಿಜ್ಯೆಸ್ ತಾಕೊಡೆ, ಎಡಿ ಪಡ್ವಳ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಆಸಾತ್. ಶ್ರೀ ಎಮ್.ಪಿ. ಡೆಸಾನ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 'ಸೊಮ್ಯಾಚೊ ಪಾಶಾಂವ್' ನಾಟಕಾಂತ್ 70 ಪ್ರಾಸ್ ಚಡಿತ್ ಪಾತ್ರ್‌ಧಾರಿ ಆಸೊನ್, ತೊ ಭಾರಿಚ್ಚ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲಾ. ದೆಕುನ್‌ಂಚ್ ಹೊ ನಾಟಕ್ ಸಬಾರ್ ದಶಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪರತ್ ಆನಿ ಪರತ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾಲಾ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ' ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, 'ಕಲಾ ಸಂಪತ್', 'ಯುನಾಯ್ಟೆಡ್ ಯಂಗ್‌ಸ್ಟರ್ಸ್', 'ರೂಪ್‌ರಾಗ್', 'ಬೆನಾರ್', 'ರಂಗ್ ತರಂಗ್', 'ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾ ಆಸೊನ್ ತಾಣಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾ - ತಸಲಿಂ ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಆನಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ನಟನಾದ್ವಾರಿಂ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಇತ್ಲೆ ಆಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕಲಾಕಾರ್ ಆಸಾತ್‌ಕೀ ತಾಂಚಿಂ ಸಕ್ಡಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಹಾಂಗಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್.

ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಆಸಾತ್ ತ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳೂರ್‌ಗಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ನಾಂವ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲೆ ನಾಟಕ್ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಜಿ.ಎಮ್.ಬಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಸನ್ನಿ ಎ. ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಬಾಪ್ತಿಸ್ ಮೆಂಡೊನ್ಸಾ, ಮಾವ್ರಿಸ್ ಕಾಬ್ರಾಲ್, ವಿಲ್‌ಫ್ರೆಡ್ ಕುಮಾರ್, ಲೊರಿ ಆಂದ್ರಾದೆ, ಎ.ಜೆ.ಆರ್. ಪಾಯ್ಸ್, ಜ್ಯೋ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಶ್ರೀಮತಿ ರೋಜ್ ಕಾರ್ವಾರ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ.

ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ರಾಂದ್ಪಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಮಾಹೆತ್ ದಿಂವ್ಚೇ ಖಾತಿರ್‌ಯಿ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ತರೀ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉತ್ಪನ್ನ್ ಕೆಲಾಂ. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಐ.ಜೆ.ಎಸ್. ಪಿಂಟೊ ಹಾಚ್ಯಾ 'ರುಚಿಕ್ ರಾಂದಾಪ್' ಪುಸ್ತಕಾಚೆ ಸಬಾರ್ ಪುನರ್ ಛಾಪೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಬೊಂಬಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಇಜಿದೊರ್ ಕುವೆಲಿನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಂತ್, ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ 'ರಾಂದ್ಪಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಕನ್ನಡ ಆನಿ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂನಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ಛಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಣೆ 'ಘೆರ್‌ದಾರ್', 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ' - ಇತ್ಯಾದಿ ಲ್ಹಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಯಿ ಪ್ರಕಟ್ಯಾಂತ್. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಪತ್ರಾಂನಿ ಲೇಖನಾಂಯಿ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಆಯ್ಲೆವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಬಿ. ಲೋಬೊನ್ 'ಸಾಂಬಾರ್ಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಗ್ರಂಥ್ ಉಡ್ವಾವಾಯ್ಲೊ.

1980 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಜೆಜ್ವಿತಾಂನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚೊ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ್ ಚಲಯ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಅಮರ್ ಉಗ್ಡಾಸಾ ಖಾತಿರ್ ತಾಂಣಿಂ ಏಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ' ಉಗ್ತಾಯ್ಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪತ್ರ್ 1981 ಥಾವ್ನ್ ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಕಟುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಸಂಪಾದಕ್ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞ್; ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಥಮ್ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಪ್ರೊ। ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್. ಆತಾಂ ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್ 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ'ಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಆನಿ ಫಾ। ಎಚ್.ಜೆ. ನೊರೊನ್ಹಾ, ಜೆ.ಸ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ದಿರೆಕ್ತೊರ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ತಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಆನಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಚಲಂವ್ಚೆಂ ವಾಕ್ಸರಿ, ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್, ಉತ್ರಾಂವಳಿ, ಪುರಾತನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಪಾದುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ತೆಂ; ಕೊಂಕಣಿಚೇ ವಿವಿಧ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಪ್ರಕಟ್ಲಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರುನ್ ಛಾಯ್ಸ್ ಕರ್ಚೆಂ; ಸಮ್ಮೇಳ್, ಜಮಾತ್ಯೊ, ಸಭಾ, ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಚಿಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಥಾವ್ನ್ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕರ್ಚಿಂ; ಶಾಳಾಂನಿ ಶಿಕಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚಿಂ; ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್ ಆನಿ ವಾಚ್ಪಾ ಘುರ್ ಚಲಂವ್ಚೆಂ; ಪುಸ್ತಕಾಂ ನಿಯತ್‌ಕಾಲಿಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಟ್ಚೆಂ - ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಂ ಪೈಕಿ ಥೊಡಿಂ. ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್ 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ' ಪತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಯೆದೊಳ್ ಚ್ಯಾರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾಂತ್; ವಾಕ್ಸರಿಚೊ ವಾವ್ರ್ ಸುರು ಕೆಲಾ. ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್ ಆನಿ ವಾಚ್ಪಾಘುರ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಳ್, ಜಮಾತ್ಯೊ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾತ್; ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಲೇಖನಾಂ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂವಳಿ, ವ್ಯಾಕರಣಾಂವಿಶಿಂ ಲೇಖನಾಂ, ಗಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ 'ಅಮರ್‌ಕೊಂಕಣಿ'ಂತ್ ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂನಿ ಪ್ರಕಟಿತ್ ಜಾತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸವೆಂ, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ್, ತಶೆಂಚ್ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚೆಯ್ ಗೂಂಡ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ ಜೆ.ಸ. ಆನಿ ಹಾಚೆ ಆದಿಂ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಹೆರ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಡೊ। ರೊಕಿ ಮಿರಾಂದಾ, ಡೊ। ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ, ದೊ। ವಿಲಿಯಂ ಮಾಡ್ತಾ, ಡೊ। ವಿಲ್ಲಿ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ ಮುಖ್ಯ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂದ್ವಾರಿಂ ಕಥಾ- ಕಾದಂಬರಿ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ 'ಶ್ರೀ ನಾ. ಡಿ'ಸೋಜಾ' ನಾಂವಾಡ್ಲಾ.

ಮಂಗ್ಳೂರ್‌ಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ವ್ಯಕ್ತೆಂನಿ ಆಪ್ಲಿಂ ಪ್ರಕಾಶನಾಂ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್‍ನ್, ತಾಂತ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಕಾಳಾನುಸಾರ್ ಬಂಧ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹೆರ್ ಥೊಡಿಂ ಆನಿಕೀ ಬರ್‍ಯಾಥರಾನ್ ಚಲೊನ್ ಆಸಾತ್. ಹಾಂಚೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸಬಾರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಪ್ರಕಾಶನಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹಿಂ ಮುಖ್ಯ: ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ್ (ರಾಯ್ಮುಂದ್ ಮಿರಾಂದಾ); ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ (ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವರಿಸ್); ಸಾಳಕ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ (ಜೆ.ಸಿ. ವೇಗಸ್); ಪುನವ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ (ಡೊಲ್ಫಿ ಲೋಬೊ); 'ರಾಕ್ಣೊ' ಪ್ರಕಾಶನ್; 'ಅಮ್ಚಿ ಮಾಯ್' ಪ್ರಕಾಶನ್; ಪ್ರಕಾಶಾಲಯ (ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಚಿ ಸೆಮಿನರಿ); ಶತಾಬ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶನ್ (ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ ಜೆಜ್ವಿತ್); ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ್ (ವಿಲ್ಲಿ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ); ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡಿಂ.

ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಿ:

ಡೆಲ್ಲಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ 1975 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್ಯತಾ ದೀವ್ನ್, ತೆ ಭಾಶೆಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಲಿಪಿ ದೇವನಾಗರಿ ಮ್ಹಣ್ ಥಾರಾಯ್ಲೆಂ. ದೆಕುನ್ ತೆ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೀವ್ನ್‌ಚ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆಲಿಂ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್. ತಾಂತುಂ ಪ್ರಶಸ್ತೆಕ್ ಯೋಗ್ಯ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಪುಣಿ ಖಂಡಿತ್ ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ತಿಂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತೆಣೆ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ದಿಷ್ಟಿರ್‌ಯೀ ಝುಳ್ಕೊಂಕ್‌ನಾಂತ್, ಹೆಣೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಮಾನ್ಯತಾ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಚೆರ್ ನದರ್ ಘಾಲುಂಕ್ ತಯಾರ್ ನಾ. ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಜೆರಾಲ್ ಥರಾನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜೆಕ್ ವರ್ತೊ ಅನ್ಯಾಯ್ ಜಾಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯೆಸಾಚೆಂ ''ಭಿತರ್ಲೆಂ ತುಫಾನ್'' ಪುಸ್ತಕ್ ಕನ್ನಡ ಸವೆಂ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್‌ಯೀ ಛಾಪ್ಲೆಲ್ಯಾನ್ ಮಾತ್ರ್ ತಾಕಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೆಳೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ ಜಾಲೆಂ. ಅಶೆಂಚ್ ಆನಿ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚ್ಲ್ಯಾರ್, ಆನಿ ಯೆದೊಳ್ ಛಾಪ್ಯಾಸ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲಿ ಬರಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ದೇವನಾಗರಿಕ್ ಲಿಪಿಯಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ತಿಂ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಡೆಮಿಚಾ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಹಾಡುಂಕ್, ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ ಜಾತೆಲೆಂ.

ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ವಿಜೇತ್

ಸಂಖೊ	ಪುಸ್ತಕ್	ವಿವರ್	ಬರವ್ಪಿ	ಪ್ರಶಸ್ತೆಚೆಂ ವರ್ಸ್
1.	'ಹಿಮಾಲಯಾಂತ್'	ಪ್ರವಾಸ್ ವರ್ಣನ್ (ಗದ್ಯ್)	ರವಿಂದ್ರ್ ಕೇಳೆಕಾರ್	1977
2.	'ಮಾನ್ನಿ ಪುನವ್'	ವಿನೋದಿಕ್ ಲೇಖನ್ (ಗದ್ಯ್)	ದತ್ತರಾಮ್ ಸುಕ್ಟಾಂಕಾರ್	1978
3.	'ದರ್ಯಾ ಗಾಜೊತಾ'	ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್	ಡೋರ ವಿ. ಪಂಡಿತ್	1979
4.	'ಪಿಸೊಳಿಂ'	ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್	ಡೊ। ಮನೋಹರ್‌ರಾಯ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್	1980
5.	'ಸಸಾಯ್'	ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್	ಬಾಕಿಬಾರ್ ಬೋರ್ಕಾರ್	1981
6.	'ಖಬ್ರ'	ಲೇಖನ್ (ಗದ್ಯ್)	ಲಕ್ಷ್ಮಣ್‌ರಾವ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್	1982
7.	'ಕಾರ್ಮೆಲಿನ್'	ಕಾದಂಬರಿ	ದಾಮೋದರ್ ಮೌಜೊ	1983
8.	'ಚೌರಂಗ್'	ಏಕಾಂಕಿ	ಪುಂಡಳೀಕ್ ನಾಯ್ಕ್	1984
9.	'ಭಿತರ್ಲೆಂ ತುಫಾನ್'	ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್	ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯಸ್	1985
10.	'ಹಾಂವ್ ಮನಿಸ್ ಅಶ್ವಥಾಮೊ'	ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ್	ಪ್ರಕಾಶ್ ಪಾಡ್‌ಗಾಂವ್‌ಕಾರ್	1986
11.	'ಪಣ್‌ಜಿ ಆತಾಂ ಮ್ಹಾತಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ'	ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ್	ಅರವಿಂದ ನಾ. ಮ್ಹಾಂಬ್ರೊ	1987
12.	'ವಕಲ್'	ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ್	ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಕೇಣಿ	1988

ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದ್, ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಆನಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಭಾ:

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದೆಚೆಂ ದಫ್ತರ್ ಗೊೞಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ಗೆಲ್ಯಾತ್ಯಾ 50 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಶದೆಚಿಂ 18 ಅಧಿವೇಶನಾಂ ಚಲ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಪಯ್ಲೆಂ ಅದಿವೇಶನ್ 1939 ಇಸ್ವೆಚಾ ಜುಲಾಯ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಕಾರ್‌ವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ಮಾಧವ ಮಂಜುನಾಥ ಶಾನ್‌ಭಾಗಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾಖಾಲ್ ಚಲ್ಲೆಂ ತರ್, ತಾಚಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಗೊೞಯ್ಯಾಂತ್, ಬೊಂಬಂಯ್ತ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಚಲ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಸತಾಂವೆಂ ಅಧಿವೇಶನ್ ಪರಿಷದೆಚಾ ಭಾಂಗಾರೋತ್ಸವಾ ಸವೆಂ 1989 ಚಾ ಜನೆರಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಮಣಿಪಾಲಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮುಖ್ಯಾ

ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂಚಾ ಆವ್ದೆಕ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಶ್ರೀ ಎಮ್.ವಿ. ಕಾಮತಾಕ್ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡ್ಲೊ.

1939 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದೆನ್ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ ಜನ್ಮ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಏಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್', ಗೊಂಯಾಂತ್ ಏಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್', ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಏಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಭಾ' ಆನಿ ನಿಮಾಣೆ ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಏಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್-ಕರ್ನಾಟಕ್' ಉದೆವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್, ತಾಂಚೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹಜಾರೆಂ ಹಜಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರೇಮಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಯ್ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧೆ ಖಾತಿರ್ ಖಳನಾಸ್ತಾಂ ವಾವುರ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ವಾವುರ್ನ್ ಆಸಾತ್. ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ ದವರ್ನ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ; 'ಕೊಂಕಣಿ ದಿವಸ್' ಆಚರಣ್ ಕರ್ನ್ ವಿವಿಧ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಚಲಂವ್ಚಿಂ; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ವಿತರಣ್ ಕರ್ಚಿಂ; ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಬಂಧ್, ಕಾಣಿ, ಕವಿತಾ, ನಾಟಕ್ ಲಿಖ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಚಲಂವ್ಚೆಂ; ಅಸಲಿಂ ಸಬಾರ್ ಬರಿಂ ಕಾಮಾಂ ತೆ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ 'ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾ' ವ 'ಪ್ರಚಾರ್ ಸಭಾದ್ವಾರಿಂ' ಕರಿತ್ತ್ ಆಸಾತ್, ಹಾಂಚೆ ಸಕ್ಡಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ವರ್ತೆಂ ಸಾಹಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಜರ್ತರ್ 'ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದೆ'ಚೆಂ ಅಧಿವೇಶನ್, ವ ಹಾಚಾ ಆಶ್ರಯಾಖಾಲ್ 'ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್' ಚಲೊಂಕ್ ಆಸಾತ್, ತೆದ್ನಾಂ ತಾಂಚಿ ರಾಟಾವಳ್ ಆನಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆ ವಹಿಸುನ್ ಕಾಣ್ಘೆತಾತ್ ಆನಿ ತಿಂ ಕಾರ್ಯಿಂ ಬರ್‍ಯಾ ಥರಾನ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಹರ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್‍ತಾತ್.

ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ (ಆಯ್ನೆವಾರ್‌ಚಾ) ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದೆಚ್ಯೊ ಬಸ್ಕ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸುವ್ಯಾತ್ಯಾಂನಿ ಜಮ್ಲ್ಯಾತ್: 1976 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್; 1980 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್; 1982 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ (14 ವಿ ಬಸ್ಕಾ); 1984 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೆಂಗ್ಳುರಾಂತ್ (15 ವಿ ಬಸ್ಕಾ); 1986 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ (16 ವಿ ಬಸ್ಕಾ); 1989 ಜನೆರ್ (ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ) ಮಣಿಪಾಲಾಂತ್ (17 ವಿ ಬಸ್ಕಾ); 1990 ದಸೆಂಬರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ (18 ವಿ ಬಸ್ಕಾ) ಅಶೆಂಚ್ ಪರಿಶದೆಚಾ ಅಧಿವೇಶನಾಂಚಾ ಇಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ (ಮಧ್ಲ್ಯಾ) ವರ್ಸಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂಕ್ ಏಕ್ ಪಾಮ್ಚಿಂ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್‌ಯಿಯಾ ಹರ್ಯೆಕ್ ಪಾಮ್ಚಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಚಲಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಅಸಲೆಂ ನೊವೆಂ (9ವೆಂ) ಸಮ್ಮೇಳನ್ 1987 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಖಳಿಂತ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಅಧಿವೇಶನಾ ವೆಳಾರ್ ಆನಿ ಹರ್ಯೆಕಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ಗರ್ಜೆಚೆ ಠರಾವ್ ಮಾಂಡುನ್ ಸರ್ಕಾರಾಚಾ ಗಮನಾಕ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. 1939 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಚಲ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಷದೆಚಾ ಪ್ರಥಮ್ ಅಧಿವೇಶನಾ ಥಾವ್ನ್ ಧರ್ನ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ 50 ವರ್ಸಾಂನಿ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಠರಾವಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಭೋವ್ ಥೊಡೆ ಮಾತ್ರ್ ಜಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಹೆರ್ ಠರಾವ್ ನವ್ಯಾಂ ಸಂಗಿಂ ಪರ್ತುನ್ ಆನಿ ಪರ್ತುನ್ ಮಾಂಡಿಜಾಯ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾತ್. ತೆ ಕಾರ್ಯಗತ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿಕೀ ಕಿತ್ಲಿಂ ವರ್ಸಾಂ ರಾಕಾಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಿತ್

ನಾ. ತಾಂಚೆಪಯ್ಕಿ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ, ಆನಿ ಪರಿಷದೆಚಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ (17ವ್ಯಾ) ಅಧಿವೇಶನಾಂತ್ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಲೊ ಠರಾವ್ ಹೆ: (1) ಭಾರತಾಚಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವಳೆರಿಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ದೀಜಾಯ್. ಹೊ ಠರಾವ್ ಹೆರ್ ಸಕ್ಡಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ (2) ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಶಾಶ್ವತ್ ಸಚಿವಾಲಯ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರಿಜಾಯ್. (3) ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ, ಜನಗಣತೇ ಲೇಖ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ಆಪ್ಲಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್‌ಜಾಯ್. (4) ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಆನಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್‌ಚ್ ವಾಪರಿಜಾಯ್. (5) ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಚಾರ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಕೊಂಕಣೆಂತ್‌ಚ್ ಕರಿಜಾಯ್. (6) ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಾಕ್ಸರಿ ರಚನೆಚಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಹೆರ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾತಜ್ಞಾಂಕ್‌ಯಿ ಘೆಜಾಯ್. (7) ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕೃತಿಯಾಂಕ್‌ಯಿ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಪ್ರಶಸ್ತೆಖಾತಿರ್ ವರಪ್ಲಿ ಕರುಂಕ್ ದಾಖಲ್ ಕರಿಜಾಯ್. (8) ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಾ ಭುಗ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಂತ್‌ಚ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಮೆಳಾಶೆಂ ಕರಿಜಾಯ್. (9) ಕೇರಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಮಾನುನ್ ಘೆಜಾಯ್. (10) ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಖಾತಿರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಾನ್ 'ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್' ಆರಂಭ್ ಕರಿಜಾಯ್. (11) ಕನ್ನಡ, ರೊಮಿ ಆನಿ ಮಲಯಾಳಿ ಲಿಪಿಂನಿ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ, ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೃತಿಯೊ ದೇವನಾಗರಿಕ್ ಲಿಪಿಯಂತರ್ ಕರುನ್ ಛಾಪ್ಯ್ಸ ಕರಿಜಾಯ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ವಿಕಾಸ್:

ಕೊಂಕಣೆಚೆಂ ಮೂಳ್‌ಪೀಠ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಗೊಯಾಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (1961 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ) ಲಾಭೊನ್ 28-29 ವರ್ಸಾಂ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಿಂ. 1963 ಇಸ್ವೆಥಾವ್ನ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್‌ಚ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ ಆನಿ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಥಂಯ್ ಆಕರ್ಷಿತ್ ಜಾಲೊ. ಗೊಂಯ್ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ರಾಜ್ಯ್ (1987) ಜಾವ್ನ್ ದೋನ್-ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿಂ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚಿಂ ಸ್ವಪ್ನಾಂ ನೀಜ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣೆಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಅಧಿಕ್ ವೇಗಾನ್ ಜಾಯ್ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ವಾಟೆರ್ ಥೊಡೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದೆಲೆ. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್‌ಚ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣಾಚಿ ಸವ್ಲತಾಯ್ ಆಸ್ಮ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಚಡಾವತ್ ಅನ್ಕೂಲ್‌ದಾರ್ ಆನಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುಗ್ಯಾಂಕ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಚಾ ಶಾಳಾಂಕ್ ಧಾಡುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ; ಆನಿ ಘರಾಂನಿ ಸಯ್ತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುಗ್ಯಾಂ ಲಾಗಿಂ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂತ್ ಉಲಂವ್ಚೆಂ 'ಫೆಶನ್' ತಾಣೆಂ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಹಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಕಿತೆಂಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಥಂಯ್ಸರ್ 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿ ಗೋಮಾಂತಕಾ' ಚೊ ಸರ್ಕಾರ್ ರಾಜ್ ಕರ್ತಾಲೊ, ಚಡಾವತ್ ಮರಾಠಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ತೆ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ವಿರೋಧಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರೇಮಿಂಕ್ ಶಿಕ್ಷಕಾಂಚೆಂ ಕಾಮ್ ದೀನಾಸ್ತಾಂ, ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಛಾಪಿನಾಸ್ತಾಂ, ರಾಜ್ ಕಾರ್ಬಾರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ದೀನಾಸ್ತಾಂ - ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ಮರಾಠಿಕ್ ವೆಂಗ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್, ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂಕ್ ಭುಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಆತಾಂ

ರಣ್ ನಾಂಚ್ ನಾ. ತರೀ, ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಂನಿ ಶಿಕ್ತೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೊ
ೊ ಉಣೊ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಆಯ್ಲಾ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ತರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಮ್ ಸೊಡ್ಯಾಂ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸಯ್ತ್ ಶಿಕಯ್ನಾಂತ್. ಹಾಂಗಾಚಾ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಆನಿ
ಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಮಾನ್ಯತಾ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾ. ತರ್, ಹಾಂಗಾಂ
ೊ ವಿಕಾಸ್ ಕಸೊ ಜಾತಾ? ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಚಾ ಶಾಳಾಂಕ್ ಅನುದಾನ್
ತ್‌ಲ್ಲೊ ಸರ್ಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಾಳಾಂ ಉಘಡ್ಯಾರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ತಯಾರ್ ಆಸಾತ್? ಕೊಂಕಣಿ
ಉಘಡ್ಯಾರ್‌ಯಿ ತಾಂಕಾಂ ಕಿತೆಂ ಫುಡಾರ್ ಆಸಾ? ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ತ್ಯಾ
ಂತ್ ಧಾಡ್ತಿತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ದುಭಾವಾಚಿ ಗಜಾಲ್. ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್‌ಯಿ ಅನ್ಕೂಲ್‌ದಾರ್
ಗ್ರೆಸ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಚಾ ಶಾಳಾಂನಿ ಶಿಕ್ತಾತ್.
ಚಾ ಘರಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚಿ ಭಾಸ್‌ಯಿ ಚಡಾವತ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಚ್. (ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್,
ಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ಲಿ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿ ಗಜಾಲ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತಶೆಚ್)

ಆತಾಂ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂನಿ
ಸಂಪಾದಕಾಂನಿ ತಿ ವಾಪರುಂಕ್ ತಿತ್ಲೆಂ ಸಲೀಸ್ ನ್ಹಯ್. ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆನಿ
ಂ ಛಾಪ್ಯಾರ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ತಾಂಕಾಂ ಖಾಯ್ಸ್ ನಾ. ಹಾಂಗಾಚಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಕನ್ನಡ
್ ಸವಯೆರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾ; ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ನವಿಚ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿ
ಕಣಿ ವಾಚುಂಕ್ ಭಾರಿಚ್ ತ್ರಾಸ್ ಜಾತಾತ್. ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ, ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ
ಕಣಿಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಕಸೊ ಜಾಂವ್ಚೊ? ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಕಶೆಂ?
ಘ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಕಸೊ?

ವಯ್ರ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯಾಂಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ಸಲೀಸಾಯೆನ್ ಮೆಳಾನಾ. ತರೀ,
ಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ
ತ್ಯ ಥೊಡೊ ಲೋಕ್ ಪುಣಿ ವಾಚ್ತಾ. ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾನ್ ಪುಣಿ ಭುರ್ಗಿಂ ಕೊಂಕಣಿ
ತ್. ತಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಪುಣಿ ಥೊಡೆಂ ಥೊಡೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿ
ತ್ಯ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಯಾರ್, ಸವ್ಕಾಸ್ ತರೀ ಲೋಕ್ ತೆಂ
ಚುಂಕ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರಿತ್, ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ವ್ಹಡಿಲಾಂನಿ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್
ಂಕಣಿಚ್ ಉಲಂವ್ಕ್, ಮಾಗ್ಣಿಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಶಿಕಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಆನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರಂವ್ಕ್
ದರ್ಭ್ ರಚುನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ (ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬೊಂಬಾಯ್‌ಚಾ
ಹೊಚ್ಚಿಚಾ) ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಂತ್ ಶಿಕ್ಷಣ್
ಲ್ಯಾರ್ - ವಯ್ಲ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯಾಕ್ ಥೊಡೊ ಪುಣಿ ಪರಿಹಾರ್ ಲಾಭಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ
ಸೊ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ತಕ್ಷಣ್ ನ್ಹಯ್ ತರೀ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಸಂತತಿಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಪುಣಿ
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಜಾತಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖಂಡಿತ್.

(ವಿವಿಧ್ ಮುಳಾಂ ಥಾವ್ನ್)

- ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಮೈಸೂರ್